ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Ετήσια Έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του τουρισμού για το έτος 2020

Δεκέμβριος 2021

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΤΠΑ, ΤΣ & ΕΚΤ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΑνΕΚ

ΕΠΑνΕΚ 2014-2020
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΕΣΠΑ 2014-2020
ανάπτυξη - εργασία - αλληλεγγύη

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΟΡΙΣΜΟΙ 7

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 9

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 12

1.1 Γεωμορφολογία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 12

1.2 Διοικητικά Στοιχεία 15

1.3 Μεταφορικές Υποδομές 18

1.3.1 Αεροδρόμια 18

1.3.2 Λιμένες 20

1.3.3 Οδικοί άξονες 21

1.4 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά, 2015 και 2020 24

1.4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 24

1.4.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 26

1.5 Ηλικιακή Κατανομή, 2015 και 2020 27

1.5.1 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Ελλάδας 27

1.5.2 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 28

1.6 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015 και 2020 29

1.6.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας ανά Περιφέρεια 29

1.7 Μακροικονομικά Στοιχεία, 2013-2018 31

1.7.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ελλάδας ανά Περιφέρεια 31

1.7.2 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 33

1.7.3 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια 34

1.7.4 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 35

1.7.5 Περιφερειακή κατανομή και συμβολή του τουρισμού ανά Περιφέρεια, 2020 36

1.8 Απασχόληση, 2015-2020 37

1.8.1 Αριθμός απασχολούμενων ανά Περιφέρεια 38

1.8.2 Αριθμός απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης 40

1.8.3 Τύπος απασχόλησης ανά Περιφέρεια 42

1.8.4 Τύπος απασχόλησης και ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 45

1.8.5 Φύλο απασχολούμενων ανά Περιφέρεια 48

1.8.6 Φύλο απασχολούμενων ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 51
1.8.7 Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων ανά Περιφέρεια 54
1.8.8 Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης 58
1.8.9 Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020 63
2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ 66
2.1 Ξενοδοχειακό Δυναμικό 2020 66
2.1.1 Ξενοδοχειακό δυναμικό Ελλάδας ανά Περιφέρεια 66
2.1.2 Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα 69
2.2 Δυναμικό Ενοικιαζόμενων Δωματίων, 2019 72
2.2.1 Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια 72
2.2.2 Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 75
2.3 Δυναμικό Τουριστικών Επιπλωμένων Κατοικιών και Επαύλεων, 2018 77
2.3.1 Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια 77
2.3.2 Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 79
2.4 Κύριες και Δευτερεύουσες Κατοικίες, 2001-2011 80
2.5 Δυναμικό Κάμπινγκ, 2020 83
2.5.1 Δυναμικό κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 83
2.5.2 Δυναμικό κάμπινγκ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 87
3 ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 89
3.1 Παραδοσιακοί Οικισμοί 89
3.2 Αρχαιολογικοί Χώροι και Μουσεία 90
3.2.1 Αρχαιολογικοί χώροι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 90
3.2.2 Μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 92
3.3 Γαλάζιες Σημαίες, 2020 93
3.4 Μαρίνες, 2020 94
3.5 Ιαματικοί φυσικοί πόροι 95
3.6 Σπηλαιολογία 96
3.7 Καταδυτικοί Προορισμοί 97
3.8 Καζίνο 98

3.9 Πεζοπορία - TREKKING 99
3.10 Αναρριχητικά πεδία 100
3.11 Χιονοδρομικά κέντρα 102
3.12 Ορειβατικά Καταφύγια 103
3.13 CANOE - Kayak - Rafting 103
3.14 Γαστρονομία - Οινοτουρισμός 104
4 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ 106
4.1 Διεθνείς Αεροπορικές Αφίξεις, 2015-2020 106
4.1.1 Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 106
4.1.2 Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 108
4.2 Αεροπορικες Αφίξεις Εσωτερικού, 2015-2020 109
4.2.1 Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 109
4.2.2 Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 111
4.3 Ακτοπλοϊκή Κίνηση Εσωτερικού, 2015-2020 112
4.3.1 Ακτοπλοϊκή κίνηση στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 112
4.3.2 Ακτοπλοϊκή κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 114
4.4 Ακτοπλοϊκή Κίνηση Εξωτερικού, 2015-2020 116
4.5 Στοιχεία Κρουαζιέρας, 2015-2020 118
4.5.1 Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 118
4.5.2 Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 120
4.5.3 Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 121
4.5.4 Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 123
4.6 Επισκέπτες σε Μουσεία, 2015-2020 124
4.6.1 Επισκέπτες σε μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 124
4.6.2 Επισκέπτες σε μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 126
4.7 Επισκέπτες σε Αρχαιολογικούς Χώρους, 2015-2020 127
4.7.1 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 127
4.7.2 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 129
4.8 Εισπράξεις σε Μουσεία (σε €), 2015-2020 130
4.8.1 Εισπράξεις σε μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 130

4.8.2 Εισπράξεις σε μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 132
4.9 Εισπράξεις σε Αρχαιολογικούς Χώρους (σε €), 2015-2020 133
4.9.1 Εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 133
4.9.2 Εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 135
5 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ, 2016-2020 136
5.1 Βασικά Μεγέθη Εισερχόμενου Τουρισμού, 2016-2020 136
5.1.1 Επισκέψεις στην Ελλάδα 136
5.1.2 Επισκέψεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 139
5.1.3 Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 141
5.1.4 Διανυκτερεύσεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 143
5.1.5 Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 145
5.1.6 Εισπράξεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 147
5.2 Βασικοί Δείκτες Εισερχόμενου Τουρισμού, 2016-2020 149
5.2.1 Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα 149
5.2.2 Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 151
5.2.3 Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 153
5.2.4 Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 155
5.2.5 Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 157
5.2.6 Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 160
5.3 Βασικές προτεινόμενες Στρατηγικές Κατευθύνσεις / Δράσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 162
5.4 Στοιχεία Αφίξεων – Διανυκτερεύσεων – Πληρότητας σε Ξενοδοχειακά Καταλύματα, 2015-2020 166
5.4.1 Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 166
5.4.2 Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 169
5.4.3 Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 171
5.4.4 Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 174
5.4.5 Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια 176

5.4.6 Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα 178

5.5 Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις σε Καταλύματα Σύντομης Διαμονής, 2015-2020 179

5.5.1 Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής 179

5.5.2 Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής 182

5.6 Αφίξεις και Διανυκτερεύσεις σε Κάμπινγκ, 2015-2020 185

5.6.1 Αφίξεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 185

5.6.2 Αφίξεις σε κάμπινγκ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα 187

5.6.3 Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 189

5.6.4 Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια 191

6 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ 193

6.1 Οικονομικοί Δείκτες Απόδοσης Ξενοδοχείων, 2019 193

6.1.1 Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Ελλάδα 194

6.1.2 Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 196

7 Χωροταξικός Σχεδιασμός 198

ΟΡΙΣΜΟΙ

- **ΑΕΠ**: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν
- **Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού**: στις αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού καταγράφονται και αλλοδαποί.
- **Αφίξεις**: ορίζονται ως οι διεθνείς αφίξεις που καταγράφονται στα κατά τόπους σημεία εισόδου (αεροδρόμια, μεθοριακοί σταθμοί, λιμάνια) της χώρας.
- **Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής**: είναι οι αφίξεις (Κατοίκων και Μη κατοίκων) σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια).
- **Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα**: το σύνολο των αφίξεων (Κατοίκων και Μη Κατοίκων) σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά Περιφέρεια.
- **Αφίξεις σε κάμπινγκ**: το σύνολο των αφίξεων (Κατοίκων και Μη Κατοίκων) σε κάμπινγκ ανά Περιφέρεια.
- **Απασχολούμενοι**: ορίζονται τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μια ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποίαν απουσίαζαν προσωρινά.
- **Διανυκτερεύσεις**: το σύνολο των διανυκτερεύσεων (Μη κατοίκων) ανά Περιφέρεια στα επιμέρους καταλύματα.
- **Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής**: είναι οι διανυκτερεύσεις (Κατοίκων και Μη Κατοίκων) σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια).
- **Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα**: το σύνολο των διανυκτερεύσεων (Κατοίκων και Μη Κατοίκων)σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά Περιφέρεια.
- **Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ**: το σύνολο των διανυκτερεύσεων (Κατοίκων και Μη Κατοίκων) σε κάμπινγκ ανά Περιφέρεια.
- **Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις**: οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις δεν καταγράφουν εθνικότητα αλλά χώρα προέλευσης.
- **Εισπράξεις**: το σύνολο των τουριστικών εισπράξεων (Μη κατοίκων) ανά Περιφέρεια. Στο σύνολο των εισπράξεων δεν **περιλαμβάνεται το μεταφορικό κόστος (αεροπορικό, θαλάσσιο και σιδηροδρομικό) ακόμα και αν η εταιρεία είναι Ελληνική**.

- **Επισκέψεις**: ορίζονται ως οι επισκέψεις (Μη κατοίκων) που κάνει ένας τουρίστας στις επιμέρους Περιφέρειες της χώρας. Για παράδειγμα ένας τουρίστας που ταξιδεύει στην Ελλάδα και επισκέπτεται 2 Περιφέρειες (π.χ. Αττικής και Νοτίου Αιγαίου) στην Έρευνα Συνόρων καταγράφεται ως μια άφιξη και δύο επισκέψεις.
- **Ίδια Κεφάλαια**: περιλαμβάνει τα κεφάλαια που έχουν συνεισφέρει οι μέτοχοι στην εταιρεία είτε άμεσα είτε έμμεσα.
- **Καθαρά Πάγια**: στα καθαρά πάγια περιλαμβάνονται τα πάγια περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας (ακίνητα, εξοπλισμός κλπ.) και τυχόν έξοδα ιδρύσεως μετά την αφαίρεση των αποσβέσεων.
- **ΚΠΦ**: Κέρδος προ Φόρων.
- **ΚΠΦΤΑ**: Κέρδος προ Φόρων Τόκων και Αποσβέσεων.
- **Κύκλος Εργασιών**: είναι ο τζίρος που κάνει ένα ξενοδοχείο κατά την διάρκεια ενός έτους.
- **Μακροπρόθεσμα Δάνεια**: μακροπρόθεσμα ονομάζονται τα δάνεια με χρονική διάρκεια αποπληρωμής μεγαλύτερη του ενός έτους.
- **Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη**: ορίζεται ως η Μέση Δαπάνη που κάνει ένας επισκέπτης (Μη κάτοικος) ανά Περιφέρεια. Αντίθετα, η Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη αντιπροσωπεύει το σύνολο της δαπάνης που κάνει ο τουρίστας στην χώρα (που μπορεί να επισκέπτεται δύο ή περισσότερες Περιφέρειες).
- **Μέση Διάρκεια Παραμονής**: ορίζεται ως η Μέση Διάρκεια παραμονής των επισκεπτών (Μη κατοίκων) ανά Περιφέρεια.
- **Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση**: ορίζεται ως η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση που κάνει ένας επισκέπτης (Μη κάτοικος) ανά Περιφέρεια.
- **Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός**: αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν.
- **Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων**: η ετήσια πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων ανά Περιφέρεια.
- **ΠΟΠ:** Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης,
- **ΠΓΕ:** Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση με τίτλο: Ετήσια έκθεση ανταγωνιστικότητας και διαρθρωτικής προσαρμογής στον τομέα του Τουρισμού για το έτος 2020 – Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υλοποιείται στο πλαίσιο της Πράξης «*Δράσεις πρόγνωσης και παρακολούθησης μεταβολών του Τουριστικού Τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του*» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 5003333[1]. Η μελέτη αποσκοπεί στην τεκμηρίωση του τομέα και μέσω αυτής στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, ιδιαίτερα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Το περιεχόμενο του παρόντος Παραδοτέου αφορά στην διαγνωστική ανάλυση και στις κατευθύνσεις του τουριστικού κλάδου στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και ειδικότερα περιλαμβάνει:

Η καταγραφή των ακόλουθων στοιχείων αναφορικά με τους τουριστικούς πόρους, τις τουριστικές υποδομές, τη ζήτηση κλπ. πραγματοποιήθηκε με έρευνα από το γραφείο (desk research). Για τυχόν παρατηρήσεις / συμπληρώσεις, παρακαλούμε στείλτε μας ιμέηλ στο Regionreports@insete.gr.

- ανάλυση των δημογραφικών χαρακτηριστικών (πληθυσμός, ηλικιακή διάρθρωση),
- ανάλυση των βασικών μακροοικονομικών στοιχείων (ΑΕΠ, κατά Κεφαλήν ΑΕΠ),
- ανάλυση των τουριστικών υποδομών (ξενοδοχεία, ενοικιαζόμενα δωμάτια, τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες και επαύλεις, κύριες & δευτερεύουσες κατοικίες, κάμπινγκ)
- ανάλυση των βασικών μεγεθών του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα (αφίξεις, διανυκτερεύσεις, έσοδα),
- ανάλυση των βασικών δεικτών του εισερχόμενου τουρισμού στην Ελλάδα (Μέση κατά Κεφαλήν Δαπάνη, Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση, Μέση Διάρκεια Παραμονής),
- ανάλυση της απασχόλησης (αριθμός απασχολούμενων, φύλο, ηλικία και τύπος απασχόλησης ανά κλάδο δραστηριότητας) της εξέλιξης της ανεργίας και του οικονομικά ενεργού πληθυσμού,
- ανάλυση της αεροπορικής κίνησης (διεθνείς αφίξεις και αφίξεις εσωτερικού),

[1] Η παρούσα έκθεση αποτελεί το παραδοτέο Π.2.2.7.1 του Υποέργου 3: Δράσεις παρακολούθησης της δυναμικότητας των τουριστικών προορισμών και των επιχειρήσεων του τουριστικού κλάδου, Δράσεις Διάχυσης/προβολής της Πράξης & Δράσεις Συντονισμού και Επιστημονικής υποστήριξης της υλοποίησης της Πράξης: Δράσεις πρόγνωσης και παρακολούθησης μεταβολών του Τουριστικού τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του (MIS 5003333).

- ανάλυση της ακτοπλοϊκής κίνησης (διακινηθέντες κατά την επιβίβαση και την αποβίβαση),
- ανάλυση της οδικής κίνησης στους μεθοριακούς σταθμούς (αφίξεις Μη – Κατοίκων),
- ανάλυση της κρουαζιέρας (κίνηση κρουαζιερόπλοιων και αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας),
- ανάλυση της επισκεψιμότητας σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους,
- ανάλυση των εισπράξεων σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους,
- καταγραφή αφίξεων – διανυκτερεύσεων – πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα,
- καταγραφή αφίξεων – διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής,
- καταγραφή αφίξεων-διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ,
- χωροταξικό σχεδιασμό,
- ανάλυση βασικών δεικτών απόδοσης (Οικονομικοί δείκτες απόδοσης).

Για την ανάλυση του τουριστικού κλάδου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συλλέχθηκαν τα ακόλουθα στοιχεία:

- μακροοικονομικά στοιχεία από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τις τουριστικές υποδομές από το ΞΕΕ (Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδας), το ΜΗΤΕ (Μητρώο Τουριστικών Επιχειρήσεων) και την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τα βασικά μεγέθη και τους βασικούς δείκτες του ελληνικού τουρισμού από την Τράπεζα της Ελλάδας,
- στοιχεία για την απασχόληση, τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό και την ανεργία από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τις διεθνείς αεροπορικές αφίξεις και την κίνηση εσωτερικού από την FRAPORT, την ΥΠΑ (Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας) και τον ΔΑΑ (Διεθνή Αερολιμένα Αθηνών),
- στοιχεία για την οδική κίνηση από τους Μεθοριακούς Σταθμούς,
- στοιχεία ακτοπλοϊκής κίνησης από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία κρουαζιέρας από την Ένωση Λιμένων Ελλάδος,
- στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων και πληρότητας σε ξενοδοχειακά καταλύματα από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία αφίξεων και διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία αφίξεων και διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία επισκέψεων σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους από την ΕΛΣΤΑΤ,

- στοιχεία εισπράξεων σε Μουσεία και Αρχαιολογικούς Χώρους από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τα δημογραφικά χαρακτηριστικά από την ΕΛΣΤΑΤ,
- στοιχεία για τους Παραδοσιακούς Οικισμούς από το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας,
- στοιχεία για τους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία από το Υπουργείο Πολιτισμού,
- στοιχεία για τους δείκτες απόδοσης των ξενοδοχείων από την ICAP,
- στοιχεία για τις μαρίνες και τους ιαματικούς φυσικούς πόρους από το Υπουργείο Τουρισμού.

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΚΩΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

1.1 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Χάρτης 1: Γεωγραφική αποτύπωση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας περιλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και τη Δυτική Στερεά Ελλάδα. Η συνολική της έκταση είναι 11.350km² και καλύπτει το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας. Συνορεύει με τις Περιφέρειες Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων, Στερεάς Ελλάδας και Ηπείρου. Επίσης, η Περιφέρεια έχει εκτεταμένα παράλια, τα οποία βρέχονται από το Ιόνιο Πέλαγος και τους κόλπους του Αμβρακικού, Πατραϊκού και Κορινθιακού. Γεωμορφολογικά, τα εδάφη της Περιφέρειας στο μεγαλύτερο ποσοστό της είναι ορεινά (43,6%) και ημιορεινά (23,4%), ενώ μόλις το 33,0% είναι πεδινές εκτάσεις. Η Δυτική Ελλάδα αποτελεί την 4η σε πληθυσμό Περιφέρεια της Ελλάδας, με μεγαλύτερη πόλη και πρωτεύουσα την Πάτρα.

Η Δυτική Ελλάδα λόγω της τοπογραφικής της διαμόρφωσης εμπίπτει στις περιοχές με υγρό **κλίμα**. Στα ορεινά της Αιτωλοακαρνανίας το κλίμα είναι ψυχρό, ενώ στις πεδινές και παράκτιες περιοχές της είναι μεσογειακό. Η Μέση Ετήσια θερμοκρασία κυμαίνεται από 17 έως 18 °C. Το ετήσιο θερμομετρικό εύρος κυμαίνεται από 18 έως 19 °C, ενώ στα ορεινά ξεπερνά τους 20 °C. Το κλίμα στην περιοχή της Αχαΐας είναι εύκρατο, και μπορεί να χαρακτηριστεί ως μεσογειακό στα παράκτια και ηπειρωτικό στο εσωτερικό και ορεινό τμήμα της Ενότητας. Η μέση ετήσια θερμοκρασία είναι περίπου 17 έως 18 °C στην παράκτια περιοχή και χαμηλότερη στις ορεινές περιοχές. Το κλίμα της Ηλείας είναι θαλάσσιο μεσογειακό, με ήπιους χειμώνες και δροσερά καλοκαίρια εξαιτίας κυρίως της επίδρασης της θάλασσας. Η θερμοκρασία σπάνια

κατέρχεται υπό το μηδέν τον χειμώνα και μόνο στην εσωτερική πεδινή περιοχή υπερβαίνει τους 40 °C το καλοκαίρι.

Στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Δυτικής Ελλάδας συναντάται μια μεγάλη ποικιλία τύπων **βλάστησης**, από υποβαθμισμένα βοσκοτόπια και γυμνά βουνά μέχρι πυκνά δάση. Το μεγαλύτερο ποσοστό των δασικών εκτάσεων της Περιφέρειας αποτελείται κυρίως από αείφυλλα – πλατύφυλλα φυτικά είδη. Στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας που είναι η βορειότερη και υγρότερη Ενότητα εμφανίζονται τα δάση δρυός και στη συνέχεια τα ελατοδάση. Στην ΠΕ Αχαΐας, λόγω της ύπαρξης των ορεινών όγκων η παρουσία της ελάτης είναι αυξημένη. Στην ΠΕ Ηλείας εμφανίζονται κυρίως δάση χαλεπίου πεύκης. Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει πολύ μεγάλο αριθμό παρουσίας ειδών χλωρίδας που προστατεύονται σύμφωνα με την Εθνική και Κοινοτική νομοθεσία. Σύμφωνα με στοιχεία της Τυποποιημένης Φόρμας Δεδομένων του Δικτύου Natura 2000 (Standard Data Form), εμφανίζονται είδη με πολύ μεγάλη χλωριδική και οικολογική σημασία. Επίσης, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, χαρακτηρίζεται από μεγάλη ποικιλία στην **πανίδα** και κυρίως στην ορνιθοπανίδα. Αυτό οφείλεται στα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής, τη μορφολογία του εδάφους, τα άφθονα νερά, τις λιμνοθάλασσες το κλίμα, που ευνοούν την ανάπτυξη της βλάστησης και της πανίδας στην περιοχή.

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάρχει σημαντικός αριθμός **θεσμοθετημένων περιοχών προστασίας**. Ειδικότερα, με βάση την υφιστάμενη εθνική και διεθνή νομοθεσία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας οι θεσμοθετημένες προστατευόμενες περιοχές περιλαμβάνουν:

- 24 Ειδικές Ζώνες Διαχείρισης (ΕΖΔ)
- 10 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)
- 3 Υγροτοπικές περιοχές οι οποίες προστατεύονται από την διεθνή Σύμβαση Ramsar (Αμβρακικός Κόλπος, Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου και Λιμνοθάλασσα Κοτυχίου)
- 2 Εθνικά Πάρκα (Υγροτόπων Κοτυχίου-Στροφιλιάς και Χελμού-Βουραϊκού)
- 1 Βιογενετικό Απόθεμα (Φυσικό Μνημείο Δάσους Λευσινίου)
- 34 Περιοχές που φέρουν το χαρακτηρισμό NATURA 2000
- 7 Μνημεία της Φύσης (Ο Πλάτανος του Παυσανία, πηγή Δώδεκα Βρύσες, Κλήμα του Παυσανία στα Καλάβρυτα, Ο Δρυς της Καλαμιάς, Ο Πλάτανος της Πλατανιώτισσας, Το Δάσος Φράξος του Λεσινιού και Ο Πλάτανος της Αγίας Λαύρας)
- 1 Ειδικά Προστατευόμενη Περιοχή σύμφωνα με τη Σύμβαση της Βαρκελώνης (Αμβρακικός Κόλπος),

- 2 Αισθητικά Δάση (Δάσος Εθνικής Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων Αχαΐας και Δάσος Χειμάρρων Σελεμνού και Χαράδρων) και
- 6 Παραδοσιακούς Οικισμούς.

1.2 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας χωρίζεται σε τρεις Περιφερειακές Ενότητες:

Η **Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας** βρίσκεται στο δυτικό μέρος της Στερεάς Ελλάδας και αποτελεί την μεγαλύτερη σε έκταση Ενότητα της χώρας (5.460km²). Οι Ενότητες που την περιβάλλουν είναι αυτές της Λευκάδας στα ΒΔ, της Άρτας και της Πρέβεζας στα Βόρεια, της Ευρυτανίας στα ΒΑ, της Φωκίδας στα Ανατολικά και της Αχαΐας στα Νότια. Η πρωτεύουσα της Ενότητας είναι η πόλη του Μεσολογγίου.

Συγκεκριμένα, τα εδάφη της Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας στο μεγαλύτερο ποσοστό τους είναι ορεινά και ημιορεινά (77%) ενώ οι πεδινές εκτάσεις αποτελούν το 23%. Τα κυριότερα **βουνά** της Αιτωλοακαρνανίας περιλαμβάνουν το Παναιτωλικό (1.924μ.) που αποτελεί το υψηλότερο βουνό της Ενότητας στα Βορειοανατολικά, τα Ακαρνανικά όρη (1.589μ.) στα Δυτικά, τα όρη Βάλτου (1.852μ.) στα Βορειοδυτικά, το όρος Αράκυνθος (984μ.) στα Νότια, τα όρη Ναυπακτίας (1.472μ.) στα Νοτιοανατολικά και τέλος ανάμεσα στα Ναυπάκτια Όρη και το Παναιτωλικό όρος βρίσκονται τα Όρη Λιδωρικίου.

Οι κυριότερες **λιμνοθάλασσες** της, είναι αυτές του Μεσολογγίου και του Αιτωλικού. Ο μεγαλύτερος και κύριος **ποταμός** είναι ο Αχελώος, ενώ αξιόλογοι ποταμοί είναι ο Εύηνος και ο Μόρνος. Επίσης, στην ενδοχώρα της δεσπόζει η λίμνη Τριχωνίδα, η οποία είναι και η μεγαλύτερη λίμνη της Ελλάδας (96Km²). Άλλες σημαντικές λίμνες είναι η Αμβρακία, η Λυσιμαχία, ο Οζερός και οι τεχνητές λίμνες του Καστρακίου, των Κρεμαστών και του Στράτου.

Η **Π.Ε. Αχαΐας** βρίσκεται στο Βόρειο μέρος της Πελοποννήσου. Συνορεύει με τις Ενότητες Κορινθίας στα ανατολικά, Αρκαδίας στα Νότια και Ηλείας στα νοτιοδυτικά. Πρωτεύουσα της Περιφέρειας είναι η Πάτρα που αποτελεί την τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Ελλάδας. Η Ενότητα Αχαΐας στα Βόρεια βρέχεται από τον Πατραϊκό και τον Κορινθιακό κόλπο και στα Δυτικά από το Ιόνιο Πέλαγος.

Συγκεκριμένα, η συνολική έκταση της είναι 3.274km² και η κατανομή των εδαφών της είναι κατά 60% ορεινή, 24% πεδινή και 16% ημιορεινή. Οι σπουδαιότεροι **ορεινοί όγκοι** της Ενότητας είναι:

- Ο Χελμός ή Αροάνια όρη (2.355μ.). Είναι το τρίτο σε ύψος βουνό της Πελοποννήσου. Ψηλότερες κορυφές του Χελμού είναι: το Μαρμάτι (1.780μ.), το Ξεροβούνι (1.849μ.), το Αβγό (2.142μ.), η Αετοράχη (2.341μ.) και ο Προφήτης Ηλίας (1.545μ.).

- Το Παναχαϊκό ή Βοδιάς (1.926μ.). Έχει διεύθυνση από τα ΒΔ προς τα ΝΑ, και τα ανατολικά του άκρα αποτελούνται από τα βουνά Ζουμπάτα και Χιονίστρα.
- Ο Ερύμανθος ή Ωλονός. Βρίσκεται στα σύνορα των Ενοτήτων Αχαΐας-Αρκαδίας-Ηλείας. Έχει απότομες και ψηλές κορυφές, με ψηλότερη τον Ωλονό (2.224μ.).
- Τα βουνά της Φτέρης ή Κλωκός ή Κερύνεια (1.779μ.). Η οροσειρά αυτή βρίσκεται στα ΒΔ του Αιγίου και
- Ο Σκόλλις (965μ.), είναι μικρό και απότομο βουνό, από το οποίο πηγάζει ο μικρός ποταμός Λάρισος που χωρίζει την Αχαΐα από την Ηλεία.

Οι κυριότεροι **ποταμοί** της είναι ο Σελινούντας, ο Πείρος, ο Βουραϊκός, ο Γλαύκος και ο Κράθις, ενώ από την Αχαΐα πηγάζουν και ρέουν αρχικά οι ποταμοί Ερύμανθος και Λάδωνας οι οποίοι εκβάλουν στον Αλφειό. Οι κυριότερες **λιμνοθάλασσες** της Ενότητας είναι η λιμνοθάλασσα Αράξου στο ΒΔ άκρο της Αχαΐας, η λιμνοθάλασσα της Καλογριάς και η λιμνοθάλασσα Κοτυχίου. Τέλος, οι **λίμνες** που απαντώνται στην Αχαΐα είναι η λίμνη Λάμια και η λίμνη Τσιβλού.

Η **Π.Ε. Ηλείας** καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και συνορεύει με τις Ενότητες Αχαΐας στα βορειοανατολικά, Αρκαδίας ανατολικά και νοτιοανατολικά και Μεσσηνίας στα νότια. Η συνολική έκταση της Ενότητας είναι 2.621 km², με πρωτεύουσα την πόλη του Πύργου.

Η **κατανομή των εδαφών** της είναι κατά 60% πεδινή και κατά 40% ορεινή και ημιορεινή. Τα κυριότερα βουνά της Ενότητας είναι το οροπέδιο της Φολόης (798μ.), η Μίνθη (1.345μ.) που αποτελεί προέκταση του Μεσσηνιακού όρους Λύκαιο και τα Λάμπεια όρη (1.797μ.) που αποτελούν τις νότιες προεκτάσεις του Ερύμανθου.

Τα κυριότερα **ποτάμια** που απαντώνται στην Ενότητα Ηλείας είναι:

- ο Αλφειός που αποτελεί τον μεγαλύτερο ποταμό της Πελοποννήσου. Πηγάζει από τα σύνορα της με τις γειτονικές Ενότητες. Χύνεται στον κόλπο της Κυπαρισσίας. Δέχεται πολλούς παραπόταμους όπως η Μουριά, το Κύθριο, ο Αχέροντας, το Λαδικό κ.α. Κυριότερος παραπόταμος είναι ο Ενιπέας ή Λεστινίτσα, που πηγάζει από την οροσειρά της Φολόης και ποτίζει μέρος της πεδιάδας ανατολικά του Πύργου.
- Ο Πηνειός ή ποτάμι της Γαστούνης. Πηγάζει από τις ΒΔ πλευρές του Ερύμανθου στο Αντρώνι και κατά τη ροή του δέχεται πολλούς

παραποτάμους. Κυριότερος είναι ο μικρός Λάδωνας. Ο Πηνειός ποτίζει το μεγαλύτερο μέρος της πεδιάδας της Ηλείας και

- Τέλος, η Νέδα, είναι μικρός ποταμός και αποτελεί τα όρια των Ενοτήτων Ηλείας και Μεσσηνίας.

Οι κυριότερες **λίμνες** της Ενότητας είναι η Αγουλινίτσα, η Μουριά και η Καϊάφα, ενώ υπάρχουν και δύο λιμνοθάλασσες η Κοτυχίου/Στροφιλιάς και η Λάππα.

1.3 ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Χάρτης 2: Μεταφορικές υποδομές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

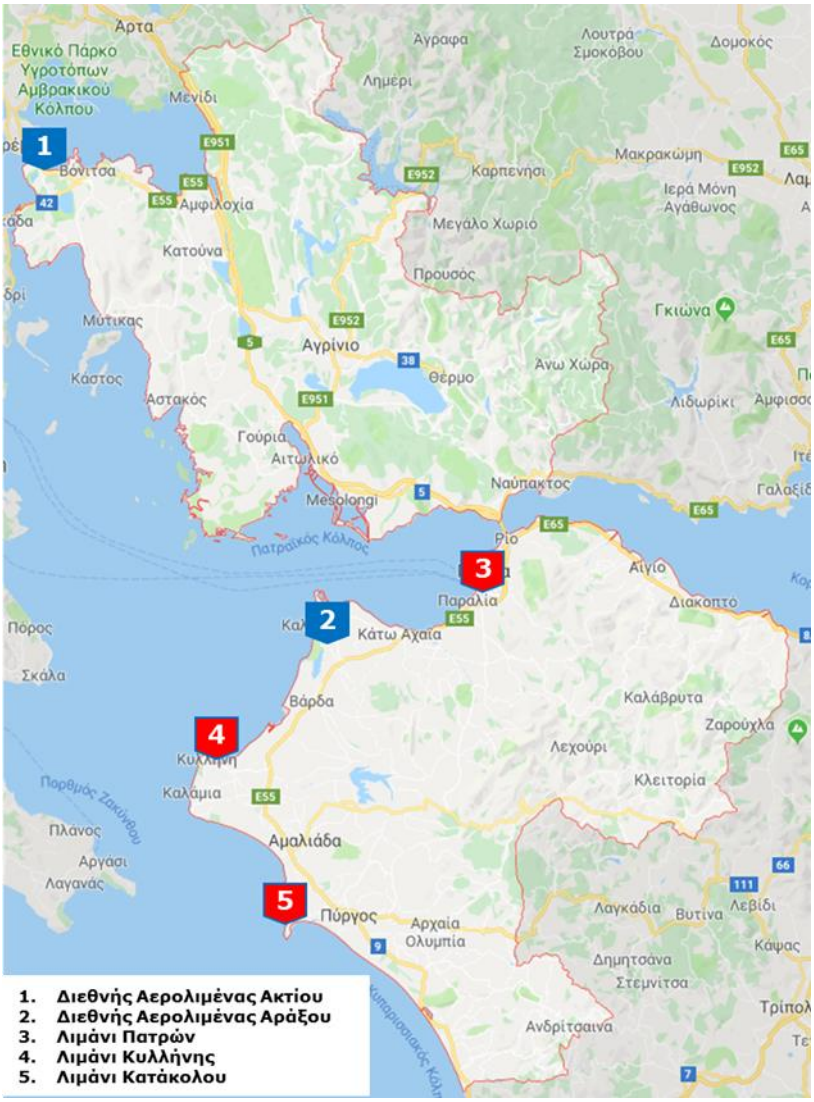

1.3.1 Αεροδρόμια

Αναφορικά με τις αεροπορικές υποδομές, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει 2 αεροδρόμια, τον Διεθνή Αερολιμένα Άκτιου και τον Διεθνή Αερολιμένα Αράξου.

Ο Διεθνής Αερολιμένας Ακτίου βρίσκεται στην περιοχή του Ακτίου της δημοτικής Ενότητας Ανακτορίου του δήμου Ακτίου Βόνιτσας. Το αεροδρόμιο απέχει 4χλμ. από την πόλη της Πρέβεζας και 20χλμ. από την Λευκάδα. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι το αεροδρόμιο του Ακτίου εξυπηρετεί την επιβατική κίνηση τόσο της Περιφέρειας Ηπείρου όσο και των Ιονίων Νήσων (κυρίως Λευκάδα). Από το Δεκέμβριο του 2015, το αεροδρόμιο του Ακτίου πέρασε στην διαχείριση της εταιρίας Fraport. Το 2019

ολοκληρώθηκαν οι εργασίες αναβάθμισης και εκμοντερνισμού των υφιστάμενων εγκαταστάσεων που αφορούσαν:

- την επέκταση κατά 2.381m^2 και ανακαίνιση του τερματικού σταθμού,
- την εγκατάσταση συστήματος «HBS inline screening» για τον έλεγχο των αποσκευών,
- την αναδιοργάνωση του χώρου στάθμευσης των αεροσκαφών,
- την ανακαίνιση του οδοστρώματος στους χώρους προσγείωσης-απογείωσης-στάθμευσης αεροσκαφών,
- την αύξηση κατά 75% των σταθμών check in (από 8 σε 14),
- την αύξηση κατά 60% του συνολικού αριθμού πυλών (από 5 σε 8) και
- τον διπλασιασμό των σημείων ασφαλείας και ελέγχου του αεροδρομίου (από 2 σε 4).

Το αεροδρόμιο του Αράξου εξυπηρετεί όλη την Ενότητα Αχαΐας και βρίσκεται κοντά στον Άραξο, στα δυτικά της Ενότητας. Απέχει 45 χλμ. νοτιοδυτικά της πόλης των Πατρών και 46χλμ. από το λιμάνι της Κυλλήνης. Το εμβαδόν των κτιριακών του εγκαταστάσεων είναι 2.300τ.μ. Επίσης, διαθέτει έναν επιβατικό αεροσταθμό και 5 θέσεις στάθμευσης αεροσκαφών.

1.3.2 Λιμένες

Αναφορικά με τις λιμενικές υποδομές, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει 1 κύριο λιμάνι, το Λιμάνι της Πάτρας. Το λιμάνι της Πάτρας δεσπόζει στην Περιφέρεια εξαιτίας της στρατηγικής θέσης του, αποτελώντας τη Δυτική Πύλη της χώρας προς την Αδριατική και τη Δυτική Ευρώπη. Το λιμάνι της Πάτρας αποτελεί τη σημαντικότερη τερματική εγκατάσταση θαλάσσιων μεταφορών της Δυτικής Ελλάδας και το σημαντικότερο σημείο πορθμειακής σύνδεσης της χώρας με την Ιταλία. Ο ρόλος του στο δίκτυο των εσωτερικών ακτοπλοϊκών συνδέσεων με τα νησιά του Ιονίου έχει αποδυναμωθεί μετά την ανάπτυξη του λιμανιού της Κυλλήνης ως κύριου σημείου συνδέσεως της Ζακύνθου και της Κεφαλονιάς.

Τα υπόλοιπα λιμάνια της Περιφέρειας είναι:

- Λιμάνι Κατάκολου, προσδιορίζεται ως Ειδικό Τουριστικό λιμάνι ευρύτερης ακτινοβολίας σε συνάρτηση με τον εθνικής σημασίας αρχαιολογικό χώρο της Αρχαίας Ολυμπίας και τις διαπεριφερειακές τουριστικές – πολιτιστικές διαδρομές Ολυμπία, Επίδαυρος – Μυκήνες και Ολυμπία – Ήλιδα – Δελφοί, καθώς και ως σημαντικός λιμένας προσέγγισης κρουαζιερόπλοιων, μετά τον Πειραιά,
- Λιμάνι Κυλλήνης, εξυπηρετεί την ακτοπλοϊκή σύνδεση με τα λιμάνια της Κεφαλονιάς και της Ζακύνθου,
- Λιμάνι Αιγίου, εξυπηρετεί κυρίως την μεταφορά ευπαθών προϊόντων,
- Λιμάνι Μεσολογγίου, εξυπηρετεί κυρίως τον θαλάσσιο τουρισμό και το εμπόριο,
- Λιμάνι Αστακού, εξυπηρετεί κυρίως την μεταφορά εμπορευματοκιβωτίων.

1.3.3 Οδικοί άξονες

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέχει στρατηγική γεωγραφική θέση συνδέοντας την Πελοπόννησο με τη Στερεά Ελλάδα και την Ήπειρο. Αποτελεί μια εκ των κυριότερων πυλών της χώρας, θεωρούμενη ως η Δυτική Πύλη της Ελλάδας προς την Αδριατική και τη Δυτική Ευρώπη γενικότερα.

Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο και βελτιώνεται συνεχώς. Η κεντρική οδική αρτηρία που συνδέει την πόλη των Πατρών με την Αθήνα αποτελεί μέρος του βασικού εθνικού άξονα ΠΑΘΕ (Οδικός Άξονας Πατρών –Αθήνας – Θεσσαλονίκης –Ευζώνων). Άλλο έργο που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην αναπτυξιακή δυναμική της Δυτικής Ελλάδος, είναι η Ιόνια Οδός, δηλαδή ο άξονας από την Καλαμάτα μέχρι τα Αλβανικά σύνορα μέσω Πάτρας και Ιωαννίνων, έργο το οποίο σχετίζεται με την Εγνατία Οδό (το σημαντικότερο τμήμα αυτού του άξονα αποτελεί η ζεύξη του Ρίου –Αντίρριου που έχει ολοκληρωθεί). Οι κυριότεροι οδικοί άξονες που απαντώνται στην Περιφέρεια ανά Ενότητα είναι:

Οι οδικοί άξονες ΔΕΔ-Μ που αφορούν την ΠΔΕ είναι οι παρακάτω, όπως περιγράφονται στην απόφαση χαρακτηρισμού των Διευρωπαϊκών Οδικών Αξόνων (ΦΕΚ 2631/Β/2008):

- Καλαμπάκα–Τρίκαλα–Καρδίτσα–Λαμία–Άμφισσα–Ναύπακτος-Αντίρριο,
- Ιονία και Ολυμπία οδός: Κακαβιά–Ιωάννινα–Αμφιλοχία–Μεσολόγγι–Πάτρα–Πύργος–Τσακώνα,
- Ολυμπία οδός: Ελευσίνα–Κόρινθος–Πάτρα,
- Αγρίνιο–Καρπενήσι–Λαμία,
- Πρέβεζα–Βόνιτσα–Αμβρακία (σύνδεση με Δυτικό Άξονα),
- Πύργος–Ολυμπία–Βυτίνα–Τρίπολη.

Οι Άξονες Διεθνούς Σημασίας είναι οι εξής:

- Ιωάννινα–Άρτα–Αμφιλοχία–Μεσολόγγι–Αντίρριο (Ιόνια Οδός). Σημαντικότατος άξονας για όλο το δυτικό διαμέρισμα της χώρας.
- Αντίρριο–Ναύπακτος–Ιτέα–Λαμία (Διαγώνιος): Σημαντικός άξονας για την ανάπτυξη της Π.Ε. και ολόκληρου του νότιου δυτικού διαμερίσματος της χώρας, ο οποίος θα συνδέσει την Ιόνια Οδό με τον ΠΑΘΕ.
- Πλατυγιάλι σύνδεση με Ιόνια οδό–Αγρίνιο–Καρπενήσι–Λαμία: άξονας σημαντικός τόσο για την ανάπτυξη του Πλατυγιαλίου ως κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, όσο και για την προοπτική τουριστικής ανάπτυξης της ορεινής περιοχής της Αιτωλοακαρνανίας και της Ευρυτανίας.

- Αμβρακία-Κατούνα-παράκαμψη Βόνιτσας-διακλάδωση προς Άκτιο-Πρέβεζα/Λευκάδα σύνδεση με Ηγουμενίτσα (η αποκαλούμενη και Παραϊόνια Οδός): Άξονας που εξυπηρετεί τη δυτική Αιτωλοακαρνανία και συνδέει τη Λευκάδα, την Πρέβεζα και τη Θεσπρωτία με την Ιόνια Οδό και την Π.Ε με την Β πύλη της χώρας.
- Κόρινθος–Αίγιο–Πάτρα–Πύργος–Τσακώνα (Ολυμπία Οδός): Εξαιρετικά σημαντικός άξονας για ολόκληρη την ΠΔΕ και ιδιαίτερα για την ΠΕ Ηλείας αλλά και την περιοχή του Αιγίου, όπου θα συνδέσει το λιμάνι του Αιγίου με την ευρύτερη περιοχή και τα μεγάλα αστικά κέντρα.
- Κατάκολο–Πύργος–Αρχαία Ολυμπία–Βυτίνα–Τρίπολη/Άστρος, Τρίπολη/Μυκήνες: Σημαντικός άξονας που συνδέει περιοχές της Ηλείας, της Αρκαδίας και της Αργολίδας και διεθνούς σημασίας πολιτιστικούς και τουριστικούς προορισμούς.

Οι οδικοί άξονες Εθνικής σημασία, που χαρακτηρίζονται ως διαπεριφερειακοί, είναι οι εξής:

- Αντίρριο–Αγρίνιο–Αμφιλοχία–Μενίδι–Άρτα–Ιωάννινα (σημερινή εθνική οδός).
- Πάτρα–Σταυροδρόμι–Πανόπουλο–προς Τρίπολη.
- Διακοπτό (Πούντα)–Καλάβρυτα–Κλειτορία–προς Τρίπολη.
- ΠΕΟ Πατρών–Αμαλιάδας–Πύργου.

Οι οδικοί άξονες που εξυπηρετούν τις ανάγκες εντός της Περιφέρειας και χαρακτηρίζονται ως ενδοπεριφερειακοί άξονες είναι οι εξής:

<u>Πρωτεύοντες Ενδοπεριφερειακοί άξονες</u>

- Μεσολόγγι–Αιτωλικό–Αστακός–Μύτικα–Πάλαιρος–Βόνιτσα.
- Αμφιλοχία–Βόνιτσα–Άκτιο (σημερινή οδός).
- Ναύπακτος–Θέρμο–Παραβόλα–Αγρίνιο (βόρεια της Τριχωνίδας).
- Ναύπακτος-Θέρμο–Προυσσός–προς Καρπενήσι.
- Πάτρα–Χαλανδρίτσα–Καλάβρυτα.
- Πύργος–Σιμόπουλο–(σύνδεση με Ε.Ο.111)–Πανόπουλο–Ψωφίδα–Δάφνη.
- Κυλλήνη-σύνδεση με οδό Πατρών–Πύργου.

<u>Δευτερεύοντες Ενδοπεριφερειακοί άξονες</u>

- Αγρίνιο–Στράτος–Χαλκιόπουλο.
- Αμφιλοχία–Χαλκιόπουλο–Λίμνη Κρεμαστών.

- Γαβαλού–Παπαδάτες–Αγρίνιο (νότια της Τριχωνίδας).
- Ναύπακτος–Σίμος–Πλάτανος–Άνω Χώρα–Θέρμο.
- ΠΕΟ Κορίνθου–Πάτρας.
- Παλαιά οδός Πάτρα–Κάτω Αχαΐας–Λεχαινών–Γαστούνης–Αμαλιάδας.
- Αμαλιάδα–Σιμόπουλο.
- Ανδρίτσαινα–Κρέστενα και Ζαχάρω.
- Ζαχάρω–Φιγαλεία–Επικούρειος Απόλλων–Ανδρίτσαινα

Πέραν του οδικού δικτύου στην Περιφέρεια απαντάται και εκτεταμένο **σιδηροδρομικό δίκτυο**. Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Περιφέρειας έχει μήκος άνω των 300km και διασχίζει την παραλιακή ζώνη των Ενοτήτων Αχαΐας και Ηλείας με την σύνδεση Αθήνας–Πάτρας–Πύργου–Καλαμάτας. Έχει ήδη ξεκινήσει ο εκσυγχρονισμός μεγάλου μέρους του. Από την πλευρά του ΟΣΕ έχει προγραμματιστεί η συνολική αναβάθμιση του σιδηροδρομικού άξονα Αθήνας – Πάτρας με κατασκευή ηλεκτροδοτούμενης διπλής γραμμής κανονικού εύρους και ταχύτητα μελέτης 160km/h. Μετά την ολοκλήρωση στη ηλεκτροδότησης της γραμμής, εκτιμάται η μείωση του χρόνου ταξιδιού κάτω από 2 ώρες για το τμήμα Αθηνών –Πατρών. Στην Ενότητα Αχαΐας, το σιδηροδρομικό δίκτυο διέρχεται από πολλούς κυρίως παράκτιους οικισμούς και από τις πόλεις της Πάτρας, του Αιγίου και της Κάτω Αχαΐας. Υπάρχει επίσης και οδοντωτός σιδηρόδρομος με την διαδρομή Διακοπτού-Καλαβρύτων. Η Ενότητα Ηλείας εξυπηρετείται σιδηροδρομικά μέσω της κύριας γραμμής Πύργου –Πάτρας –Κυπαρισσίας.

1.4 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ, 2015 ΚΑΙ 2020

1.4.1 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοινώνει η ΕΛΣΤΑΤ, ο υπολογιζόμενος πληθυσμός της Ελλάδας την περίοδο 2015-2020 σημείωσε μείωση κατά -1% (από 10,9 εκατ. το 2015 σε 10,7 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες εμφάνισαν μείωση την περίοδο 2015-2020, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κρήτης (+1%, από 632 χιλ. το 2015 σε 637 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (+4%, από 335 χιλ. το 2015 σε 348 χιλ. το 2020) και Βορείου Αιγαίου (+16%, από 198 χιλ. το 2015 σε 230 χιλ. το 2020).

Πίνακας 1: Εξέλιξη του πληθυσμού της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2015 και 2020

Περιφέρεια	2015	2020	%Δ 2015 - 2020
Αττική	3.822.843	3.738.901	-2%
Κεντρική Μακεδονία	1.893.878	1.872.102	-1%
Θεσσαλία	733.663	715.115	-3%
Δυτική Ελλάδα	**673.263**	**651.065**	**-3%**
Κρήτη	631.513	636.504	1%
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	606.490	598.613	-1%
Πελοπόννησος	583.431	572.151	-2%
Στερεά Ελλάδα	557.753	556.002	0%
Νότιο Αιγαίο	334.865	347.512	4%
Ήπειρος	339.142	333.265	-2%
Δυτική Μακεδονία	276.423	264.670	-4%
Βόρειο Αιγαίο	197.695	229.516	16%
Ιόνια Νησιά	207.059	203.149	-2%
Ελλάδα	**10.858.018**	**10.718.565**	**-1%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Υπολογιζόμενος Πληθυσμός - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού στις 13 Περιφέρειες της χώρας για το 2020, παρατηρούμε ότι το 52% του συνόλου είναι συγκεντρωμένο στις Περιφέρειες Αττικής (35%) και Κεντρικής Μακεδονίας (17%), στις οποίες ανήκουν και τα 2 μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη). Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 6% του συνολικού πληθυσμού της Ελλάδας.

Διάγραμμα 1: Ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020

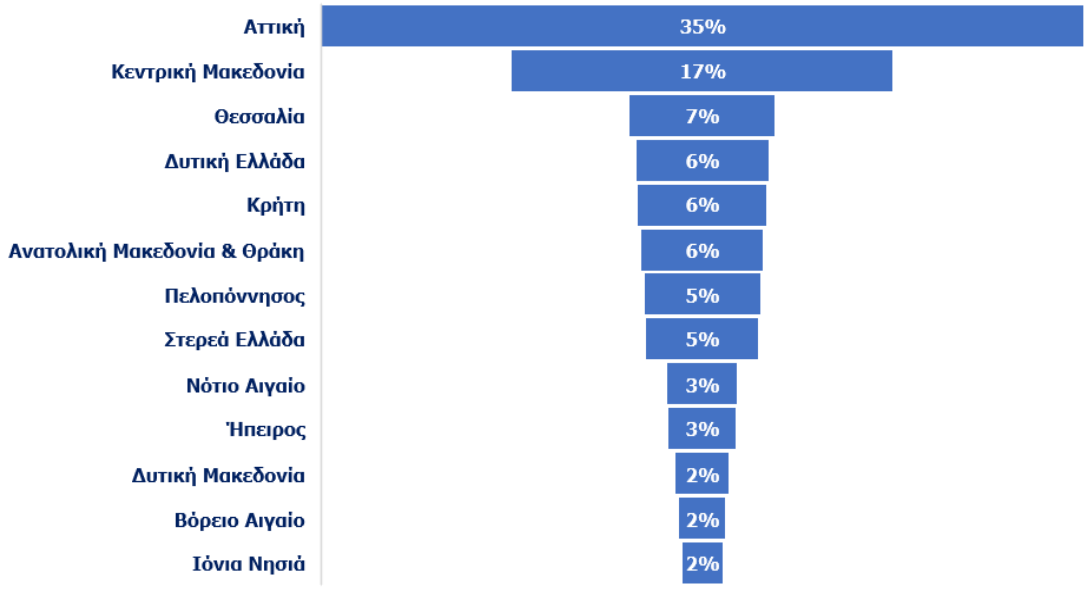

1.4.2 Δημογραφικά χαρακτηριστικά στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2020, σημείωσε μείωση κατά -3% (από 673 χιλ. το 2015 σε 651 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες σημείωσαν μείωση του πληθυσμού τους: Αχαΐας (-3%, από 307 χιλ. το 2015 σε 297 χιλ. το 2020), Αιτωλοακαρνανίας (-4%, από 208 χιλ. το 2015 σε 199 χιλ. το 2020) και Ηλείας (-2%, από 158 χιλ. το 2015 σε 155 χιλ. το 2020).

Πίνακας 2: Εξέλιξη του πληθυσμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2015 και 2020

Ενότητα	2015	2020	%Δ 2015 - 2020
Αχαΐας	307.412	296.945	-3%
Αιτωλοακαρνανίας	207.674	198.920	-4%
Ηλείας	158.177	155.200	-2%
Δυτική Ελλάδα	**673.263**	**651.065**	**-3%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Υπολογιζόμενος Πληθυσμός - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, η Ενότητα Αχαΐας αντιπροσωπεύει το 46% της Περιφέρειας και ακολουθούν οι Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας (31%) και Ηλείας (24%).

Διάγραμμα 2: Ποσοστιαία κατανομή του πληθυσμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2020

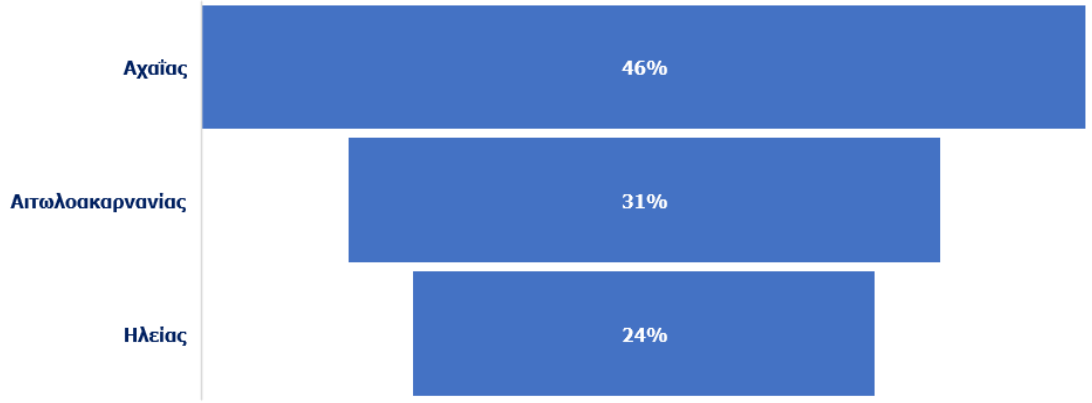

1.5 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ, 2015 ΚΑΙ 2020

1.5.1 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Ελλάδας

Αναφορικά με την ηλικιακή κατανομή, παρατηρούμε γήρανση του πληθυσμού της Ελλάδας την περίοδο 2015-2020. Συγκεκριμένα, οι ηλικίες 0-44 ετών κατέγραψαν μείωση των μεριδίων τους, με εξαίρεση τις ηλικίες 15-19 ετών (+2%), ενώ αντίθετα αύξηση κατέγραψαν οι ηλικίες άνω των 45 ετών. Στις επιμέρους ηλικιακές κατηγορίες, μείωση κατέγραψαν οι ηλικίες 0-14 ετών (-6%), 20-24 ετών (-9%), 25-29 ετών (-9%) και 30-44 ετών (-11%) και αύξηση οι ηλικίες 15-19 ετών (+2%), 45-64 ετών (+3%) και 65+ ετών (+4%). Αναφορικά με τα μερίδια των επιμέρους ηλικιών για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο μερίδιο κατέχουν οι ηλικίες 45-64 ετών (28%) και ακολουθούν οι ηλικίες 65+ ετών (22%), 30-44 ετών (20%), 15-29 ετών (15%) και 0-14 ετών (14%).

Διάγραμμα 3: Ποσοστιαία ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Ελλάδας, 2015 και 2020

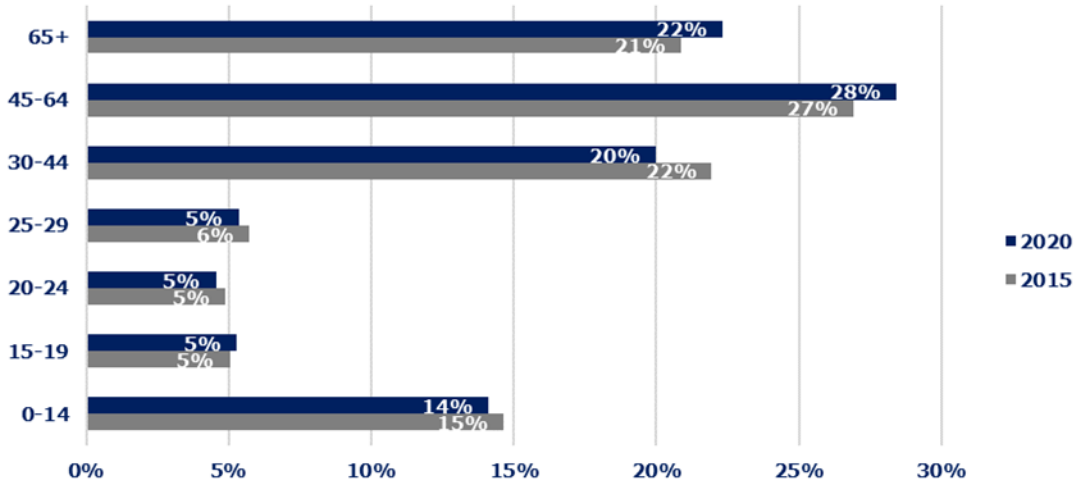

Πηγή: ΕΕΔ - ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.5.2 Ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει παρόμοια εικόνα με αυτή που σημειώνεται στο σύνοολο της χώρας. Συγκεκριμένα, στις επιμέρους ηλικιακές κατηγορίες, μείωση κατέγραψαν οι ηλικίες 0-14 ετών (-7%) 20-24 ετών (-11%), 25-29 ετών (-8%) και 30-44 ετών (-8%) ενώ αύξηση σημείωσαν οι ηλικίες 15-19 ετών (+12%), 45-64 ετών (+4%) και 65+ ετών (+3%). Όσον αφορά τα μερίδια των επιμέρους ηλικιών για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο μερίδιο κατέχουν οι ηλικίες 45-64 ετών (28%) και ακολουθούν οι ηλικίες 65+ ετών (22%), 30-44 ετών (19%), 15-29 ετών (17%) και 0-14 ετών (14%).

Διάγραμμα 4: Ποσοστιαία ηλικιακή κατανομή των κατοίκων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2015 και 2020

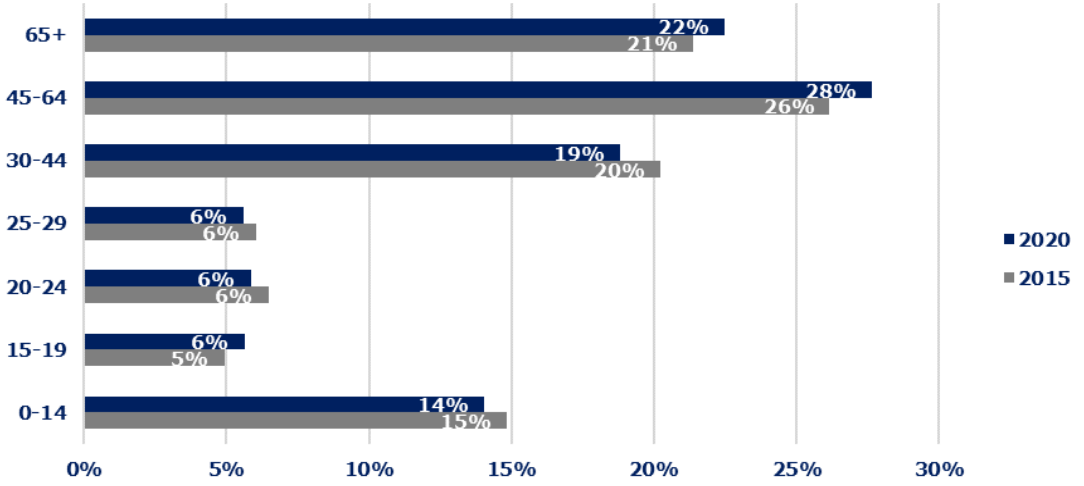

Πηγή: ΕΕΔ - ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ, 2015 ΚΑΙ 2020

Η ΕΛΣΤΑΤ διενεργεί κάθε χρόνο την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, η οποία εκτός από στοιχεία απασχόλησης περιλαμβάνει εκτιμήσεις για τον πληθυσμό, τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό, δείκτες απασχόλησης και ανεργίας κ.α. Ο **Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός** αποτελεί το εργατικό δυναμικό της οικονομίας και περιλαμβάνει τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω τα οποία είναι ικανά προς εργασία και ταυτόχρονα θέλουν να εργαστούν.

1.6.1 Οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Οι ηλικίες άνω των 15 ετών αντιπροσωπεύουν το 85% και 86% του πληθυσμού της χώρας τα έτη 2015 και 2020 αντίστοιχα, εκ των οποίων το 52% και 51% για τα έτη 2015 και 2020 αντίστοιχα αποτελεί τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της. Στις επιμέρους Περιφέρειες, δεν παρατηρούνται μεγάλες διαφοροποιήσεις και για τα δύο έτη, με το ποσοστό των ηλικιών 15+ ετών για το 2015 να κυμαίνεται μεταξύ 83%-87% ενώ για το 2020 μεταξύ 84%-87%.

Αναφορικά με τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό για το 2020 καταγράφεται στις Περιφέρειες Κρήτης (54%), Αττικής (53%) και Βορείου Αιγαίου (53%) ενώ στον αντίποδα το χαμηλότερο ποσοστό για το 2020 εντοπίζεται στις Περιφέρειες Ηπείρου (46%), Δυτικής Μακεδονίας (47%), Κεντρικής Μακεδονίας (49%), Θεσσαλίας (49%), Δυτικής Ελλάδας (49%) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (49%).

Η πλειοψηφία του οικονομικά ενεργού πληθυσμού όπως είναι φυσικό απαντάται και για τα 2 έτη στις μεγάλες αστικές Περιφέρειες της χώρας (54% και για τα δύο έτη), Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, ενώ οι υπόλοιπες Περιφέρειες σημειώνουν μικρότερα μερίδια κάτω από το 10%.

Πίνακας 3: Οικονομικά ενεργός πληθυσμός της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2015 και 2020

Οικονομικά ενεργός πληθυσμός στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015 και 2020						
	2015			2020		
	% Ηλικιών 15+	% Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού*	% κατανομή ενεργού πληθυσμού	% Ηλικιών 15+	% Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού*	% κατανομή ενεργού πληθυσμού
Αττική	86%	54%	37%	86%	53%	37%
Κεντρική Μακεδονία	85%	51%	17%	86%	49%	17%
Θεσσαλία	85%	51%	7%	86%	49%	7%
Δυτική Ελλάδα	**85%**	**51%**	**6%**	**86%**	**49%**	**6%**
Κρήτη	83%	54%	6%	84%	54%	6%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	85%	50%	5%	86%	49%	5%
Πελοπόννησος	86%	53%	5%	86%	52%	5%
Στερεά Ελλάδα	86%	51%	5%	86%	50%	5%
Νότιο Αιγαίο	83%	56%	3%	84%	52%	3%
Ήπειρος	87%	47%	3%	87%	46%	3%
Δυτική Μακεδονία	86%	49%	2%	87%	47%	2%
Ιόνια Νησιά	85%	52%	2%	86%	50%	2%
Βόρειο Αιγαίο	86%	46%	2%	85%	53%	2%
Ελλάδα	**85%**	**52%**	**100%**	**86%**	**51%**	**100%**

Πηγή: ΕΕΔ - ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

***επί του συνόλου των ηλικιών 15+**

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 6% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της χώρας και για τα δύο έτη, ενώ το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της ως προς τον πληθυσμό της ηλικίας 15+ ετών ήταν 51% το 2015 και 49% το 2020. Σε σύγκριση με τις υπόλοιπες Περιφέρειες, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας το 2015 καταγράφει το 8ο υψηλότερο ποσοστό οικονομικά ενεργού πληθυσμού ενώ το 2020 το 4ο χαμηλότερο.

1.7 ΜΑΚΡΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, 2013-2018

1.7.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ για το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν της Ελλάδας, παρατηρούμε ότι την περίοδο 2013-2018 το ΑΕΠ της χώρας σημείωσε οριακή αύξηση κατά +0,1% (από € 179.616 εκατ. το 2013 σε € 179.727 εκατ. το 2018), επιβεβαιώνοντας την στροφή της ελληνικής οικονομίας που ξεκίνησε το 2017 σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Η εικόνα στις επιμέρους Περιφέρειες την περιόδο 2013-2018 είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Αττικής (-0,1%, από € 86,0 δισ. το 2013 σε € 85,9 δισ. το 2018), Δυτικής Ελλάδας (-3%, από € 8,2 δισ. το 2013 σε € 7,9 δισ. το 2018), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-1%, από € 7,0 δισ. το 2013 σε € 6,9 δισ. το 2018), Δυτικής Μακεδονίας (-19%, από € 5,0 δισ. το 2013 σε € 4,1 δισ. το 2018), Ηπείρου (-3%, από € 4,0 δισ. το 2013 σε € 3,9 δισ. το 2018) και Βορείου Αιγαίου (-4%, από € 2,6 δισ. το 2013 σε € 2,5 δισ. το 2018) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (+3%, από € 23,9 δισ. το 2013 σε € 24,6 δισ. το 2018), Κρήτης (+6%, από € 8,6 δισ. το 2013 σε € 9,1 δισ. το 2018), Θεσσαλίας (+2%, από € 8,9 δισ. το 2013 σε € 9,1 δισ. το 2018), Στερεάς Ελλάδας (+2%, από € 8,2 δισ. το 2013 σε € 8,4 δισ. το 2018), Πελοποννήσου (+0,3%, από € 8,0 δισ. το 2013 σε € 8,0 δισ. το 2018), Νοτίου Αιγαίου (+2%, από € 6,1 δισ. το 2013 σε € 6,2 δισ. το 2018) και Ιονίων Νήσων (+4%, από € 3,1 δισ. το 2013 σε € 3,2 δισ. το 2018) αύξηση.

Πίνακας 4: ΑΕΠ Περιφερειών της Χώρας, 2013-2018 (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*	%Δ 2013-2018
Αττικής	86.013	84.699	83.483	82.898	84.651	85.918	0%
Κεντρικής Μακεδονίας	23.923	23.435	23.776	23.748	24.063	24.607	3%
Κρήτης	8.596	8.826	8.816	8.596	8.847	9.071	6%
Θεσσαλίας	8.924	8.902	8.970	8.821	8.927	9.060	2%
Στερεάς Ελλάδας	8.162	7.938	8.021	8.128	8.322	8.353	2%
Πελοποννήσου	7.998	7.817	7.961	7.922	8.071	8.025	0%
Δυτικής Ελλάδας	**8.220**	**8.095**	**8.021**	**7.822**	**7.845**	**7.942**	**-3%**
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	6.974	6.818	6.778	6.795	6.813	6.873	-1%
Νοτίου Αιγαίου	6.077	6.175	6.083	5.850	5.940	6.183	2%
Δυτικής Μακεδονίας	5.047	4.945	4.700	4.308	4.302	4.107	-19%
Ηπείρου	4.041	3.987	3.925	3.889	3.875	3.933	-3%
Ιονίων Νήσων	3.075	3.154	3.083	3.029	3.059	3.183	4%
Βορείου Αιγαίου	2.566	2.559	2.492	2.430	2.436	2.471	-4%
Ελλάδα	**179.616**	**177.349**	**176.110**	**174.237**	**177.152**	**179.727**	**0%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Προσωρινά στοιχεία

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2018, όπως είναι φυσιολογικό την μεγαλύτερη συμβολή στο ΑΕΠ της χώρας έχουν οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας, που αποτελούν και την καρδιά της οικονομικής δραστηριότητας, συνεισφέροντας το 61% του ΑΕΠ της. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 4% του συνολικού ΑΕΠ της χώρας.

Διάγραμμα 5: Ποσοστιαία κατανομή του ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

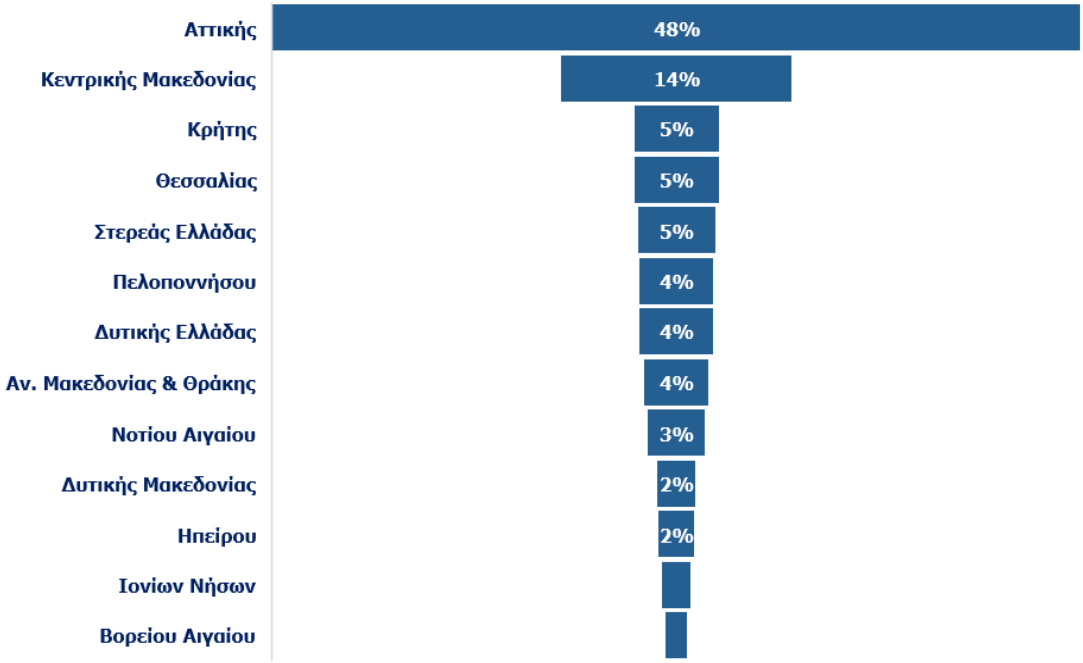

1.7.2 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η εξέλιξη του ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2013-2018 εμφανίζει αντίθετη εικόνα από αυτή που καταγράφεται στο σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2013-2018 η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε μείωση του ΑΕΠ της κατά -3% (από € 8.220 εκατ. το 2013 σε € 7.942 εκατ. το 2018).

Διάγραμμα 6: Εξέλιξη του ΑΕΠ της Ελλάδας και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (σε εκατ. €), 2013-2018

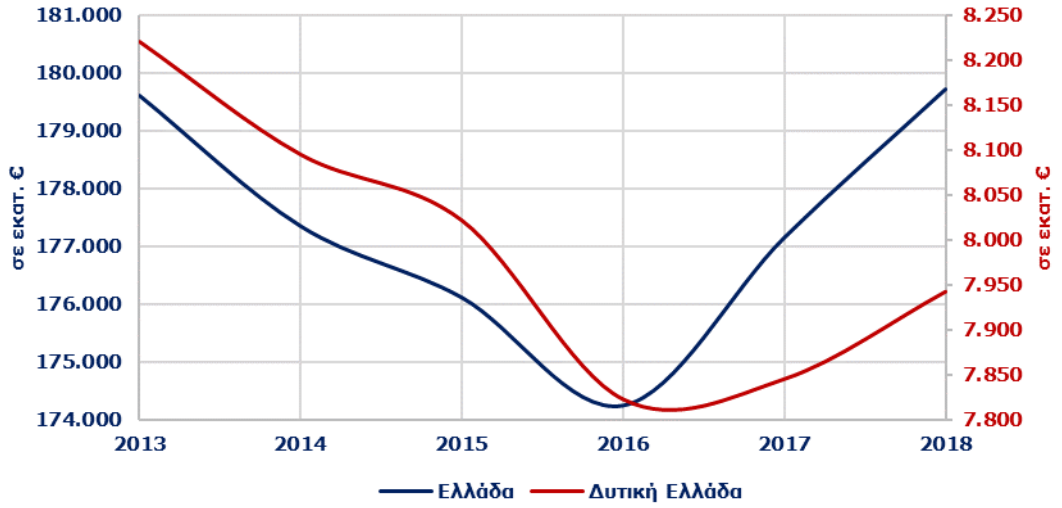

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Επιμέρους την περίοδο 2013-2018 η εικόνα είναι μικτή, με τις Ενότητες Αχαΐας (-3%, από € 4.010 εκατ. το 2013 σε € 3.876 εκατ. το 2018) και Αιτωλοακαρνανίας (-7%, από € 2.540 εκατ. το 2013 σε € 2.349 εκατ. το 2018) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα η Ενότητα Ηλείας (+3%, από € 1.670 εκατ. το 2013 σε € 1.717 εκατ. το 2018) αύξηση.

Πίνακας 5: ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2013-2018 (σε εκατ. €, τρέχουσες τιμές)

Ενότητα	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*	%Δ 2013-2018
Αχαΐας	4.010	3.991	3.924	3.832	3.851	3.876	-3%
Αιτωλοακαρνανίας	2.540	2.430	2.388	2.335	2.278	2.349	-7%
Ηλείας	1.670	1.673	1.710	1.655	1.716	1.717	3%
Δυτική Ελλάδα	**8.220**	**8.095**	**8.021**	**7.822**	**7.845**	**7.942**	**-3%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Προσωρινά στοιχεία

1.7.3 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας την περίοδο 2013-2018 αυξήθηκε κατά +2% (από € 16.381 το 2013 σε € 16.745 το 2018). Επιμέρους η εικόνα είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-1%, από € 18.154 το 2013 σε € 18.054 το 2018), Δυτικής Μακεδονίας (-15%, από € 18.025 το 2013 σε € 15.319 το 2018), Δυτικής Ελλάδας (-0,02%, από € 12.085 το 2013 σε € 12.082 το 2018), Βορείου Αιγαίου (-11%, από € 12.890 το 2013 σε € 11.434 το 2018), Ηπείρου (-0,3%, από € 11.812 το 2013 σε € 11.775 το 2018) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-0,02%, από € 11.448 το 2013 σε € 11.446 το 2018) να καταγράφουν μείωση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ τους ενώ αντίθετα οι Ενότητες Αττικής (+4%, από € 22.121 το 2013 σε € 22.915 το 2018), Ιονίων Νήσων (+5%, από € 14.789 το 2013 σε € 15.587 το 2018), Στερεάς Ελλάδας (+3%, από € 14.585 το 2013 σε € 15.030 το 2018), Κρήτης (+5%, από € 13.634 το 2013 σε € 14.302 το 2018), Πελοποννήσου (+2%, από € 13.649 το 2013 σε € 13.943 το 2018), Κεντρικής Μακεδονίας (+5%, από € 12.538 το 2013 σε € 13.125 το 2018) και Θεσσαλίας (+4%, από € 12.065 το 2013 σε € 12.578 το 2018) αύξηση.

Πίνακας 6: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2013-2018 (σε €)

Περιφέρεια	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*	%Δ 2013-2018
Αττικής	22.121	22.038	21.957	21.946	22.484	22.915	4%
Νοτίου Αιγαίου	18.154	18.441	18.169	17.382	17.488	18.054	-1%
Ιονίων Νήσων	14.789	15.210	14.921	14.718	14.921	15.587	5%
Στερεάς Ελλάδας	14.585	14.213	14.405	14.624	14.976	15.030	3%
Δυτικής Μακεδονίας	18.025	17.815	17.082	15.798	15.912	15.319	-15%
Κρήτης	13.634	13.983	13.958	13.596	13.975	14.302	5%
Πελοποννήσου	13.649	13.379	13.674	13.656	13.964	13.943	2%
Κεντρικής Μακεδονίας	12.538	12.343	12.589	12.620	12.813	13.125	5%
Θεσσαλίας	12.065	12.101	12.262	12.122	12.331	12.578	4%
Δυτικής Ελλάδας	**12.085**	**11.983**	**11.958**	**11.743**	**11.856**	**12.082**	**0%**
Βορείου Αιγαίου	12.890	12.917	12.641	12.140	11.746	11.434	-11%
Ηπείρου	11.812	11.723	11.614	11.574	11.576	11.775	0%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	11.448	11.225	11.193	11.257	11.318	11.446	0%
Ελλάδα	**16.381**	**16.282**	**16.275**	**16.169**	**16.472**	**16.745**	**2%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Προσωρινά στοιχεία

1.7.4 Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εμφανίζει αντίθετη εικόνα από αυτή που καταγράφεται στο σύνολο της χώρας. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2013-2018 η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε οριακή μείωση του κατά Κεφαλήν ΑΕΠ της κατά -0,02% (από € 12.085 το 2013 σε € 12.082 το 2018).

Διάγραμμα 7: Εξέλιξη του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Ελλάδας και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (σε €), 2013-2018

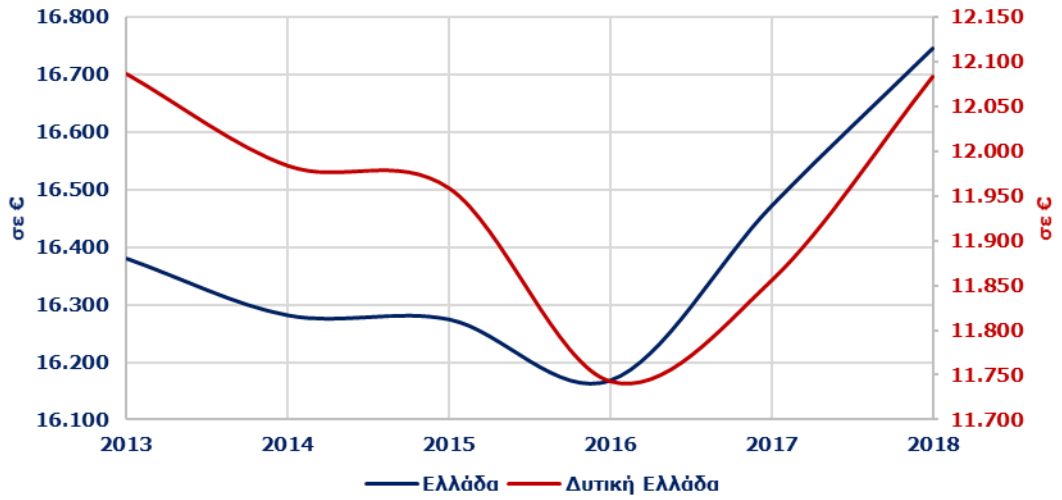

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η εικόνα στις επιμέρους Περιφερειακές Ενότητες την περίοδο 2012-2017 είναι μικτή, με τις Ενότητες Ηλείας (+5%, από € 10.472 το 2013 σε € 11.018 το 2018) και Αχαΐας (+0,001%, από € 12.917 το 2013 σε € 12.917 το 2018) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα η Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας (-3%, από € 12.081 το 2013 σε € 11.662 το 2018) μείωση.

Πίνακας 7: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα (σε €), 2013-2018

Ενότητα	2013	2014	2015	2016*	2017*	2018*	%Δ 2013-2018
Αχαΐας	12.917	12.942	12.811	12.597	12.743	12.917	0,001%
Αιτωλοακαρνανίας	12.081	11.656	11.546	11.389	11.210	11.662	-3%
Ηλείας	10.472	10.549	10.843	10.552	10.979	11.018	5%
Δυτική Ελλάδα	**12.085**	**11.983**	**11.958**	**11.743**	**11.856**	**12.082**	**0%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Προσωρινά στοιχεία

1.7.5 Περιφερειακή κατανομή και συμβολή του τουρισμού ανά Περιφέρεια, 2020

Η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της χώρας το 2020 ήταν της τάξης του 3,7% ή € 6,1 δισ. Λόγω της προσεγγιστικής φύσης των στοιχείων του πίνακα, η εικόνα που αναδεικνύει είναι κατά κύριο λόγο ενδεικτική. Παρόλα αυτά είναι εντυπωσιακή η συνεισφορά του τουρισμού στο ΑΕΠ των Περιφερειών του Νοτίου Αιγαίου, των Ιονίων Νήσων και της Κρήτης.

Τα έσοδα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από τον τουρισμό το 2020, αντιπροσώπευαν το 2% (€ 98 εκατ.) των συνολικών εσόδων της χώρας ενώ η άμεση συμβολή του τουρισμού στο ΑΕΠ της Περιφέρειας ανήλθε σε 1%. Επίσης, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που κάναμε, το ΑΕΠ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το 2020 σημείωσε μείωση κατά -8% (από € 7.942 εκατ. το 2018 σε € 7.306 εκατ. το 2020).

Πίνακας 8: Συμβολή του τουρισμού ανά Περιφέρεια, 2020

Περιφέρεια	% κατανομή εσόδων εισερχόμενου τουρισμού 2020	αναλογία άμεσης τουριστικής δαπάνης 2020 - σε € εκ.	ΑΕΠ Περιφερειών 2020*- σε εκ.	άμεση συμβολή τουρισμού στο ΑΕΠ Περιφέρειας με στοιχεία 2020	κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2018 - σε €
Ν. Αιγαίο	29%	1.771	5.687	31%	18.054
Κρήτη	20%	1.214	8.344	15%	14.302
Αττική	18%	1.073	79.034	1%	22.915
Κεντ. Μακεδονία	10%	581	22.636	3%	13.125
Ιόνια Νησιά	10%	629	2.928	21%	15.587
Πελοπόννησος	3%	186	7.382	3%	13.943
Αν. Μακεδονία & Θράκη	2%	129	6.322	2%	11.446
Θεσσαλία	2%	122	8.334	1%	12.578
Ήπειρος	2%	116	3.618	3%	11.775
Δυτ. Ελλάδα	**2%**	**98**	**7.306**	**1%**	**12.082**
Στερεά Ελλάδα	1%	83	7.684	1%	15.030
Δυτ. Μακεδονία	1%	38	3.778	1%	15.319
Β. Αιγαίο	1%	35	2.273	2%	11.434
Σύνολο Χώρας	**100%**	**6.075**	**165.326**	**4%**	**16.745**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

*Η κατανομή του ΑΕΠ των Περιφερειών είναι εκτίμηση λαμβάνοντας υπόψιν την ποσοστιαία κατανομή του 2018

*Το ΑΕΠ των Περιφερειών είναι προσωρινό και υπόκειται σε αλλαγή

1.8 ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ[2], 2015-2020

Στην ενότητα αυτή δίδονται στοιχεία για την εξέλιξη του συνόλου της απασχόλησης ανά Περιφέρεια καθώς επίσης και στοιχεία για την εξέλιξη της απασχόλησης στους κλάδους των καταλυμάτων, της εστίασης και των λοιπών κλάδων. Επίσης, αναλύονται στοιχεία απασχόλησης ανά τύπο (πλήρης – μερικής), ηλικιακή διάρθρωση και φύλο απασχολούμενων τόσο συνολικά όσο και στα καταλύματα, την εστίαση και τους λοιπούς κλάδους. Τέλος, παρέχονται στοιχεία ανεργίας ανά Περιφέρεια.

Αν και μέρος της δραστηριότητας της εστίασης δεν αφορά στον τουρισμό, η εποχικότητα που παρουσιάζουν τα στοιχεία απασχόλησης σε αυτήν ταυτίζεται με την εποχικότητα του Ελληνικού τουρισμού. Ως εκ τούτου θεωρούμε την δραστηριότητα της εστίασης ως κλάδο του τουρισμού. Επίσης, σημειώνουμε ότι υπάρχουν άλλες τουριστικές δραστηριότητες (πχ μεταφορές, ταξιδιωτικά γραφεία) που περιλαμβάνονται σε άλλες κατηγορίες και δεν καταγράφονται στα παρόντα στοιχεία. Τέλος, τα στοιχεία προέρχονται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ και η περίοδος αναφοράς είναι τα έτη 2015, 2019 και 2020. Αναφορικά με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, σημειώνουμε τα εξής:

- Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού είναι δειγματοληπτική και διεξάγεται από την ΕΛΣΤΑΤ,
- Ως απασχολούμενοι ορίζονται τα άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω, τα οποία την εβδομάδα αναφοράς είτε εργάστηκαν έστω και μια ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος, είτε εργάστηκαν στην οικογενειακή επιχείρηση, είτε δεν εργάστηκαν αλλά είχαν μια εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά.

[2] Λόγω της δειγματοληπτικής μεθόδου της ΕΕΔ, εκτιμήσεις <5.000 πρέπει να λαμβάνονται ενδεικτικά καθώς συνοδεύονται από μεγάλα δειγματοληπτικά σφάλματα (CV~20%).

1.8.1 Αριθμός απασχολούμενων ανά Περιφέρεια

Ο αριθμός των απασχολούμενων την περίοδο 2015-2019 στο σύνολο της χώρας κατέγραψε αύξηση κατά +8% (από 3,6 εκατ. το 2015 σε 3,9 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση των απασχολούμενων τους, με τις υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (+106 χιλ. ή +8%, από 1,3 εκατ. το 2015 σε 1,4 εκατ. το 2019), Κρήτης (+44 χιλ. ή 21%, από 209 χιλ. το 2015 σε 253 χιλ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+42 χιλ. ή +7%, από 601 χιλ. το 2015 σε 643 χιλ. το 2019) και Θεσσαλίας (+23 χιλ. ή 10%, από 230 χιλ. το 2015 σε 253 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι απασχολούμενοι στο σύνολο της χώρας σημείωσαν μείωση κατά -1% (από 3,9 εκατ. το 2019 σε 3,9 εκατ. το 2020). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Αττικής (+2%, από 1,4 εκατ. το 2019 σε 1,5 εκατ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (+1%, από 215 χιλ. το 2019 σε 217 χιλ. το 2020), Πελοποννήσου (+1%, από 211 χιλ. το 2019 σε 214 χιλ. το 2020) και Δυτικής Μακεδονίας (+0,04%, από 87 χιλ. το 2019 σε 87 χιλ. το 2020) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (-1%, από 643 χιλ. το 2019 σε 639 χιλ. το 2020), Θεσσαλίας (-0,5%, από 253 χιλ. το 2019 σε 252 χιλ. το 2020), Κρήτης (-8%, από 253 χιλ. το 2019 σε 231 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-5%, από 215 χιλ. το 2019 σε 204 χιλ. το 2020), Στερεάς Ελλάδας (-3%, από 194 χιλ. το 2019 σε 189 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-12%, από 133 χιλ. το 2019 σε 118 χιλ. το 2020), Ηπείρου (-4%, από 113 χιλ. το 2019 σε 109 χιλ. το 2020), Βορείου Αιγαίου (-3%, από 75 χιλ. το 2019 σε 73 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-7%, από 77 χιλ. το 2019 σε 72 χιλ. το 2020) μείωση.

Πίνακας 9: Εξέλιξη του αριθμού των απασχολούμενων ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττική	1.335.896	1.442.366	1.471.711	8%	2%
Κεντρική Μακεδονία	600.756	642.691	638.820	7%	-1%
Θεσσαλία	229.766	253.248	252.071	10%	0%
Κρήτη	209.134	252.984	231.493	21%	-8%
Δυτική Ελλάδα	**206.191**	**214.683**	**216.616**	**4%**	**1%**
Πελοπόννησος	193.237	211.431	213.930	9%	1%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	197.901	214.647	203.593	8%	-5%
Στερεά Ελλάδα	181.007	194.168	188.853	7%	-3%
Νότιο Αιγαίο	132.339	132.973	117.636	0%	-12%
Ήπειρος	105.272	112.748	108.753	7%	-4%
Δυτική Μακεδονία	81.243	87.085	87.116	7%	0%
Βόρειο Αιγαίο	64.967	74.817	72.813	15%	-3%
Ιόνια Νησιά	72.984	77.188	72.074	6%	-7%
Σύνολο	**3.610.693**	**3.911.030**	**3.875.479**	**8%**	**-1%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (38%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (16%), Θεσσαλίας (7%), Κρήτης (6%), Δυτικής Ελλάδας (6%), Πελοποννήσου (6%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Στερεάς Ελλάδας (5%), Νοτίου Αιγαίου (3%), Ηπείρου (3%), Δυτικής Μακεδονίας (2%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Ιονίων Νήσων (2%).

Διάγραμμα 8: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων ανά Περιφέρεια, 2020

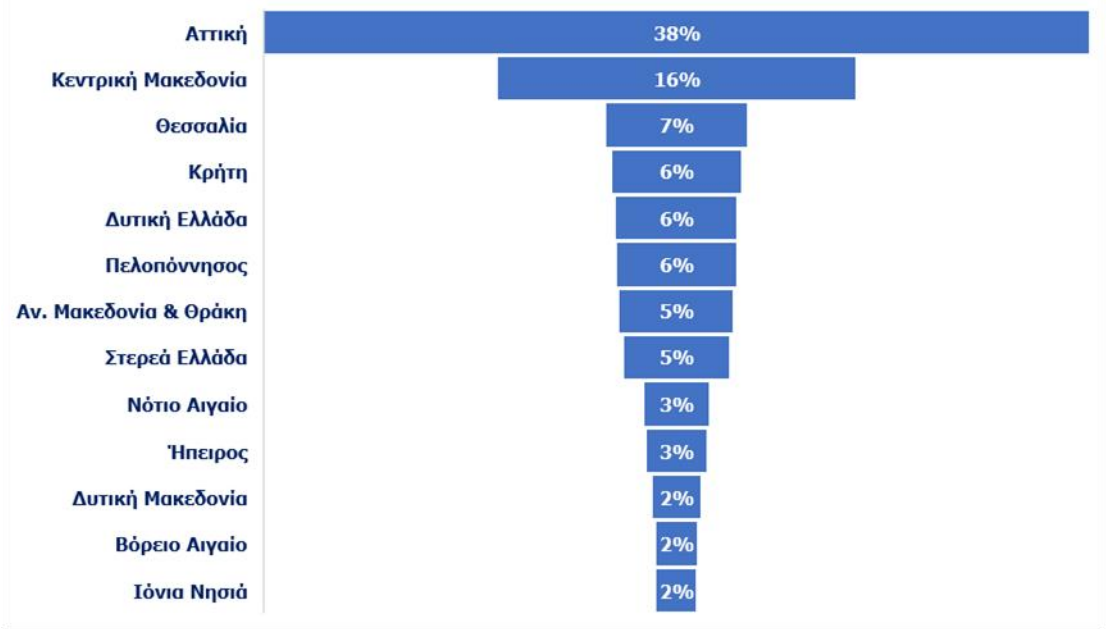

1.8.2 Αριθμός απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης

Οι απασχολούμενοι στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +4% (από 206 χιλ. το 2015 σε 215 χιλ. το 2019). Επιμέρους, οι απασχολούμενοι στους λοιπούς κλάδους (+5%, από 186 χιλ. το 2015 σε 196 χιλ. το 2019) κατέγραψαν αύξηση ενώ αντίθετα στην εστίαση (-5%, από 17 χιλ. το 2015 σε 16 χιλ. το 2019) και στα καταλύματα (-22%, από 3 χιλ. το 2015 σε 3 χιλ. το 2019) μείωση.

Την περίοδο 2019-2020, οι απασχολούμενοι στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσαν αύξηση κατά +1% (από 215 χιλ. το 2019 σε 217 χιλ. το 2020). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή, με τους απασχολούμενους στους λοιπούς κλάδους (+2%, από 196 χιλ. το 2019 σε 201 χιλ. το 2020) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα στην εστίαση (-9%, από 16 χιλ. το 2019 σε 14 χιλ. το 2020) και στα καταλύματα (-62%, από 3 χιλ. το 2019 σε 948 απασχολούμενοι το 2020) μείωση.

Πίνακας 10: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης, 2015-2020

Κλάδος	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Λοιποί Κλάδοι	186.362	196.353	201.202	5%	2%
Εστίαση	16.639	15.826	14.466	-5%	-9%
Καταλύματα	3.190	2.504	948	-22%	-62%
Σύνολο	**206.191**	**214.683**	**216.616**	**4%**	**1%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των απασχολούμενων εντοπίζεται στους Λοιπούς κλάδους (από 90% το 2015 σε 93% το 2020) ενώ μικρότερα είναι τα μερίδια στην εστίαση (από 8% το 2015 σε 7% το 2020) και τα καταλύματα (από 2% το 2015 σε 0,4% το 2020).

Διάγραμμα 9: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης, 2015-2020

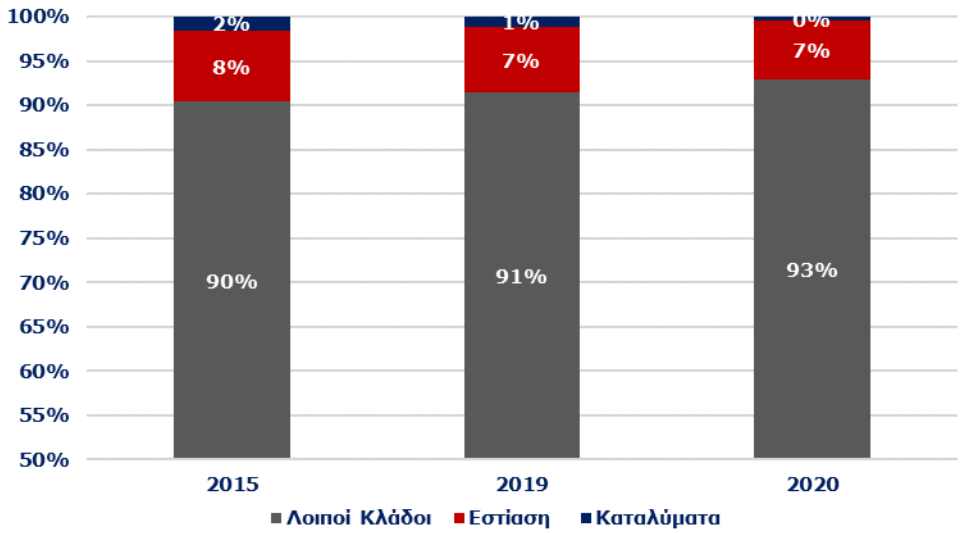

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.8.3 Τύπος απασχόλησης ανά Περιφέρεια

Αναφορικά με τον τύπο απασχόλησης στο σύνολο της χώρας την περίοδο 2015-2019, παρατηρούμε ότι οι απασχολούμενοι με πλήρη απασχόληση σημείωσαν αύξηση κατά +9% (από 3,3 εκατ. το 2015 σε 3,6 εκατ. το 2019) ενώ αυτοί με μερική απασχόληση αύξηση κατά +5% (από 343 χιλ. το 2015 σε 361 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση της πλήρους απασχόλησης, με εξαίρεση την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου (-4%, από 126 χιλ. το 2015 σε 121 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη στην πλήρη απασχόληση σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+103 χιλ. ή +9%, από 1,2 εκατ. το 2015 σε 1,3 εκατ. το 2019), Κρήτης (+50 χιλ. ή +26%, από 189 χιλ. το 2015 σε 239 χιλ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+31 χιλ. ή +6%, από 546 χιλ. το 2015 σε 576 χιλ. το 2019) και Πελοποννήσου (+24 χιλ. ή +14%, από 175 χιλ. το 2015 σε 199 χιλ. το 2019). Στην μερική απασχόληση την περίοδο 2015-2019, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση με εξαίρεση τις Περιφέρειες Πελοποννήσου (-33%, από 18 χιλ. το 2015 σε 12 χιλ. το 2019), Κρήτης (-30%, από 20 χιλ. το 2015 σε 14 χιλ. το 2019), Δυτικής Ελλάδας (-4%, από 18 χιλ. το 2015 σε 18 χιλ. το 2019) και Ιονίων Νήσων (-2%, από 3 χιλ. το 2015 σε 3 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις στην μερική απασχόληση την περίοδο 2015-2019 σε απόλυτα μεγέθη, καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (+11 χιλ. ή +20%, από 55 χιλ. το 2015 σε 66 χιλ. το 2019), Νοτίου Αιγαίου (+5 χιλ. ή +85%, από 6 χιλ. το 2015 σε 12 χιλ. το 2019), Αττικής (+4 χιλ. ή +3%, από 148 χιλ. το 2015 σε 151 χιλ. το 2019) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+3 χιλ. ή +28%, από 11 χιλ. το 2015 σε 14 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι απασχολούμενοι πλήρης απασχόλησης σημείωσαν πτώση κατά -0,3% (από 3,6 εκατ. το 2019 σε 3,5 εκατ. το 2020) ενώ τις μερικής μείωση κατά -7% (από 361 χιλ. το 2019 σε 336 χιλ. το 2020). Επιμέρους, η εικόνα στην πλήρη απασχόληση είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Αττικής (+3%, από 1,3 εκατ. το 2019 σε 1,3 εκατ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (+0,3%, από 576 χιλ. το 2019 σε 578 χιλ. το 2020), Θεσσαλίας (+0,02%, από 220 χιλ. το 2019 σε 220 χιλ. το 2020), Πελοποννήσου (+2%, από 199 χιλ. το 2019 σε 203 χιλ. το 2020) και Στερεάς Ελλάδας (+0,2%, από 177 χιλ. το 2019 σε 177 χιλ. το 2020) να καταγράφουν αύξηση απασχολούμενων ενώ οι Περιφέρειες Κρήτης (-8%, από 239 χιλ. το 2019 σε 220 χιλ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (-1%, από 197 χιλ. το 2019 σε 196 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-6%, από 200 χιλ. το 2019 σε 188 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-11%, από 121 χιλ. το 2019 σε 108 χιλ. το 2020), Ηπείρου (-5%, από 105 χιλ. το 2019 σε 101 χιλ. το 2020), Δυτικής Μακεδονίας (-1%, από 80 χιλ. το 2019 σε 79 χιλ. το 2020), Βορείου Αιγαίου (-3%, από 70 χιλ.

το 2019 σε 68 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-6%, από 74 χιλ. το 2019 σε 70 χιλ. το 2020) μείωση.

Σε ότι αφορά τους απασχολούμενους μερικής απασχόλησης την περίοδο 2019-2020 η εικόνα στις επιμέρους Περιφέρειες είναι αρνητική, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (+18%, από 18 χιλ. το 2019 σε 21 χιλ. το 2020), Ηπείρου (+14%, από 7 χιλ. το 2019 σε 8 χιλ. το 2020), Δυτικής Μακεδονίας (+9%, από 7 χιλ. το 2019 σε 8 χιλ. το 2020) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+6%, από 14 χιλ. το 2019 σε 15 χιλ. το 2020). Οι υψηλότερες μείωσεις σε απόλυτα μεγέθη στην μερική απασχόληση καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (-11 χιλ. ή -8%, από 151 χιλ. το 2019 σε 140 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-6 χιλ. ή -9%, από 66 χιλ. το 2019 σε 60 χιλ. το 2020) και Στερεάς Ελλάδας (-6 χιλ. ή -32%, από 18 χιλ. το 2019 σε 12 χιλ. το 2020).

Πίνακας 11: Εξέλιξη των απασχολούμενων ανά Περιφέρεια και ανά τύπο απασχόλησης, 2015-2020

Περιφέρεια	Τύπος Απασχόλησης	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττικής	Πλήρης	1.188.212	1.290.923	1.331.879	9%	3%
	Μερική	147.684	151.444	139.832	3%	-8%
Κεντρικής Μακεδονίας	Πλήρης	545.507	576.379	578.391	6%	0%
	Μερική	55.249	66.313	60.428	20%	-9%
Θεσσαλίας	Πλήρης	199.104	219.707	219.757	10%	0%
	Μερική	30.662	33.541	32.314	9%	-4%
Κρήτης	Πλήρης	189.086	238.866	219.913	26%	-8%
	Μερική	20.048	14.118	11.580	-30%	-18%
Δυτικής Ελλάδας	**Πλήρης**	**187.878**	**197.020**	**195.772**	**5%**	**-1%**
	Μερική	**18.313**	**17.663**	**20.843**	**-4%**	**18%**
Πελοποννήσου	Πλήρης	175.315	199.489	203.181	14%	2%
	Μερική	17.922	11.942	10.749	-33%	-10%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	Πλήρης	186.703	200.265	188.350	7%	-6%
	Μερική	11.198	14.383	15.244	28%	6%
Στερεάς Ελλάδας	Πλήρης	164.851	176.667	176.997	7%	0%
	Μερική	16.156	17.501	11.856	8%	-32%
Νοτίου Αιγαίου	Πλήρης	126.101	121.418	107.802	-4%	-11%
	Μερική	6.238	11.555	9.834	85%	-15%
Ηπείρου	Πλήρης	98.203	105.495	100.510	7%	-5%
	Μερική	7.069	7.253	8.243	3%	14%
Δυτικής Μακεδονίας	Πλήρης	74.739	79.978	79.358	7%	-1%
	Μερική	6.504	7.107	7.758	9%	9%
Βορείου Αιγαίου	Πλήρης	61.889	70.071	68.179	13%	-3%
	Μερική	3.077	4.746	4.634	54%	-2%
Ιονίων Νήσων	Πλήρης	69.862	74.137	69.521	6%	-6%
	Μερική	3.122	3.050	2.553	-2%	-16%
Ελλάδα	**Πλήρης**	**3.267.448**	**3.550.414**	**3.539.611**	**9%**	**0%**
	Μερική	**343.244**	**360.616**	**335.868**	**5%**	**-7%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Στην πλήρη απασχόληση το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (38%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (16%), Θεσσαλίας (6%), Κρήτης (6%), Δυτικής Ελλάδας (6%), Πελοποννήσου (6%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Στερεάς Ελλάδας (5%), Νοτίου Αιγαίου (3%), Ηπείρου (3%), Δυτικής Μακεδονίας (2%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Ιονίων Νήσων (2%).

Διάγραμμα 10: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων πλήρους απασχόλησης ανά Περιφέρεια, 2020

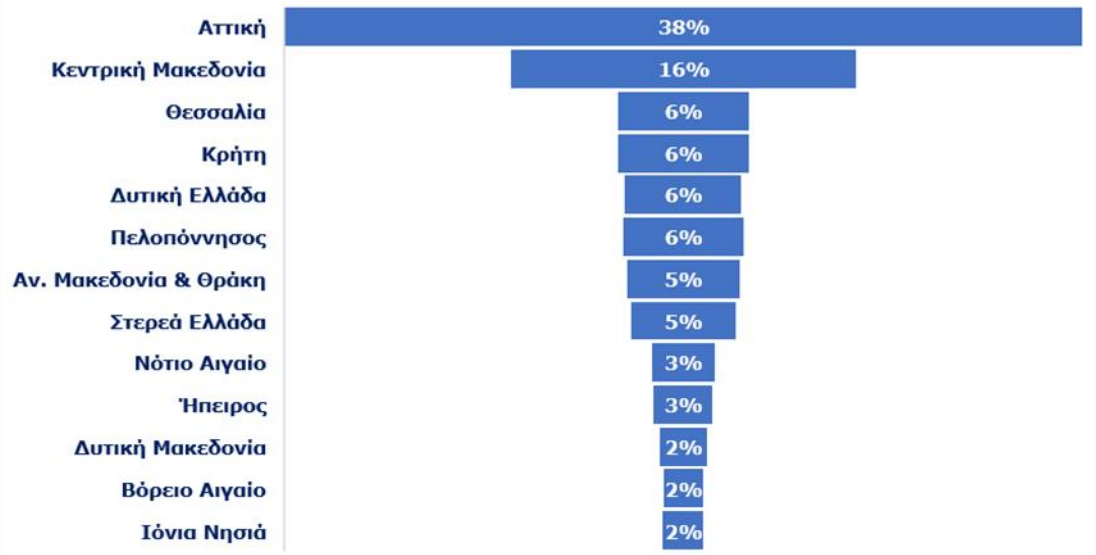

Στην μερική απασχόληση το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (42%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (18%), Θεσσαλίας (10%), Δυτικής Ελλάδας (6%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Στερεάς Ελλάδας (4%), Κρήτης (3%), Πελοποννήσου (3%), Νοτίου Αιγαίου (3%), Ηπείρου (2%), Δυτικής Μακεδονίας (2%), Βορείου Αιγαίου (1%) και Ιονίων Νήσων (1%).

Διάγραμμα 11: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων μερικής απασχόλησης ανά Περιφέρεια, 2020

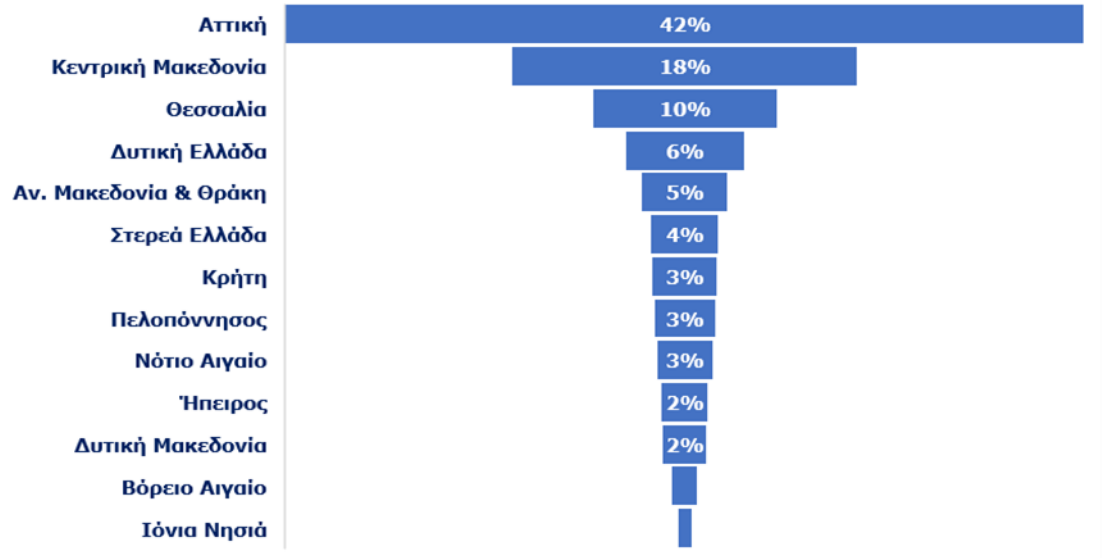

1.8.4 Τύπος απασχόλησης και ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019, σημείωσαν αύξηση κατά +5% (από 188 χιλ. το 2015 σε 197 χιλ. το 2019) ενώ οι απασχολούμενοι μερικής μείωση κατά -4% (από 18 χιλ. το 2015 σε 18 χιλ. το 2019). Επιμέρους, οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης στους λοιπούς κλάδους σημείωσαν αύξηση κατά +6% (από 171 χιλ. το 2015 σε 181 χιλ. το 2019) ενώ οι μερικής μείωση κατά -5% (από 16 χιλ. το 2015 σε 15 χιλ. το 2019), στην εστίαση οι πλήρης μείωση κατά -8% (από 14 χιλ. το 2015 σε 13 χιλ. το 2019) και οι μερικής αύξηση κατά +15% (από 2 χιλ. το 2015 σε 3 χιλ. το 2019) ενώ στα καταλύματα οι πλήρης μείωση κατά -16% (από 3 χιλ. το 2015 σε 3 χιλ. το 2019) και οι μερικής μείωση κατά -100% (από 213 απασχολούμενους το 2015 σε 0 απασχολούμενους το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι απασχολούμενοι πλήρης απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέγραψαν μείωση κατά -1% (από 197 χιλ. το 2019 σε 196 χιλ. το 2020) ενώ οι μερικής αύξηση κατά +18% (από 18 χιλ. το 2019 σε 21 χιλ. το 2020). Επιμέρους, οι απασχολούμενοι πλήρης απασχόλησης σημείωσαν αύξηση στους λοιπούς κλάδους (+1%, από 181 χιλ. το 2019 σε 183 χιλ. το 2020) και μείωση στην εστίαση (-12%, από 13 χιλ. το 2019 σε 12 χιλ. το 2020) και στα καταλύματα (-62%, από 3 χιλ. το 2019 σε 948 απασχολούμενους το 2020). Σε ότι αφορά την μερική απασχόληση, οι λοιποί κλάδοι (+19%, από 15 χιλ. το 2019 σε 18 χιλ. το 2020) και η εστίαση (+11%, από 3 χιλ. το 2019 σε 3 χιλ. το 2020) κατέγραψαν αύξηση ενώ στα καταλύματα δεν καταγράφηκαν απασχολούμενοι μερικής απασχόλησης τα έτη 2019 και 2020.

Πίνακας 12: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά τύπο απασχόλησης και ανά κατηγορία απασχόλησης, 2015-2020

Κλάδος	Τύπος απασχόλησης	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Λοιποί κλάδοι	Πλήρης	170.546	181.309	183.268	6%	1%
	Μερική	15.816	15.043	17.933	-5%	19%
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	Πλήρης	14.355	13.206	11.556	-8%	-12%
	Μερική	2.284	2.620	2.910	15%	11%
Καταλύματα	Πλήρης	2.978	2.504	948	-16%	-62%
	Μερική	213	0	0	-100%	
Δυτική Ελλάδα	**Πλήρης**	**187.878**	**197.020**	**195.772**	**5%**	**-1%**
	Μερική	**18.313**	**17.663**	**20.843**	**-4%**	**18%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Επιμέρους την περίοδο 2015-2020, οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης στους λοιπούς κλάδους (από 92% το 2015 σε 91% το 2020) εμφάνισαν υψηλότερο μερίδιο έναντι των μερικής απασχόλησης (από 8% το 2015 σε 9% 2020).

Διάγραμμα 12: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στους Λοιπούς Κλάδους ανά τύπο απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

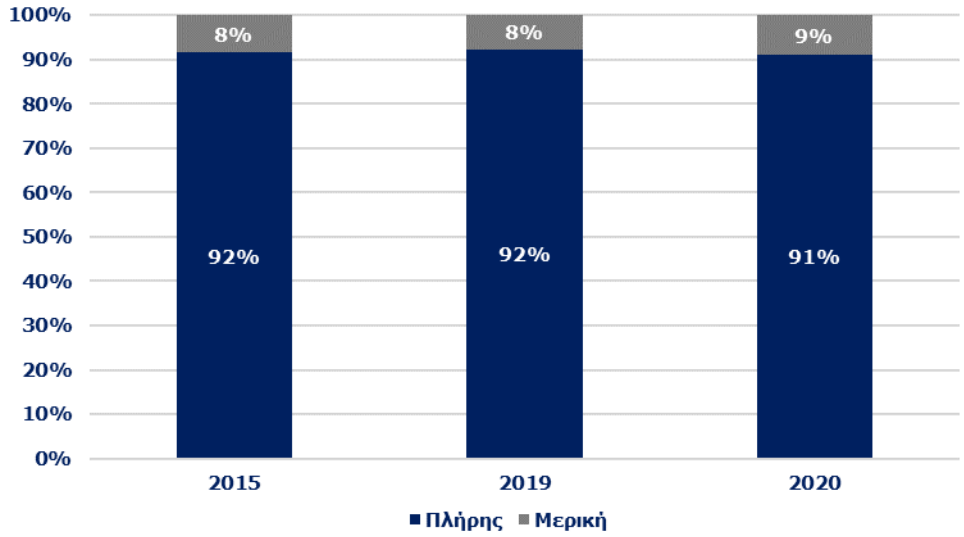

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά τους απασχολούμενους στην εστίαση, οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης (από 86% το 2015 σε 80% το 2020) καταγράφουν τα υψηλότερα μερίδια σε σύγκριση με τους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης (από 14% το 2015 σε 20% το 2020).

Διάγραμμα 13: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην εστίαση ανά τύπο απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

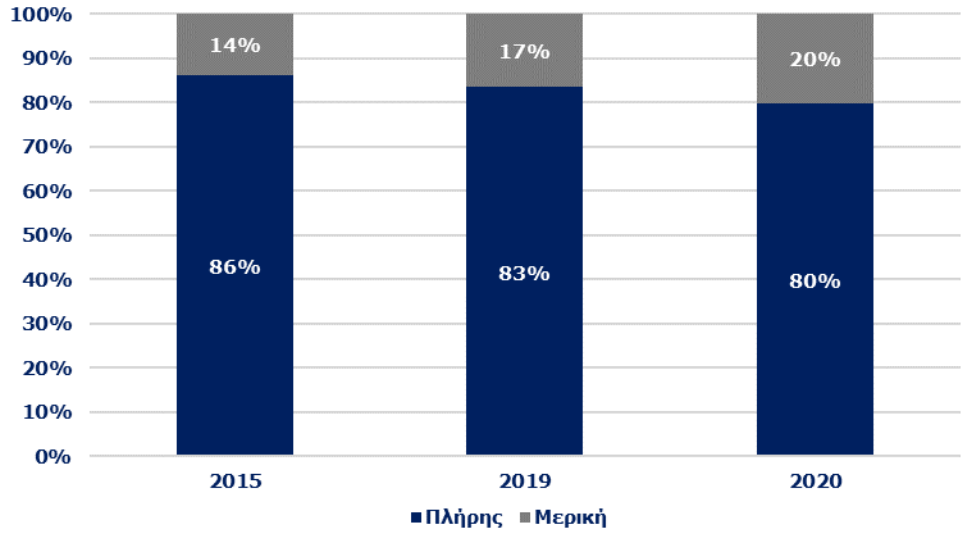

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τους απασχολούμενους στα καταλύματα, οι εργαζόμενοι πλήρους απασχόλησης (από 93% το 2015 σε 100% το 2020) καταγράφουν τα υψηλότερα μερίδια σε σύγκριση με τους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης (από 7% το 2015 σε 0% το 2020).

Διάγραμμα 14: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στα καταλύματα ανά τύπο απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

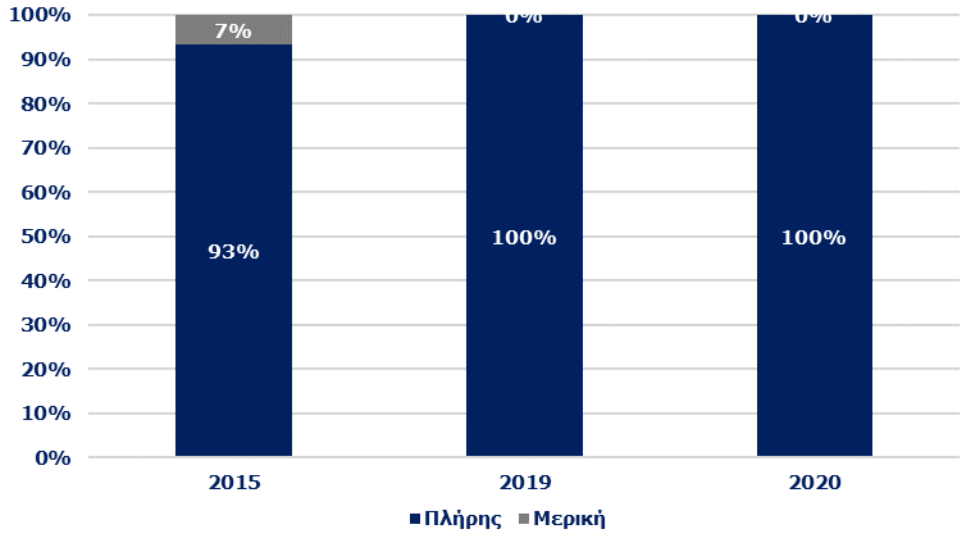

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Συμπερασματικά, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας η μερική απασχόληση είναι πιο έντονη στις δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης απ' ότι στους λοιπούς κλάδους και τα καταλύματα.

1.8.5 Φύλο απασχολούμενων ανά Περιφέρεια

Αναφορικά με το φύλο των απασχολούμενων στο σύνολο της χώρας την περίοδο 2015-2019, παρατηρούμε ότι οι άνδρες απασχολούμενοι σημείωσαν αύξηση κατά +9% (από 2,1 εκατ. το 2015 σε 2,3 εκατ. το 2019) ενώ οι γυναίκες αύξηση κατά +8% (από 1,5 εκατ. το 2015 σε 1,6 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση των ανδρών και γυναικών απασχολούμενων, με εξαίρεση την Δυτική Ελλάδα που σημείωσε οριακή μείωση στις γυναίκες απασχολούμενες (-0,3%, από 82 χιλ. το 2015 σε 82 χιλ. το 2019). Συγκεκριμένα, οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη στους άνδρες απασχολούμενους σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+60 χιλ. ή +8%, από 748 χιλ. το 2015 σε 808 χιλ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+27 χιλ. ή +8%, από 345 χιλ. το 2015 σε 372 χιλ. το 2019) και Κρήτης (+21 χιλ. ή +18%, από 122 χιλ. το 2015 σε 143 χιλ. το 2019) ενώ στις γυναίκες στις Περιφέρειες Αττικής (+46 χιλ. ή +8%, από 588 χιλ. το 2015 σε 634 χιλ. το 2019), Κρήτης (+22 χιλ. ή +26%, από 88 χιλ. το 2015 σε 110 χιλ. το 2019) και Κεντρικής Μακεδονίας (+15 χιλ. ή +6%, από 256 χιλ. το 2015 σε 271 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι άνδρες απασχολούμενοι στο σύνολο της χώρας σημείωσαν πτώση κατά -1% (από 2,3 εκατ. το 2019 σε 2,2 εκατ. το 2020) ενώ οι γυναίκες οριακή μείωση κατά -0,2% (από 1,6 εκατ. το 2019 σε 1,6 εκατ. το 2020). Επιμέρους, η εικόνα στην πλήρη απασχόληση είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Αττικής (+1%, από 808 χιλ. το 2019 σε 813 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (+0,3%, από 372 χιλ. το 2019 σε 373 χιλ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (+1%, από 133 χιλ. το 2019 σε 134 χιλ. το 2020) και Πελοποννήσου (+1%, από 123 χιλ. το 2019 σε 124 χιλ. το 2020) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Θεσσαλίας (-3%, από 150 χιλ. το 2019 σε 145 χιλ. το 2020), Κρήτης (-7%, από 143 χιλ. το 2019 σε 133 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-5%, από 127 χιλ. το 2019 σε 120 χιλ. το 2020), Στερεάς Ελλάδας (-4%, από 125 χιλ. το 2019 σε 120 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-12%, από 78 χιλ. το 2019 σε 68 χιλ. το 2020), Ηπείρου (-1%, από 65 χιλ. το 2019 σε 64 χιλ. το 2020), Δυτικής Μακεδονίας (-1%, από 53 χιλ. το 2019 σε 52 χιλ. το 2020), Βορείου Αιγαίου (-3%, από 45 χιλ. το 2019 σε 43 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-6%, από 45 χιλ. το 2019 σε 42 χιλ. το 2020) μείωση.

Σε ότι αφορά τις γυναίκες, η εικόνα είναι επίσης μικτή, με τις Περιφέρειες Αττικής (+4%, από 634 χιλ. το 2019 σε 658 χιλ. το 2020), Θεσσαλίας (+4%, από 103 χιλ. το 2019 σε 107 χιλ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (+1%, από 82 χιλ. το 2019 σε 83 χιλ. το 2020), Πελοποννήσου (+2%, από 88 χιλ. το 2019 σε 90 χιλ. το 2020) και Δυτικής Μακεδονίας (+2%, από 34 χιλ. το 2019 σε 35 χιλ. το 2020) να

καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (-2%, από 271 χιλ. το 2019 σε 266 χιλ. το 2020), Κρήτης (-11%, από 110 χιλ. το 2019 σε 98 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-5%, από 88 χιλ. το 2019 σε 84 χιλ. το 2020), Στερεάς Ελλάδας (-1%, από 69 χιλ. το 2019 σε 69 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-11%, από 55 χιλ. το 2019 σε 49 χιλ. το 2020), Ηπείρου (-7%, από 48 χιλ. το 2019 σε 45 χιλ. το 2020), Βορείου Αιγαίου (-2%, από 30 χιλ. το 2019 σε 30 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-7%, από 32 χιλ. το 2019 σε 30 χιλ. το 2020) μείωση.

Πίνακας 13: Εξέλιξη των απασχολούμενων ανά Περιφέρεια και ανά φύλο απασχολούμενων, 2015-2020

Περιφέρεια	Φύλο απασχολούμενων	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττική	Άνδρες	747.590	808.049	813.277	8%	1%
	Γυναίκες	588.306	634.317	658.434	8%	4%
Κεντρική Μακεδονία	Άνδρες	344.547	371.786	372.880	8%	0%
	Γυναίκες	256.209	270.905	265.940	6%	-2%
Θεσσαλία	Άνδρες	134.903	150.333	145.354	11%	-3%
	Γυναίκες	94.863	102.915	106.717	8%	4%
Κρήτη	Άνδρες	121.631	143.067	133.431	18%	-7%
	Γυναίκες	87.503	109.917	98.062	26%	-11%
Δυτική Ελλάδα	**Άνδρες**	**123.993**	**132.765**	**134.052**	**7%**	**1%**
	Γυναίκες	**82.198**	**81.918**	**82.564**	**0%**	**1%**
Πελοπόννησος	Άνδρες	111.743	123.344	124.359	10%	1%
	Γυναίκες	81.494	88.087	89.571	8%	2%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Άνδρες	115.996	126.742	120.035	9%	-5%
	Γυναίκες	81.905	87.906	83.558	7%	-5%
Στερεά Ελλάδα	Άνδρες	112.313	125.121	120.237	11%	-4%
	Γυναίκες	68.694	69.047	68.615	1%	-1%
Νότιο Αιγαίο	Άνδρες	77.739	77.847	68.460	0%	-12%
	Γυναίκες	54.601	55.126	49.176	1%	-11%
Ήπειρος	Άνδρες	61.830	64.717	64.118	5%	-1%
	Γυναίκες	43.442	48.031	44.635	11%	-7%
Δυτική Μακεδονία	Άνδρες	50.592	53.017	52.239	5%	-1%
	Γυναίκες	30.651	34.068	34.876	11%	2%
Βόρειο Αιγαίο	Άνδρες	42.255	44.827	43.281	6%	-3%
	Γυναίκες	22.711	29.989	29.532	32%	-2%
Ιόνια Νησιά	Άνδρες	41.230	44.712	41.830	8%	-6%
	Γυναίκες	31.753	32.476	30.244	2%	-7%
Ελλάδα	**Άνδρες**	**2.086.363**	**2.266.326**	**2.233.555**	**9%**	**-1%**
	Γυναίκες	**1.524.330**	**1.644.704**	**1.641.924**	**8%**	**0%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των ανδρών απασχολούμενων ανά Περιφέρεια για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (36%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (17%), Θεσσαλίας (7%), Δυτικής Ελλάδας (6%), Κρήτης (6%), Πελοποννήσου (6%), Στερεάς Ελλάδας (5%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Νοτίου Αιγαίου (3%), Ηπείρου (3%), Δυτικής Μακεδονίας (2%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Ιονίων Νήσων (2%).

Διάγραμμα 15: Ποσοστιαία κατανομή των ανδρών απασχολούμενων ανά Περιφέρεια, 2020

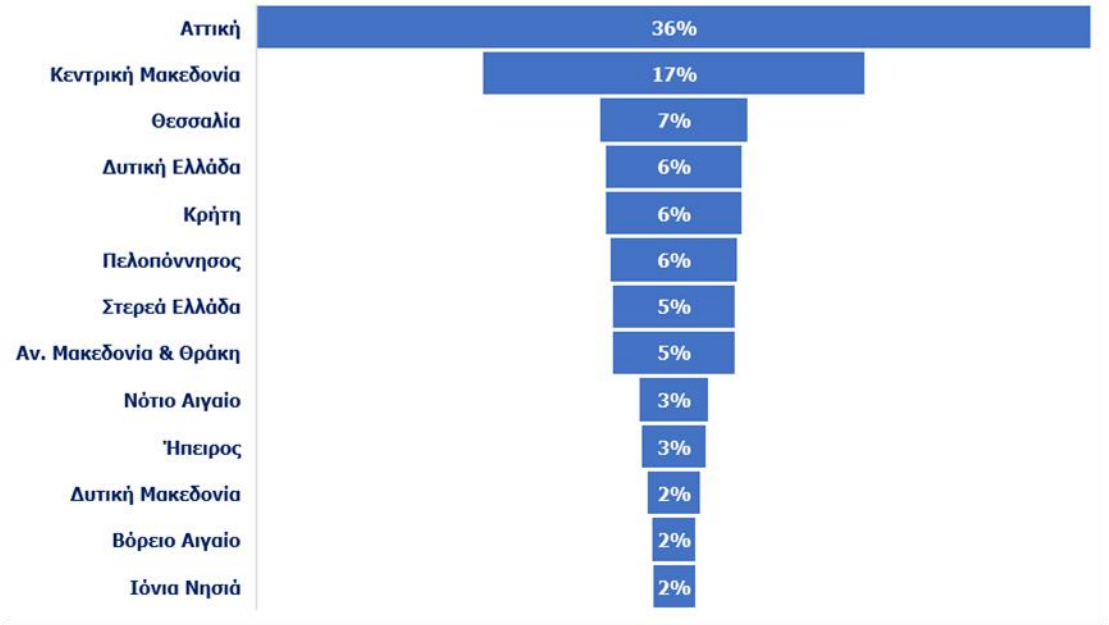

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των ανδρών απασχολούμενων ανά Περιφέρεια για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (36%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (17%), Θεσσαλίας (7%), Δυτικής Ελλάδας (6%), Κρήτης (6%), Πελοποννήσου (6%), Στερεάς Ελλάδας (5%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (5%), Νοτίου Αιγαίου (3%), Ηπείρου (3%), Δυτικής Μακεδονίας (2%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Ιονίων Νήσων (2%).

Διάγραμμα 16: Ποσοστιαία κατανομή των γυναικών απασχολούμενων ανά Περιφέρεια, 2020

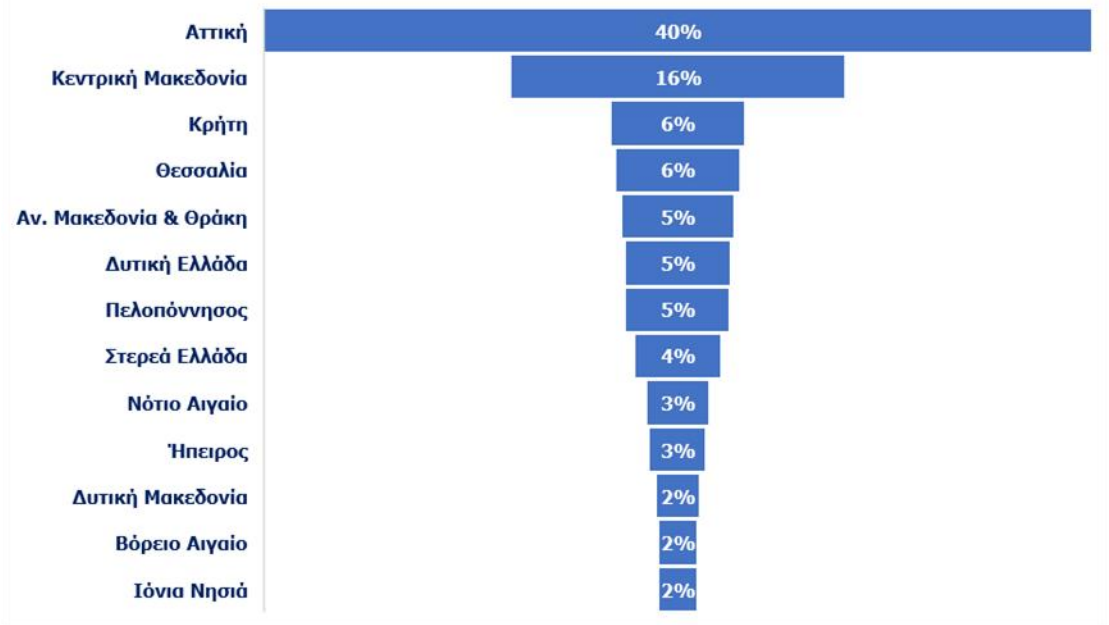

1.8.6 Φύλο απασχολούμενων ανά κατηγορία απασχόλησης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Οι άνδρες απασχολούμενοι στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019, σημείωσαν αύξηση κατά +7% (από 124 χιλ. το 2015 σε 133 χιλ. το 2019) ενώ οι γυναίκες μείωση κατά -0,3% (από 82 χιλ. το 2015 σε 82 χιλ. το 2019). Επιμέρους, οι άνδρες απασχολούμενοι στους λοιπούς κλάδους σημείωσαν αύξηση κατά +9% (από 113 χιλ. το 2015 σε 123 χιλ. το 2019) ενώ οι γυναίκες οριακή αύξηση κατά +0,02% (από 74 χιλ. το 2015 σε 74 χιλ. το 2019), στην εστίαση οι άνδρες απασχολούμενοι μείωση κατά -5% (από 9 χιλ. το 2015 σε 9 χιλ. το 2019) και οι γυναίκες μείωση κατά -5% (από 7 χιλ. το 2015 σε 7 χιλ. το 2019) ενώ στα καταλύματα οι άνδρες μείωση κατά -40% (από 2 χιλ. το 2015 σε 1 χιλ. το 2019) και οι γυναίκες αύξηση κατά +5% (από 1 χιλ. το 2015 σε 1 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι άνδρες απασχολούμενοι στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσαν αύξηση κατά +1% (από 133 χιλ. το 2019 σε 134 χιλ. το 2020) ενώ οι γυναίκες αύξηση κατά +1% (από 82 χιλ. το 2019 σε 83 χιλ. το 2020). Επιμέρους, οι άνδρες απασχολούμενοι στους λοιπούς κλάδους σημείωσαν αύξηση κατά +2% (από 123 χιλ. το 2019 σε 126 χιλ. το 2020) ενώ στην εστίαση (-14%, από 9 χιλ. το 2019 σε 8 χιλ. το 2020) και τα καταλύματα (-42%, από 1 χιλ. το 2019 σε 651 απασχολούμενους το 2020) μείωση. Παρόμοια είναι η εικόνα και στις γυναίκες, με τους λοιπούς κλάδους (+3%, από 74 χιλ. το 2019 σε 75 χιλ. το 2020) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα η εστίαση (-2%, από 7 χιλ. το 2019 σε 7 χιλ. το 2020) και τα καταλύματα (-78%, από 1 χιλ. το 2019 σε 297 απασχολούμενους το 2020) μείωση.

Πίνακας 14: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά φύλο απασχολούμενων και ανά κατηγορία απασχόλησης, 2015-2020

Κλάδος	Φύλο απασχολούμενων	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Λοιποί κλάδοι	Άνδρες	112.745	122.719	125.704	9%	2%
	Γυναίκες	73.617	73.634	75.497	0%	3%
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	Άνδρες	9.367	8.915	7.696	-5%	-14%
	Γυναίκες	7.271	6.912	6.770	-5%	-2%
Καταλύματα	Άνδρες	1.881	1.132	651	-40%	-42%
	Γυναίκες	1.309	1.372	297	5%	-78%
Δυτική Ελλάδα	**Άνδρες**	**123.993**	**132.765**	**134.052**	**7%**	**1%**
	Γυναίκες	**82.198**	**81.918**	**82.564**	**0%**	**1%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με το φύλο των απασχολούμενων στους λοιπούς κλάδους την περίοδο 2015-2020, οι άνδρες απασχολούμενοι (από 60% το 2015 σε 62% το 2020) εμφανίζουν υψηλότερα μερίδια σε σύγκριση με αυτά των γυναικών (από 40% το 2015 σε 38% το 2020).

Διάγραμμα 17: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στους Λοιπούς Κλάδους ανά φύλο απασχολούμενων, 2015-2020

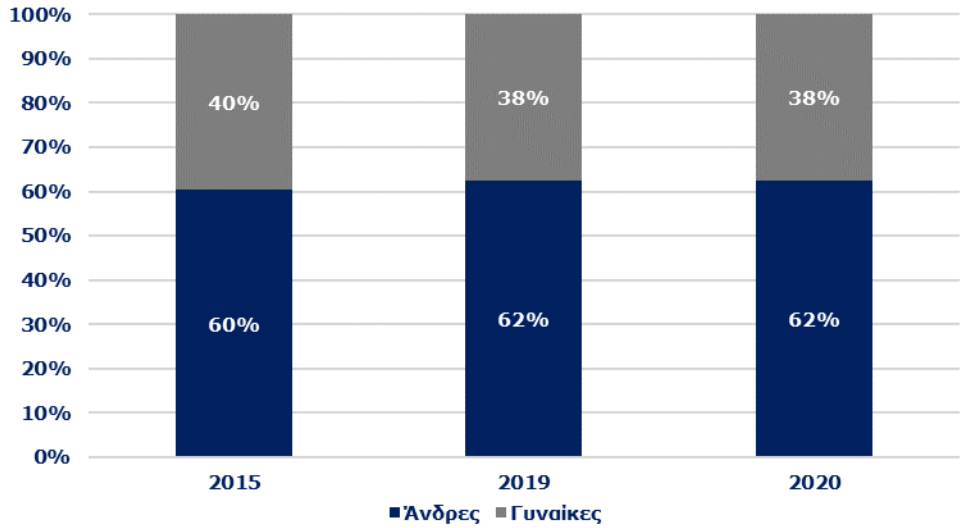

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Παρόμοια είναι η εικόνα στην εστίαση, με τους άνδρες απασχολούμενους να εμφανίζουν υψηλότερα μερίδια (από 56% το 2015 σε 53% το 2020) σε σύγκριση με αυτά των γυναικών (από 44% το 2015 σε 47% το 2020).

Διάγραμμα 18: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην Εστίαση ανά φύλο απασχολούμενων, 2015-2020

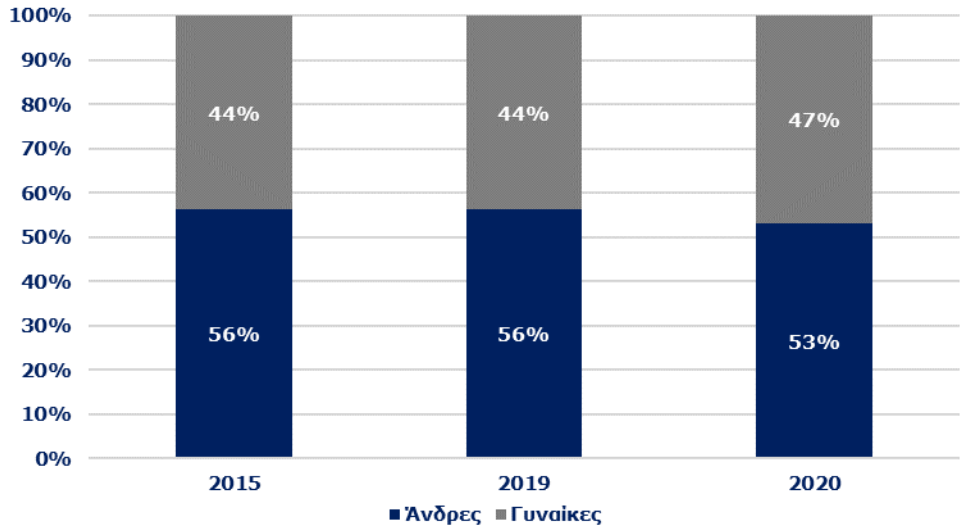

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σε ότι αφορά τα καταλύματα η εικόνα είναι μικτή, με τα έτη 2015 (Άνδρες 59% και Γυναίκες 41%) και 2020 (Άνδρες 69% και Γυναίκες 31%) να πλειοψηφούν οι άνδρες ενώ το 2019 (Άνδρες 45% και Γυναίκες 55%) οι γυναίκες.

Διάγραμμα 19: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στα Καταλύματα ανά φύλο απασχολούμενων, 2015-2020

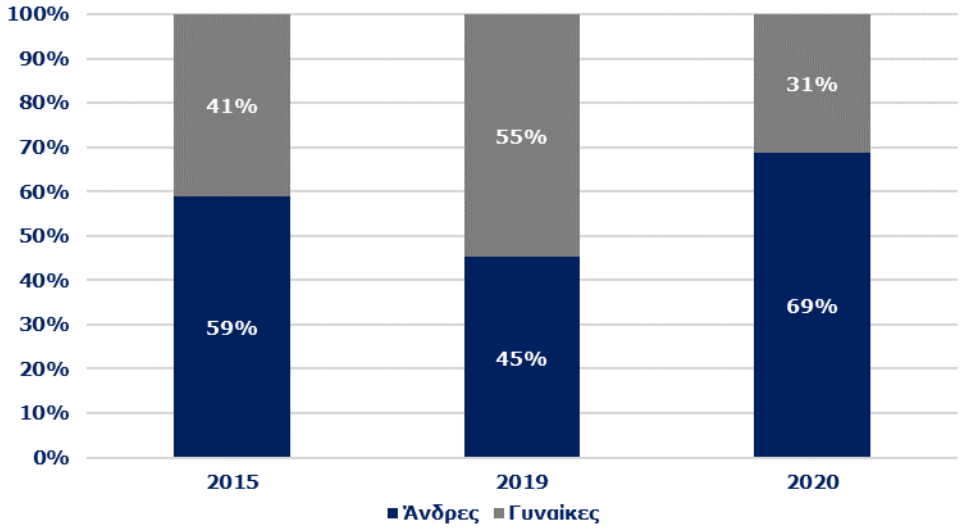

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

1.8.7 Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων ανά Περιφέρεια

Αναφορικά με την ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων, παρατηρούμε ότι όλες οι ηλικιακές ομάδες σημείωσαν αύξηση την περίοδο 2015-2019, με εξαίρεση τις ηλικίες 25-34 ετών (-3%, από 815 χιλ. το 2015 σε 786 χιλ. το 2019). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες ηλικιακές κατηγορίες: 15-24 ετών (+8%, από 140 χιλ. το 2015 σε 151 χιλ. το 2019), 35-44 ετών (+2%, από 1,1 εκατ. το 2015 σε 1,2 εκατ. το 2019), 45-54 ετών (+13%, από 1,0 εκατ. το 2015 σε 1,1 εκατ. το 2019) και 55+ (+31%, από 524 χιλ. το 2015 σε 687 χιλ. το 2019).

Επιμέρους, την περίοδο 2015-2019, μείωση σημειώθηκε στις ηλικίες 15-24 ετών στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (-34%), Δυτικής Ελλάδας (-27%), Πελοποννήσου (-23%), Στερεάς Ελλάδας (-7%) και Νοτίου Αιγαίου (-6%), στις ηλικίες 25-34 ετών στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-18%), Δυτικής Μακεδονίας (-14%), Αττικής (-7%), Ηπείρου (-6%), Ιονίων Νήσων (-6%), Στερεάς Ελλάδας (-4%) και Κεντρικής Μακεδονίας (-2%) και στις ηλικίες 35-44 ετών στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (-8%), Θεσσαλίας (-6%), Νοτίου Αιγαίου (-5%), Δυτικής Μακεδονίας (-0,3%) και Κεντρικής Μακεδονίας (-0,1%).

Οι υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις την περίοδο 2015-2019, σημειώθηκαν για τις ηλικίες 15-24 ετών στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (+59%, από 3 χιλ. το 2015 σε 4 χιλ. το 2019) και Βορείου Αιγαίου (+29%, από 3 χιλ. το 2015 σε 4 χιλ. το 2019), για τις ηλικίες 25-34 ετών στις Περιφέρειες Κρήτης (+7%, από 48 χιλ. το 2015 σε 52 χιλ. το 2019) και Πελοποννήσου (+7%, από 34 χιλ. το 2015 σε 37 χιλ. το 2019), για τις ηλικίες 35-44 ετών στις Περιφέρειες Κρήτης (+17%, από 65 χιλ. το 2015 σε 76 χιλ. το 2019) και Βορείου Αιγαίου (+14%, από 17 χιλ. το 2015 σε 20 χιλ. το 2019), για τις ηλικίες 45-54 ετών στις Περιφέρειες Κρήτης (+25%, από 56 χιλ. το 2015 σε 70 χιλ. το 2019) και Δυτικής Μακεδονίας (+20%, από 25 χιλ. το 2015 σε 30 χιλ. το 2019) και για τις ηλικίες 55+ ετών στις Περιφέρειες Κρήτης (+46%, από 30 χιλ. το 2015 σε 43 χιλ. το 2019) και Αττικής (+39%, από 157 χιλ. το 2015 σε 218 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, η εικόνα είναι μικτή, με τις ηλικίες 15-24 ετών (-5%, από 151 χιλ. το 2019 σε 144 χιλ. το 2020), 25-34 ετών (-5%, από 786 χιλ. το 2019 σε 747 χιλ. το 2020) και 35-44 ετών (-4%, από 1,2 εκατ. το 2019 σε 1,1 εκατ. το 2020) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι ηλικίες 45-54 ετών (+2%, από 1,1 εκατ. το 2019 σε 1,2 εκατ. το 2020) και 55+ ετών (+5%, από 687 χιλ. το 2019 σε 719 χιλ. το 2020) αύξηση.

Επιμέρους, την περίοδο 2019-2020, αύξηση σημειώθηκε στις ηλικίες 15-24 ετών στις Περιφέρειες Αττικής (+12%) και Δυτικής Μακεδονίας (+2%), στις ηλικίες 25-34 ετών στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (+15%), στις ηλικίες 35-44 ετών στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (+0,1%) και Πελοποννήσου (+0,2%) στις ηλικίες 45-54 ετών στις Περιφέρειες Αττικής (+3%), Κεντρικής Μακεδονίας (+3%), Θεσσαλίας (+1%), Δυτικής Ελλάδας (+7%), Πελοποννήσου (+1%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+2%), Στερεάς Ελλάδας (+3%), Ηπείρου (+0,5%) και Βορείου Αιγαίου (+6%) και στις ηλικίες 55+ ετών στις Περιφέρειες Αττικής (+10%), Κεντρικής Μακεδονίας (+3%), Θεσσαλίας (+5%), Κρήτης (+4%), Πελοποννήσου (+5%), Στερεάς Ελλάδας (+8%), Ηπείρου (+7%), Δυτικής Μακεδονίας (+10%) και Ιονίων Νήσων (+3%).

Οι υψηλότερες ποσοστιαίες μειώσεις την περίοδο 2019-2020, σημειώθηκαν για τις ηλικίες 15-24 ετών στις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (-40%, από 7 χιλ. το 2019 σε 4 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-36%, από 4 χιλ. το 2019 σε 3 χιλ. το 2020), για τις ηλικίες 25-34 ετών στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-23%, από 30 χιλ. το 2019 σε 23 χιλ. το 2020) και Κρήτης (-16%, από 52 χιλ. το 2019 σε 43 χιλ. το 2020), για τις ηλικίες 35-44 ετών στις Περιφέρειες Κρήτης (-14%, από 76 χιλ. το 2019 σε 66 χιλ. το 2020) και Ηπείρου (-13%, από 35 χιλ. το 2019 σε 30 χιλ. το 2020), για τις ηλικίες 45-54 ετών στις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (-10%, από 22 χιλ. το 2019 σε 20 χιλ. το 2020) και Δυτικής Μακεδονίας (-4%, από 30 χιλ. το 2019 σε 28 χιλ. το 2020) και για τις ηλικίες 55+ ετών στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-10%, από 23 χιλ. το 2019 σε 20 χιλ. το 2020) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-5%, από 42 χιλ. το 2019 σε 40 χιλ. το 2020).

Πίνακας 15: Εξέλιξη των απασχολούμενων ανά ηλικιακή διάρθρωση και ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	Ηλικιακή διάρθρωση	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττική	15-24	49.544	57.161	63.837	15%	12%
	25-34	324.892	301.567	298.036	-7%	-1%
	35-44	435.152	449.035	441.981	3%	-2%
	45-54	369.588	416.252	427.331	13%	3%
	55+	156.719	218.351	240.525	39%	10%
Κεντρική Μακεδονία	15-24	20.242	23.636	21.077	17%	-11%
	25-34	128.351	126.150	122.261	-2%	-3%
	35-44	187.973	187.775	182.120	0%	-3%
	45-54	173.447	193.294	198.727	11%	3%
	55+	90.743	111.836	114.635	23%	3%
Θεσσαλία	15-24	7.677	9.373	9.225	22%	-2%
	25-34	48.188	50.918	47.096	6%	-8%
	35-44	71.309	67.239	66.814	-6%	-1%
	45-54	63.656	73.557	74.167	16%	1%
	55+	38.936	52.162	54.768	34%	5%
Κρήτη	15-24	10.256	11.792	8.930	15%	-24%
	25-34	48.372	51.598	43.335	7%	-16%
	35-44	64.886	76.167	65.536	17%	-14%
	45-54	56.043	70.319	69.000	25%	-2%
	55+	29.577	43.109	44.692	46%	4%
Δυτική Ελλάδα	**15-24**	**9.704**	**7.122**	**7.031**	**-27%**	**-1%**
	25-34	**42.399**	**42.604**	**41.406**	**0%**	**-3%**
	35-44	**63.726**	**58.683**	**58.760**	**-8%**	**0%**
	45-54	**55.508**	**61.730**	**65.747**	**11%**	**7%**
	55+	**34.855**	**44.545**	**43.672**	**28%**	**-2%**
Πελοπόννησος	15-24	6.318	4.861	4.602	-23%	-5%
	25-34	34.438	36.827	36.353	7%	-1%
	35-44	54.864	57.402	57.509	5%	0%
	45-54	58.126	64.851	65.821	12%	1%
	55+	39.491	47.490	49.646	20%	5%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	15-24	8.444	9.036	7.783	7%	-14%
	25-34	44.626	44.998	38.793	1%	-14%
	35-44	58.169	59.987	57.065	3%	-5%
	45-54	54.984	58.758	59.990	7%	2%
	55+	31.678	41.869	39.963	32%	-5%
Στερεά Ελλάδα	15-24	7.587	7.082	4.223	-7%	-40%
	25-34	39.369	37.929	33.596	-4%	-11%
	35-44	54.978	57.861	55.146	5%	-5%
	45-54	50.973	56.595	58.507	11%	3%
	55+	28.100	34.701	37.380	23%	8%
Νότιο Αιγαίο	15-24	7.919	7.445	5.226	-6%	-30%
	25-34	37.132	30.316	23.472	-18%	-23%
	35-44	40.028	37.849	34.900	-5%	-8%
	45-54	29.600	34.697	33.545	17%	-3%
	55+	17.661	22.665	20.493	28%	-10%
Ήπειρος	15-24	2.469	2.963	2.757	20%	-7%
	25-34	21.079	19.796	18.962	-6%	-4%
	35-44	32.804	34.789	30.188	6%	-13%
	45-54	30.086	32.437	32.585	8%	0%
	55+	18.833	22.764	24.261	21%	7%
Δυτική Μακεδονία	15-24	4.145	2.727	2.792	-34%	2%
	25-34	14.190	12.196	14.006	-14%	15%
	35-44	25.668	25.596	23.252	0%	-9%
	45-54	24.827	29.727	28.461	20%	-4%
	55+	12.414	16.838	18.606	36%	10%
Βόρειο Αιγαίο	15-24	3.296	4.246	3.483	29%	-18%
	25-34	17.602	18.107	17.101	3%	-6%
	35-44	17.419	19.772	18.554	14%	-6%
	45-54	16.039	18.812	20.030	17%	6%
	55+	10.610	13.879	13.645	31%	-2%
Ιόνια Νησιά	15-24	2.504	3.971	2.551	59%	-36%
	25-34	14.175	13.302	12.780	-6%	-4%
	35-44	20.636	21.066	19.667	2%	-7%
	45-54	21.158	22.465	20.279	6%	-10%
	55+	14.510	16.383	16.798	13%	3%
Ελλάδα	**15-24**	**140.105**	**151.415**	**143.517**	**8%**	**-5%**
	25-34	**814.814**	**786.309**	**747.198**	**-3%**	**-5%**
	35-44	**1.127.613**	**1.153.220**	**1.111.491**	**2%**	**-4%**
	45-54	**1.004.035**	**1.133.493**	**1.154.188**	**13%**	**2%**
	55+	**524.125**	**686.593**	**719.085**	**31%**	**5%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων ανά ηλικιακή κατηγορία για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο μερίδιο κατέχουν οι ηλικιακές ομάδες 45-54 ετών (30%) και 35-44 ετών (29%) και ακολουθούν οι ηλικίες 25-34 ετών (19%), 55+ ετών (19%) και 15-24 ετών (4%).

Διάγραμμα 20: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων ανά ηλικιακή ομάδα, 2020

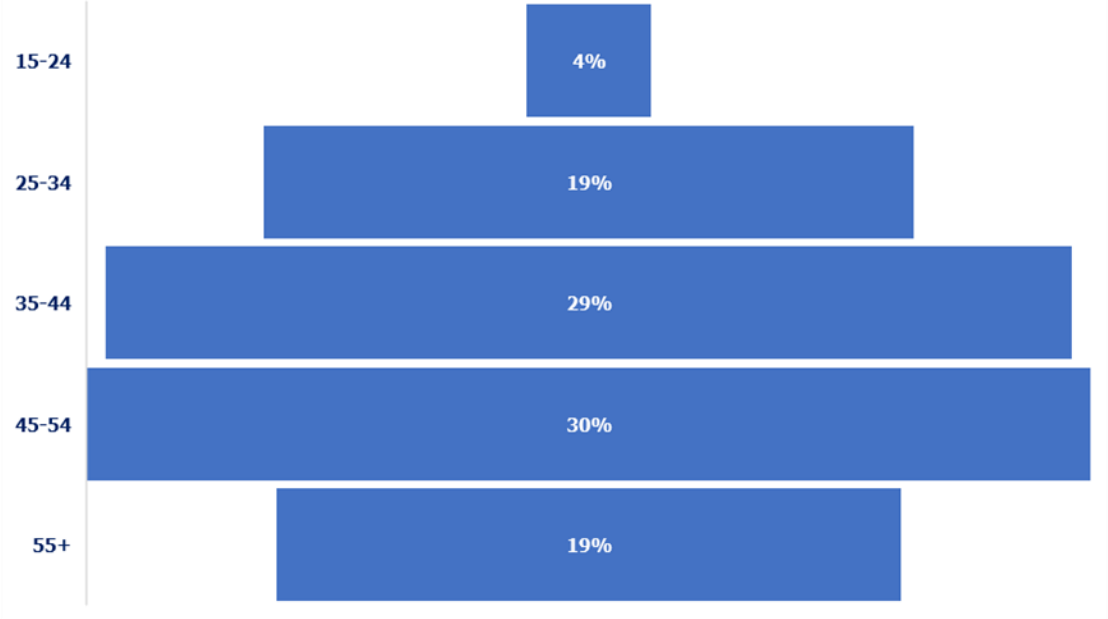

1.8.8 Ηλικιακή διάρθρωση των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά κατηγορία απασχόλησης

Η εικόνα στις ηλικιακές ομάδες για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 είναι μικτή, με τις ηλικίες 15-24 ετών (-27%, από 10 χιλ. το 2015 σε 7 χιλ. το 2019) και 35-44 ετών (-8%, από 64 χιλ. το 2015 σε 59 χιλ. το 2019) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι ηλικίες 25-34 ετών (+0,5%, από 42 χιλ. το 2015 σε 43 χιλ. το 2019), 45-54 ετών (+11%, από 56 χιλ. το 2015 σε 62 χιλ. το 2019) και 55+ ετών (+28%, από 35 χιλ. το 2015 σε 45 χιλ. το 2019) αύξηση.

Στους επιμέρους κλάδους, η εικόνα στους λοιπούς είναι μικτή, με τις ηλικίες 15-24 ετών (-14%, από 6 χιλ. το 2015 σε 5 χιλ. το 2019) και 35-44 ετών (-8%, από 59 χιλ. το 2015 σε 54 χιλ. το 2019) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι ηλικίες 25-34 ετών (+4%, από 35 χιλ. το 2015 σε 37 χιλ. το 2019), 45-54 ετών (+10%, από 53 χιλ. το 2015 σε 58 χιλ. το 2019) και 55+ ετών (+27%, από 33 χιλ. το 2015 σε 42 χιλ. το 2019) αύξηση. Στην εστίαση η εικόνα είναι επίσης μικτή, με τις ηλικίες 15-24 ετών (-42%, από 3 χιλ. το 2015 σε 2 χιλ. το 2019), 25-34 ετών (-23%, από 7 χιλ. το 2015 σε 5 χιλ. το 2019) και 35-44 ετών (-5%, από 4 χιλ. το 2015 σε 4 χιλ. το 2019) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι ηλικίες 45-54 ετών (+82%, από 2 χιλ. το 2015 σε 3 χιλ. το 2019) και 55+ ετών (+56%, από 1 χιλ. το 2015 σε 2 χιλ. το 2019) αύξηση. Στα καταλύματα η εικόνα είναι μικτή, με τις ηλικίες 15-24 ετών (-72%, από 689 απασχολούμενους το 2015 σε 192 απασχολούμενους το 2019), 35-44 ετών (-3%, από 504 απασχολούμενους το 2015 σε 487 απασχολούμενους το 2019) και 45-54 ετών (-53%, από 972 απασχολούμενους το 2015 σε 458 απασχολούμενους το 2019) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι ηλικίες 25-34 ετών (+64%, από 431 απασχολούμενους το 2015 σε 706 απασχολούμενους το 2019) και 55+ ετών (+11%, από 594 απασχολούμενους το 2015 σε 662 απασχολούμενους το 2019) αύξηση.

Την περίοδο 2019-2020, η εικόνα είναι μικτή, με τις ηλικίες 15-24 ετών (-1%, από 7 χιλ. το 2019 σε 7 χιλ. το 2020), 25-34 ετών (-3%, από 43 χιλ. το 2019 σε 41 χιλ. το 2020) και 55+ ετών (-2%, από 45 χιλ. το 2019 σε 44 χιλ. το 2020) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι ηλικίες 35-44 ετών (+0,1%, από 59 χιλ. το 2019 σε 59 χιλ. το 2020) και 45-54 ετών (+7%, από 62 χιλ. το 2019 σε 66 χιλ. το 2020) αύξηση.

Στους επιμέρους κλάδους, η εικόνα στους λοιπούς είναι μικτή, με τις ηλικίες 15-24 ετών (-11%, από 5 χιλ. το 2019 σε 5 χιλ. το 2020) και 25-34 ετών (-1%, από 37 χιλ. το 2019 σε 36 χιλ. το 2020) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι ηλικίες

35-44 ετών (+2%, από 54 χιλ. το 2019 σε 55 χιλ. το 2020), 45-54 ετών (+8%, από 58 χιλ. το 2019 σε 63 χιλ. το 2020) και 55+ ετών (+0,1%, από 42 χιλ. το 2019 σε 42 χιλ. το 2020) αύξηση. Στην εστίαση η εικόνα είναι αρνητική, με εξαίρεση τις ηλικίες 15-24 ετών (+27%, από 2 χιλ. το 2019 σε 2 χιλ. το 2020). Ενδειτικά, οι υπόλοιπες κατηγορίες: 25-34 ετών (-6%, από 5 χιλ. το 2019 σε 5 χιλ. το 2020), 35-44 ετών (-17%, από 4 χιλ. το 2019 σε 3 χιλ. το 2020), 45-54 ετών (-16%, από 3 χιλ. το 2019 σε 3 χιλ. το 2020) και 55+ ετών (-18%, από 2 χιλ. το 2019 σε 2 χιλ. το 2020). Στα καταλύματα η εικόνα είναι αρνητική, με εξαίρεση τις ηλικίες 15-24 ετών (+14%, από 192 απασχολούμενους το 2019 σε 218 απασχολούμενους το 2020). Ενδεικτικά, οι υπόλοιπες ηλικίες: 25-34 ετών (-66%, από 706 απασχολούμενους το 2019 σε 238 απασχολούμενους το 2020), 35-44 ετών (-45%, από 487 απασχολούμενους το 2019 σε 266 απασχολούμενους το 2020), 45-54 ετών (-78%, από 458 απασχολούμενους το 2019 σε 103 απασχολούμενους το 2020) και 55+ ετών (-81%, από 662 απασχολούμενους το 2019 σε 122 απασχολούμενους το 2020).

Πίνακας 16: Εξέλιξη των απασχολούμενων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά ηλικιακή διάρθρωση και ανά κατηγορία απασχόλησης, 2015-2020

Περιφέρεια	Ηλικιακή διάρθρωση	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Λοιποί κλάδοι	15-24	6.163	5.281	4.715	-14%	-11%
	25-34	35.240	36.702	36.274	4%	-1%
	35-44	59.182	54.362	55.307	-8%	2%
	45-54	52.864	58.232	63.078	10%	8%
	55+	32.913	41.775	41.827	27%	0%
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης	15-24	2.852	1.649	2.097	-42%	27%
	25-34	6.727	5.196	4.894	-23%	-6%
	35-44	4.040	3.834	3.187	-5%	-17%
	45-54	1.672	3.040	2.566	82%	-16%
	55+	1.348	2.109	1.722	56%	-18%
Καταλύματα	15-24	689	192	218	-72%	14%
	25-34	431	706	238	64%	-66%
	35-44	504	487	266	-3%	-45%
	45-54	972	458	103	-53%	-78%
	55+	594	662	122	11%	-81%
Δυτική Ελλάδα	**15-24**	**9.704**	**7.122**	**7.031**	**-27%**	**-1%**
	25-34	**42.399**	**42.604**	**41.406**	**0%**	**-3%**
	35-44	**63.726**	**58.683**	**58.760**	**-8%**	**0%**
	45-54	**55.508**	**61.730**	**65.747**	**11%**	**7%**
	55+	**34.855**	**44.545**	**43.672**	**28%**	**-2%**

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σύμφωνα με την ποσοστιαία κατανομή των ηλικιακών ομάδων για τους λοιπούς κλάδους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, παρατηρούμε ότι σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο τα υψηλότερα ποσοστά απασχολούμενων καταγράφονται στις

ηλικίες 45-54 ετών (από 28% το 2015 σε 31% το 2020) και 35-44 ετών (από 32% το 2015 σε 27% το 2020) και ακολουθούν οι ηλικίες 55+ ετών (από 18% το 2015 σε 21% το 2020), 25-34 ετών (από 19% το 2015 σε 18% το 2020) και 15-24 ετών (από 3% το 2015 σε 2% το 2020).

Διάγραμμα 21: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στους Λοιπούς Κλάδους ανά ηλικιακή ομάδα για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

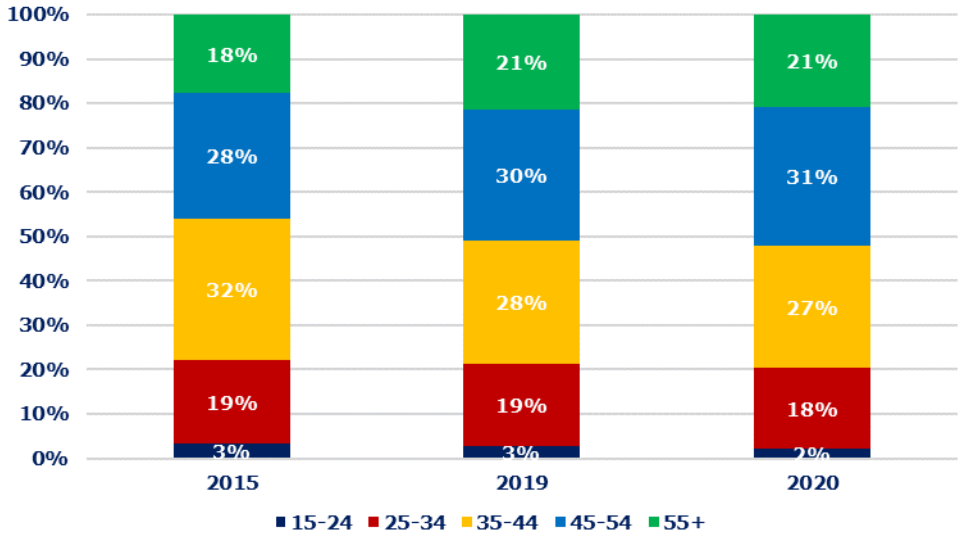

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σε ότι αφορά την ποσοστιαία κατανομή των ηλικιακών ομάδων στην εστίαση για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, παρατηρούμε ότι σε όλη την εξεταζόμενη περίοδο τα υψηλότερα ποσοστά απασχολούμενων καταγράφονται στις ηλικίες 25-34 ετών (από 40% το 2015 σε 34% το 2020), 35-44 ετών (από 24% το 2015 σε 22% το 2020), 45-54 ετών (από 10% το 2015 σε 18% το 2020), 15-24 ετών (από 17% το 2015 σε 14% το 2020) και 55+ ετών (από 8% το 2015 σε 12% το 2020).

Διάγραμμα 22: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στην Εστίαση ανά ηλικιακή ομάδα για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

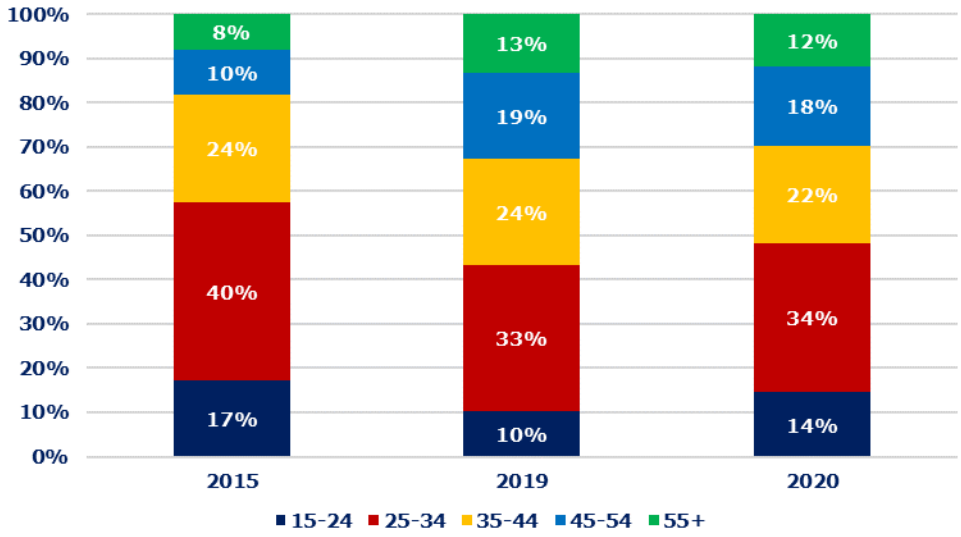

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των ηλικιακών ομάδων στα καταλύματα, παρατηρούμε διακυμάνσεις από έτος σε έτος. Συγκεκριμένα: 15-24 ετών (από 22% το 2015 σε 23% το 2020), 25-34 ετών (από 14% το 2015 σε 25% το 2020), 35-44 ετών (από 16% το 2015 σε 28% το 2020), 45-54 ετών (από 30% το 2015 σε 11% το 2020) και 55+ ετών (από 19% το 2015 σε 13% το 2020).

Διάγραμμα 23: Ποσοστιαία κατανομή των απασχολούμενων στα Καταλύματα ανά ηλικιακή ομάδα για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

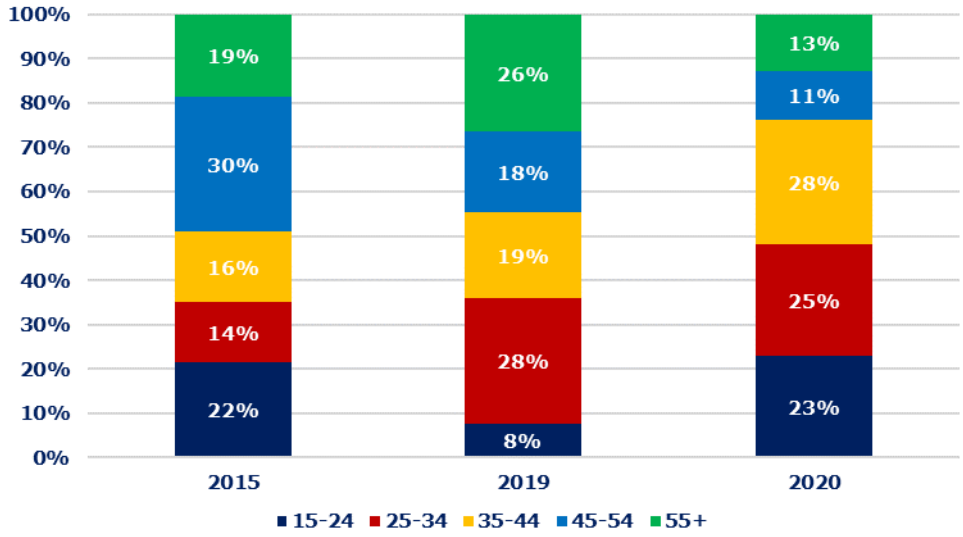

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Συμπερασματικά, μπορούμε να αναφέρουμε ότι στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τα καταλύματα και η εστίαση προσφέρουν μεγαλύτερες ευκαιρίες απασχόλησης στις νεότερες ηλικίες (15-34 ετών) απ’ ότι οι λοιποί κλάδοι.

1.8.9 Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Η ανεργία στην Ελλάδα την περίοδο 2015-2019 σημείωσε μείωση κατά -32% (από 1.197 χιλ. το 2015 σε 819 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στον αριθμό των ανέργων τους, με εξαίρεση την Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου (+12%, από 14 χιλ. το 2015 σε 16 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (-35% ή -155 χιλ., από 449 χιλ. το 2015 σε 294 χιλ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (-25% ή -54 χιλ., από 211 χιλ. το 2015 σε 157 χιλ. το 2019), Κρήτης (-50% ή -33 χιλ., από 67 χιλ. το 2015 σε 33 χιλ. το 2019), Θεσσαλίας (-32% ή -27 χιλ., από 85 χιλ. το 2015 σε 58 χιλ. το 2019) και Πελοποννήσου (-48% ή -27 χιλ., από 55 χιλ. το 2015 σε 29 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, η ανεργία σημείωσε μείωση κατά -8% (από 819 χιλ. το 2019 σε 755 χιλ. το 2020). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Αττικής (-18%, από 294 χιλ. το 2019 σε 240 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-8%, από 157 χιλ. το 2019 σε 144 χιλ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (-13%, από 68 χιλ. το 2019 σε 60 χιλ. το 2020), Θεσσαλίας (-11%, από 58 χιλ. το 2019 σε 51 χιλ. το 2020), Πελοποννήσου (-5%, από 29 χιλ. το 2019 σε 27 χιλ. το 2020), Δυτικής Μακεδονίας (-25%, από 28 χιλ. το 2019 σε 21 χιλ. το 2020) και Βορείου Αιγαίου (-10%, από 16 χιλ. το 2019 σε 14 χιλ. το 2020) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Κρήτης (+45%, από 33 χιλ. το 2019 σε 48 χιλ. το 2020), Στερεάς Ελλάδας (+11%, από 40 χιλ. το 2019 σε 45 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+2%, από 41 χιλ. το 2019 σε 42 χιλ. το 2020), Ηπείρου (+7%, από 22 χιλ. το 2019 σε 24 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (+12%, από 21 χιλ. το 2019 σε 24 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (+25%, από 11 χιλ. το 2019 σε 14 χιλ. το 2020) αύξηση.

Αναφορικά με το ποσοστό των ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό για το 2020, παρατηρούμε ότι τα χαμηλότερα ποσοστά καταγράφονται στις Περιφέρειες Πελοποννήσου (11%), Αττικής (14%), Βορείου Αιγαίου (16%) και Ιονίων Νήσων (16%) και τα υψηλότερα στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (22%), Δυτικής Μακεδονίας (20%) και Στερεάς Ελλάδας (19%).

Πίνακας 17: Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015, 2019 και 2020								
	2015		2019		2020		%Δ	
Περιφέρεια	Αριθμός ανέργων (σε χιλ.)	% Ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό	Αριθμός ανέργων (σε χιλ.)	% Ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό	Αριθμός ανέργων (σε χιλ.)	% Ανέργων ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό	2015-2019	2019-2020
Αττική	449	25%	294	17%	240	14%	-35%	-18%
Κεντρική Μακεδονία	211	26%	157	20%	144	18%	-25%	-8%
Δυτική Ελλάδα	**82**	**28%**	**68**	**24%**	**60**	**22%**	**-17%**	**-13%**
Θεσσαλία	85	27%	58	19%	51	17%	-32%	-11%
Κρήτη	67	24%	33	12%	48	17%	-50%	45%
Στερεά Ελλάδα	63	26%	40	17%	45	19%	-36%	11%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	60	23%	41	16%	42	17%	-32%	2%
Πελοπόννησος	55	22%	29	12%	27	11%	-48%	-5%
Ήπειρος	34	25%	22	16%	24	18%	-35%	7%
Νότιο Αιγαίο	23	15%	21	14%	24	17%	-9%	12%
Δυτική Μακεδονία	36	31%	28	25%	21	20%	-21%	-25%
Βόρειο Αιγαίο	14	18%	16	18%	14	16%	12%	-10%
Ιόνια Νησιά	17	19%	11	12%	14	16%	-36%	25%
Σύνολο	**1.197**	**25%**	**819**	**17%**	**755**	**16%**	**-32%**	**-8%**

Πηγή: ΕΕΔ ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των ανέργων στις Περιφέρειες για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό καταγράφεται στην Περιφέρεια Αττικής (32%) και ακολουθούν οι Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (19%), Δυτικής Ελλάδας (8%), Θεσσαλίας (7%), Κρήτης (6%), Στερεάς Ελλάδςα (6%), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (6%), Πελοποννήσου (4%), Ηπείρου (3%), Νοτίου Αιγαίου (3%), Δυτικής Μακεδονίας (3%), Βορείου Αιγαίου (2%) και Ιονίων Νήσων (2%).

Διάγραμμα 24: Ποσοστιαία κατανομή των ανέργων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

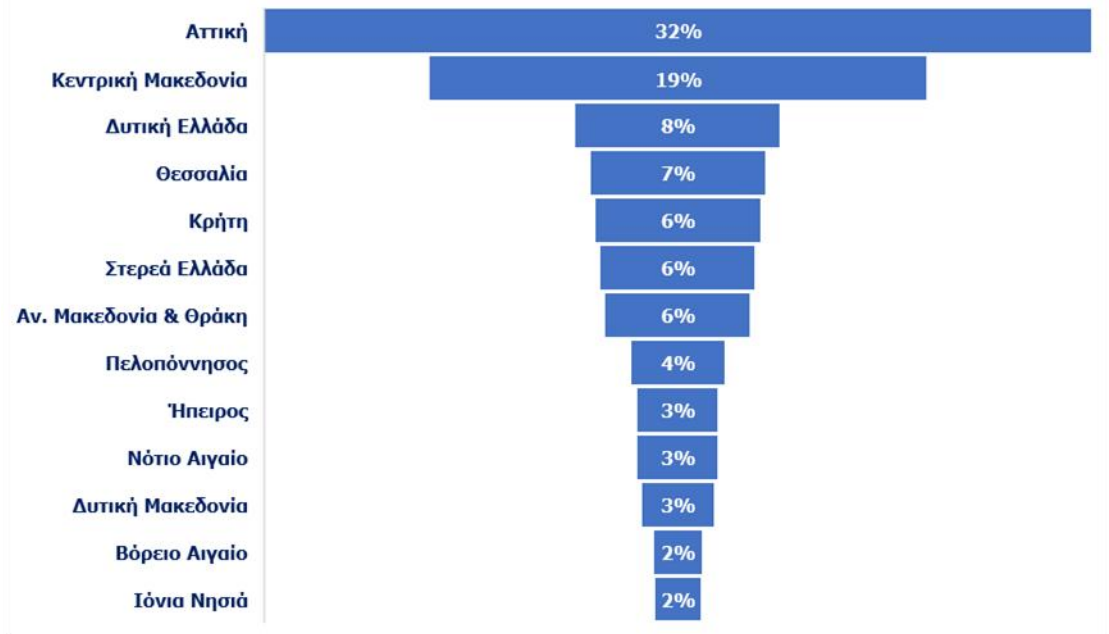

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των ανέργων στις Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταγράφει το 8% των ανέργων της χώρας, σημειώνοντας την περίοδο 2019-2020 μείωση κατά -13% (από 68 χιλ. το 2019 σε 60 χιλ. το 2020) ενώ την περίοδο 2015-2019 μείωση κατά -17% (από 82 χιλ. το 2015 σε 68 χιλ. το 2019). Παράλληλα εμφανίζει το 2020 το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας ως προς τον οικονομικά ενεργό πληθυσμό της (22% έναντι 24% το 2019 και 28% το 2015) στο σύνολο των 13 Περιφερειών.

2 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

2.1 ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ 2020

2.1.1 Ξενοδοχειακό δυναμικό[3] Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Πίνακας 18: Ξενοδοχειακό δυναμικό της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020

Ξενοδοχειακό Δυναμικό Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020							
Περιφέρεια		**5***	**4***	**3***	**2***	**1***	**Σύνολο**
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	234	403	557	800	201	2.195
	Δωμάτια	33.240	34.987	21.146	20.893	3.122	113.388
	Κλίνες	69.441	70.996	41.471	40.139	6.145	228.192
Κρήτη	Μονάδες	139	341	392	586	180	1.638
	Δωμάτια	24.063	32.650	17.219	19.122	4.471	97.525
	Κλίνες	50.452	64.818	32.569	34.323	8.552	190.714
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	66	161	262	427	74	990
	Δωμάτια	9.539	13.109	14.507	13.193	1.522	51.870
	Κλίνες	19.708	25.952	28.592	25.348	2.954	102.554
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	57	131	288	325	376	1.177
	Δωμάτια	9.445	10.304	10.357	8.399	7.908	46.413
	Κλίνες	19.726	20.802	21.060	16.631	15.651	93.870
Αττική	Μονάδες	43	133	158	244	113	691
	Δωμάτια	7.387	9.816	7.050	7.371	2.267	33.891
	Κλίνες	14.252	19.019	13.267	13.606	4.816	64.960
Πελοπόννησος	Μονάδες	29	138	241	215	65	688
	Δωμάτια	2.840	4.958	6.473	4.738	841	19.850
	Κλίνες	6.099	9.840	12.855	9.000	1.632	39.426
Στερεά Ελλάδα	Μονάδες	8	48	160	245	60	521
	Δωμάτια	686	3.033	5.100	5.531	1.032	15.382
	Κλίνες	1.519	6.089	9.852	10.430	1.951	29.841
Θεσσαλία	Μονάδες	30	121	139	192	71	553
	Δωμάτια	1.497	3.772	3.932	4.292	1.305	14.798
	Κλίνες	3.064	7.598	7.756	8.231	2.666	29.315
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Μονάδες	13	32	116	156	69	386
	Δωμάτια	1.215	2.061	3.635	3.333	1.061	11.305
	Κλίνες	2.527	4.294	7.164	6.504	2.071	22.560
Βόρειο Αιγαίο	Μονάδες	8	34	137	166	43	388
	Δωμάτια	939	1.844	4.766	3.882	668	12.099
	Κλίνες	1.909	3.521	9.152	7.277	1.299	23.158
Δυτική Ελλάδα	**Μονάδες**	**5**	**44**	**105**	**97**	**24**	**275**
	Δωμάτια	**1.471**	**2.626**	**3.183**	**2.426**	**295**	**10.001**
	Κλίνες	**3.146**	**5.227**	**6.029**	**4.641**	**578**	**19.621**
Ήπειρος	Μονάδες	15	100	170	132	21	438
	Δωμάτια	1.198	1.990	3.318	2.270	354	9.130
	Κλίνες	2.524	4.243	6.747	4.420	703	18.637
Δυτική Μακεδονία	Μονάδες	4	16	58	35	12	125
	Δωμάτια	99	373	1.461	715	241	2.889
	Κλίνες	219	807	3.238	1.562	818	6.644
Σύνολο	**Μονάδες**	**651**	**1.702**	**2.783**	**3.620**	**1.309**	**10.065**
	Δωμάτια	**93.619**	**121.523**	**102.147**	**96.165**	**25.087**	**438.541**
	Κλίνες	**194.586**	**243.206**	**199.752**	**182.112**	**49.836**	**869.492**

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

[3] Λόγω μη δημοσίευσης πλέον των στοιχείων του ΜΗΤΕ, τα στοιχεία που παρατίθενται σε αυτή την Ενότητα προέρχονται αποκλειστικά και μόνο από την βάση του ΞΕΕ.

Η Ελλάδα το 2020 διέθετε 10.065 ξενοδοχειακές μονάδες με 438.541 δωμάτια και 869.492 κλίνες. Οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κρήτης, των Ιονίων Νήσων, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Αττικής, που δέχονται και τον μεγαλύτερο αριθμό τουριστών, αντιπροσωπεύουν το 66% του ξενοδοχειακού δυναμικού της χώρας (6.691 ξενοδοχειακές μονάδες).

Στις επιμέρους κατηγορίες αστεριών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στα 2* (36%) και 3* (28%) ξενοδοχεία και χαμηλή στα 5* (6%). Οι υπόλοιπες κατηγορίες 4* (17%) και 1* (13%).

Η εικόνα στα ξενοδοχειακά δωμάτια είναι πιο ισοκατανεμημένη, με εξαίρεση τα 1*. Συγκεκριμένα: 5* το 21%, 4* το 28%, 3* το 23%, 2* το 22% και 1* μόλις το 6%. Παρόμοια εικόνα και στις κλίνες 5* το 22%, 4* το 28%, 3* το 23%, 2* το 21% και 1* το 6%.

Συμπερασματικά, μπορούμε να πούμε ότι τα 5* παρόλο που αντιπροσωπεύουν μόλις το 6% των ξενοδοχειακών μονάδων εντούτοις κατέχουν το 21% των δωματίων και το 22% των κλινών.

Τέλος, οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (36%) και της Κρήτης (21%) έχουν τον μεγαλύτερο αριθμό 5* ξενοδοχείων αντιπροσωπεύοντας το 57% του συνόλου.

Διάγραμμα 25: Κατανομή ξενοδοχειακών μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία αστεριών στην Ελλάδα, 2020

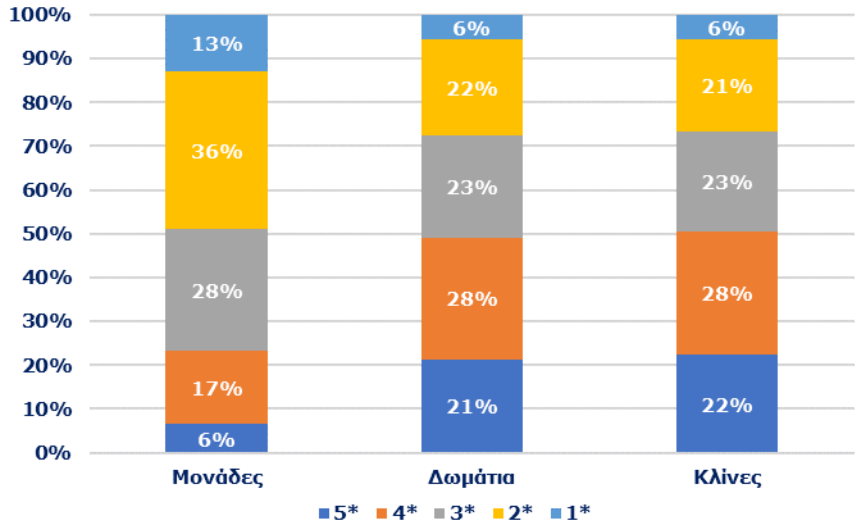

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την κατανομή των δωματίων, αξιοσημείωτο είναι ότι οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κρήτης, των Ιονίων Νήσων, της Κεντρικής Μακεδονίας και της Αττικής αντιπροσωπεύουν το 2020 το 78% των ξενοδοχειακών δωματίων της χώρας.

Διάγραμμα 26: Ποσοστιαία κατανομή ξενοδοχειακών δωματίων ανά Περιφέρεια, 2020

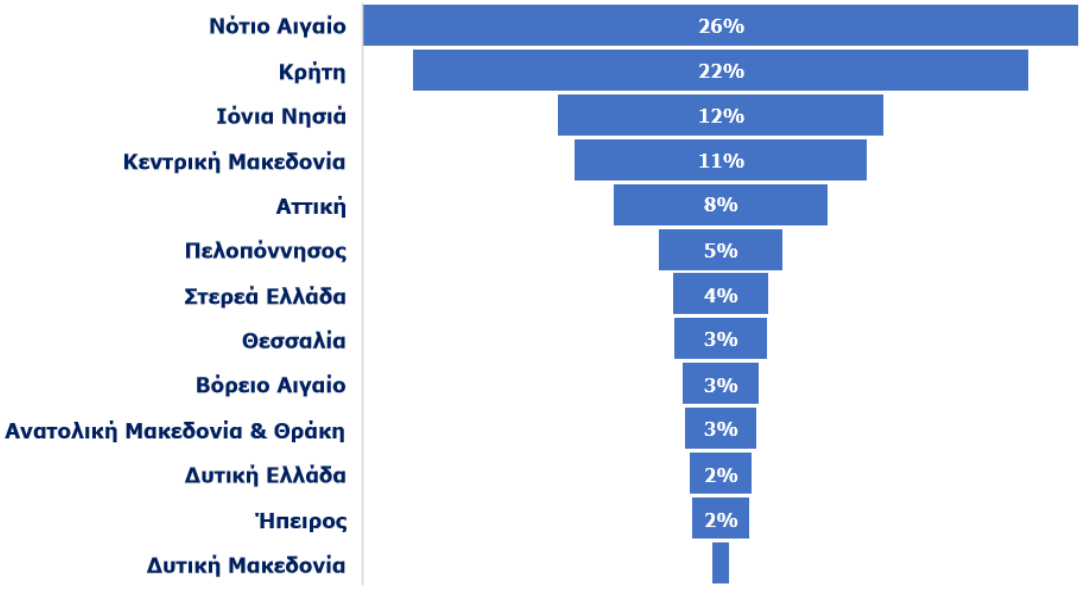

Όσον αφορά την εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στο σύνολο της χώρας την περίοδο 2010-2020, παρατηρούμε αύξηση στα 5* (+83%), 4* (+19%) και 3* (+10%) και μείωση στα 2* (-22%) και 1* (-14%).

Διάγραμμα 27: Εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στο σύνολο της Ελλάδας (2010=100), 2010-2020

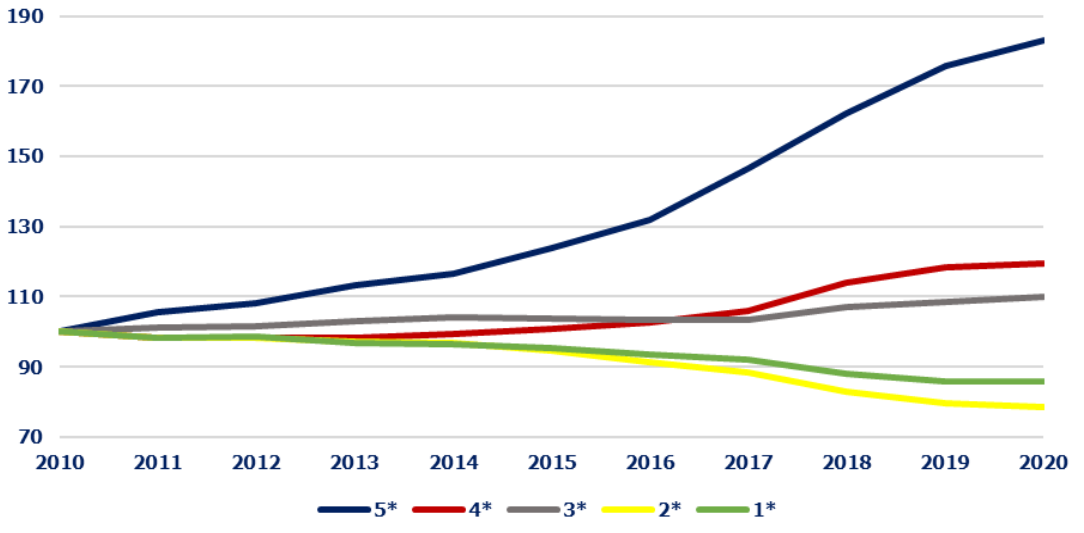

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.1.2 Ξενοδοχειακό δυναμικό Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2020 το 3% των μονάδων, το 2% των δωματίων και το 2% των κλινών της χώρας. Συνολικά διαθέτει 275 μονάδες με 10.001 δωμάτια και 19.621 κλίνες.

Πίνακας 19: Ξενοδοχειακό δυναμικό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Ξενοδοχειακό δυναμικό 2020							
Ενότητα		**5***	**4***	**3***	**2***	**1***	**Σύνολο**
Ηλεία	Μονάδες	4	14	28	34	7	**87**
	Δωμάτια	1.461	866	773	924	87	**4.111**
	Κλίνες	3.127	1.716	1.465	1.767	179	**8.254**
Αχαΐα	Μονάδες	1	23	41	39	6	**110**
	Δωμάτια	10	1.389	1.364	992	81	**3.836**
	Κλίνες	19	2.691	2.584	1.899	152	**7.345**
Αιτωλοακαρνανία	Μονάδες	0	7	36	24	11	**78**
	Δωμάτια	0	371	1.046	510	127	**2.054**
	Κλίνες	0	820	1.980	975	247	**4.022**
Σύνολο	**Μονάδες**	**5**	**44**	**105**	**97**	**24**	**275**
	Δωμάτια	**1.471**	**2.626**	**3.183**	**2.426**	**295**	**10.001**
	Κλίνες	**3.146**	**5.227**	**6.029**	**4.641**	**578**	**19.621**

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Στις επιμέρους κατηγορίες αστεριών, παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στα 3* (38%) και 2* (35%) ξενοδοχεία και χαμηλή στα 5* (2%), 1* (9%) και 4* (16%). Η εικόνα στα ξενοδοχειακά δωμάτια είναι πιο ισοκατανεμημένη, με εξαίρεση τα 1*: 5* (15%), 4* (26%), 3* (32%), 2* (24%) και 1* (3%).

Παρόμοια είναι η εικόνα και στις κλίνες, 5* (16%), 4* (27%), 3* (31%), 2* (24%) και 1* (3%).

Διάγραμμα 28: Κατανομή ξενοδοχειακών μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία αστεριών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2020

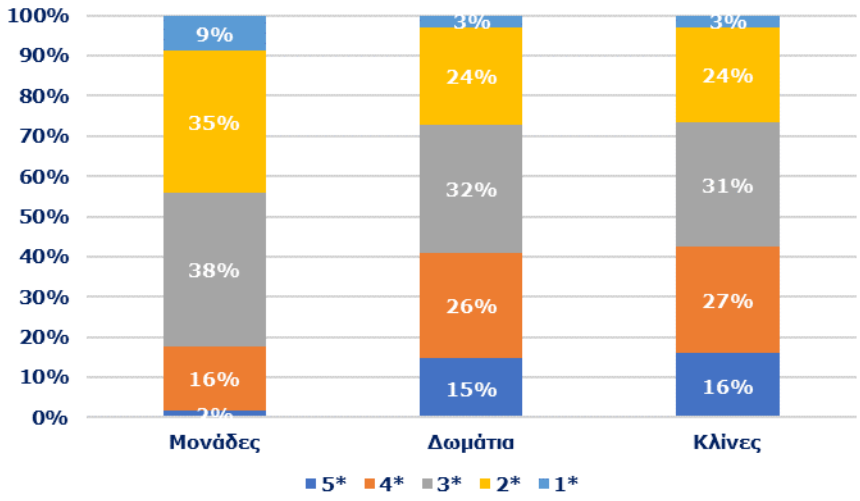

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Ενότητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Ηλείας αντιπροσωπεύει το 41% των δωματίων της Περιφέρειας με 87 μονάδες, 4.111 δωμάτια και 8.254 κλίνες,
- Η Ενότητα Αχαΐας διαθέτει το 38% του δυναμικού της Περιφέρειας με 110 μονάδες, 3.836 δωμάτια και 7.345 κλίνες και
- Η Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας αντιπροσωπεύει το 21% του δυναμικού της Περιφέρειας με 78 μονάδες, 2.054 δωμάτια και 4.022 κλίνες.

Διάγραμμα 29: Ποσοστιαία κατανομή του ξενοδοχειακού δυναμικού σε δωμάτια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

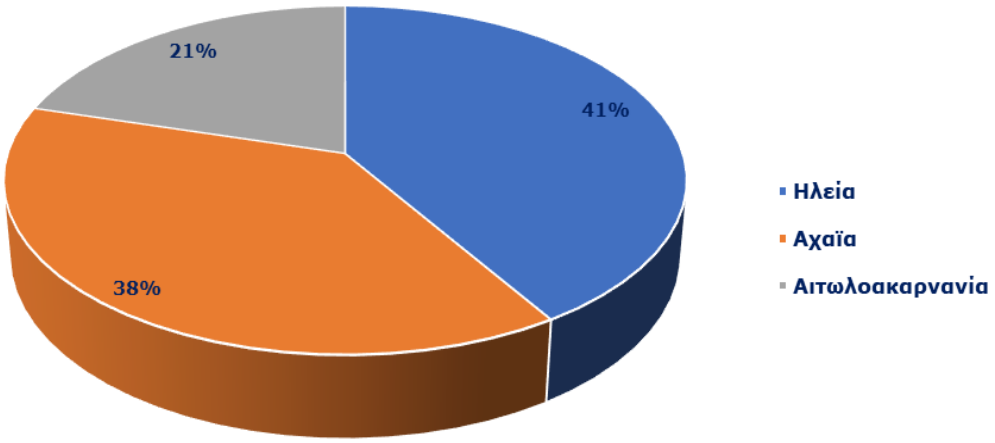

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2010-2020, παρατηρούμε αύξηση στα 5* (+6%), 4* (+24%) και 3* (+11%) και μείωση στα 2* (-23%) και 1* (-40%).

Διάγραμμα 30: Εξέλιξη των ξενοδοχειακών δωματίων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (2010=100), 2010-2020

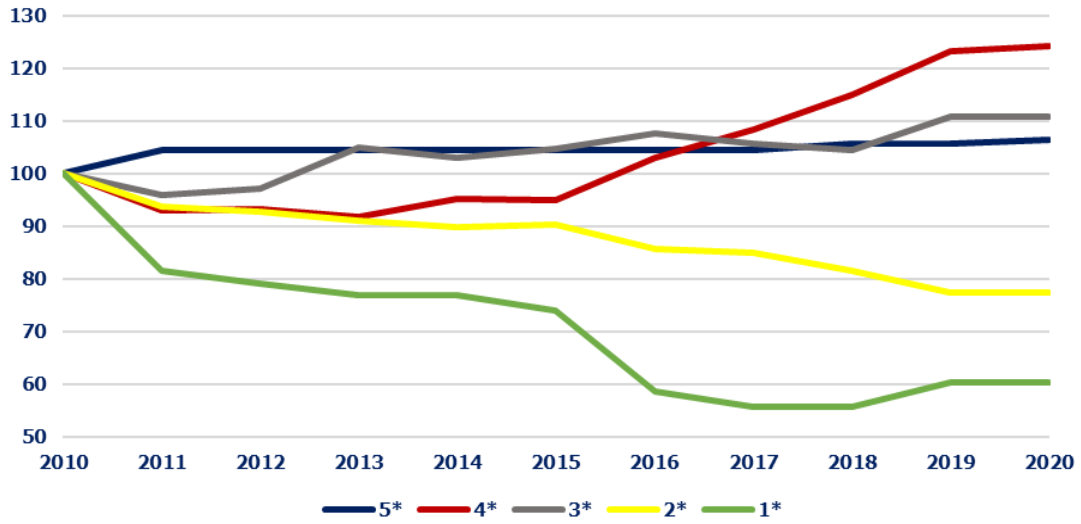

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.2 ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ, 2019

2.2.1 Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Πίνακας 20: Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2019

Δυναμικό Ενοικιαζόμενων Δωματίων ανά Περιφέρεια, 2019						
Περιφέρεια		**4Κ**	**3Κ**	**2Κ**	**1Κ**	**Σύνολο**
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	582	2.060	3.517	1.165	7.324
	Δωμάτια	4.564	15.892	23.591	6.891	50.938
	Κλίνες	11.060	36.879	53.146	15.229	116.314
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	103	977	1.857	1.128	4.065
	Δωμάτια	869	7.688	13.249	7.255	29.061
	Κλίνες	2.144	17.211	31.707	17.225	68.287
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	157	812	2.063	1.222	4.254
	Δωμάτια	1.320	5.767	12.398	6.331	25.816
	Κλίνες	3.296	14.411	29.350	15.067	62.124
Κρήτη	Μονάδες	137	1.171	1.507	523	3.338
	Δωμάτια	1.243	9.294	10.470	3.135	24.142
	Κλίνες	2.987	22.037	23.698	7.036	55.758
Θεσσαλία	Μονάδες	48	375	922	348	1.693
	Δωμάτια	401	2.267	6.096	2.175	10.939
	Κλίνες	1.089	5.602	13.901	4.788	25.380
Στερεά Ελλάδα	Μονάδες	49	447	532	238	1.266
	Δωμάτια	346	3.567	3.494	1.271	8.678
	Κλίνες	826	7.804	7.621	2.690	18.941
Ήπειρος	Μονάδες	132	480	523	192	1.327
	Δωμάτια	1.189	2.880	2.917	993	7.979
	Κλίνες	2.914	7.238	6.766	2.196	19.114
Πελοπόννησος	Μονάδες	66	411	608	196	1.281
	Δωμάτια	508	2.814	3.518	939	7.779
	Κλίνες	1.336	6.878	8.494	2.267	18.975
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Μονάδες	25	210	676	241	1.152
	Δωμάτια	240	1.546	4.221	1.315	7.322
	Κλίνες	549	3.921	9.858	2.832	17.160
Βόρειο Αιγαίο	Μονάδες	10	157	669	121	957
	Δωμάτια	64	1.181	4.408	658	6.311
	Κλίνες	179	2.896	9.843	1.396	14.314
Αττική	Μονάδες	124	133	338	180	775
	Δωμάτια	1.211	1.233	2.425	1.008	5.877
	Κλίνες	2.863	2.786	5.329	2.226	13.204
Δυτική Ελλάδα	**Μονάδες**	**21**	**102**	**105**	**45**	**273**
	Δωμάτια	**141**	**731**	**639**	**232**	**1.743**
	Κλίνες	**345**	**1.674**	**1.493**	**543**	**4.055**
Δυτική Μακεδονία	Μονάδες	18	38	32	3	91
	Δωμάτια	113	274	224	14	625
	Κλίνες	244	612	524	33	1.413
Σύνολο	**Μονάδες**	**1.472**	**7.373**	**13.349**	**5.602**	**27.796**
	Δωμάτια	**12.209**	**55.134**	**87.650**	**32.217**	**187.210**
	Κλίνες	**29.832**	**129.949**	**201.730**	**73.528**	**435.039**

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Λόγω μη δημοσίευσης νέων στοιχείων από την βάση του ΜΗΤΕ, τα στοιχεία που παρατίθενται στην συγκεκριμένη Ενότητα είναι τα τελευταία διαθέσιμα.

Η Ελλάδα το 2019 διέθετε 27.796 μονάδες ενοικιαζόμενων δωματίων με 187.210 δωμάτια και 435.039 κλίνες. Οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κεντρικής Μακεδονίας, των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης και της Θεσσαλίας αντιπροσώπευαν το 2019 το 74% του δυναμικού ενοικιαζόμενων δωματίων της χώρας (20.674 μονάδες). Το top-5 των Περιφερειών, με εξαίρεση την Θεσσαλία αντί για την Αττική, παραμένει ίδιο και για το δυναμικό των ενοικιαζόμενων δωματίων.

Στις επιμέρους κατηγορίες κλειδιών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στις μονάδες 2Κ (48%), 3Κ (27%) και 1Κ (20%) και χαμηλή στις μονάδες με 4Κ (5%).

Η εικόνα στα δωμάτια δεν αλλάζει σημαντικά: 4Κ (7%), 3Κ (29%), 2Κ (47%) και 1Κ (17%) ενώ παρόμοια είναι η εικόνα και στις κλίνες: 4Κ (7%), 3Κ (30%), 2Κ (46%) και 1Κ (17%). Σε αντίθεση με το ξενοδοχειακό δυναμικό και τα 5* ξενοδοχεία, που αν και αποτελούν μόλις το 6% των μονάδων κατέχουν το 21% των δωματίων και το 22% των κλινών, τα ενοικιαζόμενα δωμάτια με 4Κ δεν εμφανίζουν σημαντικές διαφοροποιήσεις στα δωμάτια και στις κλίνες.

Διάγραμμα 31: Κατανομή ενοικιαζόμενων μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία κλειδιών στην Ελλάδα, 2019

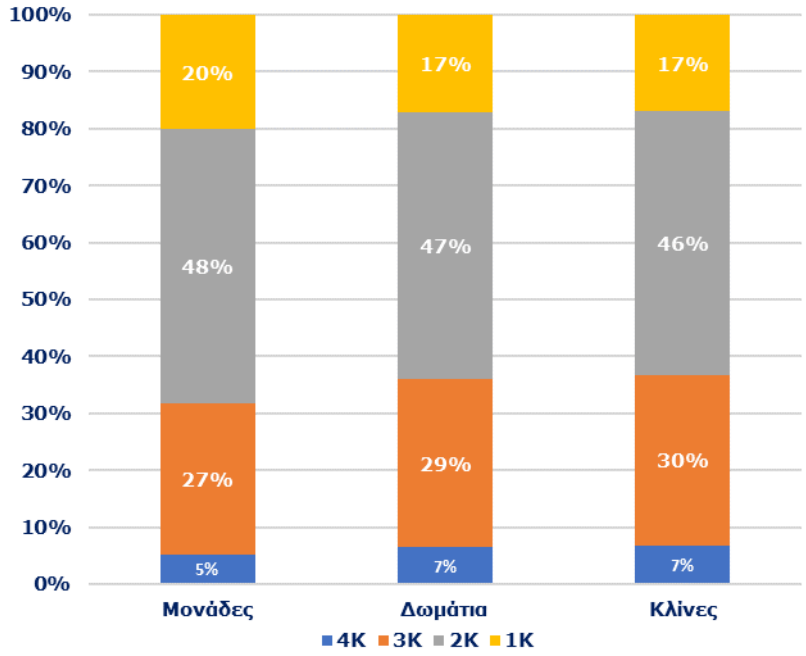

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Την μεγαλύτερη συγκέντρωση σε μονάδες με 4Κ έχουν οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (40%), Ιονίων Νήσων (11%), Κρήτης (9%) και Ηπείρου (9%) αντιπροσωπεύοντας το 68% των μονάδων με 4Κ. Ενώ οι Περιφέρειες με την μεγαλύτερη συγκέντρωση στις μονάδες με 3 Κ είναι το Νότιο Αιγαίο (28%), η Κρήτη (16%), η Κεντρική Μακεδονία (13%) και τα Ιόνια Νησιά (11%) αντιπροσωπεύοντας το 68% των μονάδων με 3Κ.

Αναφορικά με την κατανομή των δωματίων, αξιοσημείωτο είναι ότι οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, της Κεντρικής Μακεδονίας, των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης και της Θεσσαλίας αντιπροσωπεύουν το 2019 το 75% των δωματίων της χώρας. Παρόμοια είναι η εικόνα και για τις κλίνες στις επιμέρους Περιφέρειες.

Διάγραμμα 32: Ποσοστιαία κατανομή των ενοικιαζόμενων δωματίων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2019

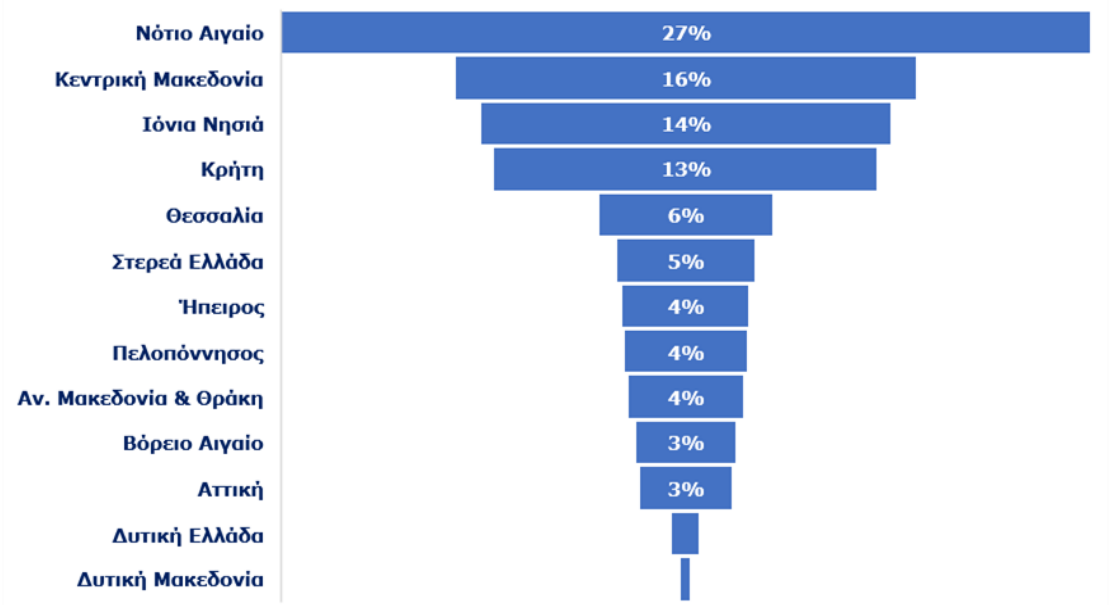

2.2.2 Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2019 το 1% των μονάδων, το 1% των δωματίων και το 1% των κλινών της χώρας. Συνολικά διαθέτει 273 μονάδες με 1.743 δωμάτια και 4.055 κλίνες.

Πίνακας 21: Δυναμικό ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Ενοικιαζόμενα δωμάτια 2019						
Ενότητα		**4Κ**	**3Κ**	**2Κ**	**1Κ**	**Σύνολο**
Αχαΐας	Μονάδες	6	37	36	17	**96**
	Δωμάτια	35	277	244	89	**645**
	Κλίνες	103	641	592	210	**1.546**
Ηλείας	Μονάδες	1	40	44	12	**97**
	Δωμάτια	7	268	227	53	**555**
	Κλίνες	12	622	532	122	**1.288**
Απωλοακαρνανίας	Μονάδες	14	25	25	16	**80**
	Δωμάτια	99	186	168	90	**543**
	Κλίνες	230	411	369	211	**1.221**
Σύνολο	**Μονάδες**	**21**	**102**	**105**	**45**	**273**
	Δωμάτια	**141**	**731**	**639**	**232**	**1.743**
	Κλίνες	**345**	**1.674**	**1.493**	**543**	**4.055**

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Στις επιμέρους κατηγορίες κλειδιών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στις μονάδες με 2Κ (38%) και 3Κ (37%) και χαμηλή στις μονάδες με 4Κ (8%) και 1Κ (16%).

Η εικόνα στα δωμάτια δεν αλλάζει σημαντικά: 4Κ (8%), 3Κ (42%), 2Κ (37%) και 1Κ (13%) ενώ παρόμοια είναι η εικόνα και στις κλίνες: 4Κ (9%), 3Κ (41%), 2Κ (37%) και 1Κ (13%).

Διάγραμμα 33: Κατανομή ενοικιαζόμενων μονάδων, δωματίων και κλινών ανά κατηγορία κλειδιών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2019

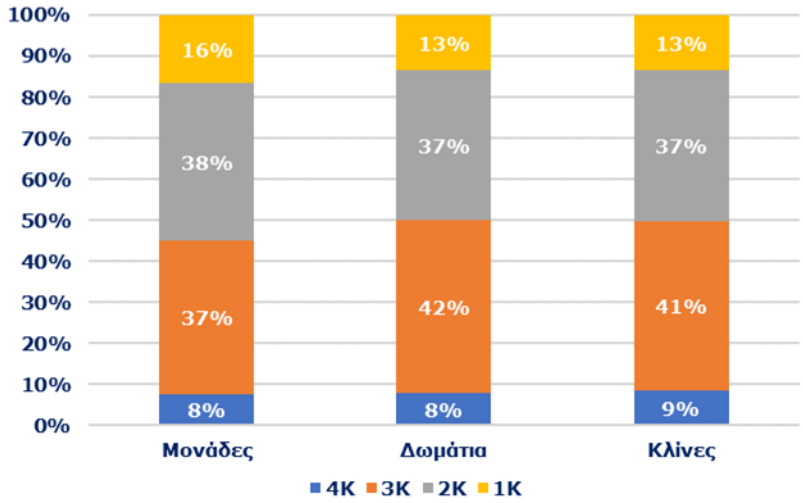

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Ενότητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Αχαΐας αντιπροσωπεύει το 37% του δυναμικού ενοικιαζόμενων δωματίων της Περιφέρειας με 96 μονάδες, 645 δωμάτια και 1.546 κλίνες,
- Η Ενότητα Ηλείας διαθέτει το 32% του δυναμικού της Περιφέρειας με 97 μονάδες, 555 δωμάτια και 1.288 κλίνες και
- Η Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας αντιπροσωπεύει το 31% του δυναμικού της Περιφέρειας με 80 μονάδες, 543 δωμάτια και 1.221 κλίνες.

Διάγραμμα 34: Ποσοστιαία κατανομή των δωματίων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2019

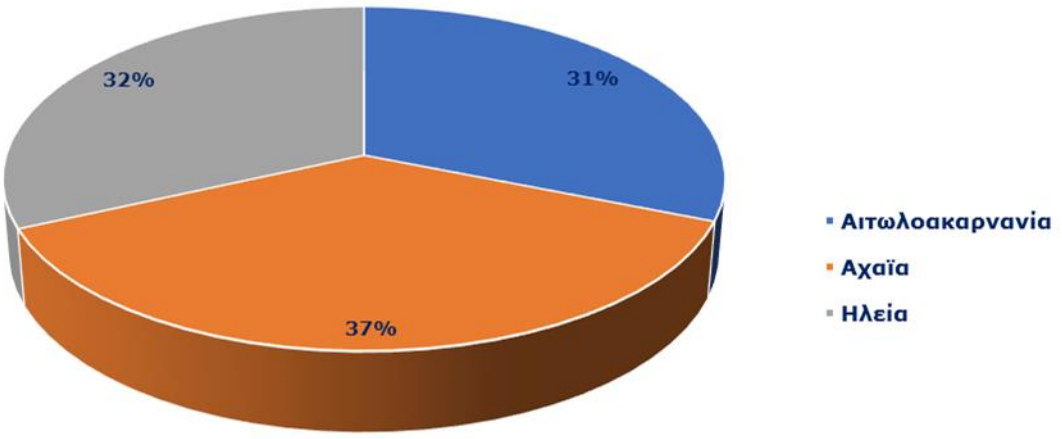

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.3 ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΑΥΛΕΩΝ, 2018

2.3.1 Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Λόγω μη δημοσίευσης νέων στοιχείων από την βάση του ΜΗΤΕ, τα στοιχεία που παρατίθενται στην συγκεκριμένη Ενότητα είναι τα τελευταία διαθέσιμα.

Επίσης, η Ελλάδα το 2018 διέθετε και 11.415 τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες και επαύλεις με 17.300 δωμάτια και 90.910 κλίνες. Οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου, των Ιονίων Νήσων, της Κρήτης και της Πελοποννήσου αντιπροσώπευαν το 2018 το 79% του δυναμικού των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της χώρας (9.055 δωμάτια).

Πίνακας 22: Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2018			
Περιφέρεια	**Μονάδες**	**Δωμάτια**	**Κλίνες**
Νοτίου Αιγαίου	3.862	4.972	28.326
Ιονίων Νησιών	2.235	3.432	18.691
Κρήτης	2.306	3.159	17.623
Πελοποννήσου	652	1.384	6.125
Αττικής	483	744	4.232
Στερεάς Ελλάδας	240	709	2.763
Κεντρικής Μακεδονίας	411	672	3.445
Θεσσαλίας	502	648	3.531
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	242	599	2.383
Βορείου Αιγαίου	228	384	1.473
Δυτικής Ελλάδας	**129**	**277**	**1.084**
Ηπείρου	98	256	949
Δυτικής Μακεδονίας	27	64	285
Σύνολο	**11.415**	**17.300**	**90.910**

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την κατανομή των δωματίων, παρατηρούμε ότι οι Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (29%), των Ιονίων Νήσων (20%), της Κρήτης (18%) και της Πελοποννήσου (8%) αντιπροσώπευαν το 2018 το 75% των δωματίων της χώρας.

Διάγραμμα 35: Ποσοστιαία κατανομή των δωματίων των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2018

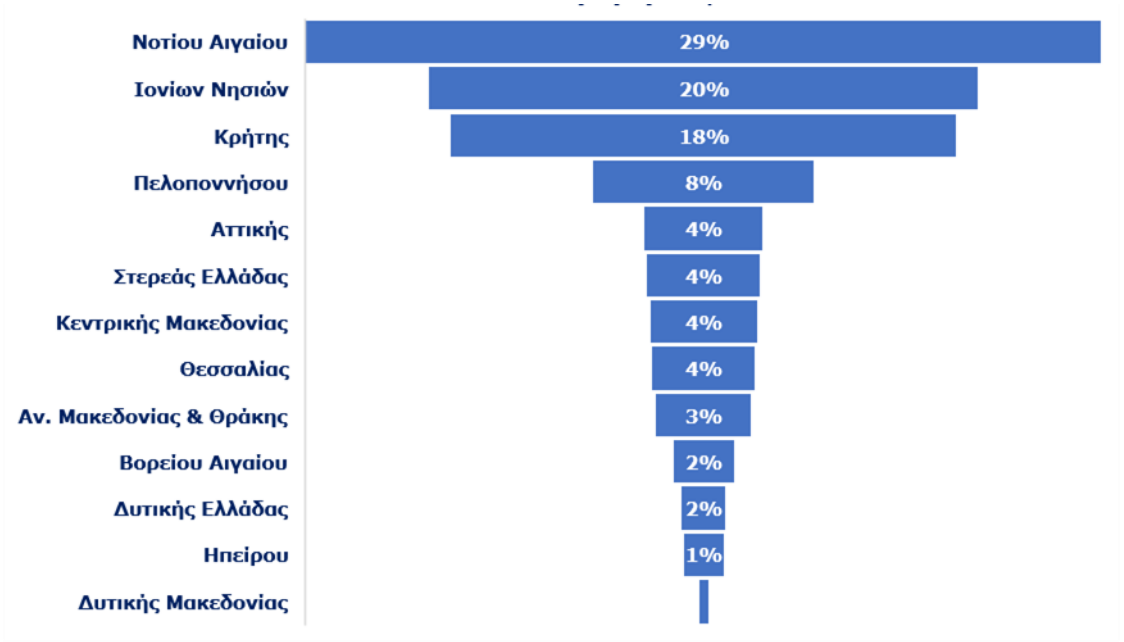

Η εικόνα διαφοροποιείται ελαφρώς στις κλίνες με τις Περιφέρειες του Νοτίου Αιγαίου (31%), των Ιονίων Νήσων (21%), της Κρήτης (19%) και της Πελοποννήσου (7%) να αντιπροσωπεύουν για το 2018 το 78% των κλινών της χώρας.

Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσώπευαν για το 2018 το 79% των μονάδων, το 75% των δωματίων και το 78% των κλινών.

2.3.2 Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2018 το 1% των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της χώρας, το 2% των δωματίων και το 1% των κλινών. Συνολικά διαθέτει 129 μονάδες με 277 δωμάτια και 1.084 κλίνες.

Πίνακας 23: Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2018

Δυναμικό τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα, 2018			
Ενότητα	**Μονάδες**	**Δωμάτια**	**Κλίνες**
Αχαΐας	49	114	449
Αιτωλοκαρνανίας	41	97	335
Ηλείας	39	66	300
Σύνολο	**129**	**277**	**1.084**

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Ενότητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Αχαΐας διαθέτει το 41% του δυναμικού της Περιφέρειας με 49 μονάδες, 114 δωμάτια και 449 κλίνες,
- Η Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας αντιπροσωπεύει το 35% του δυναμικού της Περιφέρειας με 41 μονάδες, 97 δωμάτια και 335 κλίνες και
- Η Ενότητα Ηλείας κατέχει το 24% του δυναμικού με 39 μονάδες, 66 δωμάτια και 300 κλίνες.

Διάγραμμα 36: Ποσοστιαία κατανομή των δωματίων των τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών και επαύλεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα, 2018

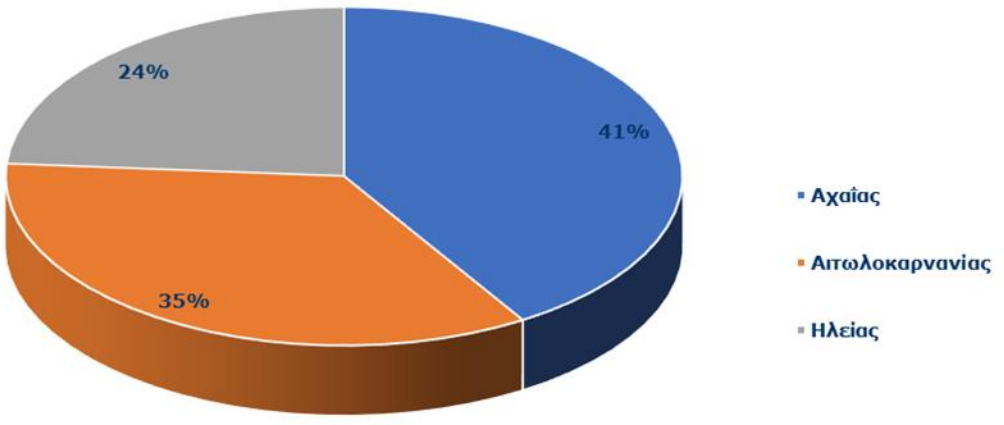

Πηγή: ΜΗΤΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

2.4 ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΥΣΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ, 2001-2011

Στην Ενότητα αυτή γίνεται η καταγραφή του συνόλου των κατοικιών καθώς επίσης των κενών και των δευτερεύουσων και εξοχικών κατοικιών. Η καταγραφή αυτή γίνεται λόγω της σημαντικής αύξησης των βραχυχρόνιων μισθώσεων (μέσω Airbnb κ.α.) στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια. Οι κενές και οι εξοχικές & δευτερεύουσες κατοικίες αποτελούν ή μπορούν να αποτελέσουν καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης.

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή κατοικιών που διενεργήθηκε το 2011, η Ελλάδα σημείωσε αύξηση στο σύνολο των κατοικιών της κατά +17% (από 5.476.162 το 2001 σε 6.384.353 το 2011). Σε απόλυτες τιμές, οι μεγαλύτερες αυξήσεις εντοπίστηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+290.780 κατοικίες ή +16%), Κεντρικής Μακεδονίας (+163.354 κατοικίες ή +18%) και Κρήτης (+70.989 ή +23%). Σημαντικά υψηλότερη αύξηση (+56%) παρουσίασαν οι κενές κατοικίες (από 1.439.041 το 2001 σε 2.249.813 το 2011) και οι εξοχικές & δευτερεύουσες κατοικίες κατά +47% (από 922.228 το 2001 σε 1.351.845 το 2011). Επίσης, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι οι κενές κατοικίες μαζί με τις εξοχικές και δευτερεύουσες αντιπροσώπευαν το 56% του συνόλου των κατοικιών, με τα υψηλότερα ποσοστά να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (14%) και Κεντρικής Μακεδονίας (9%).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εμφάνισε αύξηση στις κατοικίες της κατά +14% (από 341.196 το 2001 σε 390.609 το 2011), κατά +56% στις κενές κατοικίες (από 95.132 το 2001 σε 148.250 το 2011) και +54% στις δευτερεύουσες & εξοχικές κατοικίες (από 65.580 το 2001 σε 100.941 το 2011).

Πίνακας 24: Δυναμικό κύριων και δευτερευουσών κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2001-2011

Περιφέρεια	Σύνολο Κατοικιών, 2011	Σύνολο Κενών, 2011	Εξοχικές & Δευτερεύουσες κατοικίες, 2011	Κενές & Εξοχικές & Δευτερεύουσες κατοικίες ως % επί του συνόλου, 2011	%Δ Σύνολο Κατοικιών 2001 - 2011	%Δ Σύνολο Κενών 2001 - 2011	%Δ Εξοχικές & Δευτερ. 2001 - 2011
Αττικής	2.121.155	609.058	295.178	14%	16%	78%	64%
Κεντρική Μακεδονία	1.076.148	360.990	200.295	9%	18%	62%	56%
Πελοποννήσου	411.462	198.386	148.239	5%	14%	35%	28%
Θεσσαλίας	397.301	132.749	87.891	3%	14%	54%	43%
Δυτικής Ελλάδας	**390.609**	**148.250**	**100.941**	**4%**	**14%**	**56%**	**54%**
Κρήτης	381.737	140.099	81.656	3%	23%	61%	44%
Στερεάς Ελλάδας	359.236	158.234	115.324	4%	15%	43%	35%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	340.682	105.333	64.864	3%	20%	63%	85%
Νοτίου Αιγαίου	229.919	113.284	75.257	3%	22%	41%	32%
Ηπείρου	204.948	76.560	53.682	2%	16%	46%	40%
Ιονίων Νήσων	160.298	79.591	43.839	2%	22%	50%	41%
Δυτική Μακεδονία	159.409	55.294	34.087	1%	15%	58%	52%
Βορείου Αιγαίου	151.449	71.985	50.592	2%	7%	17%	13%
Ελλάδα	6.384.353	2.249.813	1.351.845	56%	17%	56%	47%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των κατοικιών της Ελλάδας, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των κατοικιών βρίσκονται στις Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας όπου εντοπίζονται και τα 2 μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα και Θεσσαλονίκη). Συγκεκριμένα, οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας αντιπροσώπευαν για το 2011 το 50% των κατοικιών της Ελλάδας.

Διάγραμμα 37: Ποσοστιαία κατανομή των κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2011

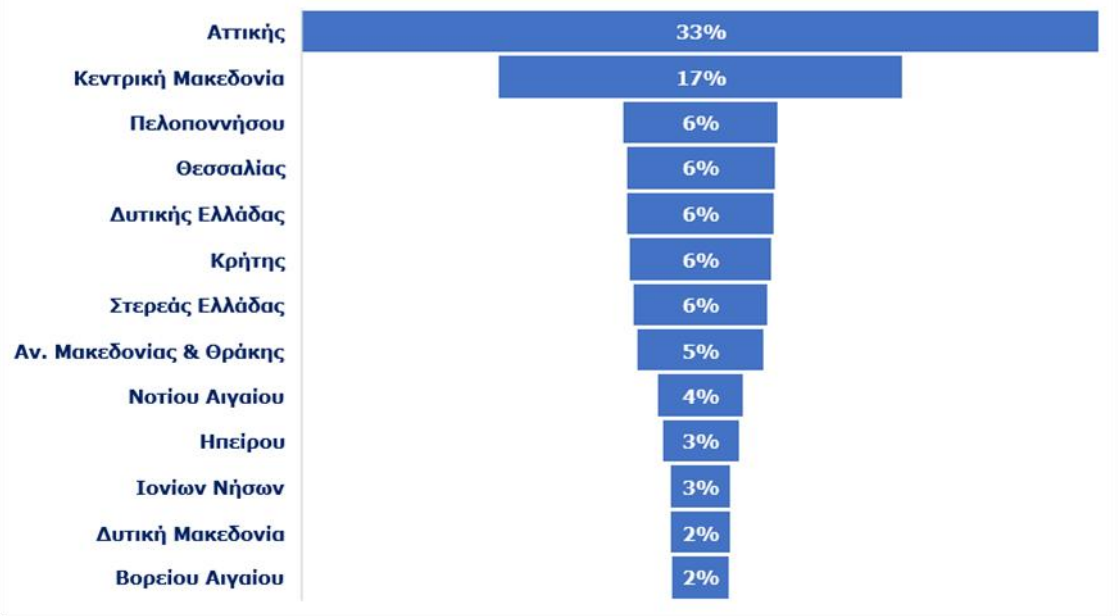

Η εικόνα στην ποσοστιαία κατανομή των κενών κατοικιών είναι παρόμοια με το σύνολο των κατοικιών, με μικρές διαφοροποιήσεις ανά Περιφέρεια. Η μεγαλύτερη διαφοροποίηση εντοπίζεται στην Περιφέρεια Αττικής.

Διάγραμμα 38: Ποσοστιαία κατανομή των κενών κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2011

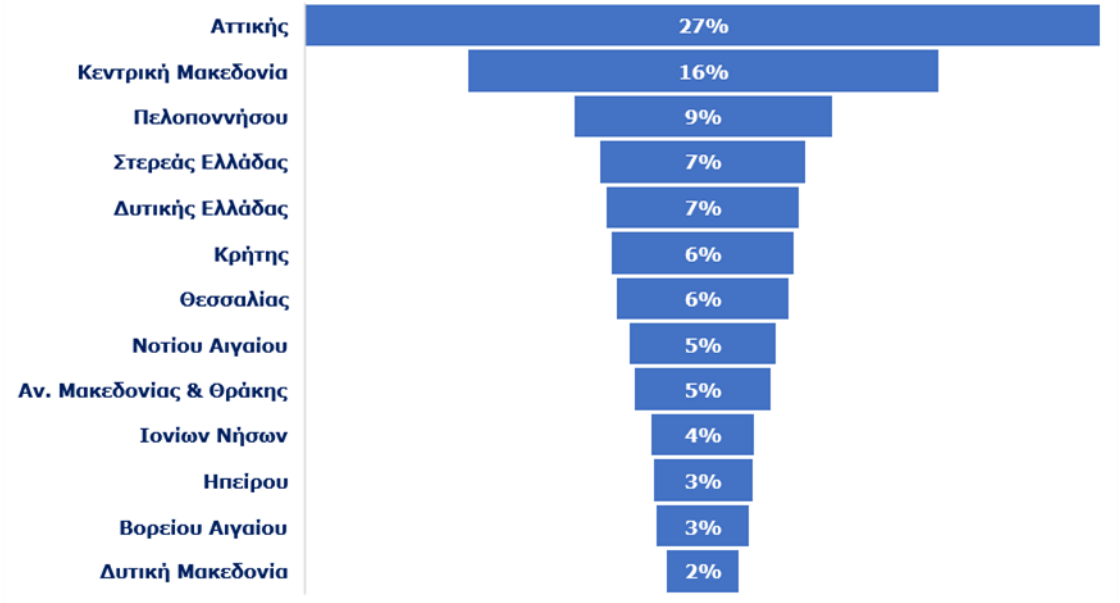

Αναφορικά με τις εξοχικές & δευτερεύουσες κατοικίες παρατηρούμε ότι η Αττική (22%), η Κεντρική Μακεδονία (15%) και η Πελοπόννησος (11%) σημειώνουν τα μεγαλύτερα μερίδια, αντιπροσωπεύοντας το 48% του συνόλου της χώρας.

Διάγραμμα 39: Ποσοστιαία κατανομή των εξοχικών & δευτερεύουσων κατοικιών της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2011

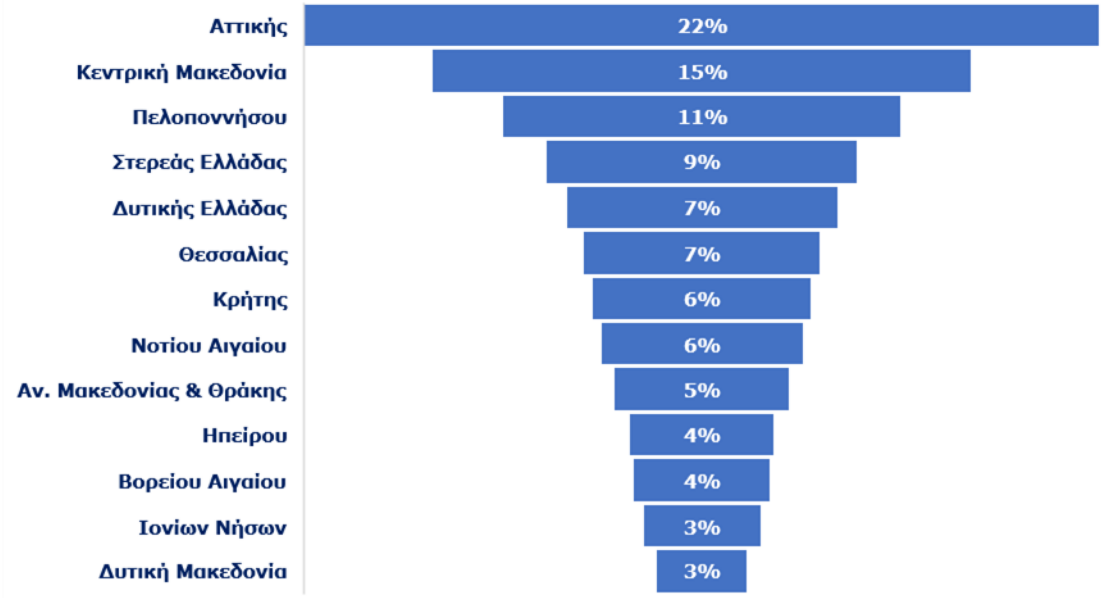

Συμπερασματικά, οι Περιφέρειες Αττικής και Κεντρικής Μακεδονίας αντιπροσωπεύουν για το 2011 το 50% των κατοικιών της Ελλάδας εκ των οποίων το 43% των κενών κατοικιών και το 37% των εξοχικών και δευτερεύουσων κατοικιών.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2011 το 6% των κατοικιών της Ελλάδας, εκ των οποίων το 7% των κενών κατοικιών και το 7% των εξοχικών και δευτερεύουσων κατοικιών.

2.5 ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΚΑΜΠΙΝΓΚ, 2020

2.5.1 Δυναμικό κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Πίνακας 25: Δυναμικό κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

Δυναμικό Κάμπινγκ στην Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020							
Περιφέρεια		**5***	**4***	**3***	**2***	**1***	**Σύνολο**
Κεντρική Μακεδονία	Μονάδες	0	11	10	45	4	70
	Οικίσκοι	0	38	83	204	26	351
	Θέσεις	0	2.451	1.259	2.531	236	6.477
Πελοπόννησος	Μονάδες	0	0	9	45	2	56
	Οικίσκοι	0	0	17	41	0	58
	Θέσεις	0	0	1.001	2.968	131	4.100
Νότιο Αιγαίο	Μονάδες	0	2	6	23	3	34
	Οικίσκοι	0	0	114	162	0	276
	Θέσεις	0	22	396	1.652	540	2.610
Αν. Μακεδονία & Θράκη	Μονάδες	0	6	2	6	4	18
	Οικίσκοι	0	0	0	1	0	1
	Θέσεις	0	963	266	557	642	2.428
Ιόνια Νησιά	Μονάδες	0	1	3	20	0	24
	Οικίσκοι	0	26	0	143	0	169
	Θέσεις	0	101	259	1.506	0	1.866
Δυτική Ελλάδα	**Μονάδες**	**0**	**1**	**5**	**17**	**0**	**23**
	Οικίσκοι	**0**	**41**	**15**	**12**	**0**	**68**
	Θέσεις	**0**	**120**	**408**	**1.129**	**0**	**1.657**
Στερεά Ελλάδα	Μονάδες	0	2	8	11	1	22
	Οικίσκοι	0	50	52	14	0	116
	Θέσεις	0	360	474	703	30	1.567
Ήπειρος	Μονάδες	0	0	3	13	0	16
	Οικίσκοι	0	0	0	21	0	21
	Θέσεις	0	0	204	898	0	1.102
Θεσσαλία	Μονάδες	1	0	0	13	1	15
	Οικίσκοι	0	0	0	9	0	9
	Θέσεις	75	0	0	755	196	1.026
Κρήτη	Μονάδες	0	1	1	12	1	15
	Οικίσκοι	0	0	0	14	0	14
	Θέσεις	0	90	18	552	100	760
Αττική	Μονάδες	0	2	1	5	2	10
	Οικίσκοι	0	0	0	6	0	6
	Θέσεις	0	222	78	356	80	736
Βόρειο Αιγαίο	Μονάδες	0	0	0	1	0	1
	Οικίσκοι	0	0	0	0	0	0
	Θέσεις	0	0	0	46	0	46
Σύνολο	**Μονάδες**	**1**	**26**	**48**	**211**	**18**	**304**
	Οικίσκοι	**0**	**155**	**281**	**627**	**26**	**1.089**
	Θέσεις	**75**	**4.329**	**4.363**	**13.653**	**1.955**	**24.375**

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η Ελλάδα το 2020 διέθετε 304 μονάδες κάμπινγκ με 1.089 οικίσκους και 24.375 θέσεις. Στις επιμέρους κατηγορίες αστεριών παρατηρούμε μεγάλη συγκέντρωση στα 2* (69%) και 3* (16%) κάμπινγκ και χαμηλή στα 4* (9%), 1* (6%) και 5* (0,3%).

Η εικόνα στους οικίσκους ανά κατηγορία αστεριού είναι: 4* (14%), 3* (26%), 2* (58%) και 1* (2%) ενώ παρόμοια είναι και η εικόνα στις θέσεις 5* (0,3%), 4* (18%), 3* (18%), 2* (56%) και 1* (8%). Επίσης, αξιοσημείωτο είναι ότι το μοναδικό 5* κάμπινγκ καταγράφεται στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Διάγραμμα 40: Κατανομή μονάδων, οικίσκων και θέσεων ανά κατηγορία αστεριού στην Ελλάδα, 2020

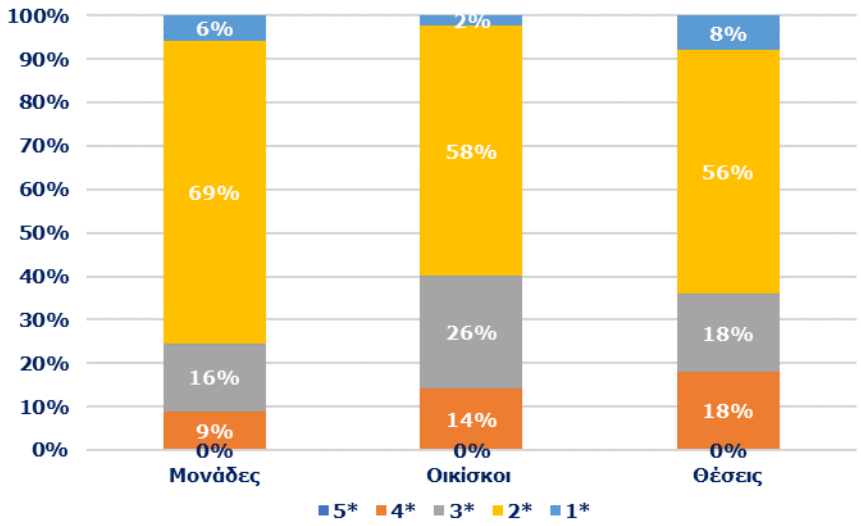

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των μονάδων των κάμπινγκ ανά Περιφέρεια, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία βρίσκεται στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου και Νοτίου Αιγαίου αντιπροσωπεύοντας το 53% του συνόλου της χώρας. Αξιοσημείωτο είναι, ότι τουριστικές Περιφέρειες όπως τα Ιόνια Νησιά (8%) και η Κρήτη (5%) καταγράφουν μικρό δυναμικό στα κάμπινγκ.

Διάγραμμα 41: Ποσοστιαία κατανομή των μονάδων κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

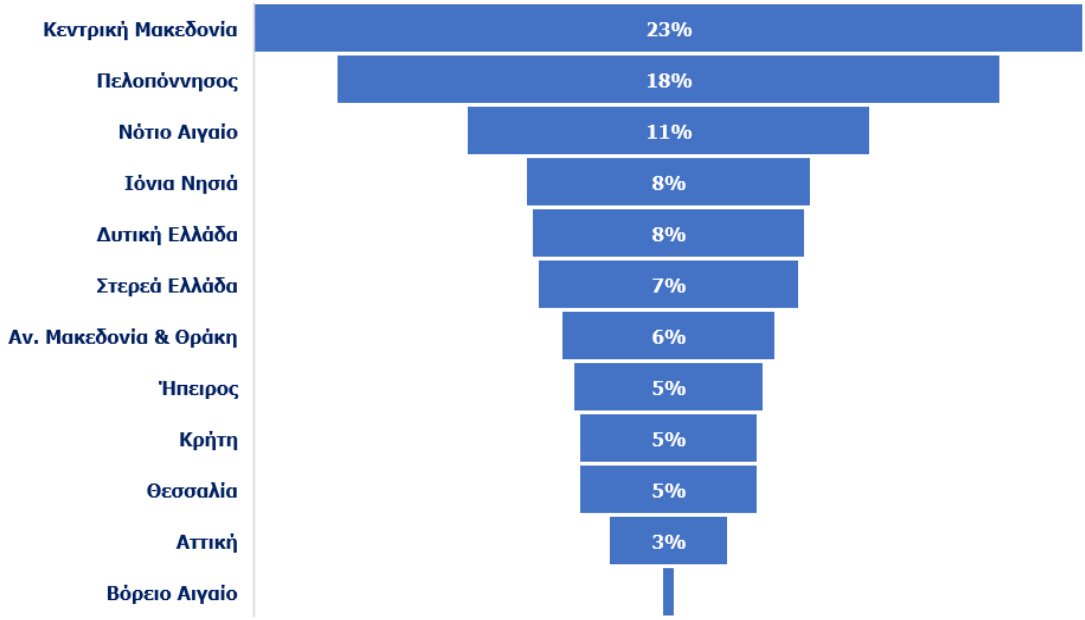

Όσον αναφορά τους οικίσκους, η εικόνα διαφοροποιείται, με τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Νοτίου Αιγαίου και Ιονίων Νήσων να καταγράφουν τα υψηλότερα μερίδια αντιπροσωπεύοντας το 73% του δυναμικού της χώρας.

Διάγραμμα 42: Ποσοστιαία κατανομή των οικίσκων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

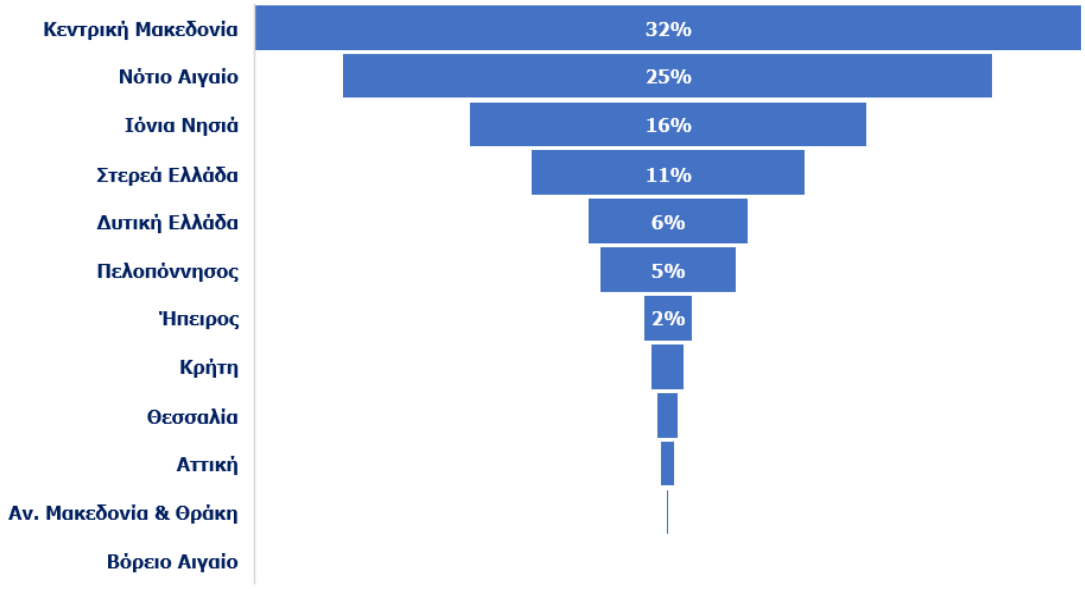

Τέλος, στις θέσεις των κάμπινγκ, τα μεγαλύτερα μερίδια καταγράφονται στις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας, Πελοποννήσου και Νοτίου Αιγαίου αντιπροσωπεύοντας το 54% του δυναμικού της χώρας.

Διάγραμμα 43: Ποσοστιαία κατανομή των θέσεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

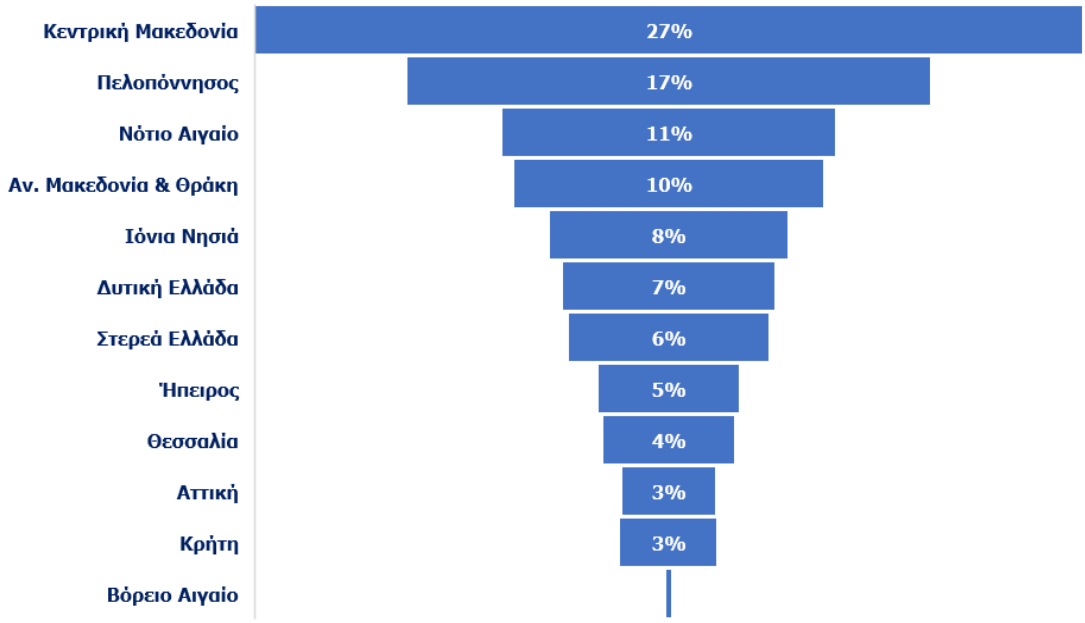

2.5.2 Δυναμικό κάμπινγκ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2020 το 8% των μονάδων της χώρας, το 6% των οικίσκων και το 7% των θέσεων. Συνολικά διαθέτει 23 μονάδες με 68 οικίσκους και 1.657 θέσεις.

Πίνακας 26: Δυναμικό κάμπινγκ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ Δυναμικό Κάμπινγκ 2020						
Ενότητα		**4***	**3***	**2***	**1***	**Σύνολο**
Ηλείας	Μονάδες	1	3	9	0	**13**
	Οικίσκοι	41	15	0	0	**56**
	Θέσεις	120	243	725	0	**1.088**
Αχαΐας	Μονάδες	0	1	5	0	**6**
	Οικίσκοι	0	0	12	0	**12**
	Θέσεις	0	120	284	0	**404**
Αιτωλοακαρνανίας	Μονάδες	0	1	3	0	**4**
	Οικίσκοι	0	0	0	0	**0**
	Θέσεις	0	45	120	0	**165**
Σύνολο	**Μονάδες**	**1**	**5**	**17**	**0**	**23**
	Οικίσκοι	**41**	**15**	**12**	**0**	**68**
	Θέσεις	**120**	**408**	**1.129**	**0**	**1.657**

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με τις επιμέρους Περιφερειακές Ενότητες, παρατηρούμε ότι:

- Η Ενότητα Ηλείας αντιπροσωπεύει το 66% του δυναμικού των θέσεων της Περιφέρειας με 13 μονάδες, 56 οικίσκους και 1.088 θέσεις,
- Η Ενότητα Αχαΐας διαθέτει το 24% του δυναμικού της Περιφέρειας με 6 μονάδες, 12 οικίσκους και 404 θέσεις και
- Η Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας διαθέτει το 10% του δυναμικού της Περιφέρειας με 4 μονάδες, 0 οικίσκους και 165 θέσεις.

Διάγραμμα 44: Ποσοστιαία κατανομή των θέσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

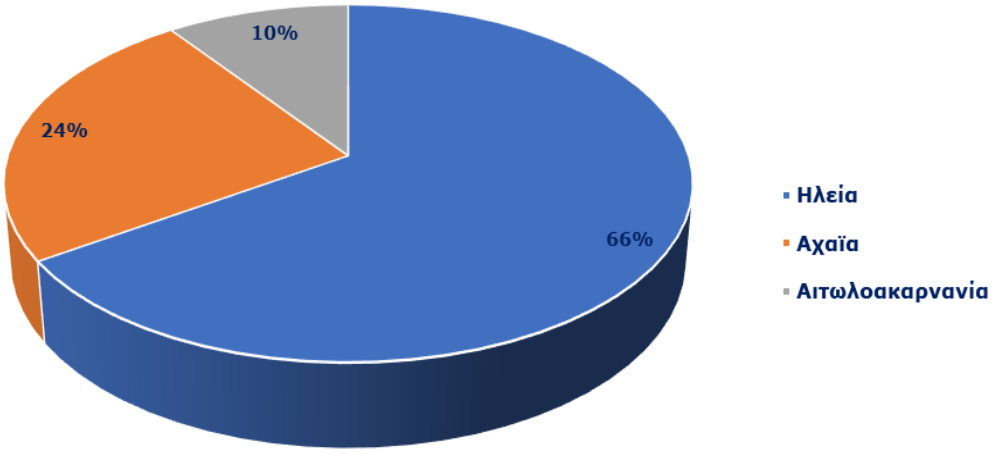

Πηγή: ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3 ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ - ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

3.1 ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ

Οι Παραδοσιακοί οικισμοί, είναι οικισμοί με ιδιαίτερη «ιστορική, πολεοδομική, αρχιτεκτονική, λαογραφική, κοινωνική και αισθητική» φυσιογνωμία διατηρώντας αναλλοίωτη την εικόνα που είχαν στον παρελθόν καθώς και τον τοπικό τους χαρακτήρα. Με ευθύνη του ΥΠΕΚΑ (Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας), 856 οικισμοί έχουν χαρακτηριστεί ως παραδοσιακοί. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταγράφονται 5 παραδοσιακοί οικισμοί.

Πίνακας 27: Παραδοσιακοί Οικισμοί

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ		
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΧΑΪΑΣ	ΗΛΕΙΑΣ
ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	ΑΛΕΠΟΧΩΡΙ	ΤΑΞΙΑΡΧΕΣ
	ΒΕΣΙΝΙ	
	ΠΑΤΡΑ (ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΗΣ)	

Πηγή: Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.2 ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΑ

3.2.1 Αρχαιολογικοί χώροι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει ένα εξαιρετικά πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα. Η πλούσια ιστορία της στα βάθη των αιώνων, αλλά και η πιο σύγχρονη, έχουν προικίσει την περιοχή με μνημεία πλούσιας ιστορικής, αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς. Συγκεκριμένα, το πιο δοξασμένο ιερό της αρχαίας Ελλάδας ήταν η Αρχαία Ολυμπία η οποία ήταν αφιερωμένη στον Δία, πατέρα των θεών και των ανθρώπων. Η αρχαία Ολυμπία ήταν ο τόπος διεξαγωγής των ολυμπιακών αγώνων οι οποίοι τελούνταν στο πλαίσιο των Ολυμπίων, της πιο σημαντικής εορτής των Ελλήνων κατά το μεγαλύτερο διάστημα της αρχαιότητας. Στην Ολυμπία, εντός του μεγαλοπρεπούς ναού του θεού, βρισκόταν το χρυσελεφάντινο άγαλμα του Διός, έργο του Φειδία, το οποίο ήταν γνωστό στην αρχαιότητα ως ένα από τα 7 θαύματα του κόσμου. Άλλος σημαντικός αρχαιολογικός χώρος ήταν ο Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα στις Βάσσες της Φιγαλείας. Αποτελούσε έναν από τους σπουδαιότερους και επιβλητικότερους ναούς της αρχαιότητας και ήταν αφιερωμένος στον θεό Απόλλωνα. Εδώ θα πρέπει να αναφέρουμε ότι τόσο η Αρχαία Ολυμπία (1989) όσο και ο Ναός του Επικούρειου Απόλλωνα (1986) έχουν ανακηρυχθεί ως Μνημεία Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO.

Άλλοι αξιόλογοι αρχαιολογικοί χώροι είναι η αρχαία Ήλιδα η οποία ήταν χτισμένη στην αριστερή όχθη του Πηνειού ανάμεσα στην ορεινή Ηλεία (Ακρώρεια) και την παραλιακή πεδινή (κοίλη Ήλις), τα αρχαία θέατρα της Μακυνείας στην Αιτωλοακαρνανία και Αιγείρας στην Αχαΐα, η αρχαία Πάλαιρος στην Αιτωλοακαρνανία, το Ιερό της Αρτέμιδος στην Ρακίτα Αχαΐας, ο Αρχαιολογικός χώρος Ώλενας, το Μυκηναϊκό νεκροταφείο της Αγίας Τριάδας καθώς και τα κάστρα Χλεμούτσι στην Ηλεία και Ναυπάκτου, Αντιρρίου, Βόνιτσας και Βλοχού στην Αιτωλοακαρνανία.

Οι αρχαιολογικοί χώροι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας χαρακτηρισμένοι από το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού παρατίθενται στον πίνακα κατωτέρω.

Πίνακας 28: Αρχαιολογικοί χώροι στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Αρχαιολογικοί Χώροι - Μνημεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας					
Αιτωλοακαρνανία		**Αχαΐας**		**Ηλείας**	
Ά Δημοτικό σχολείο Αμφιλοχίας	Σιδηροδρομικός Σταθμός Αγρινίου	Αγορά Αργύρη	Παλαιά Νομαρχία	Αγία Σοφία Ανδραβίδας	Θησαυροί της Ολυμπίας
Αγία Σοφία	Σπήλαιο Αγίας Ελεούσας	Αμπελακιώτισσα	Παλαιό μονοταξικό Δημοτικό Σχολείο στην Τράπεζα	Άγιος Νικόλαος Ίσοβας	Κάστρο Γλαρέντζας
Αγορα Θέρμου	Σπήλαιο Αγίου Ανδρέα	Αρχαϊκός ναός Τραπεζάς-Κουμάρι Αιγίου	Πόρτες	Αγορά Αρχαίας Ήλιδας	Κάστρο Κουκουβίτσας
Αγροτική Τράπεζα Αστακού	Σπήλαιο Αγίου Νικολάου	Αρχαίο Θέατρο Αιγείρας	Ρούφειο Σχολείο	Ακρόπολη Πλατιάνας	Κάστρο Χλεμούτσι
Αποθήκες Καπνού Ηλίου (Αγρίνιο)	Σπήλαιο Κουρήτα	Αρχαιολογικός χώρος Ελαιοχωρίου	Ρωμαϊκή Γέφυρα Πατρών	Άνω Μονή (Δίβρη)	Κάτω Σαμικό
Αρχαία Καλυδώνα	Σπήλαιο Χοιροσπηλιά	Δημαρχειακό Μέγαρο Πάτρας	Σιδηροδρομικός σταθμός Ελαιοχωρίου	Αρχαία Αλίφειρα	Λεωνιδαίο
Αρχαία Πάλαιρος		Δημοτική Βιβλιοθήκη Αιγίου	Σπαλιαρέικα	Αρχαία Ήλιδα	Μυκηναϊκό Νεκροταφείο της Αγίας Τριάδας
Αρχαία Πλευρώνα		Δημοτικό Σχολείο Καλαβρύτων	Σχολαρχείο Τράπεζας	Αρχαία Ολυμπία	Μνημείο των Πτολεμαίων
Αρχαίο θέατρο Μακύνειας		Δημοτικό Ωδείο Πάτρας	Σχολή Αργυροχρυσοχοΐας στη Στεμνίτσα	Αρχαία Φειά - Ποντικόκαστρο	Ναός Αθηνάς
Αρχαίο θέατρο Οινιαδών		Ηρώο Μαμουσιάς	Τείχος Δυμαίων	Αρχαία Φιγαλεία	Ναός Αθηνάς στο Πρασιδάκι
Αρχαίο Θέρμο		Ιερό Αρτέμιδος στη Ρακίτα Αχαΐας	Ωδείο Πατρών	Αρχαίο Γυμνάσιο Ολυμπίας	Ναός της Αθηνάς Μακίστου στο Μάζι Σκιλλουντίας
Αρχαιολογικός χώρος Στράτου		Ιερός Ναός Αγίου Ανδρέα		Αρχαίο Στάδιο Ολυμπίας	Ναός Κοιμήσεως της Θεοτόκου Ηράκλειας
Δημοτικό Σχολείο Αιτωλικού		Κάστρο Πάτρας		Αρχαιολογικός χώρος Ώλενας	Νεκροταφείο Σταφιδοκάμπου
Κάστρο Αντιρίου		Κάστρο Ρίου		Βάθρο της Νίκης του Παιωνίου	Νεκροταφείο Φραγκονησίου Ολυμπίας
Κάστρο Βόνιτσας		Καταρράκτης		Βάσσες	Ξενώνες της Ολυμπίας
Κάστρο Ναυπάκτου		Κλίμακες Πάτρας		Βουλετήριο Ολυμπίας	Οικία Τατάνη στην Αμαλιάδα
Κάστρο του Βλοχού (Ακρόπολη Θεστιέων)		Κρατικό Νοσοκομείου		Δάφνη	Οικία του Νέρωνα-Ανατολικές Θέρμες
Κατοικία Κωνσταντίνου και Ιωάννη Ράγκου		Μπόπολη		Δημοτική Αγορά Πύργου	Παλαιό Μουσείο Αρχαίας Ολυμπίας
Οικία Κωστή Παλαμά		Μονή Αγίας Λαύρας		Εργαστήριο του Φειδία	Παράκτιο Ρωμαϊκό Λουτρό Σκαφιδιάς
Οικία Τζαβέλλα		Μονή Μεγάλου Σπηλαίου		Επικούρειος Απόλλωνας	Σιδηροδρομικός σταθμός Πύργου
Οικία Χαρίλαου Τρικούπη		Μυκηναϊκός Οικισμός της Βούντενη		Ζάνες	Το Αρχαίο Λέπρεο
Ρολόι-Κωδωνοστάσιο Ναυπάκτου		Μυκηναϊκός Οικισμός Χαλανδρίτσας		Θεηκολεών	Φάρος Καυκαλίδας
Ρωμαϊκές θέρμες Αγίου Θωμά		Νεκροταφείο στο Καλαμάκι Ελαιοχωρίου		Θερμές Κρονίου	Φάρος στο Κατάκολο

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.2.2 Μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Στο ανωτέρω πολιτιστικό απόθεμα θα πρέπει να προστεθούν και τα Μουσεία στα οποία εκθέτονται ευρήματα από ανασκαφές που πραγματοποιήθηκαν στους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας. Συγκεκριμένα, το Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας, από τα σημαντικότερα της Ελλάδας, παρουσιάζει τη μακραίωνη ιστορική εξέλιξη ενός από τα λαμπρότερα ιερά της αρχαιότητας. Περιλαμβάνει τη μόνιμη έκθεση ευρημάτων από τις ανασκαφές στο ιερό χώρο της Άλτεως, τα οποία χρονολογούνται από τα προϊστορικά έως και τα πρώτα χριστιανικά χρόνια. Άλλα σημαντικά μουσεία της Περιφέρειας είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο Ήλιδας στο οποίο εκτίθενται ευρήματα από την Αρχαία πόλη της Ήλιδας, το Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου στο οποίο εκτίθενται ευρήματα που χρονολογούνται από τα νεολιθικά έως και τα ύστερα γεωμετρικά χρόνια. Τα ευρήματα προέρχονται κυρίως από την πόλη του Αιγίου και τις άλλες αρχαίες πόλεις της Αιγιάλειας (Αίγειρα, Κερύνεια, Ρύπες κ.α.). Το Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών στο οποίο εκτίθενται ευρήματα που προέρχονται από την Πάτρα, την ευρύτερη περιοχής της και τη Δυτική Αχαΐα και καλύπτον όλο το φάσμα της αρχαιότητας από το 3.000 π.χ. έως τον 4ο αιώνα μ.χ. κ.α.

Τα αναγνωρισμένα Μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από το Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού παρατίθενται στο πίνακα κατωτέρω.

Πίνακας 29: Μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		
Αιτωλοκαρνανίας	**Αχαΐας**	**Ηλείας**
Αρχαιολογικό Μουσείο Θέρμου	Αρχαιολογικό Μουσείο Αιγίου	Αρχαιολογικό Μουσείο Ήλιδας
Αρχαιολογικό Μουσείο Θυρρείου	Αρχαιολογικό Μουσείο Πατρών	Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας
Λαογραφικό Μουσείο Αγραμπέλου	Μουσείο Θυσίας Καλαβρυτινών	Αρχαιολογικό Μουσείο Πύργου
Λαογραφικό Μουσείο Αγρινίου		Λαογραφικό Μουσείο Ανδρίτσαινας
Λαογραφικό Μουσείο Ι. Π. Μεσολογγίου		Μουσείο Κάστρου Χλεμούτσι/Clermont
Μουσείο «Μπότσαρη»		Μουσείο της Ιστορίας των Ανασκαφών της Ολυμπίας
Μουσείο Ιστορίας και Τέχνης Ι. Π. Μεσολογγίου		Μουσείο της Ιστορίας των Ολυμπιακών Αγώνων της Αρχαιότητας
Μουσείο Τρικούπη		ΣΠΑΠ, Συνεδριακό και Εκθεσιακό Κέντρο Ολυμπίας
Παπαστράτειο Αρχαιολογικό Μουσείο Αγρινίου		
Σπίτι-Μουσείο «Κωστής Παλαμάς»		

Πηγή: Υπουργείο Πολιτισμού & Αθλητισμού - Επεξεργασία INSETE Intelligence

3.3 ΓΑΛΑΖΙΕΣ ΣΗΜΑΙΕΣ, 2020

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας βραβεύτηκαν το 2020 έντεκα παραλίες με γαλάζια σημαία[4]. Συγκεκριμένα:

- Ενότητα Ηλείας (7): Σκαφίδια/Aldemar, Αρκούδι, Βαρθολομιό, Γλύφα, Κάστρο-Χρυσή Ακτή 2/Robinson Club Kyllini Beach, Λουτρά Κυλλήνης 1/Grecotel Olympia Riviera Oasis, Λουτρά Κυλλήνης 2/Grecotel Olympia Riviera Thalasso,
- Ενότητα Αχαΐας (2): Καλογριά/Kalogria Beach, Λακκόπετρα/Lakopetra Beach,
- Αιτωλοακαρνανία (2): Κάτω Βασιλική, Κρυονέρι.

[4] Τα στοιχεία για τις γαλάζιες σημαίες προέρχονται από την ιστοσελίδα blueflag.gr

3.4 ΜΑΡΙΝΕΣ, 2020

Σύμφωνα με το Τμήμα Χωροθέτησης Υποδομών Θαλάσσιου Τουρισμού του Υπουργείου Τουρισμού, στην Ελλάδα έχουν χωροθετηθεί με πράξη χαρακτηρισμού 60 μαρίνες με δυναμικό 18.705 θέσεων. Αρκετές από τις μαρίνες, είναι βραβευμένες από το πρόγραμμα «Γαλάζιες Σημαίες της Ευρώπης». Επίσης, έχουν χωροθετηθεί 94 Καταφύγια ή Αγκυροβόλια τουριστικών σκαφών με 6.565 θέσεις ελλιμενισμού καθώς και 12 ξενοδοχειακοί λιμένες/τουριστικές λιμενικές εγκαταστάσεις με δυναμικότητα 362 θέσεων.

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταγράφονται οκτώ μαρίνες με 2.160 θέσεις ελλιμενισμού. Συγκεκριμένα, οι καταγραφόμενες μαρίνες ανά Ενότητα είναι:

- Αιτωλοακαρνανίας: Άκτιο (88 θέσεις), Γρίμποβο Ναυπάκτου (200 θέσεις), Μεσολόγγι (267 θέσεις) και Πάλαιρος (70 θέσεις),
- Αχαΐας: Γλυφάδα Πατρών (450 θέσεις), Αγυιά Πάτρας (700 θέσεις) και
- Ηλείας: Κατάκολο (235 θέσεις) και Κυλλήνη (150 θέσεις).

Επίσης, στην Περιφέρεια έχουν χωροθετηθεί και έξι Καταφύγια ή Αγκυροβόλια τουριστικών σκαφών (4 στην Αιτωλοακαρνανία, 1 στην Αχαΐα και 1 στην Ηλεία) με 540 θέσεις ελλιμενισμού καθώς και ένας ξενοδοχειακός λιμένας στην Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας (στη θέση Σταυρολιμιώνας του Δήμου Αστακού) με 25 θέσεις ελλιμενισμού.

3.5 ΙΑΜΑΤΙΚΟΙ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ

Ιαματικές πηγές ονομάζονται οι πηγές τα νερά των οποίων έχουν θεραπευτικές ιδιότητες. Τα ιαματικά νερά πηγάζουν από πετρώματα και κατά τη διαδρομή τους μέχρι την επιφάνεια της Γης, αποκτούν τα μεταλλικά συστατικά τους στα οποία οφείλεται και η θεραπευτική τους δράση. Το Ελληνικό Κράτος μέσω της Ειδικής Επιτροπής Προστασίας Φυσικών Ιαματικών Πόρων του Υπουργείου Τουρισμού είχε προβεί στην αναγνώριση 70 Ιαματικών Φυσικών Πόρων.

Συγκεκριμένα, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχουν αναγνωριστεί εννέα Ιαματικοί Φυσικοί Πόροι:

- Νερό Λουτρών Κυλλήνης, Δήμου Ανδραβίδας-Κυλλήνης,
- Νερό πηγής Μπανιώτη-Χέλωβα Λυσιμαχίας, Ζωγόπουλου, Δήμου Αγρινίου,
- Νερό πηγής Λουτρών Γερανίου Καϊάφα, Δήμου Ζαχάρως,
- Πηγή Μουρστιάνου ή Σώκου, Δήμου Αγρινίου,
- Πηλός Αγίας Τριάδας, Δήμου Ι.Π. Μεσολογγίου,
- Πηγή Κόκκινο Στεφάνι Μυρτιάς, Δήμου Θέρμου,
- Πηγή Κρεμαστών, Δήμου Αμφιλοχίας,
- Γεώτρηση Γ3 Καϊάφα, Δήμου Ζαχάρως και
- Πηλός Λουτρών Κυλλήνης, Δήμου Ανδραβίδας – Κυλλήνης.

3.6 ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΑ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει ένα επισκέψιμο σπήλαιο στην επικράτειας της, το σπήλαιο Λιμνών. Το σπήλαιο Λιμνών βρίσκεται κοντά στο χωριό Καστριά της Αχαΐας, 16,5 χλμ. από τα Καλάβρυτα, στον ορεινό κάμπο του Χελμού, σε υψόμετρο 800 μ. περίπου. Το αξιοποιημένο μήκος του σπηλαίου ανέρχεται σε 500 μ., ενώ το συνολικό μήκος του είναι 2 χλμ. περίπου. Εκτός από τις μυστηριώδεις στοές, τους λαβυρινθώδεις διαδρόμους και τους σταλακτικούς σχηματισμούς, το σπήλαιο διαθέτει στο εσωτερικό του 13 αλλεπάλληλες κλιμακωτές -και μάλιστα σε τρία διαφορετικά επίπεδα- λίμνες, που το καθιστούν μοναδικό στο είδος του στον κόσμο.

3.7 ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ

Σύμφωνα με γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού απελευθερώθηκαν μέσω ΚΥΑ, οι οργανωμένες και καθοδηγούμενες καταδύσεις σε 91 ναυάγια πλοίων και αεροπλάνων. Τα ναυάγια (9) που αποδίδονται στην καταδυτική κοινότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι:

- Ελληνικό φορτηγό ατμόπλοιο ΒΙΒΗ. Βυθίστηκε μετά από πρόσκρουση σε νάρκη την 10η Νοεμβρίου του 1940 πλησίον του ακρωτηρίου Πάπας στον Πατραϊκό Κόλπο. Βάθος 45 μέτρα.
- Ελληνικό φορτηγό ατμόπλοιο ΔΑΡΜΑΣ. Βομβαρδίστηκε και βυθίστηκε από τη γερμανική αεροπορία την 21η Απριλίου 1941 στη θέση Μποζαΐτικα του Πατραϊκού Κόλπου. Μέγιστο βάθος 45 μέτρα.
- Βρετανικό τορπιλοβόλο HMS CHAMOIS. Βυθίστηκε στον Πατραϊκό Κόλπο δύο ναυτικά μίλια βόρεια του Άραξου την 26η Σεπτεμβρίου 1904, λόγω ατυχήματος που προκλήθηκε κατά τη διάρκεια δοκιμών από αποκόλληση λεπίδας από την προπέλα του. Βρίσκεται σε βάθος 54 μέτρων. Πολεμικό σκάφος.
- Γερμανικό φορτηγό ατμόπλοιο MARGEURITE. Βυθίστηκε από πρόσκρουση σε νάρκη την 13η Οκτωβρίου 1943, στον Πατραϊκό Κόλπο. Μέγιστο βάθος 84 μέτρα.
- Ολλανδικό φορτηγό ατμόπλοιο MARS. Βυθίστηκε από πρόσκρουση σε νάρκη την 30ή Μαίου 1945 στον Πατραϊκό Κόλπο. Μέγιστο βάθος 45 μέτρα.
- Ελληνικό φορτηγό ατμόπλοιο ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ. Βυθίστηκε λόγω καιρικών συνθηκών την 13η Ιανουαρίου 1921, στον Πατραϊκό Κόλπο. Μέγιστο βάθος 45 μέτρα.
- Ελληνικό ναρκαλιευτικό ΝΕΣΤΟΣ. Βυθίστηκε στον Ψαθόπυργο την 23η Απριλίου 1941 από τη γερμανική αεροπορία. Μέγιστο βάθος 48 μέτρα. Πολεμικό πλοίο.
- Βρετανικό ναρκαλιευτικό BYMS 2077. Βυθίστηκε από πρόσκρουση σε νάρκη, την 25η Οκτωβρίου 1944, στον Πατραϊκό Κόλπο. Μέγιστο βάθος 60 μέτρα. Πολεμικό σκάφος.
- Νορβηγικό φορτηγό ατμόπλοιο SVEN JARL. Βυθίστηκε από πρόσκρουση σε νάρκη την 17η Ιανουαρίου 1948, κοντά στις εκβολές του ποταμού Εύηνου. Μέγιστο βάθος 42 μέτρα.

Τέλος, η Περιφέρεια σχεδιάζει την θεσμοθέτηση του πρώτου καταδυτικού πάρκου στην Δυτική Ελλάδα. Στις προθέσεις της περιφερειακής αρχής είναι η ανάθεση μελέτης για την επιλογή της καταλληλότερης περιοχής (από τις τρείς Περιφερειακές Ενότητες) για την ανάπτυξη του καταδυτικού πάρκου, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από το νομικό πλαίσιο.

3.8 ΚΑΖΙΝΟ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει ένα Καζίνο το οποίο βρίσκεται στην Ενότητα Αχαΐας (Καζίνο Ρίου). Το Καζίνο του Ρίου άνοιξε τις πόρτες του τον Αύγουστο του 1996 και αποτελεί ένα από τα παλαιότερα επίγεια καζίνο στην Ελλάδα. Το καζίνο βρίσκεται 10 χλμ. από την Πάτρα και δίπλα από την γέφυρα του Ρίου Αντιρρίου. Τα τελευταία χρόνια το καζίνο λόγω και της οικονομικής κρίσης αντιμετωπίζει οικονομικά προβλήματα που το έχουν οδηγήσει σε αναστολή της λειτουργίας του.

3.9 ΠΕΖΟΠΟΡΙΑ - TREKKING

Οι κυριότερες πεζοπορικές διαδρομές που καταγράφονται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα είναι:

Αιτωλοακαρνανίας

- Αράκυνθος: Αγ. Συμεών-Κορυφογραμμή,
- Αράκυνθος: Χούνιστα-Γρεβενό,
- Φαράγγι Σκα,
- Κρυονέρια-Τσεκούρα,
- Άνω Χώρα-Αμπελακιώτισσα.

Αχαΐας

- Πουρναρόκαστρο-Καταφύγιο Ψαρθί-Βουνό του Γιώργη-Άνω Καστρίτσι,
- Πουρβαρόκαστρο-Καταφύγιο Ψαρθί-Κορυφή,
- Μίχα-Μουγγίλα-Ώλενος,
- Καλέτζι-Προφήτης Ηλίας-Ερύμανθος,
- Αλεποχώρι-Καταρράκτης-Μονή Ταξιαρχών,
- Χιονοδρομικό κέντρο-Ορειβατικό Καταφύγιο-Νεραιδοράχη-Ψηλή Κορφή-Μαυρολίμνη-Ύδατα Στυγός,
- Περιστέρα-Ύδατα Στυγός,
- Μονοπάτι Παλαιών Πατρών Γερμανού: Αχάια Κλάους-Μοίρα-Ζουμπάτα-Λεόντιο-Λαπαναγοί-ποτάμι Σελινούντα-Μονή Μακελλαριάς-Δάσος Ποντιά-Φλάμπουρα-Καλάβρυτα,
- Μονοπάτι Παυσανία: Αχάια Κλάους-Καταρράκτης-Κομπηγάδι-Άνω Βλασία-Ψηλές Κορυφές-Λεχούρι-Τριπόταμα,
- Χιονοδρομικό κέντρο-Νεραϊδοράχη-Ψηλή Κροφή Χελμός,
- Μίχας-πηγή ρουμελιώτικο-Μπάρμπα-διάσελο Ωλονού,
- Ζάστοβα Παναχαϊκό (1.824μ.),
- Ζαχλωρού-Διακοπτό (Φαράγγι Βουραϊκού),

Ηλεία

- Μονοπάτι Θαλασσοκρίνων: Κυλλήνη-Κάστρο-Λουτρά Κυλλήνης,
- Αρχαία Ήλιδα-Αρχαία Ολυμπία,
- Πεζοπορία στο οροπέδιο της Φολόης.

3.10 ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΑ ΠΕΔΙΑ

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συναντάμε και πλήθος αναρριχητικών πεδίων για τους λάτρεις της αναρρίχησης. Τα σημαντικότερα αναρριχητικά πεδία[5] της Περιφέρειας ανά Ενότητα είναι:

Αιτωλοακαρνανίας

- Αναρριχητικό πεδίο Κλεισούρας, το πεδίο χαρακτηρίζεται από την αρνητική κλίση του βράχου. Είναι από τα πολύ δημοφιλή αναρριχητικά πεδία της Ελλάδας και εξοπλίστηκε με διαδρομές το 2000. Το δε μεγάλο μήκος του φαραγγιού παρέχει την δυνατότητα για άνοιγμα απεριόριστων διαδρομών. Βαθμός δυσκολίας διαδρομών: 6c - 8c,
- Αναρριχητικό πεδίο Βαράσοβας, η Βαράσοβα θα μπορούσε να χαρακτηριστεί δικαιολογημένα, σαν ένα από τα καλύτερα αναρριχητικά πεδία στην Ελλάδα. Ο βράχος είναι ασβεστόλιθος, πολύ καλής ποιότητας, με ποικίλο ανάγλυφο και σχετικά λίγα σαθρά κομμάτια που πολύ εύκολα αναγνωρίζονται. Βασικό του χαρακτηριστικό είναι η δυνατότητα που δίνει στον, οποιουδήποτε επιπέδου, αναρριχητή για σκαρφάλωμα με φαντασία και μεγάλη εναλλαγή στην κίνηση.

Αχαΐας

- Αναρριχητικό πεδίο Καλόγρια, είναι το 1ο πεδίο που αναπτύχθηκε στην Βορειοδυτική Πελοπόννησο και βρίσκεται δίπλα στη λιμνοθάλασσα Στροφυλία. Διαθέτει πάνω από 80 διαδρομές όλων των τύπων, κυρίως σπορ χαρακτήρα αλλά και παραδοσιακές τεχνικές. Βαθμός δυσκολίας διαδρομών: 5c – 8b, V – IX,
- Αλεποχώρι, το Αλεποχώρι βρίσκεται στην Ενότητα Αχαΐας. Είναι ένα μικρό χωριό σε υψόμετρο 700 μέτρων στους δυτικούς πρόποδες του όρους Ερύμανθος. Αποτελείται από ασβεστόλιθο με πολλές διαδρομές σπόρ χαρακτήρα. Είναι ένα αναρριχητικό πεδίο για όλα τα επίπεδα αναρριχητών με δυσκολίες από 5c/8a+. Αναρριχητικά πεδία: Κεντρικό Ζωνάρι, Σπηλιά, Ποτάμι, Ανατολικό πεδίο Α και Β,
- Αναρριχητικό πεδίο Χατζούρι, το πεδίο βρίσκεται 45 χλμ. από την Πάτρα και λίγο βορειότερα από το πεδίο Πόρτες. Το Χατζούρι αποτελεί το καλοκαιρινό

[5] Τα στοιχεία για τα αναρριχητικά πεδία προέρχονται από την ιστοσελίδα sportsmag.gr

καταφύγιο για τους αναρριχητές της Πάτρας εξαιτίας του υψομέτρου του και του βόρειο-δυτικού προσανατολισμού του. Αποτελείται από 2 αναρριχητικά πεδία. Βαθμός δυσκολίας διαδρομών: 6b – 8c, V – IX,

- Αναρριχητικό πεδίο Πόρτες, το πεδίο Πόρτες πήρε το όνομά του από το χωριό που βρίσκεται λίγο πιο κάτω. Είναι ένα αναρριχητικό πεδίο που μοιάζει με σπηλιά-βάραθρο και έχει τεράστιες δυνατότητες για μεγάλου μήκους και υπερβολικά αρνητικές διαδρομές. Για έμπειρους αναρριχητές καθώς οι διαδρομές είναι με πολλά αρνητικά. Βαθμός δυσκολίας διαδρομών: 7a - 8b.

3.11 ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας περιλαμβάνει ένα χιονοδρομικό κέντρο, το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων.

Το χιονοδρομικό κέντρο Καλαβρύτων, βρίσκεται στο όρος Χελμός, κοντά στα Καλάβρυτα. Το χιονοδρομικό κέντρο αναπτύσσεται σε υψόμετρο 1.700μ-2.340μ. και λειτουργεί από το 1988. Συνολικά διαθέτει 13 πίστες (2 μαύρες, 5 κόκκινες, 3 μπλε και 3 πράσινες) και 8 αναβατήρες (2 εναέριους, 3 συρόμενους και 3 παιδικούς). Με την προσθήκη των νέων πιστών και αναβατήρων, έχει αυξήσει τα συνολικά χιλιόμετρα, δυνατής διαστρωμένης χιονοδρομίας, από 20km σε 25km. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνεται η προσθήκη της νέας πίστας που ονομάστηκε «Φοίβη». Πρόκειται για τη νέα μαύρη (πολύ δύσκολη) πίστα του χιονοδρομικού, με μήκος 850m και υψομετρική διαφορά στα 290m, όπου δίνει τη δυνατότητα μίας επιπλέον επιλογής για τους πολύ έμπειρους χιονοδρόμους, μαζί με την Αντιγόνη και την «Αρμονία», η οποία είναι και η μεγαλύτερη σε μήκος πίστα του χιονοδρομικού, με μήκος 2.700m, μία πολύ εύκολη πίστα, με διαδρομή ανάμεσα στο ελατόδασος του Χελμού.

3.12 ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΑ ΚΑΤΑΦΥΓΙΑ

Τα ορειβατικά καταφύγια[6] που καταγράφονται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα είναι:

Αιτωλοακαρνανίας

- Καταφύγιο **ΕΟΣ Αγρινίου**, βρίσκεται στο όρος Παναιτωλικό σε υψόμετρο 1.169μ. στη νότια πλευρά του όρους στη θέση Διασελάκι Περιστερίου του Δημοτικού Διαμερίσματος Περιστερίου. Το καταφύγιο έχει δυναμικότητα 50 ατόμων,

Αχαΐας

- Καταφύγιο **Ψαρθί**, βρίσκεται στην τοποθεσία Ψαρθί σε υψόμετρο 1.383μ στο Παναχαϊκό Όρος. Το καταφύγιο έχει δυναμικότητα 50 ατόμων,
- Καταφύγιο στο **Πρασούδι** σε υψόμετρο 1.760 μ. στο Παναχαϊκό όρος. Το καταφύγιο έχει δυναμικότητα 25 ατόμων.

3.13 CANOE - KAYAK - RAFTING

Canoe – Kayak

- Στον Εύηνο.

Rafting

- Στον Εύηνο, η διαδρομή ξεκινάει από την γέφυρα του Πόρου και καταλήγει στο Διεθνές Προπονητικό Κέντρο Canoe – Kayak, λίγο πριν την γέφυρα του Μπανιά.
- Στον παραπόταμο του Αλφειού, Λάδωνα,
- Στον Ερύμανθο,
- Στον Αλφειό.

[6] Τα στοιχεία για τα ορειβατικά καταφύγια προέρχονται από την ιστοσελίδα topoGuide.gr.

3.14 ΓΑΣΤΡΟΝΟΜΙΑ - ΟΙΝΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τα προϊόντα με ένδειξη ΠΟΠ και ΠΓΕ[7] είναι: το Ελαιόλαδο Ολυμπία (ΠΓΕ), η Κορινθιακή σταφίδα Βοστίτσα Αχαΐας (ΠΟΠ), η Σταφίδα Ηλείας (ΠΓΕ), η Φέτα (ΠΟΠ, και οι 3 Ενότητες), η Κεφαλογραβιέρα Αιτωλοακαρνανίας (ΠΟΠ) και το Αυγοτάραχο Μεσολογγίου (ΠΟΠ). Οι εξαιρετικής ποιότητας πρώτες ύλες και τα αγροτικά προϊόντα αποτελούν την βάση για την παρασκευή των εξαίρετων τοπικών εδεσμάτων της Περιφέρειας όπως: το Κατμάρ, η Φλαγούνα, τα Χέλια Μπουρδέτο, η Μακαρονόπιτα, τα Μπουμπούλια, το Ριβανί, ο Χαλβάς Ξηρομέρου, το Κατσικάκι Ριγανάτο, ο Εργολάβος, τα Λουκούμια Πάτρας και το Ζαχαρόψωμο.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας το οινοτουριστικό ενδιαφέρον είναι μεγάλο. Το μεγαλύτερο μέρος του Αμπελώνα Αχαΐας και τα περισσότερα οινοποιεία βρίσκονται στο ανατολικό και κεντρικό τμήμα της. Οι οίνοι ονομασίας προέλευσης από τον Αμπελώνα της Αχαΐας είναι: ΠΟΠ Πάτρα (οίνος λευκός ξηρός), ΠΟΠ Μοσχάτος Πατρών (οίνος λευκός γλυκός), ΠΟΠ Μοσχάτος Ρίου Πατρών (οίνος λευκός γλυκός), ΠΟΠ Μαυροδάφνη Πατρών (οίνος ερυθρός γλυκός). Επίσης, ο αμπελώνας της Αχαΐας παράγει τους οίνους ΠΓΕ Αχαΐας ενώ ο αμπελώνας της Αιγιαλείας παράγει του οίνους ΠΓΕ Πλαγιές Αιγιαλείας και ΠΓΕ Πλαγιές Πετρωτού.

Στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας οι δυνατότητες για οινοτούρισμο[8] εντοπίζονται σε λίγα επισκέψιμα οινοποιεία, όπως το Κτήμα Μερκούρη στο οποίο καλλιεργούνται η παραδοσιακή ερυθρή ποικιλία Refosco, οι πολύ σημαντικές ελληνικές ερυθρές ποικιλίες Μαυροδάφνη, Αγιωργίτικο και Αυγουστιάτης καθώς και οι εξίσου σημαντικές λευκές ελληνικές ποικιλίες Ασύρτικο και Ρόμπολα. Καλλιεργούνται επίσης αρκετές γαλλικές, ιταλικές και ισπανικές ποικιλίες. Ο αμπελώνας της Ηλείας παράγει τους οίνους ΠΓΕ Ηλείας ενώ σε μικρότερες περιοχές παράγονται οι λευκοί οίνοι ΠΓΕ Πισάτις και οι ερυθροί οίνοι ΠΓΕ Λετρίνοι.

Η ένταξη της Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας στον οινικό χάρτη της Ελλάδας άρχισε το 2005 με την 1η παραγωγή εμφιαλωμένου κρασιού. Η οινοπαραγωγή εντοπίζεται στις δημοτικές ενότητες Αστακού, Θέρμου, Θεστιέων, Κεκροπίας (ή Παλαίρου), Μεδεώνος, Μεσολογγίου, Ναυπάκτου και Οινιάδων. Επίσης, θα πρέπει να

[7] Τα προϊόντα με ένδειξη ΠΟΠ και ΠΓΕ προέρχονται από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

[8] Οι πληροφορίες που αφορούν τον οινοτουρισμό προέρχονται από τις ιστοσελίδες Δρόμοι του κρασιού της Βορείου Ελλάδος και Οινικές εξερευνήσεις.

αναφέρουμε ότι η καταγωγή της μαλαγουζιάς είναι από την περιοχή των Οινιάδων και πιο συγκεκριμένα από τα χωριά Κατοχή και Νεοχώρι όπου, κατά το τοπικό ιδίωμα είναι γνωστή ως μαλα(γ)ουζιά.

Επίσης, οι Περιφερειακές Ενότητες Αχαΐας και Ηλείας ανήκουν στις 7 Ενότητες της Πελοποννήσου οι οποίες συγκροτούν την ζώνη του ΠΓΕ Πελοπόννησος από την οποία παράγονται οι οίνοι που φέρουν την ομώνυμη ένδειξη. Η ζώνη ΠΓΕ Πελοπόννησος έχει την μεγαλύτερη συνολική έκταση αμπελιών από τις 9 αμπελουργικές Περιφέρειες της Ελλάδας. Τέλος, οι οίνοι που παράγονται από τους αμπελώνες της Ενότητας Αιτωλοακαρνανίας, φέρουν την ένδειξη ΠΓΕ Στερεά Ελλάδα.

4 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ

4.1 ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ, 2015-2020

4.1.1 Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Στην Ελλάδα την περίοδο 2015-2019, σημειώθηκε αύξηση κατά +39% (από 15,5 εκατ. το 2015 σε 21,6 εκατ. το 2019) στις διεθνείς αεροπορικές αφίξεις. Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στον αριθμό των αφίξεων τους, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (-7%, από 222 χιλ. το 2015 σε 207 χιλ. το 2019) και Στερεάς Ελλάδας (-5%, από 3 χιλ. το 2015 σε 3 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Πελοποννήσου (+77%, από 87 χιλ. το 2015 σε 153 χιλ. το 2019), Αττικής (+54%, από 4,2 εκατ. το 2015 σε 6,4 εκατ. το 2019) και Κεντρικής Μακεδονίας (+50%, από 1,6 εκατ. το 2015 σε 2,3 εκατ. το 2019).

Στον αντίποδα την περίοδο 2019-2020, οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις σημείωσαν πτώση κατά -74% (από 21,6 εκατ. το 2019 σε 5,5 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες εμφάνισαν αρνητικό πρόσημο, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (-74% ή -4,8 εκατ. αφίξεις, από 6,4 εκατ. το 2019 σε 1,6 εκατ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-74% ή -3,4 εκατ. αφίξεις, από 4,6 εκατ. το 2019 σε 1,2 εκατ. το 2020), Κρήτης (-75% ή -3,4 εκατ. αφίξεις, από 4,5 εκατ. το 2019 σε 1,1 εκατ. το 2020), Ιονίων Νήσων (-74% ή -2,0 εκατ. αφίξεις, από 2,6 εκατ. το 2019 σε 677 χιλ. το 2020) και Κεντρικής Μακεδονίας (-70% ή -1,6 εκατ. αφίξεις, από 2,3 εκατ. το 2019 σε 709 χιλ. το 2020).

Πίνακας 30: Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015 - 2019	%Δ 2019 - 2020
Αττικής	4.159.014	6.414.709	1.642.326	54%	-74%
Νοτίου Αιγαίου	3.571.426	4.617.315	1.189.621	29%	-74%
Κρήτης	3.483.319	4.455.810	1.104.057	28%	-75%
Κεντρικής Μακεδονίας	1.556.788	2.341.743	709.158	50%	-70%
Ιονίων Νήσων	1.916.497	2.644.287	677.014	38%	-74%
Δυτικής Ελλάδας	**263.269**	**385.152**	**88.748**	**46%**	**-77%**
Θεσσαλίας	171.373	205.802	38.714	20%	-81%
Πελοποννήσου	86.508	153.364	38.128	77%	-75%
Βορείου Αιγαίου	221.795	207.098	25.723	-7%	-88%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	85.993	122.933	22.331	43%	-82%
Στερεάς Ελλάδας	3.256	3.100	950	-5%	-69%
Ηπείρου	0	14.776	4		-100%
Δυτικής Μακεδονίας	0	0	0		
Ελλάδα	**15.519.238**	**21.566.089**	**5.536.774**	**39%**	**-74%**

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT- Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διεθνών αφίξεων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις Περιφέρειες Αττικής[9] (30%), Νοτίου Αιγαίου (21%), Κρήτης (20%), Κεντρικής Μακεδονίας (13%) και Ιονίων Νήσων (12%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες υποδέχτηκαν το 2020 το 96% του συνόλου των διεθνών αεροπορικών αφίξεων της Ελλάδας.

Διάγραμμα 45: Ποσοστιαία κατανομή των διεθνών αεροπορικών αφίξεων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020

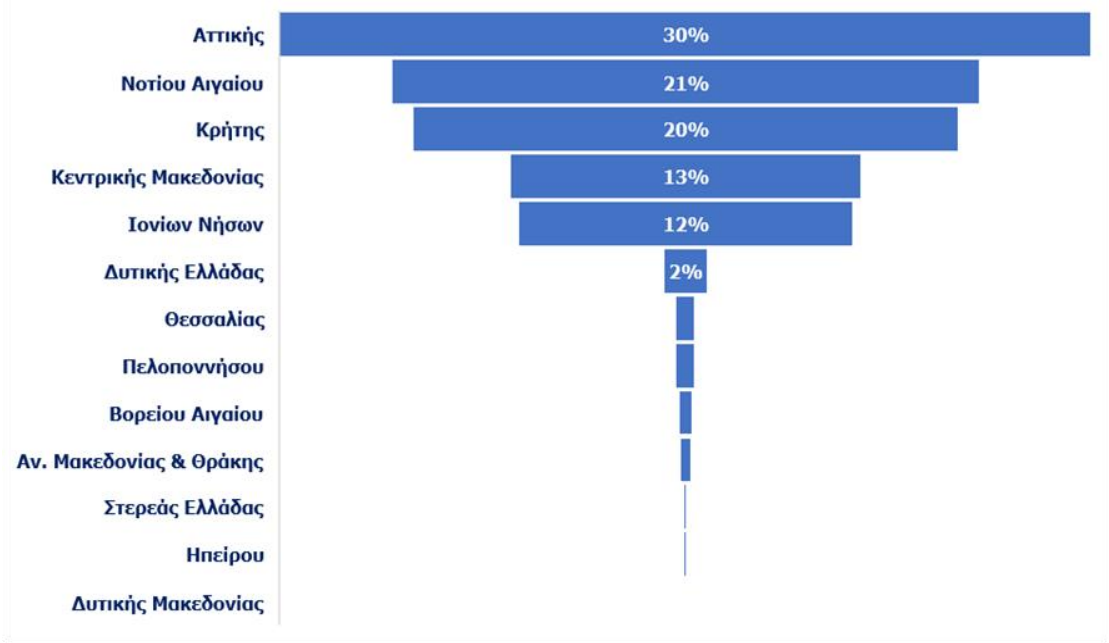

[9] Για τα στοιχεία του αεροδρόμιου της Αθήνας ¨Ελευθέριος Βενιζέλος¨, λόγω των διαταραχών της συγκεκριμένης έρευνας ή/και του μικρού μεγέθους δείγματος κατά την περίοδο Μαρτίου 2020-Ιουνίου 2021, οι αντίστοιχες εκτιμήσεις του όγκου των επιβατών πρέπει να αντιμετωπίζονται με προσοχή και να αποφεύγονται οι συγκρίσεις.

4.1.2 Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2020 το 2% των διεθνών αεροπορικών αφίξεων της χώρας. Την περίοδο 2015-2019, τα αεροδρόμια της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση των διεθνών αφίξεων κατά +46% (από 263 χιλ. το 2015 σε 385 χιλ. το 2019). Επιμέρους, το αεροδρόμιο του Ακτίου για την ίδια περίοδο σημείωσε αύξηση κατά +58% (από 190 χιλ. το 2015 σε 301 χιλ. το 2019) ενώ το αεροδρόμιο του Αράξου αύξηση κατά +15% (από 73 χιλ. το 2015 σε 84 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στα αεροδρόμια της Περιφέρειας σημείωσαν πτώση κατά -77% (από 385 χιλ. το 2019 σε 89 χιλ. το 2020). Επιμέρους, το αεροδρόμιο του Ακτίου κατέγραψε μείωση των διεθνών αφίξεων κατά -75% (από 301 χιλ. το 2019 σε 75 χιλ. το 2020) ενώ το αεροδρόμιο του Αράξου μείωση κατά -83% (από 84 χιλ. το 2019 σε 14 χιλ. το 2020).

Πίνακας 31: Διεθνείς αεροπορικές αφίξεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020	%Δ 2015 - 2019	%Δ 2019 - 2020
Αιτωλοακαρνανία	190.129	300.698	74.578	58%	-75%
Αχαΐας	73.140	84.454	14.170	15%	-83%
Δυτική Ελλάδα	**263.269**	**385.152**	**88.748**	**46%**	**-77%**

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT- Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διεθνών αεροπορικών αφίξεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για το 2020, παρατηρούμε ότι η πλειοψηφία των αφίξεων (84%) πραγματοποιήθηκαν στην Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας (αεροδρόμιο Ακτίου) ενώ το υπόλοιπο 16% καταγράφηκε στην Ενότητα Αχαΐας (αεροδρόμιο Αράξου).

Διάγραμμα 46: Ποσοστιαία κατανομή των διεθνών αεροπορικών αφίξεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2020

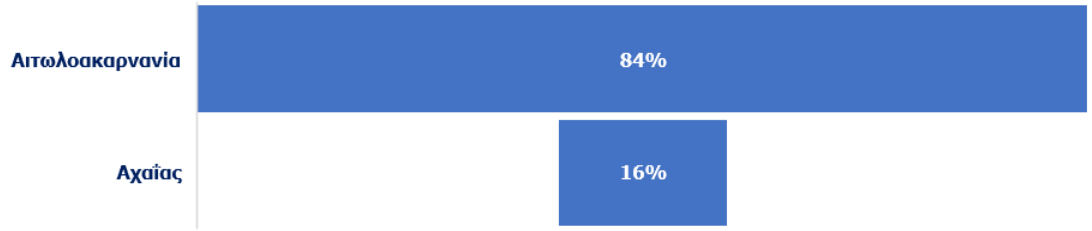

4.2 ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ, 2015-2020

4.2.1 Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Στα αεροδρόμια της Ελλάδας, την περίοδο 2015-2019, σημειώθηκε αύξηση κατά +22% (από 7,1 εκατ. το 2015 σε 8,6 εκατ. το 2019) στις αφίξεις εσωτερικού. Όλες οι επιμέρους Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (-2%, από 1,1 εκατ. το 2015 σε 1,1 εκατ. το 2019), Στερεάς Ελλάδας (-32%, από 7 χιλ. το 2015 σε 5 χιλ. το 2019) και Δυτικής Ελλάδας (-5%, από 5 χιλ. το 2015 σε 5 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Πελοποννήσου (+76%, από 7 χιλ. το 2015 σε 12 χιλ. το 2019), Θεσσαλίας (+63%, από 16 χιλ. το 2015 σε 27 χιλ. το 2019) και Νοτίου Αιγαίου (+56%, από 1,0 εκατ. το 2015 σε 1,6 εκατ. το 2019).

Στον αντίποδα την περίοδο 2019-2020, οι αφίξεις εσωτερικού σημείωσαν πτώση κατά -61% (από 8,6 εκατ. το 2019 σε 3,4 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες εμφάνισαν αρνητικό πρόσημο, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (-62% ή -2,5 εκατ. αφίξεις, από 4,0 εκατ. το 2019 σε 1,5 εκατ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-65% ή -1,1 εκατ. αφίξεις, από 1,6 εκατ. το 2019 σε 568 χιλ. το 2020), Κρήτης (-55% ή -547 χιλ. αφίξεις, από 992 χιλ. το 2019 σε 444 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-60% ή -646 χιλ. αφίξεις, από 1,1 εκατ. το 2019 σε 425 χιλ. το 2020) και Βορείου Αιγαίου (-46% ή -204 χιλ. αφίξεις, από 443 χιλ. το 2019 σε 239 χιλ. το 2020).

Πίνακας 32: Αφίξεις εσωτερικού στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015 - 2019	%Δ 2019 - 2020
Αττικής	3.282.544	3.989.842	1.508.299	22%	-62%
Νοτίου Αιγαίου	1.044.427	1.630.081	568.185	56%	-65%
Κρήτης	897.968	991.611	444.389	10%	-55%
Κεντρικής Μακεδονίας	1.097.676	1.070.857	425.219	-2%	-60%
Βορείου Αιγαίου	372.542	442.720	239.133	19%	-46%
Ιονίων Νήσων	177.775	259.208	98.435	46%	-62%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	119.360	151.263	75.477	27%	-50%
Ηπείρου	43.048	50.993	17.573	18%	-66%
Θεσσαλίας	16.344	26.594	9.468	63%	-64%
Πελοποννήσου	6.821	12.013	5.180	76%	-57%
Στερεάς Ελλάδας	7.485	5.108	3.030	-32%	-41%
Δυτικής Ελλάδας	**5.489**	**5.214**	**1.917**	**-5%**	**-63%**
Δυτικής Μακεδονίας	3.442	3.547	1.360	3%	-62%
Ελλάδα	**7.074.921**	**8.639.051**	**3.397.665**	**22%**	**-61%**

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των αεροπορικών αφίξεων εσωτερικού στις επιμέρους Περιφέρειες για το 2020, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις Περιφέρειες Αττικής (44%), Νοτίου Αιγαίου (17%), Κρήτης (13%) και Κεντρικής Μακεδονίας (13%). Δηλαδή τα αεροδρόμια των 4 αυτών Περιφερειών υποδέχτηκαν το 2020 το 87% των αφίξεων εσωτερικού της Ελλάδας.

Διάγραμμα 47: Ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων εσωτερικού στα αεροδρόμια της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020

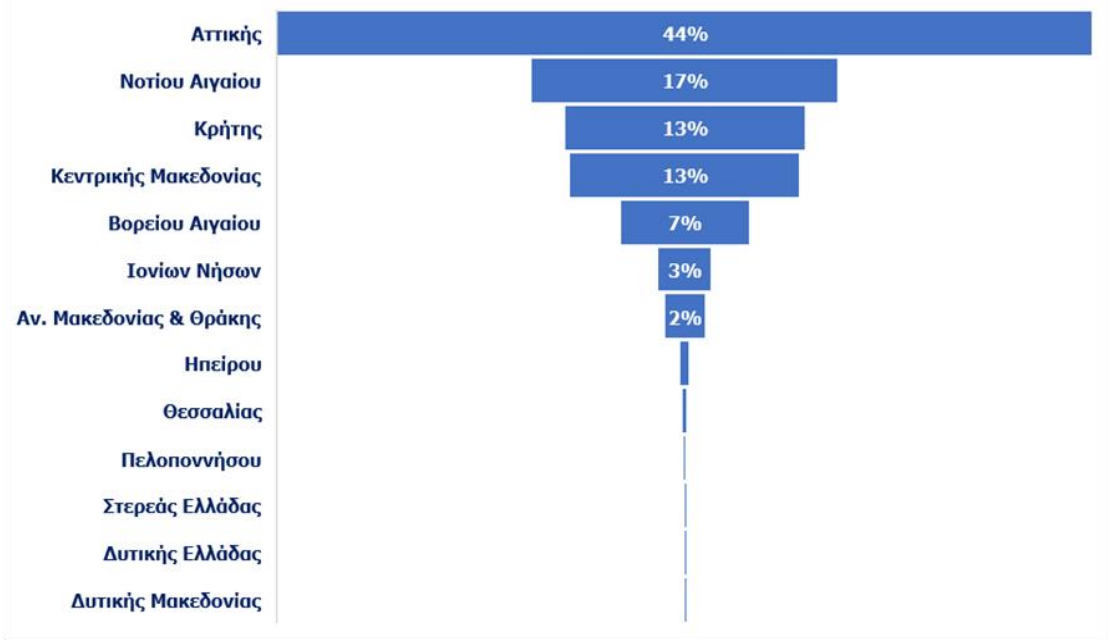

4.2.2 Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2020 το 0,1% των αεροπορικών αφίξεων εσωτερικού της χώρας. Την περίοδο 2015-2019, τα αεροδρόμια της Περιφέρειας σημείωσαν μείωση αφίξεων εσωτερικού κατά -5% (από 5 χιλ. το 2015 σε 5 χιλ. το 2019). Επιμέρους, το αεροδρόμιο του Ακτίου σημείωσε την περίοδο 2015-2019 αύξηση κατά +20% (από 4 χιλ. το 2015 σε 5 χιλ. το 2019) ενώ αντίθετα το αεροδρόμιο του Άραξου μείωση κατά -96% (από 1 χιλ. το 2015 σε μόλις 47 αφίξεις το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι αφίξεις εσωτερικού στα αεροδρόμια της Περιφέρειας σημείωσαν πτώση κατά -63% (από 5 χιλ. το 2019 σε 2 χιλ. το 2020). Επιμέρους, το αεροδρόμιο του Ακτίου κατέγραψε μείωση αφίξεων κατά -63% (από 5 χιλ. το 2019 σε 2 χιλ. το 2020) ενώ το αεροδρόμιο του Άραξου μείωση κατά -85% (από 47 αφίξεις το 2019 σε 7 αφίξεις το 2020).

Πίνακας 33: Αεροπορικές αφίξεις εσωτερικού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020	%Δ 2015 - 2019	%Δ 2019 - 2020
Απωλοακαρνανίας	4.315	5.167	1.910	20%	-63%
Αχαΐας	1.174	47	7	-96%	-85%
Δυτική Ελλάδα	**5.489**	**5.214**	**1.917**	**-5%**	**-63%**

Πηγή: ΥΠΑ, ΔΑΑ, FRAPORT Επεξεργασία INSETE Intelligence

4.3 ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ, 2015-2020

4.3.1 Ακτοπλοϊκή κίνηση στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Στην Ενότητα αυτή καταγράφονται οι διακινηθέντες (επιβίβαση και αποβίβαση με Ε/Γ και Ο/Γ) επιβάτες εσωτερικού από τους κατά τόπους λιμένες της χώρας.

Οι διακινηθέντες εσωτερικού την περίοδο 2015-2019, στους λιμένες της χώρας σημείωσαν αύξηση κατά +10% (από 65,2 εκατ. το 2015 σε 71,5 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες της χώρας σημείωσαν αύξηση στους διακινηθέντες επιβάτες, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (-31%, από 6,2 εκατ. το 2015 σε 4,3 εκατ. το 2019) και Βορείου Αιγαίου (-25%, από 1,7 εκατ. το 2015 σε 1,3 εκατ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (+34% ή +3,8 εκατ., από 11,0 εκατ. το 2015 σε 14,8 εκατ. το 2019), Αττικής (+5% ή +1,5 εκατ., από 29,0 εκατ. το 2015 σε 30,5 εκατ. το 2019), Κρήτης (+38% ή +869 χιλ., από 2,3 εκατ. το 2015 σε 3,1 εκατ. το 2019) και Ιονίων Νήσων (+17% ή +800 χιλ., από 4,7 εκατ. το 2015 σε 5,5 εκατ. το 2019).

Αντίθετα, την περίοδο 2019-2020, οι διακινήθεντες επιβάτες στους λιμένες της χώρας εμφάνισαν πτώση κατά -44% (από 71,5 εκατ. το 2019 σε 40,2 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (-34% ή -10,3 εκατ., από 30,5 εκατ. το 2019 σε 20,2 εκατ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-58% ή -8,6 εκατ., από 14,8 εκατ. το 2019 σε 6,2 εκατ. το 2020), Ιονίων Νήσων (-53% ή -2,9 εκατ., από 5,5 εκατ. το 2019 σε 2,6 εκατ. το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-55% ή -2,5 εκατ., από 4,6 εκατ. το 2019 σε 2,0 εκατ. το 2020), Κρήτης (-56% ή -1,7 εκατ., από 3,1 εκατ. το 2019 σε 1,4 εκατ. το 2020) και Δυτικής Ελλάδας (-33% ή -1,4 εκατ., από 4,3 εκατ. το 2019 σε 2,9 εκατ. το 2020).

Πίνακας 34: Διακινηθέντες εσωτερικού στους λιμένες της χώρας ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττικής	28.950.459	30.485.427	20.183.785	5%	-34%
Νοτίου Αιγαίου	11.040.557	14.793.013	6.167.635	34%	-58%
Δυτικής Ελλάδας	**6.249.616**	**4.337.932**	**2.890.613**	**-31%**	**-33%**
Ιονίων Νήσων	4.700.327	5.500.435	2.577.267	17%	-53%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	3.942.035	4.560.142	2.035.990	16%	-55%
Κρήτης	2.268.104	3.137.320	1.394.396	38%	-56%
Στερεάς Ελλάδας	2.114.039	2.219.910	1.359.023	5%	-39%
Ηπείρου	1.560.773	1.760.639	821.696	13%	-53%
Βορείου Αιγαίου	1.715.910	1.282.019	794.225	-25%	-38%
Πελοποννήσου	540.283	984.872	770.269	82%	-22%
Θεσσαλίας	1.309.660	1.546.644	699.843	18%	-55%
Κεντρικής Μακεδονίας	837.902	878.349	470.780	5%	-46%
Ελλάδα	**65.229.665**	**71.486.702**	**40.165.522**	**10%**	**-44%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά εντοπίζονται στις Περιφέρειες Αττικής (50%) και Νοτίου Αιγαίου (15%). Δηλαδή οι δύο αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 65% της συνολικής διακίνησης της Ελλάδας για το 2020.

Διάγραμμα 48: Ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στα λιμάνια της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020

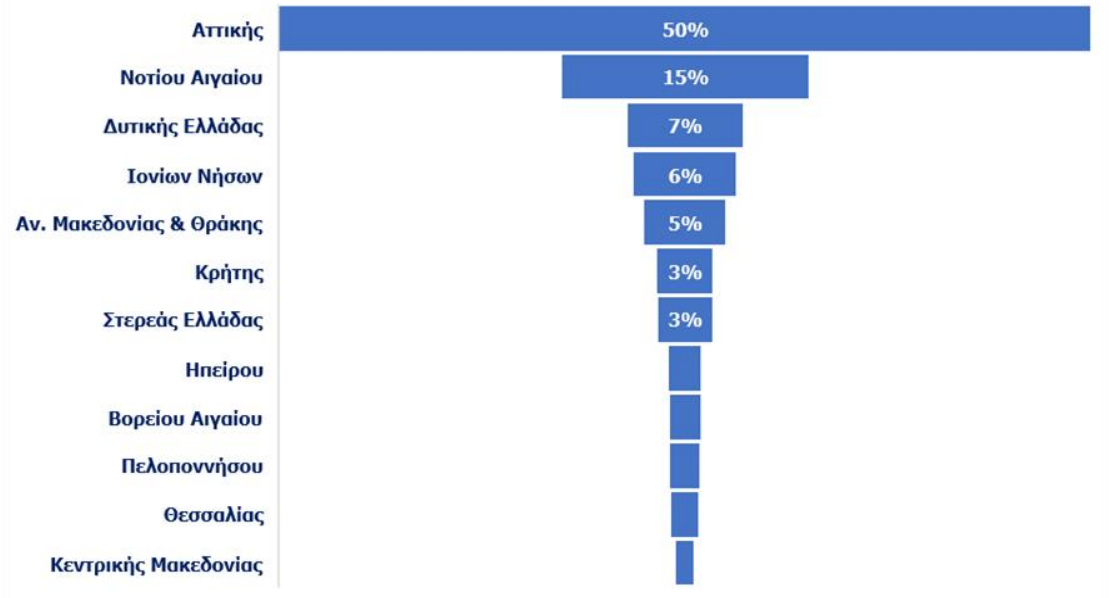

4.3.2 Ακτοπλοϊκή κίνηση εσωτερικού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας για το 2020, αντιπροσωπεύει το 7% των διακινηθέντων εσωτερικού της χώρας. Την περίοδο 2015-2019, οι λιμένες της Περιφέρειας σημείωσαν μείωση στην διακίνηση επιβατών κατά -31% (από 6,2 εκατ. το 2015 σε 4,3 εκατ. το 2019). Επιμέρους, η εικόνα στις Περιφερειακές Ενότητες είναι μικτή, με τις Ενότητες Ηλείας (+14%, από 1,4 εκατ. το 2015 σε 1,6 εκατ. το 2019) και Αιτωλοακαρνανίας (+61%, από 43 χιλ. το 2015 σε 69 χιλ. το 2019) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα η Ενότητα Αχαΐας (-45%, από 4,8 εκατ. το 2015 σε 2,6 εκατ. το 2019) μείωση.

Την περίοδο 2019-2020, η διακίνηση επιβατών στα λιμάνια της Περιφέρειας κατέγραψε πτώση κατά -33% (από 4,3 εκατ. το 2019 σε 2,9 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες σημείωσαν μείωση: Αχαΐας (-22%, από 2,6 εκατ. το 2019 σε 2,1 εκατ. το 2020), Ηλείας (-52%, από 1,6 εκατ. το 2019 σε 792 χιλ. το 2020) και Αιτωλοακαρνανίας (-34%, από 69 χιλ. το 2019 σε 46 χιλ. το 2020).

Πίνακας 35: Διακινηθέντες εσωτερικού στους λιμένες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αχαΐας	4.769.272	2.625.109	2.053.288	-45%	-22%
Ηλείας	1.437.297	1.643.374	791.542	14%	-52%
Αιτωλοακαρνανίας	43.047	69.449	45.783	61%	-34%
Δυτική Ελλάδα	**6.249.616**	**4.337.932**	**2.890.613**	**-31%**	**-33%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στα λιμάνια της Περιφέρειας για το 2020, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Αχαΐας αντιπροσωπεύει το 71% της επιβατικής κίνησης και ακολουθούν η Ηλεία (27%) και η Αιτωλοακαρνανία (2%).

Διάγραμμα 49: Ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εσωτερικού στα λιμάνια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

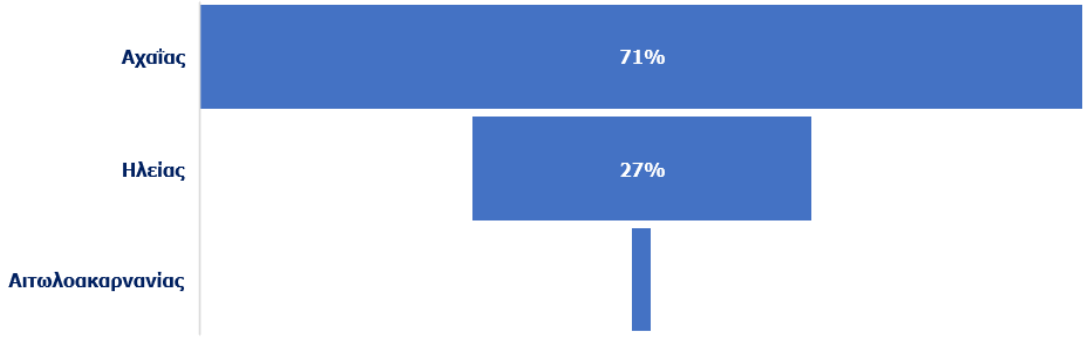

4.4 ΑΚΤΟΠΛΟΪΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ, 2015-2020

Οι διακινηθέντες εξωτερικού την περίοδο 2015-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +3% (από 1,7 εκατ. το 2015 σε 1,8 εκατ. το 2019). Στις επιμέρους Περιφέρειες, η εικόνα είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Ηπείρου (λιμάνι Ηγουμενίτσας) (-1%, από 971 χιλ. το 2015 σε 957 χιλ. το 2019) και Δυτικής Ελλάδας (λιμάνι Πάτρας) (-20%, από 603 χιλ. το 2015 σε 482 χιλ. το 2019) να καταγράφουν μείωση διακινηθέντων ενώ αντίθετα η Περιφέρεια Ιονίων Νήσων (λιμάνι Κέρκυρας) (+114%, από 162 χιλ. το 2015 σε 347 χιλ. το 2019) αύξηση. Επίσης, οι Λοιποί λιμένες σημείωσαν αύξηση στους διακινηθέντες τους κατά +19% (από 6 χιλ. το 2015 σε 7 χιλ. το 2019).

Σε όλα τα λιμάνια την περίοδο 2019-2020 σημειώθηκε μείωση διακινηθέντων εξωτερικού. Συγκεκριμένα: Ηπείρου (λιμάνι Ηγουμενίτσας) (-57%, από 957 χιλ. το 2019 σε 413 χιλ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (λιμάνι Πάτρας) (-55%, από 482 χιλ. το 2019 σε 219 χιλ. το 2020), Ιονίων Νήσων (λιμάνι Κέρκυρας) (-93%, από 347 χιλ. το 2019 σε 24 χιλ. το 2020) και Λοιποί Λιμένες (-74%, από 7 χιλ. το 2019 σε 2 χιλ. το 2020).

Πίνακας 36: Διακινηθέντες εξωτερικού στους λιμένες της χώρας ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Ηπείρου	971.012	956.710	413.177	-1%	-57%
Δυτικής Ελλάδας	**603.312**	**482.198**	**218.765**	**-20%**	**-55%**
Ιονίων Νήσων	162.221	347.485	24.367	114%	-93%
Λοιπές	5.631	6.694	1.724	19%	-74%
Ελλάδα	**1.742.176**	**1.793.087**	**658.033**	**3%**	**-63%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εξωτερικού στις επιμέρους Περιφέρειες για το 2020, παρατηρούμε ότι το υψηλότερο ποσοστό εντοπίζεται στην Περιφέρεια Ηπείρου (63%) και ακολούθως στις Περιφέρειες Δυτικής Ελλάδας (33%), Ιονίων Νήσων (4%) και Λοιπών (0,3%).

Διάγραμμα 50: Ποσοστιαία κατανομή των διακινηθέντων εξωτερικού στα λιμάνια της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2020

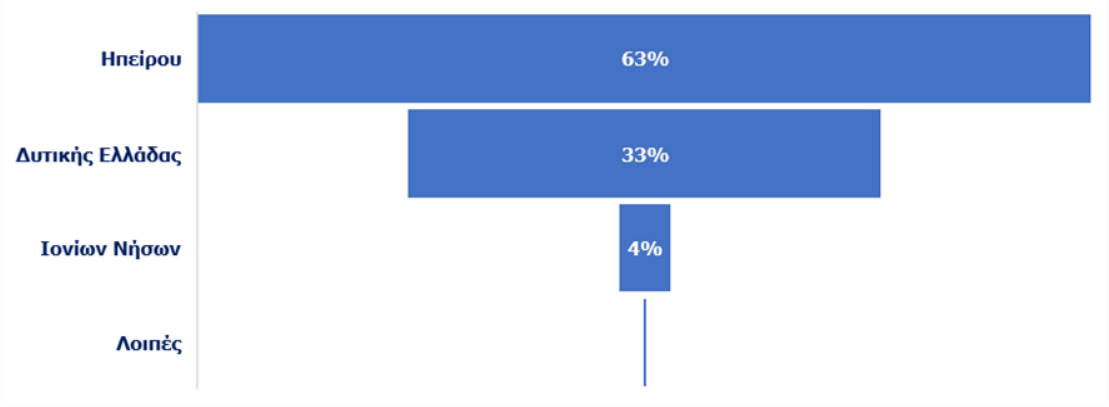

4.5 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ, 2015-2020

4.5.1 Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Η κίνηση των κρουαζιερόπλοιων στα λιμάνια της Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε μείωση κατά -9% (από 4.294 το 2015 σε 3.899 το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κρήτης (+35%, από 293 κρουαζιερόπλοια το 2015 σε 397 κρουαζιερόπλοια το 2019), Ιονίων Νήσων (+9%, από 527 κρουαζιερόπλοια το 2015 σε 573 κρουαζιερόπλοια το 2019) και Πελοποννήσου (+10%, από 165 κρουαζιερόπλοια το 2015 σε 182 κρουαζιερόπλοια το 2019). Οι μεγαλύτερες μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-11% ή -228 κρουαζιερόπλοια, από 1.981 το 2015 σε 1.761 το 2019), Βορείου Αιγαίου (-60% ή -93 κρουαζιερόπλοια, από 155 το 2015 σε 62 το 2019), Θεσσαλίας (-60% ή -53 κρουαζιερόπλοια, από 88 το 2015 σε 35 το 2019) και Αττικής (-8% ή -55 κρουαζιερόπλοια, από 680 το 2015 σε 625 το 2019).

Η εικόνα την περίοδο 2019-2020 είναι αρνητική για όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Οι υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-97% ή -1.706 κρουαζιερόπλοια, από 1.761 το 2019 σε 55 το 2020), Ιονίων Νήσων (-97% ή -557 κρουαζιερόπλοια, από 573 το 2019 σε 16 το 2020), Αττικής (-88% ή -549 κρουαζιερόπλοια, από 625 το 2019 σε 76 το 2020), Κρήτης (-91% ή -363 κρουαζιερόπλοια, από 397 το 2019 σε 34 το 2020), Δυτικής Ελλάδας (-95% ή -191 κρουαζιερόπλοια, από 201 το 2019 σε 10 το 2020) και Πελοποννήσου (-100% ή -182 κρουαζιερόπλοια, από 182 το 2019 σε 0 το 2020).

Πίνακας 37: Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττικής	680	625	76	-8%	-88%
Νοτίου Αιγαίου	1.989	1.761	55	-11%	-97%
Κρήτης	293	397	34	35%	-91%
Ιονίων Νήσων	527	573	16	9%	-97%
Δυτικής Ελλάδας	**245**	**201**	**10**	**-18%**	**-95%**
Θεσσαλίας	88	35	6	-60%	-83%
Στερεάς Ελλάδας	83	45	3	-46%	-93%
Βορείου Αιγαίου	155	62	1	-60%	-98%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	23	7	1	-70%	-86%
Κεντρικής Μακεδονίας	35	6	1	-83%	-83%
Ηπείρου	11	5	1	-55%	-80%
Πελοποννήσου	165	182	0	10%	-100%
Ελλάδα	**4.294**	**3.899**	**204**	**-9%**	**-95%**

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή της κίνησης κρουαζιερόπλοιων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική (37%), το Νότιο Αιγαίο (27%), η Κρήτη (17%) και τα Ιόνια Νησιά (8%) δέχονται το μεγαλύτερο αριθμό κρουαζιερόπλοιων, αντιπροσωπεύοντας για το 2020 το 89% της κίνησης στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 51: Ποσοστιαία κατανομή κίνησης κρουαζιερόπλοιων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

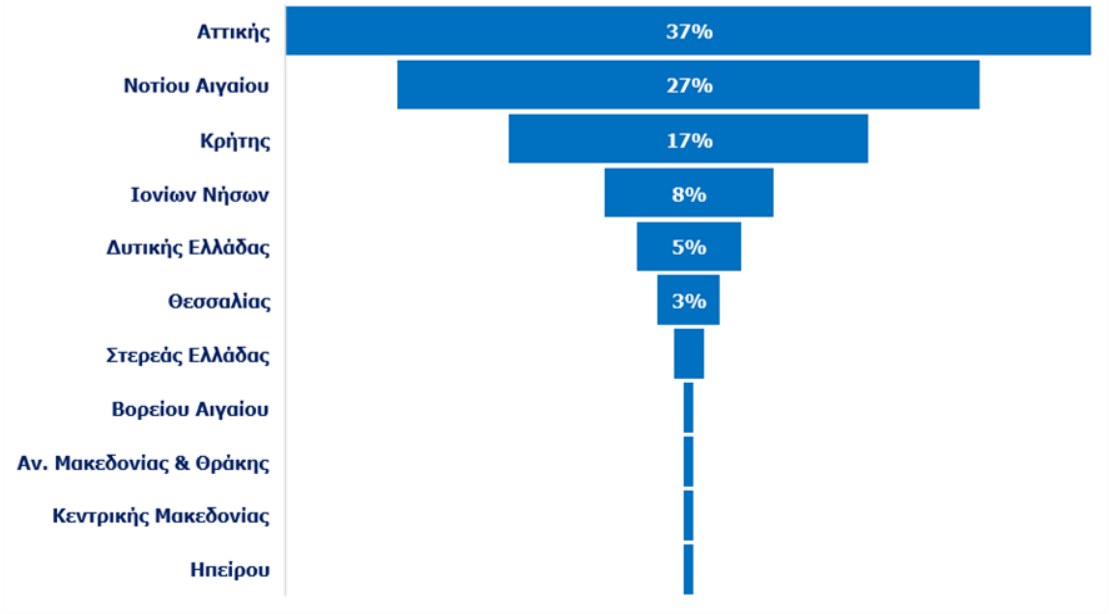

4.5.2 Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2020 το 5% της κίνησης κρουαζιερόπλοιων της χώρας. Την περίοδο 2015-2019 τα λιμάνια της Περιφέρειας (Κατάκολο και Πάτρα) κατέγραψαν μείωση στην κίνηση κρουαζιερόπλοιων κατά -18% (από 245 κρουαζιερόπλοια το 2015 σε 201 κρουαζιερόπλοια το 2019). Επιμέρους, και τα 2 λιμάνια σημείωσαν πτώση: Κατάκολο (-18%, από 242 κρουαζιερόπλοια το 2015 σε 199 κρουαζιερόπλοια το 2019) και Πάτρα (-33%, από 3 κρουαζιερόπλοια το 2015 σε 2 κρουαζιερόπλοια το 2019).

Την περίοδο 2019-2020 η εικόνα είναι επίσης αρνητική, καταγράφοντας μείωση στην κίνηση κρουαζιερόπλοιων κατά -95% (από 201 κρουαζιερόπλοια το 2019 σε 10 κρουαζιερόπλοια το 2020). Η κίνηση που καταγράφηκε στην Περιφέρεια το 2020 αφορούσε στο λιμάνι του Κατάκολου αφού η κίνηση στο λιμάνι της Πάτρας ήταν μηδενική.

Πίνακας 38: Κίνηση κρουαζιερόπλοιων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

Λιμάνι	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Κατάκολου	242	199	10	-18%	-95%
Πάτρας	3	2	0	-33%	-100%
Δυτική Ελλάδα	**245**	**201**	**10**	**-18%**	**-95%**

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

4.5.3 Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας στα λιμάνια της Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +12% (από 5,0 εκατ. το 2015 σε 5,5 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κρήτης (+71%, από 356 χιλ. το 2015 σε 607 χιλ. το 2019), Αττικής (+7%, από 1,0 εκατ. το 2015 σε 1,1 εκατ. το 2019), Ιονίων Νήσων (+30%, από 802 χιλ. το 2015 σε 1,0 εκατ. το 2019) και Νοτίου Αιγαίου (+13%, από 2,0 εκατ. το 2015 σε 2,3 εκατ. το 2019). Οι μεγαλύτερες μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Θεσσαλίας (-80% ή -61 χιλ., από 76 χιλ. το 2015 σε 15 χιλ. το 2019), Βορείου Αιγαίου (-78% ή -60 χιλ., από 77 χιλ. το 2015 σε 17 χιλ. το 2019), Δυτικής Ελλάδας (-10% ή -46 χιλ., από 461 χιλ. το 2015 σε 415 χιλ. το 2019) και Πελοποννήσου (-40% ή -43 χιλ., από 109 χιλ. το 2015 σε 65 χιλ. το 2019).

Η εικόνα την περίοδο 2019-2020 είναι αρνητική για όλες τις Περιφέρειες της χώρας. Οι υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-99,5% ή -2,3 εκατ., από 2,3 εκατ. το 2019 σε 11 χιλ. το 2020), Αττικής (-98% ή -1,1 εκατ., από 1,1 εκατ. το 2019 σε 17 χιλ. το 2020), Ιονίων Νήσων (-99% ή -1,0 εκατ., από 1,0 εκατ. το 2019 σε 11 χιλ. το 2020), Κρήτης (-97% ή -587 χιλ., από 607 χιλ. το 2019 σε 20 χιλ. το 2020) και Δυτικής Ελλάδας (-98% ή -407 χιλ., από 415 χιλ. το 2019 σε 8 χιλ. το 2020).

Πίνακας 39: Αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Κρήτης	355.699	607.268	20.103	71%	-97%
Αττικής	1.026.014	1.098.591	16.640	7%	-98%
Ιονίων Νήσων	802.316	1.044.160	11.170	30%	-99%
Νοτίου Αιγαίου	1.996.720	2.260.723	10.617	13%	-100%
Δυτικής Ελλάδας	**460.972**	**414.935**	**7.589**	**-10%**	**-98%**
Θεσσαλίας	76.051	15.429	392	-80%	-97%
Στερεάς Ελλάδας	17.851	5.168	162	-71%	-97%
Ηπείρου	4.057	1.053	102	-74%	-90%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	13.061	2.699	45	-79%	-98%
Κεντρικής Μακεδονίας	26.356	4.865	28	-82%	-99%
Βορείου Αιγαίου	76.803	17.217	26	-78%	-100%
Πελοποννήσου	108.543	65.392	0	-40%	-100%
Ελλάδα	**4.964.443**	**5.537.500**	**66.874**	**12%**	**-99%**

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή του αριθμού των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Κρήτη (30%), η Αττική (25%), τα Ιόνια Νησιά (17%) και το Νότιο Αιγαίο (16%) δέχονται το μεγαλύτερο ποσοστό, αντιπροσωπεύοντας για το 2020 το 88% των συνολικών αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας.

Διάγραμμα 52: Ποσοστιαία κατανομή του αριθμού των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

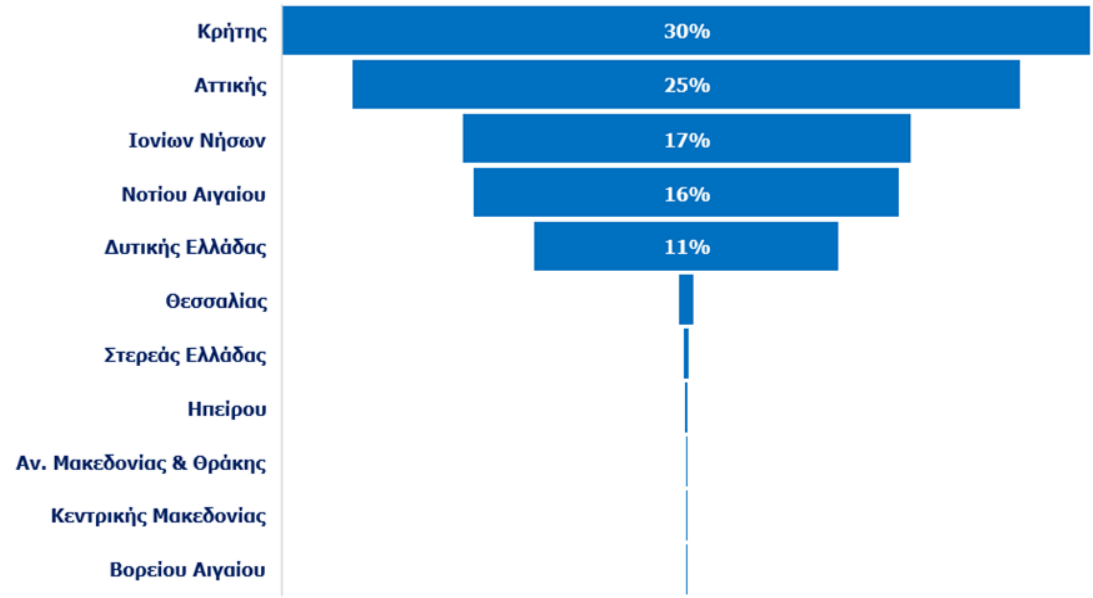

4.5.4 Αριθμός αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2020 το 11% των αφίξεων επιβατών κρουαζιέρας της χώρας. Την περίοδο 2015-2019 τα λιμάνια της Περιφέρειας (Κατάκολο και Πάτρα) κατέγραψαν μείωση στις αφίξεις επιβατών κατά -10% (από 461 χιλ. το 2015 σε 415 χιλ. το 2019). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή με το λιμάνι του Κατάκολου (-10%, από 460 χιλ. το 2015 σε 414 χιλ. το 2019) να καταγράφει πτώση και το λιμάνι της Πάτρας (+12%, από 1 χιλ. το 2015 σε 1 χιλ. το 2019) αύξηση.

Την περίοδο 2019-2020 η εικόνα είναι επίσης αρνητική, καταγράφοντας μείωση στις αφίξεις επιβατών κατά -98% (από 415 χιλ. το 2019 σε 8 χιλ. το 2020). Η κίνηση που καταγράφηκε στην Περιφέρεια την περίοδο 2019-2020, αφορούσε μόνο το λιμάνι του Κατάκολου αφού οι αφίξεις στο λιμάνι της Πάτρας ήταν μηδενικές.

Πίνακας 40: Αφίξεις επιβατών κρουαζιέρας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2015-2020

Λιμάνι	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Κατάκολου	459.882	413.716	7.589	-10%	-98%
Πάτρας	1.090	1.219	0	12%	-100%
Δυτική Ελλάδα	**460.972**	**414.935**	**7.589**	**-10%**	**-98%**

Πηγή: Ένωση Λιμένων Ελλάδος - Επεξεργασία INSETE Intelligence

4.6 ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ, 2015-2020

4.6.1 Επισκέπτες σε μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Ο αριθμός των επισκεπτών στα μουσεία της Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε αύξηση κατά +34% (από 4,4 εκατ. επισκέπτες το 2015 σε 5,9 εκατ. επισκέπτες το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση, με εξαίρεση το Βόρειο Αιγαίο (-6%, από 51 χιλ. το 2015 σε 48 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Κρήτης (+171% ή +533 χιλ., από 312 χιλ. το 2015 σε 845 χιλ. το 2019), Αττικής (+21% ή +490 χιλ., από 2,3 εκατ. το 2015 σε 2,8 εκατ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+27% ή +147 χιλ., από 541 χιλ. το 2015 σε 688 χιλ. το 2019) και Στερεά Ελλάδα (+41% ή +114 χιλ., από 277 χιλ. το 2015 σε 391 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, ο αριθμός των επισκεπτών στα μουσεία της Ελλάδας μειώθηκε κατά -81% (από 5,9 εκατ. το 2019 σε 1,1 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν πτώση, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (-81% ή -1,8 εκατ., από 2,8 εκατ. το 2019 σε 526 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-79% ή -397 χιλ., από 688 χιλ. το 2019 σε 144 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-78% ή -363 χιλ., από 536 χιλ. το 2019 σε 116 χιλ. το 2020), Κρήτης (-88% ή -210 χιλ., από 845 χιλ. το 2019 σε 102 χιλ. το 2020), Στερεάς Ελλάδας (-82% ή -207 χιλ., από 391 χιλ. το 2019 σε 70 χιλ. το 2020) και Δυτικής Ελλάδας (-85% ή -141 χιλ., από 223 χιλ. το 2019 σε 34 χιλ. το 2020).

Πίνακας 41: Επισκέπτες σε μουσεία της Ελλάδας ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττική	2.295.545	2.785.289	525.909	21%	-81%
Κεντρική Μακεδονία	541.193	687.717	143.828	27%	-79%
Νότιο Αιγαίο	478.588	535.992	115.611	12%	-78%
Κρήτη	312.274	845.477	102.370	171%	-88%
Στερεά Ελλάδα	276.968	390.509	69.591	41%	-82%
Δυτική Ελλάδα	**174.653**	**223.303**	**33.526**	**28%**	**-85%**
Πελοπόννησος	69.232	102.647	32.543	48%	-68%
Ιόνια Νησιά	61.135	80.883	21.398	32%	-74%
Ήπειρος	56.059	59.056	16.164	5%	-73%
Θεσσαλία	40.395	69.460	14.099	72%	-80%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	41.502	50.866	10.755	23%	-79%
Βόρειο Αιγαίο	50.847	47.913	10.080	-6%	-79%
Δυτική Μακεδονία	7.451	16.815	5.030	126%	-70%
Ελλάδα	**4.405.842**	**5.895.927**	**1.100.904**	**34%**	**-81%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε μουσεία στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική το 2020 αντιπροσωπεύει σχεδόν τις μισές επισκέψεις (48%) που καταγράφονται στην Ελλάδα και ακολουθούν η Κεντρική Μακεδονία (13%), το Νότιο Αιγαίο (11%) και η Κρήτη (9%). Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 81% των επισκέψεων στα Μουσεία της Ελλάδας που καταγράφηκαν το 2020.

Διάγραμμα 53: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε Μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

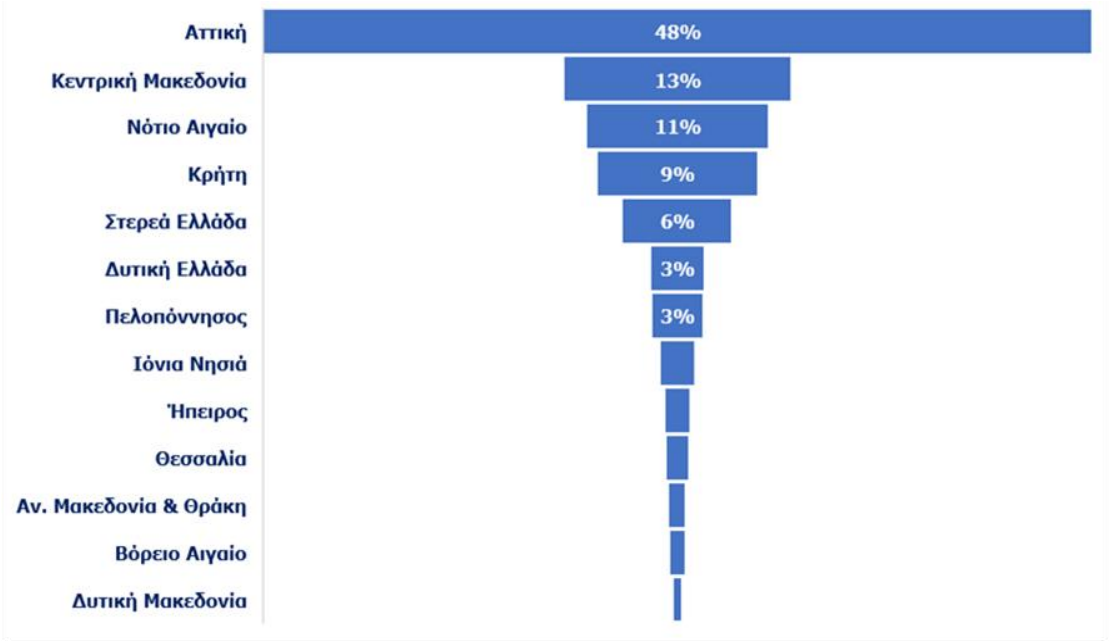

4.6.2 Επισκέπτες σε μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε την περίοδο 2015-2019 αύξηση στην επισκεψιμότητα των μουσείων της κατά +28% (από 175 χιλ. το 2015 σε 223 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες σημείωσαν αύξηση: Ηλεία (+22%, από 152 χιλ. το 2015 σε 186 χιλ. το 2019), Αχαΐα (+60%, από 20 χιλ. το 2015 σε 31 χιλ. το 2019) και Αιτωλοακαρνανία (+135%, από 3 χιλ. το 2015 σε 6 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, ο αριθμός των επισκεπτών στα μουσεία της Περιφέρειας κατέγραψε πτώση κατά -85% (από 223 χιλ. το 2019 σε 34 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες σημείωσαν μείωση: Ηλεία (-85%, από 186 χιλ. το 2019 σε 28 χιλ. το 2020), Αχαΐα (-87%, από 31 χιλ. το 2019 σε 4 χιλ. το 2020) και Αιτωλοακαρνανία (-80%, από 6 χιλ. το 2019 σε 1 χιλ. το 2020).

Πίνακας 42: Επισκέπτες σε μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Ηλεία	152.353	185.609	28.349	22%	-85%
Αχαΐα	19.569	31.278	3.917	60%	-87%
Αιτωλοακαρνανία	2.731	6.416	1.260	135%	-80%
Δυτική Ελλάδα	**174.653**	**223.303**	**33.526**	**28%**	**-85%**

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Ηλείας (85%) καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό και ακολουθούν οι Ενότητες Αχαΐας (12%) και Αιτωλοακαρνανίας (4%).

Διάγραμμα 54: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε Μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

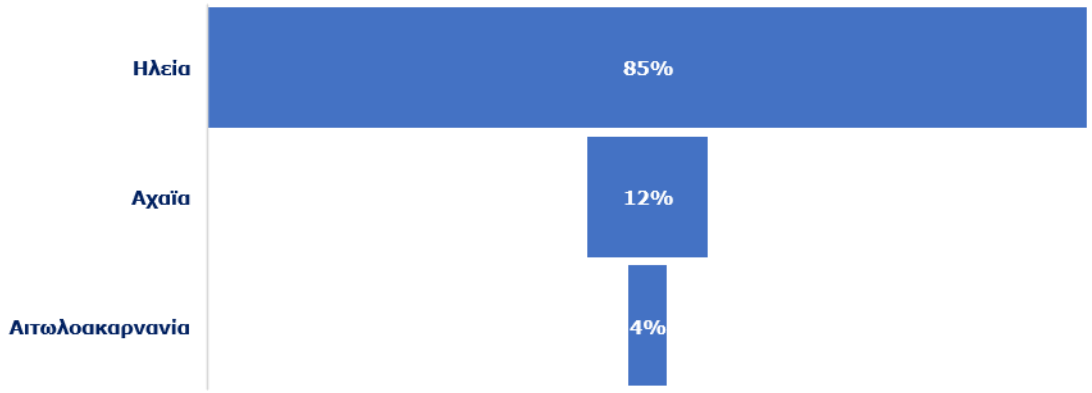

4.7 ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣ ΣΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ, 2015-2020

4.7.1 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Ο αριθμός των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε αύξηση κατά +32% (από 10,3 εκατ. επισκέπτες το 2015 σε 13,7 εκατ. επισκέπτες το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-9%, από 1,6 εκατ. το 2015 σε 1,5 εκατ. το 2019), Ιονίων Νήσων (-0,003%, από 237 χιλ. το 2015 σε 237 χιλ. το 2019) και Δυτικής Μακεδονίας (-28%, από 3 χιλ. το 2015 σε 2 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+50% ή +2,1 εκατ., από 4,1 εκατ. το 2015 σε 6,2 εκατ. το 2019), Κρήτης (+45% ή +673 χιλ., από 1,5 εκατ. το 2015 σε 2,2 εκατ. το 2019), Πελοποννήσου (+33% ή +481 χιλ., από 1,4 εκατ. το 2015 σε 1,9 εκατ. το 2019) και Στερεάς Ελλάδας (+26% ή +85 χιλ., από 324 χιλ. το 2015 σε 409 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, ο αριθμός των επισκεπτών στους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας μειώθηκε κατά -80% (από 13,7 εκατ. το 2019 σε 2,7 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν πτώση, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (-83% ή -5,2 εκατ., από 6,2 εκατ. το 2019 σε 1,0 εκατ. το 2020), Κρήτης (-80% ή -1,7 εκατ., από 2,2 εκατ. το 2019 σε 438 χιλ. το 2020), Πελοποννήσου (-78% ή -1,5 εκατ., από 1,9 εκατ. το 2019 σε 429 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-78% ή -1,2 εκατ., από 1,5 εκατ. το 2019 σε 336 χιλ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (-81% ή -432 χιλ., από 532 χιλ. το 2019 σε 100 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-78% ή -311 χιλ., από 398 χιλ. το 2019 σε 87 χιλ. το 2020) και Στερεάς Ελλάδας (-81% ή -330 χιλ., από 409 χιλ. το 2019 σε 79 χιλ. το 2020).

Πίνακας 43: Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττική	4.145.093	6.234.154	1.048.633	50%	-83%
Κρήτη	1.482.109	2.155.260	437.586	45%	-80%
Πελοπόννησος	1.441.529	1.922.164	428.560	33%	-78%
Νότιο Αιγαίο	1.638.165	1.495.796	336.136	-9%	-78%
Δυτική Ελλάδα	**486.368**	**532.089**	**100.091**	**9%**	**-81%**
Κεντρική Μακεδονία	350.106	398.153	87.102	14%	-78%
Στερεά Ελλάδα	324.175	409.071	78.918	26%	-81%
Ιόνια Νησιά	236.949	236.943	75.313	0%	-68%
Ήπειρος	80.677	88.471	29.639	10%	-66%
Βόρειο Αιγαίο	53.177	92.014	27.727	73%	-70%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	63.209	78.638	19.880	24%	-75%
Θεσσαλία	15.817	18.662	1.771	18%	-91%
Δυτική Μακεδονία	2.679	1.936	568	-28%	-71%
Ελλάδα	**10.320.053**	**13.663.351**	**2.671.924**	**32%**	**-80%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική αντιπροσωπεύει το 39% των επισκέψεων που καταγράφονται στην Ελλάδα και ακολουθούν η Κρήτη (16%), η Πελοπόννησος (16%) και το Νότιο Αιγαίο (13%). Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 84% των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας που καταγράφηκαν το 2020.

Διάγραμμα 55: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

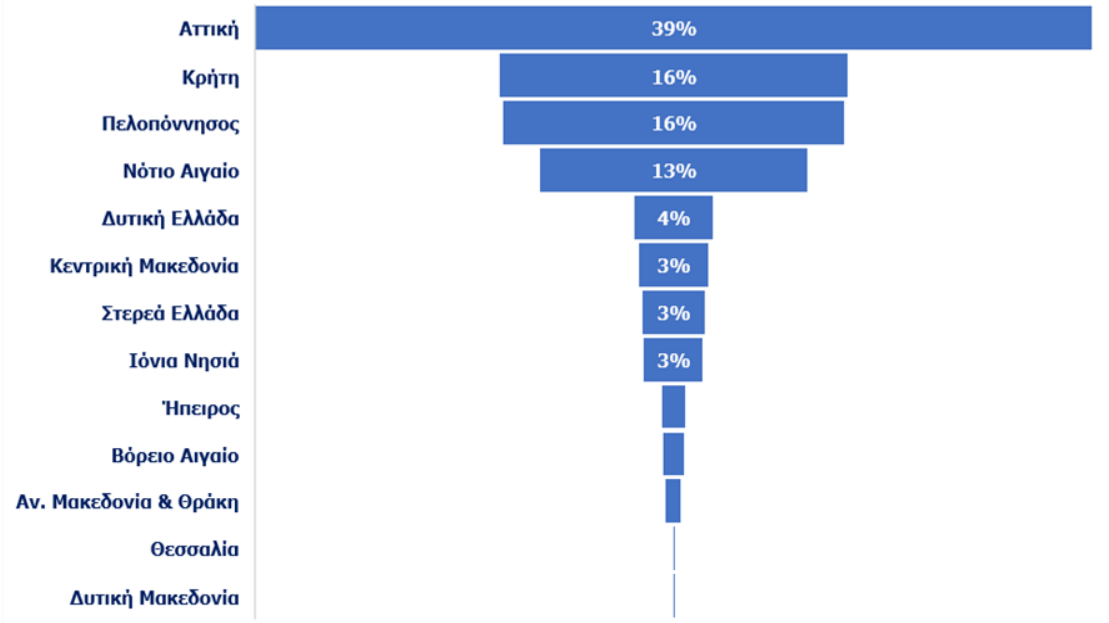

4.7.2 Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε την περίοδο 2015-2019 αύξηση στον αριθμό των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους κατά +9% (από 486 χιλ. το 2015 σε 532 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες σημείωσαν αύξηση: Ηλεία (+5%, από 477 χιλ. το 2015 σε 503 χιλ. το 2019), Αιτωλοακαρνανία (+523%, από 4 χιλ. το 2015 σε 24 χιλ. το 2019) και Αχαΐα (+0,5%, από 5 χιλ. το 2015 σε 5 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, ο αριθμός των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας κατέγραψε πτώση κατά -81% (από 532 χιλ. το 2019 σε 100 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες σημείωσαν μείωση: Ηλεία (-83%, από 503 χιλ. το 2019 σε 85 χιλ. το 2020), Αιτωλοακαρνανία (-45%, από 24 χιλ. το 2019 σε 13 χιλ. το 2020) και Αχαΐα (-51%, από 5 χιλ. το 2019 σε 3 χιλ. το 2020).

Πίνακας 44: Επισκέπτες σε αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Ηλείας	477.236	502.979	84.505	5%	-83%
Αιτωλοακαρνανίας	3.812	23.765	12.953	523%	-45%
Αχαΐας	5.320	5.345	2.633	0%	-51%
Δυτική Ελλάδα	**486.368**	**532.089**	**100.091**	**9%**	**-81%**

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Ηλείας (84%) καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό και ακολουθούν οι Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας (13%) και Αχαΐας (3%).

Διάγραμμα 56: Ποσοστιαία κατανομή των επισκεπτών σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

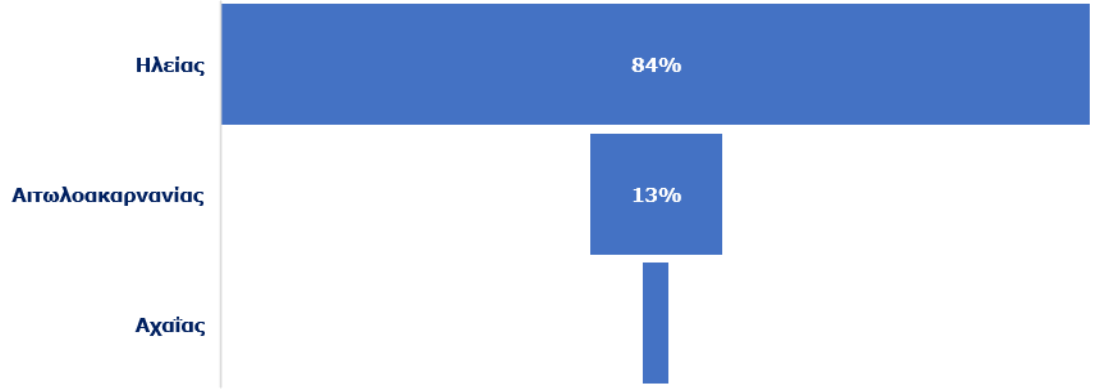

4.8 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΣΕ ΜΟΥΣΕΙΑ (ΣΕ €), 2015-2020

4.8.1 Εισπράξεις σε μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι εισπράξεις στα μουσεία της Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +88% (από € 12,4 εκατ. το 2015 σε € 23,3 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση, με εξαίρεση την Περιφέρεια Θεσσαλίας (-3%, από € 27 χιλ. το 2015 σε € 26 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+113% ή + € 7,2 εκατ., από € 6,4 εκατ. το 2015 σε € 13,5 εκατ. το 2019), Κρήτης (+89% ή + € 1,1 εκατ., από € 1,2 εκατ. το 2015 σε € 2,3 εκατ. το 2019), Στερεάς Ελλάδας (+77% ή + € 908 χιλ., από € 1,2 εκατ. το 2015 σε € 2,1 εκατ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+73% ή + € 581 χιλ., από € 800 χιλ. το 2015 σε € 1,4 εκατ. το 2019) και Δυτικής Ελλάδας (+79% ή + € 414 χιλ., από € 521 χιλ. το 2015 σε € 935 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι εισπράξεις στα μουσεία της Ελλάδας μειώθηκαν κατά -83% (από € 23,3 εκατ. το 2019 σε € 4,0 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν πτώση, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (-84% ή - € 11,4 εκατ., από € 13,6 εκατ. το 2019 σε € 2,1 εκατ. το 2020), Κρήτης (-76% ή - € 1,7 εκατ., από € 2,3 εκατ. το 2019 σε € 543 χιλ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-79% ή - € 1,9 εκατ., από € 2,4 εκατ. το 2019 σε € 516 χιλ. το 2020), Στερεάς Ελλάδας (-88% ή - € 1,8 εκατ., από € 2,1 εκατ. το 2019 σε € 256 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-78% ή - € 1,1 εκατ., από € 1,4 εκατ. το 2019 σε € 305 χιλ. το 2020) και Δυτικής Ελλάδας (-89% ή - € 836 χιλ., από € 935 χιλ. το 2019 σε € 100 χιλ. το 2020).

Πίνακας 45: Εισπράξεις σε μουσεία της Ελλάδας ανά Περιφέρεια (σε €), 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττικής	6.359.969	13.546.010	2.127.182	113%	-84%
Κρήτης	1.202.376	2.277.840	543.397	89%	-76%
Νότιο Αιγαίο	1.908.145	2.410.001	516.033	26%	-79%
Κεντρικής Μακεδονίας	799.863	1.380.806	304.851	73%	-78%
Στερεάς Ελλάδας	1.180.550	2.088.808	255.960	77%	-88%
Δυτικής Ελλάδας	**521.270**	**935.207**	**99.648**	**79%**	**-89%**
Ιονίων Νήσων	115.902	262.705	64.828	127%	-75%
Πελοποννήσου	91.298	159.499	59.218	75%	-63%
Ηπείρου	47.700	79.259	27.232	66%	-66%
Βορείου Αιγαίου	91.086	95.252	18.660	5%	-80%
Αν. Μακεδονίας & Θράι	37.419	69.026	18.070	84%	-74%
Θεσσαλίας	26.500	25.730	7.363	-3%	-71%
Δυτικής Μακεδονίας	3.135	12.883	4.959	311%	-62%
Σύνολο	**12.385.213**	**23.343.026**	**4.047.401**	**88%**	**-83%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων σε μουσεία στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική το 2020 αντιπροσωπεύει σχεδόν τις μισές εισπράξεις (53%) που καταγράφηκαν στην Ελλάδα και ακολουθούν η Κρήτη (13%), το Νότιο Αιγαίο (13%) και η Κεντρική Μακεδονία (8%). Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 86% των εισπράξεων στα μουσεία της Ελλάδας που καταγράφηκαν το 2020.

Διάγραμμα 57: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων σε Μουσεία στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

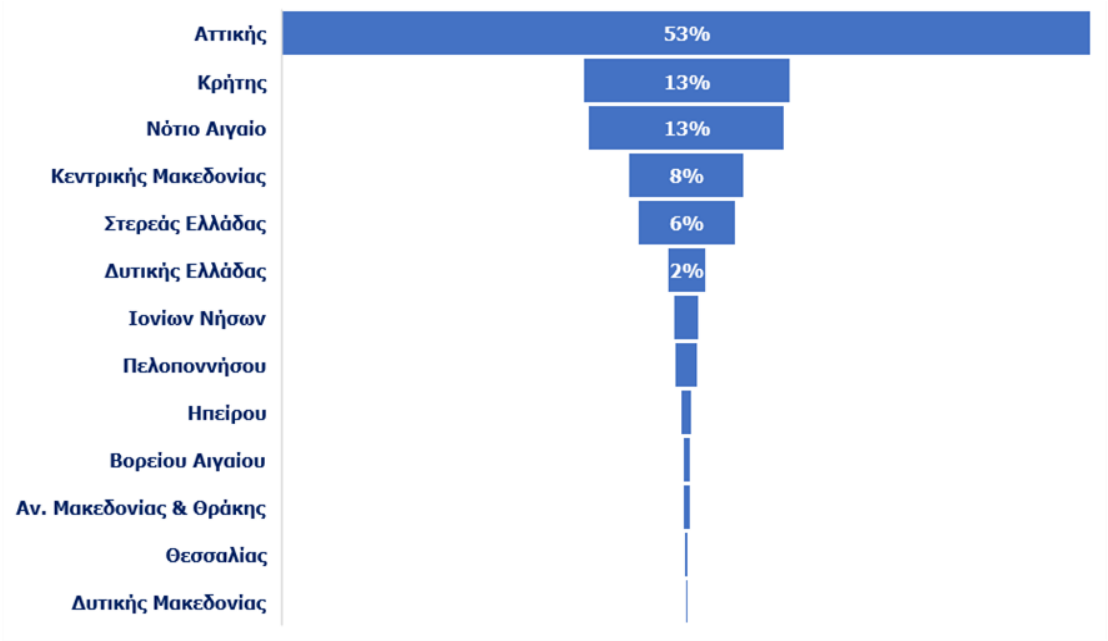

4.8.2 Εισπράξεις σε μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε την περίοδο 2015-2019 αύξηση εισπράξεων κατά +79% (από € 521 χιλ. το 2015 σε € 935 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες σημείωσαν αύξηση: Ηλεία (+78%, από € 507 χιλ. το 2015 σε € 901 χιλ. το 2019), Αχαΐα (+130%, από € 13 χιλ. το 2015 σε € 30 χιλ. το 2019) και Αιτωλοακαρνανία (+377%, από € 826 το 2015 σε € 4 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι εισπράξεις στα μουσεία της Περιφέρειας κατέγραψαν πτώση κατά -89% (από € 935 χιλ. το 2019 σε € 100 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες σημείωσαν μείωση: Ηλεία (-90%, από € 901 χιλ. το 2019 σε € 91 χιλ. το 2020), Αχαΐα (-78%, από € 30 χιλ. το 2019 σε € 7 χιλ. το 2020) και Αιτωλοακαρνανία (-56%, από € 4 χιλ. το 2019 σε € 2 χιλ. το 2020).

Πίνακας 46: Εισπράξεις σε μουσεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα (σε €), 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Ηλείας	507.499	901.455	91.340	78%	-90%
Αχαΐας	12.945	29.808	6.580	130%	-78%
Αιτωλοακαρνανίας	826	3.944	1.728	377%	-56%
Δυτικής Ελλάδας	**521.270**	**935.207**	**99.648**	**79%**	**-89%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Ηλείας (92%) καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό και ακολουθούν οι Ενότητες Αχαΐας (7%) και Αιτωλοακαρνανίας (2%).

Διάγραμμα 58: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων σε Μουσεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

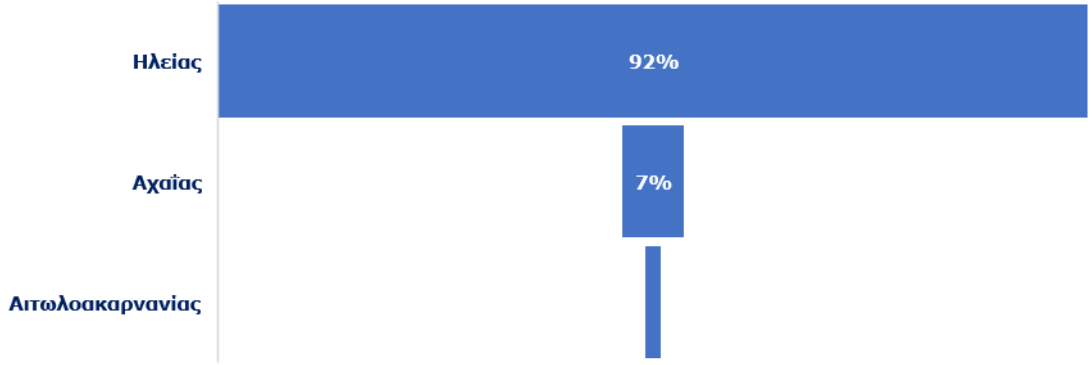

4.9 ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΣΕ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ (ΣΕ €), 2015-2020

4.9.1 Εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι εισπράξεις στους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +145% (από € 43,8 εκατ. το 2015 σε € 107,6 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Θεσσαλίας (-78%, από € 15 χιλ. το 2015 σε € 3 χιλ. το 2019) και Δυτικής Μακεδονίας (-20%, από € 312 το 2015 σε € 250 το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτα μεγέθη καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Αττικής (+188% ή + € 39,0 εκατ., από € 20,7 εκατ. το 2015 σε € 59,7 εκατ. το 2019), Κρήτης (+178% ή + € 9,9 εκατ., από € 5,6 εκατ. το 2015 σε € 15,4 εκατ. το 2019), Νοτίου Αιγαίου (+92% ή + € 6,0 εκατ., από € 6,4 εκατ. το 2015 σε € 12,4 εκατ. το 2019), Πελοποννήσου (+107% ή + € 5,4 εκατ., από € 5,1 εκατ. το 2015 σε € 10,5 εκατ. το 2019), Δυτικής Ελλάδας (+49% ή + € 1,2 εκατ., από € 2,5 εκατ. το 2015 σε € 3,7 εκατ. το 2019) και Στερεάς Ελλάδας (+77% ή + € 1,2 εκατ., από € 1,6 εκατ. το 2015 σε € 2,8 εκατ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι εισπράξεις στους αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας μειώθηκαν κατά -84% (από € 107,6 εκατ. το 2019 σε € 17,1 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν πτώση, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτα μεγέθη να καταγράφονται στις Περιφέρειες Αττικής (-86% ή - € 51,2 εκατ., από € 59,7 εκατ. το 2019 σε € 8,5 εκατ. το 2020), Κρήτης (-82% ή - € 12,7 εκατ., από € 15,4 εκατ. το 2019 σε € 2,7 εκατ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-82% ή - € 10,1 εκατ., από € 12,4 εκατ. το 2019 σε € 2,3 εκατ. το 2020), Πελοποννήσου (-81% ή - € 8,5 εκατ., από € 10,5 εκατ. το 2019 σε € 2,0 εκατ. το 2020), Δυτικής Ελλάδας (-87% ή - € 3,2 εκατ., από € 3,7 εκατ. το 2019 σε € 473 χιλ. το 2020), Στερεάς Ελλάδας (-85% ή - € 2,4 εκατ., από € 2,8 εκατ. το 2019 σε € 423 χιλ. το 2020) και Κεντρικής Μακεδονίας (-80% ή - € 1,1 εκατ., από € 1,4 εκατ. το 2019 σε € 278 χιλ. το 2020).

Πίνακας 47: Εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας ανά Περιφέρεια (σε €), 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αττικής	20.714.434	59.673.091	8.476.452	188%	-86%
Κρήτης	5.560.286	15.430.219	2.747.790	178%	-82%
Νότιου Αιγαίου	6.438.240	12.392.739	2.253.893	92%	-82%
Πελοποννήσου	5.082.045	10.495.760	2.005.587	107%	-81%
Δυτικής Ελλάδας	**2.503.123**	**3.720.409**	**473.448**	**49%**	**-87%**
Στερεάς Ελλάδας	1.588.160	2.817.993	422.921	77%	-85%
Κεντρικής Μακεδονίας	1.013.021	1.403.192	278.340	39%	-80%
Ιονίων Νήσων	602.602	907.794	248.604	51%	-73%
Ηπείρου	78.730	249.340	103.867	217%	-58%
Βορείου Αιγαίου	97.716	233.466	68.243	139%	-71%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	145.865	268.184	47.750	84%	-82%
Θεσσαλίας	15.215	3.383	1.560	-78%	-54%
Δυτικής Μακεδονίας	312	250	180	-20%	-28%
Σύνολο	**43.839.749**	**107.595.820**	**17.128.635**	**145%**	**-84%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων στους αρχαιολογικούς χώρους στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική το 2020 αντιπροσωπεύει σχεδόν τις μισές εισπράξεις (49%) που καταγράφονται στην Ελλάδα και ακολουθούν η Κρήτη (16%), το Νότιο Αιγαίο (13%) και η Πελοπόννησος (12%). Δηλαδή οι 4 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 90% των εισπράξεων σε αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας που καταγράφηκαν το 2020.

Διάγραμμα 59: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων σε αρχαιολογικούς χώρους στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

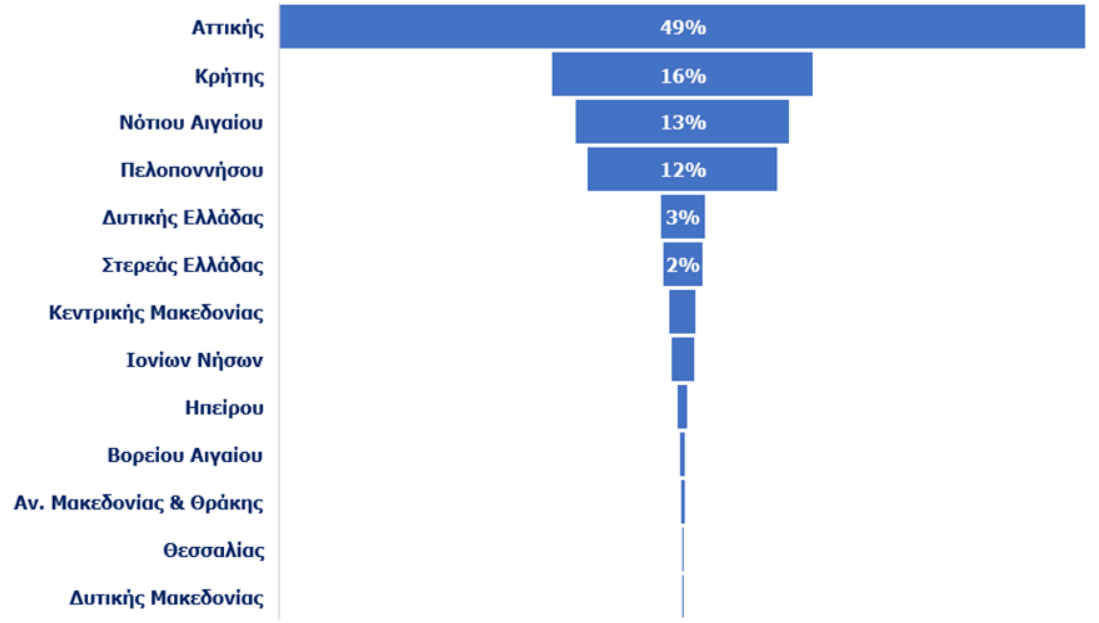

4.9.2 Εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε την περίοδο 2015-2019 αύξηση εισπράξεων στους αρχαιολογικούς της χώρους κατά +49% (από € 2,5 εκατ. το 2015 σε € 3,7 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες σημείωσαν αύξηση: Ηλεία (+48%, από € 2,5 εκατ. το 2015 σε € 3,7 εκατ. το 2019), Αιτωλοακαρνανία (+966%, από € 2 χιλ. το 2015 σε € 26 χιλ. το 2019) και Αχαΐα (+26%, από € 3 χιλ. το 2015 σε € 4 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι εισπράξεις στους αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας κατέγραψαν πτώση κατά -87% (από € 3,7 εκατ. το 2019 σε € 473 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν πτώση: Ηλεία (-88%, από € 3,7 εκατ. το 2019 σε € 451 χιλ. το 2020), Αιτωλοακαρνανία (-23%, από € 26 χιλ. το 2019 σε € 20 χιλ. το 2020) και Αχαΐα (-47%, από € 4 χιλ. το 2019 σε € 2 χιλ. το 2020).

Πίνακας 48: Εισπράξεις σε αρχαιολογικούς χώρους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα (σε €), 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Ηλείας	2.497.609	3.690.314	451.114	48%	-88%
Αιτωλοακαρνανία	2.463	26.257	20.290	966%	-23%
Αχαΐας	3.051	3.838	2.044	26%	-47%
Δυτική Ελλάδα	**2.503.123**	**3.720.409**	**473.448**	**49%**	**-87%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, παρατηρούμε ότι η Ενότητα Ηλείας (95%) καταγράφει το υψηλότερο ποσοστό και ακολουθούν οι Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας (4%) και Αχαΐας (0,4%).

Διάγραμμα 60: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων σε αρχαιολογικούς χώρους στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

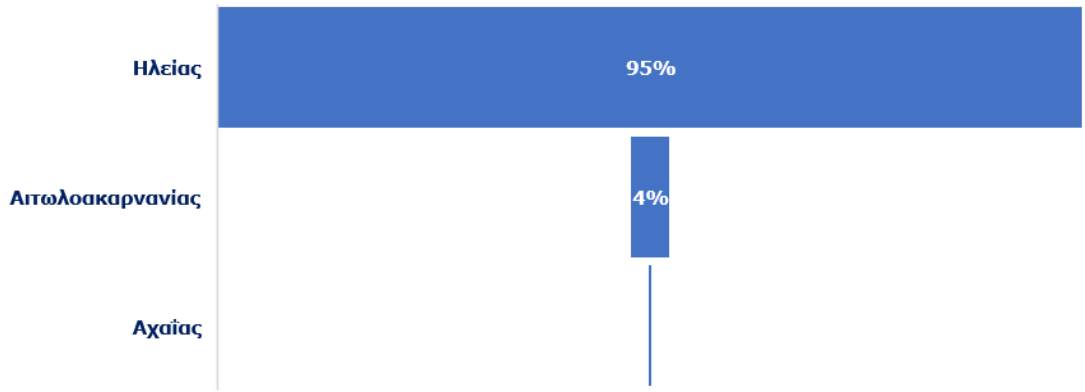

5 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ, 2016-2020

5.1 ΒΑΣΙΚΑ ΜΕΓΕΘΗ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, 2016-2020

Η συγκέντρωση και επεξεργασία ταξιδιωτικών στοιχείων ανά Περιφέρεια, όπως αυτά συλλέγονται μέσω της Έρευνας Συνόρων[10], ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 2016 και έκτοτε η Τράπεζα της Ελλάδος συγκεντρώνει στοιχεία για την περιφερειακή κατανομή των ταξιδιωτικών εισπράξεων, καθώς και των επισκέψεων και διανυκτερεύσεων των εισερχόμενων ταξιδιωτών[11]. Η ταξινόμηση των Περιφερειών γίνεται σύμφωνα με την επίσημη στατιστική ταξινόμηση της ΕΕ (NUTS 2013/EU-28) και συγκεκριμένα με το δεύτερο επίπεδο αυτής (NUTS 2), που συμπίπτει με την διοικητική διαίρεση της χώρας σε 13 Περιφέρειες. Ως επισκέψεις, ορίζονται οι επισκέψεις που κάνει ένας τουρίστας στις επιμέρους Περιφέρειες της χώρας. Για παράδειγμα ένας τουρίστας που ταξιδεύει στην Ελλάδα και επισκέπτεται δύο Περιφέρειες (π.χ. Αττικής και Νοτίου Αιγαίου) στην Έρευνα Συνόρων καταγράφεται ως μια **άφιξη** και δύο **επισκέψεις**.

5.1.1 Επισκέψεις στην Ελλάδα

Οι επισκέψεις στην Ελλάδα την περίοδο 2016-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +29% (από 28,4 εκατ. το 2016 σε 36,6 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με εξαίρεση την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας (-8%, από 330 χιλ. το 2016 σε 304 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτους αριθμούς καταγράφηκαν στις Περιφέρειες: Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+181% ή +2,5 εκατ., από 1,4 εκατ. το 2016 σε 3,8 εκατ. το 2019), Νοτίου Αιγαίου (+32% ή +1,7 εκατ., από 5,2 εκατ. το 2016 σε 6,9 εκατ. το 2019), Αττικής (+30% ή +1,4 εκατ., από 4,5 εκατ. το 2016 σε 5,9 εκατ. το 2019), Κρήτης (+17% ή +751 χιλ., από 4,5 εκατ. το 2016 σε 5,3 εκατ. το 2019) και Ιονίων Νήσων (+24% ή +591 χιλ., από 2,5 εκατ. το 2016 σε 3,0 εκατ. το 2019).

Αντίθετα την περίοδο 2019-2020, οι επισκέψεις στην Ελλάδα κατέγραψαν μείωση κατά -77% (από 36,6 εκατ. το 2019 σε 8,3 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στον αριθμό των επισκέψεων τους, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς να καταγράφονται στις Περιφέρειες:

[10] Για συνοπτική παρουσίαση της μεθοδολογίας της Έρευνας Συνόρων βλ. εδώ.

[11] Δεν περιλαμβάνονται μεγέθη από κρουαζιέρες, πέραν όσων καταγράφονται από την Έρευνα Συνόρων.

Κεντρικής Μακεδονίας (-81% ή -5,5 εκατ., από 6,8 εκατ. το 2019 σε 1,3 εκατ. το 2020), Νοτίου Αιγαίου (-77% ή -5,3 εκατ., από 6,9 εκατ. το 2019 σε 1,6 εκατ. το 2020), Αττικής (-73% ή -4,3 εκατ., από 5,9 εκατ. το 2019 σε 1,6 εκατ. το 2020), Κρήτης (-77% ή -4,1 εκατ., από 5,3 εκατ. το 2019 σε 1,2 εκατ. το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-84% ή -3,2 εκατ., από 3,8 εκατ. το 2019 σε 602 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-74% ή -2,2 εκατ., από 3,0 εκατ. το 2019 σε 805 χιλ. το 2020).

Πίνακας 49: Επισκέψεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016-2020

Επισκέψεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016-2020					
Περιφέρεια	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Αττικής	4.543	5.923	1.622	30%	-73%
Νότιο Αιγαίο	5.227	6.893	1.572	32%	-77%
Κεντρική Μακεδονία	6.395	6.761	1.280	6%	-81%
Κρήτη	4.537	5.288	1.236	17%	-77%
Ιόνια Νησιά	2.457	3.048	805	24%	-74%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	1.363	3.833	602	181%	-84%
Πελοπόννησος	843	899	278	7%	-69%
Ήπειρος	717	1.033	265	44%	-74%
Δυτική Ελλάδα	**513**	**817**	**188**	**59%**	**-77%**
Θεσσαλία	714	806	176	13%	-78%
Στερεά Ελλάδα	409	679	148	66%	-78%
Δυτική Μακεδονία	330	304	73	-8%	-76%
Βόρειο Αιγαίο	328	359	44	10%	-88%
Ελλάδα	**28.376**	**36.643**	**8.288**	**29%**	**-77%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των επισκέψεων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι η Αττική (20%), το Νότιο Αιγαίο (19%), η Κεντρική Μακεδονία (15%), η Κρήτη (15%) και τα Ιόνια Νησιά (10%) δέχονται το μεγαλύτερο ποσοστό επισκεπτών, αντιπροσωπεύοντας για το 2020 το 79% των συνολικών επισκέψεων στην Ελλάδα.

Διάγραμμα 61: Ποσοστιαία κατανομή των επισκέψεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

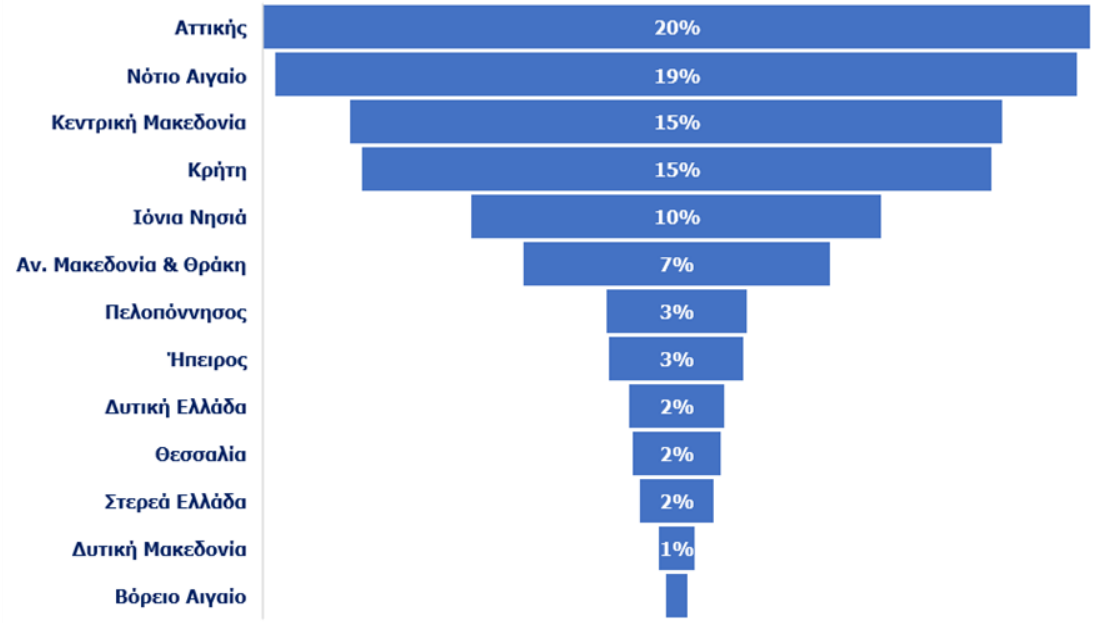

5.1.2 Επισκέψεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2% των επισκέψεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2020. Την περίοδο 2016-2019, η Περιφέρεια κατέγραψε αύξηση επισκέψεων κατά +59% (από 513 χιλ. το 2016 σε 817 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι αγορές σημείωσαν αύξηση: Αλβανία (+71%, από 78 χιλ. το 2016 σε 133 χιλ. το 2019), Γερμανία (+46%, από 48 χιλ. το 2016 σε 70 χιλ. το 2019), Ην. Βασίλειο (+12%, από 43 χιλ. το 2016 σε 48 χιλ. το 2019), Γαλλία (+53%, από 36 χιλ. το 2016 σε 55 χιλ. το 2019) και Λοιπές (+65%, από 309 χιλ. το 2016 σε 511 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι επισκέψεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσαν πτώση κατά -77% (από 817 χιλ. το 2019 σε 188 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι αγορές κατέγραψαν αρνητικό πρόσημο: Αλβανία (-69%, από 133 χιλ. το 2019 σε 41 χιλ. το 2020), Γερμανία (-65%, από 70 χιλ. το 2019 σε 24 χιλ. το 2020), Ην. Βασίλειο (-62%, από 48 χιλ. το 2019 σε 18 χιλ. το 2020), Γαλλία (-76%, από 55 χιλ. το 2019 σε 13 χιλ. το 2020) και Λοιπές (-82%, από 511 χιλ. το 2019 σε 92 χιλ. το 2020).

Πίνακας 50: Επισκέψεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε χιλ.), 2016-2020

Κατανομή επισκέψεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά αγορά (σε χιλ.), 2016-2020					
Χώρες Προέλευσης	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Αλβανία	78	133	41	71%	-69%
Γερμανία	48	70	24	46%	-65%
Ην. Βασίλειο	43	48	18	12%	-62%
Γαλλία	36	55	13	53%	-76%
Λοιπές	309	511	92	65%	-82%
Σύνολο	**513**	**817**	**188**	**59%**	**-77%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, οι επισκέπτες από την Αλβανία κατέχουν το υψηλότερο μερίδιο με 22% (15% το 2016) και ακολουθούν από την Γερμανία με 13% (9% το 2016), από το Ην. Βασίλειο με 10% (8% το 2016), από την Γαλλία με 7% (αμετάβλητο σε σχέση με το 2016) και από τις Λοιπές με 49% (60% το 2016).

Διάγραμμα 62: Ποσοστιαία κατανομή των επισκέψεων ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2016-2020

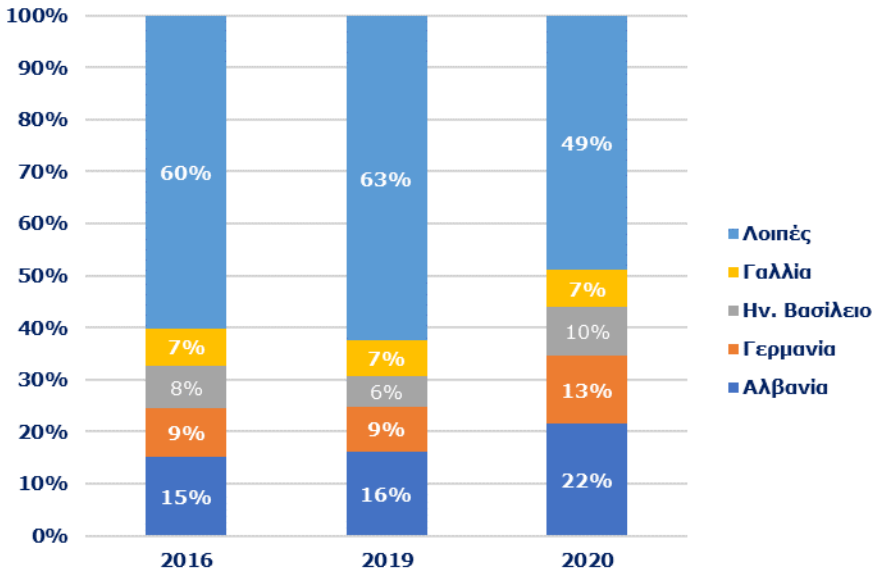

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.1.3 Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα την περίοδο 2016-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +22% (από 190,4 εκατ. το 2016 σε 232,5 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με εξαίρεση την Περιφέρεια Θεσσαλίας (-5%, από 5,1 εκατ. το 2016 σε 4,9 εκατ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτους αριθμούς καταγράφηκαν στις Περιφερειες Νοτίου Αιγαίου (+33% ή +13,2 εκατ., από 40,0 εκατ. το 2016 σε 53,2 εκατ. το 2019), Αττικής (+37% ή +9,3 εκατ., από 24,8 εκατ. το 2016 σε 34,0 εκατ. το 2019), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+88%, από 5,4 εκατ. το 2016 σε 10,2 εκατ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+12%, από 36,3 εκατ. το 2016 σε 40,8 εκατ. το 2019), Κρήτης (+10% ή +3,9 εκατ., από 39,4 εκατ. το 2016 σε 43,3 εκατ. το 2019) και Ιονίων Νήσων (+10% ή +2,3 εκατ., από 21,5 εκατ. το 2016 σε 23,7 εκατ. το 2019).

Αντίθετα την περίοδο 2019-2020, οι διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα κατέγραψαν μείωση κατά -72% (από 232,5 εκατ. το 2019 σε 64,1 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στον αριθμό των διανυκετρεύσεων τους, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς να καταγράφονται στις Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (-74% ή -39,5 εκατ., από 53,2 εκατ. το 2019 σε 13,6 εκατ. το 2020), Κρήτης (-76% ή -32,7 εκατ., από 43,3 εκατ. το 2019 σε 10,5 εκατ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-78% ή -31,6 εκατ., από 40,8 εκατ. το 2019 σε 9,2 εκατ. το 2020), Αττικής (-63% ή -21,6 εκατ., από 34,0 εκατ. το 2019 σε 12,5 εκατ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-71% ή -16,8 εκατ., από 23,7 εκατ. το 2019 σε 6,9 εκατ. το 2020).

Πίνακας 51: Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016-2020

Διανυκτερεύσεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε χιλ.), 2016-2020					
Περιφέρεια	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Νότιο Αιγαίο	39.996	53.169	13.628	33%	-74%
Αττικής	24.769	34.028	12.466	37%	-63%
Κρήτη	39.378	43.256	10.510	10%	-76%
Κεντρική Μακεδονία	36.330	40.808	9.168	12%	-78%
Ιόνια Νησιά	21.493	23.744	6.914	10%	-71%
Πελοπόννησος	5.760	6.466	2.766	12%	-57%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	5.414	10.171	2.352	88%	-77%
Θεσσαλία	5.121	4.889	1.365	-5%	-72%
Δυτική Ελλάδα	**2.742**	**4.530**	**1.324**	**65%**	**-71%**
Ήπειρος	3.622	4.003	1.248	11%	-69%
Στερεά Ελλάδα	1.845	2.978	1.090	61%	-63%
Δυτική Μακεδονία	1.475	1.520	644	3%	-58%
Βόρειο Αιγαίο	2.458	2.902	581	18%	-80%
Ελλάδα	**190.402**	**232.464**	**64.053**	**22%**	**-72%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων στις επιμέρους Περιφέρειες, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στο Νότιο Αιγαίο (21%), την Αττική (19%), την Κρήτη (16%), την Κεντρική Μακεδονία (14%) και τα Ιόνια Νησιά (11%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 82% των διανυκτερεύσεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2020.

Διάγραμμα 63: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

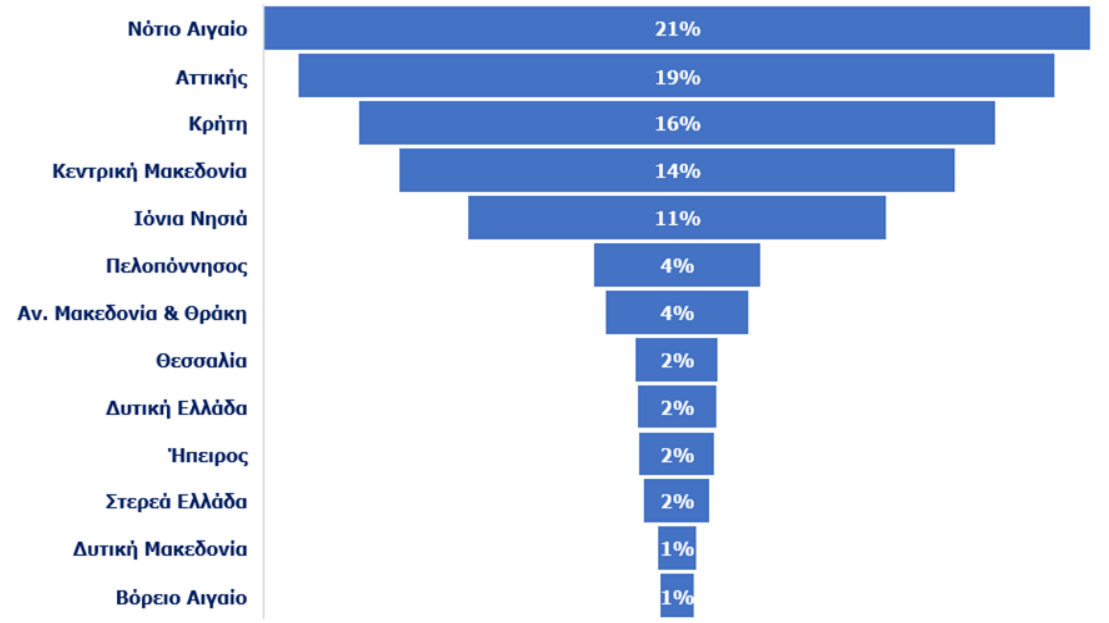

5.1.4 Διανυκτερεύσεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2% των διανυκτερεύσεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2020. Την περίοδο 2016-2019, η Περιφέρεια κατέγραψε αύξηση διανυκτερεύσεων κατά +65% (από 2,7 εκατ. το 2016 σε 4,5 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι αγορές σημείωσαν αύξηση: Γερμανία (+80%, από 373 χιλ. το 2016 σε 672 χιλ. το 2019), Ην. Βασίλειο (+45%, από 238 χιλ. το 2016 σε 346 χιλ. το 2019), Αλβανία (+36%, από 166 χιλ. το 2016 σε 226 χιλ. το 2019), Γαλλία (+86%, από 173 χιλ. το 2016 σε 322 χιλ. το 2019) και Λοιπές (+65%, από 1,8 εκατ. το 2016 σε 3,0 εκατ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι διανυκτερεύσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσαν πτώση κατά -71% (από 4,5 εκατ. το 2019 σε 1,3 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι αγορές κατέγραψαν αρνητικό πρόσημο: Γερμανία (-64%, από 672 χιλ. το 2019 σε 245 χιλ. το 2020), Ην. Βασίλειο (-47%, από 346 χιλ. το 2019 σε 182 χιλ. το 2020), Αλβανία (-26%, από 226 χιλ. το 2019 σε 166 χιλ. το 2020), Γαλλία (-76%, από 322 χιλ. το 2019 σε 78 χιλ. το 2020) και Λοιπές (-78%, από 3,0 εκατ. το 2019 σε 653 χιλ. το 2020).

Πίνακας 52: Διανυκτερεύσεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε χιλ.), 2016-2020

Κατανομή διανυκτερεύσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά αγορά (σε χιλ.), 2016-2020					
Χώρες Προέλευσης	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Γερμανία	373	672	245	80%	-64%
Ην. Βασίλειο	238	346	182	45%	-47%
Αλβανία	166	226	166	36%	-26%
Γαλλία	173	322	78	86%	-76%
Λοιπές	1.792	2.965	653	65%	-78%
Σύνολο	**2.742**	**4.530**	**1.324**	**65%**	**-71%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, οι επισκέπτες από την Γερμανία κατέχουν το υψηλότερο μερίδιο με 18% (14% το 2016) και ακολουθούν από το Ην. Βασίλειο με 14% (9% το 2016), από την Αλβανία με 13% (6% το 2016), από την Γαλλία με 6% (αμετάβλητο σε σχέση με το 2016) και από τις Λοιπές με 49% (65% το 2016).

Διάγραμμα 64: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2016-2020

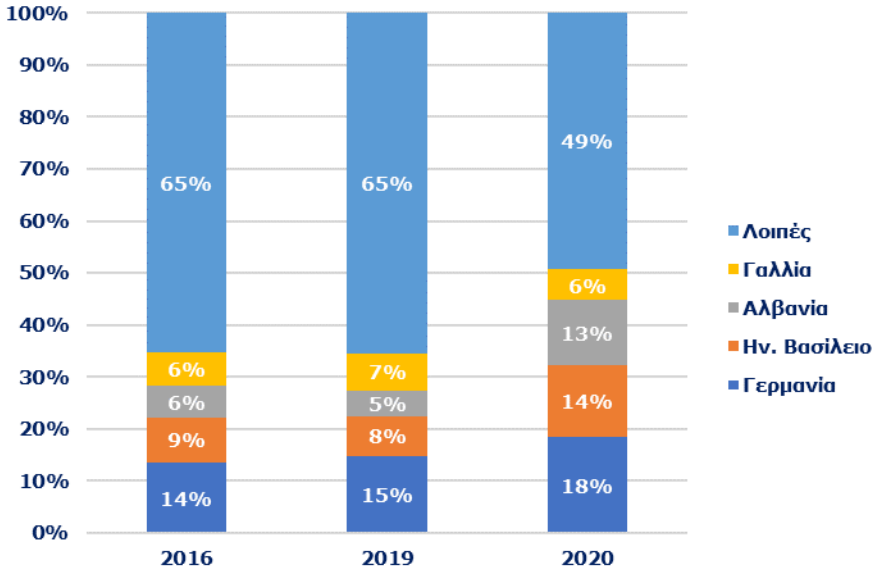

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.1.5 Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι εισπράξεις στην Ελλάδα την περίοδο 2016-2019 σημείωσαν αύξηση κατά +39% (από € 12,7 δισ. το 2016 σε € 17,7 δισ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με τις υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτους αριθμούς να σημειώνονται στις Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (+65% ή + € 2,0 δισ., από € 3,1 δισ. το 2016 σε € 5,2 δισ. το 2019), Αττικής (+49% ή + € 858 εκατ., από € 1,7 δισ. το 2016 σε € 2,6 δισ. το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+33% ή + € 562 εκατ., από € 1,7 δισ. το 2016 σε € 2,3 δισ. το 2019), Κρήτης (+16% ή + € 506 εκατ., από € 3,1 δισ. το 2016 σε € 3,6 δισ. το 2019) και Ιονίων Νήσων (+27% ή + € 408 εκατ., από € 1,5 δισ. το 2016 σε € 1,9 δισ. το 2019).

Αντίθετα την περίοδο 2019-2020, οι εισπράξεις στην Ελλάδα κατέγραψαν πτώση κατά -76% (από € 17,7 δισ. το 2019 σε € 4,3 δισ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση, με τις υψηλότερες μειώσεις σε απόλυτους αριθμούς να καταγράφονται στις Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (-76% ή - € 3,9 δισ., από € 5,2 δισ. το 2019 σε € 1,3 δισ. το 2020), Κρήτης (-76% ή - € 2,7 δισ., από € 3,6 δισ. το 2019 σε € 861 εκατ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-82% ή - € 1,8 δισ., από € 2,3 δισ. το 2019 σε € 412 εκατ. το 2020), Αττικής (-71% ή - € 1,8 δισ., από € 2,6 δισ. το 2019 σε € 761 εκατ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-77% ή - € 1,5 δισ., από € 1,9 δισ. το 2019 σε € 446 εκατ. το 2020).

Πίνακας 53: Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε εκατ. €), 2016-2020

Εισπράξεις στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε εκατ. €), 2016-2020					
Περιφέρεια	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Νότιο Αιγαίο	3.136	5.175	1.257	65%	-76%
Κρήτη	3.095	3.601	861	16%	-76%
Αττικής	1.734	2.592	761	49%	-71%
Ιόνια Νησιά	1.504	1.911	446	27%	-77%
Κεντρική Μακεδονία	1.688	2.250	412	33%	-82%
Πελοπόννησος	324	417	132	29%	-68%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	288	440	91	53%	-79%
Θεσσαλία	301	355	87	18%	-76%
Ήπειρος	218	261	82	20%	-69%
Δυτική Ελλάδα	**146**	**257**	**70**	**77%**	**-73%**
Στερεά Ελλάδα	117	180	59	54%	-67%
Δυτική Μακεδονία	68	76	27	12%	-64%
Βόρειο Αιγαίο	131	165	25	26%	-85%
Ελλάδα	**12.749**	**17.680**	**4.310**	**39%**	**-76%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων στις επιμέρους Περιφέρειες για το 2020, παρατηρούμε ότι τα υψηλότερα ποσοστά καταγράφονται στο Νότιο Αιγαίο (29%), την Κρήτη (20%), την Αττική (18%), τα Ιόνια Νησιά (10%) και την Κεντρική Μακεδονία (10%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν το 87% των εισπράξεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2020.

Διάγραμμα 65: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

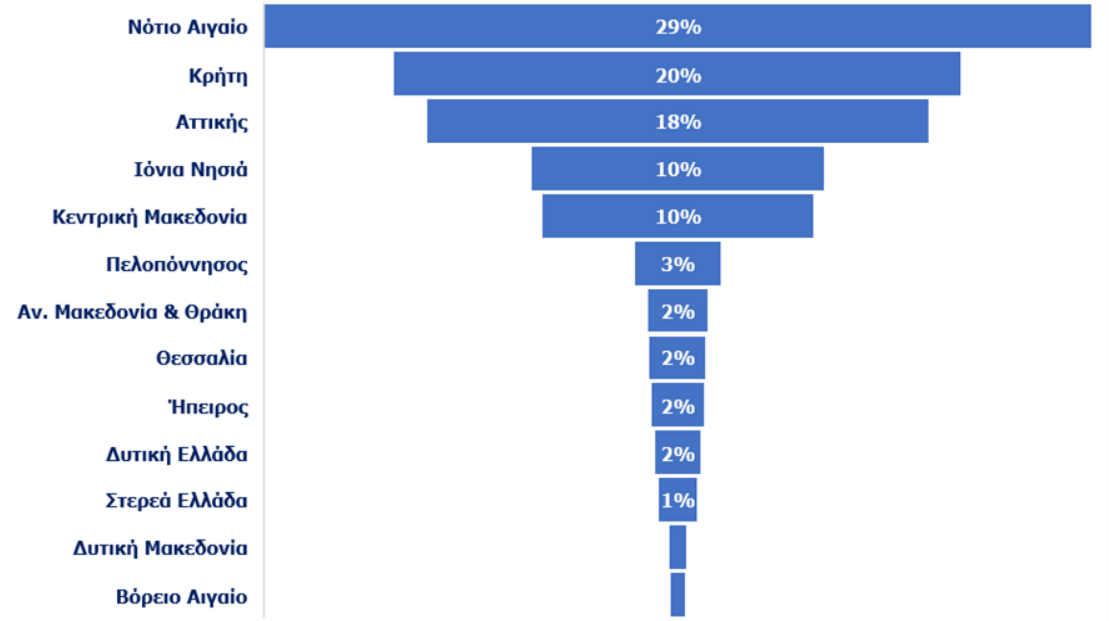

5.1.6 Εισπράξεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσωπεύει το 2% των εισπράξεων που καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2020. Την περίοδο 2016-2019, η Περιφέρεια κατέγραψε αύξηση εισπράξεων κατά +77% (από € 146 εκατ. το 2016 σε € 257 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι αγορές σημείωσαν αύξηση: Αλβανία (+107%, από
€ 13 εκατ. το 2016 σε € 27 εκατ. το 2019), Ην. Βασίλειο (+32%, από € 14 εκατ. το 2016 σε € 18 εκατ. το 2019), Γερμανία (+109%, από € 17 εκατ. το 2016 σε € 36 εκατ. το 2019), Γαλλία (+36%, από € 12 εκατ. το 2016 σε € 17 εκατ. το 2019) και Λοιπές (+79%, από € 90 εκατ. το 2016 σε € 160 εκατ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι εισπράξεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσαν πτώση κατά -73% (από € 257 εκατ. το 2019 σε € 70 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι αγορές κατέγραψαν αρνητικό πρόσημο: Αλβανία (-48%, από € 27 εκατ. το 2019 σε € 14 εκατ. το 2020), Ην. Βασίλειο (-42%, από € 18 εκατ. το 2019 σε € 10 εκατ. το 2020), Γερμανία (-73%, από € 36 εκατ. το 2019 σε € 10 εκατ. το 2020), Γαλλία (-80%, από € 17 εκατ. το 2019 σε € 3 εκατ. το 2020) και Λοιπές (-80%, από € 160 εκατ. το 2019 σε € 32 εκατ. το 2020).

Πίνακας 54: Εισπράξεις ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε εκατ. €), 2016-2020

Κατανομή εισπράξεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά αγορά (σε εκατ. €), 2016-2020					
Χώρες Προέλευσης	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Αλβανία	13	27	14	107%	-48%
Ην. Βασίλειο	14	18	10	32%	-42%
Γερμανία	17	36	10	109%	-73%
Γαλλία	12	17	3	36%	-80%
Λοιπές	90	160	32	79%	-80%
Σύνολο	**146**	**257**	**70**	**77%**	**-73%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Όσον αφορά την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, οι επισκέπτες από την Αλβανία κατέχουν το υψηλότερο μερίδιο με 20% (9% το 2016) και ακολουθούν από το Ην. Βασίλειο με 15% (9% το 2016), από την Γερμανία με 14% (12% το 2016), από την Γαλλία με 5% (8% το 2016) και από τις Λοιπές με 46% (62% το 2016).

Διάγραμμα 66: Ποσοστιαία κατανομή των εισπράξεων ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2016-2020

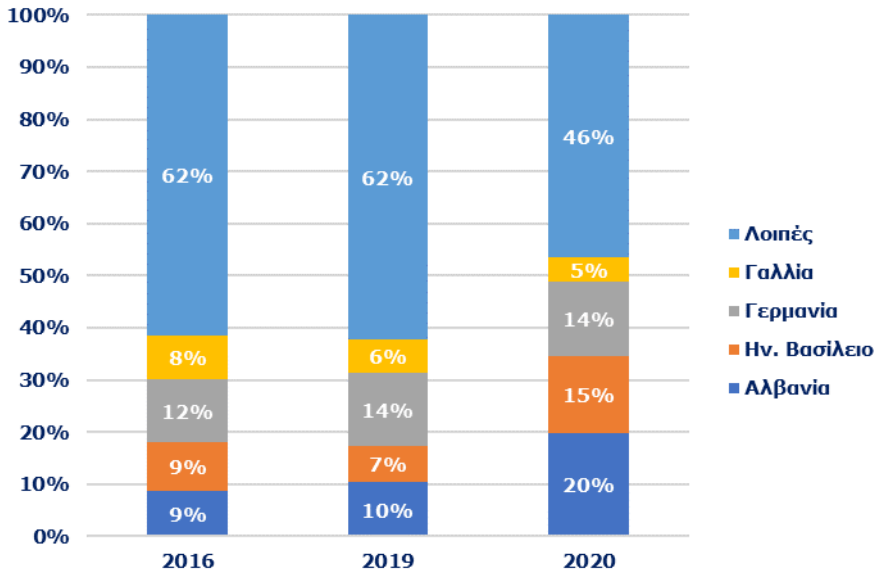

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2 ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, 2016-2020

5.2.1 Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα

Η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα την περίοδο 2016-2019 σημείωσε αύξηση κατά +7% (από € 449 το 2016 σε € 482 το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κρήτης (-0,2%, από € 682 το 2016 σε € 681 το 2019), Στερεάς Ελλάδας (-7%, από € 287 το 2016 σε € 265 το 2019), Ηπείρου (-17%, από € 304 το 2016 σε € 253 το 2019) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-46%, από € 212 το 2016 σε € 115 το 2019). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (+25%, από € 600 το 2016 σε € 751 το 2019), Βορείου Αιγαίου (+15%, από € 399 το 2016 σε € 460 το 2019), Ιονίων Νήσων (+2%, από € 612 το 2016 σε € 627 το 2019), Θεσσαλίας (+4%, από € 422 το 2016 σε € 440 το 2019), Πελοποννήσου (+21%, από € 384 το 2016 σε € 464 το 2019), Αττικής (+15%, από € 382 το 2016 σε € 438 το 2019), Δυτικής Ελλάδας (+11%, από € 283 το 2016 σε € 315 το 2019), Δυτικής Μακεδονίας (+21%, από € 205 το 2016 σε € 248 το 2019) και Κεντρικής Μακεδονίας (+26%, από € 264 το 2016 σε € 333 το 2019).

Παρόμοια είναι η αύξηση που καταγράφηκε και την περίοδο 2019-2020 στην Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη (+8%, από € 482 το 2019 σε € 520 το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (-12%, από € 627 το 2019 σε € 554 το 2020) και Κεντρικής Μακεδονίας (-3%, από € 333 το 2019 σε € 322 το 2020). Οι υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις καταγράφηκαν στις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (+50%, από € 265 το 2019 σε € 398 το 2020), Δυτικής Μακεδονίας (+49%, από € 248 το 2019 σε € 370 το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+32%, από € 115 το 2019 σε € 152 το 2020), Βορείου Αιγαίου (+22%, από € 460 το 2019 σε € 559 το 2020) και Ηπείρου (+22%, από € 253 το 2019 σε € 310 το 2020).

Πίνακας 55: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά Περιφέρεια (σε €), 2016-2020

Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016-2020					
Περιφέρεια	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Νότιο Αιγαίο	600	751	799	25%	6%
Κρήτη	682	681	697	0%	2%
Βόρειο Αιγαίο	399	460	559	15%	22%
Ιόνια Νησιά	612	627	554	2%	-12%
Θεσσαλία	422	440	493	4%	12%
Πελοπόννησος	384	464	475	21%	2%
Αττικής	382	438	469	15%	7%
Στερεά Ελλάδα	287	265	398	-7%	50%
Δυτική Ελλάδα	**283**	**315**	**371**	**11%**	**18%**
Δυτική Μακεδονία	205	248	370	21%	49%
Κεντρική Μακεδονία	264	333	322	26%	-3%
Ήπειρος	304	253	310	-17%	22%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	212	115	152	-46%	32%
Ελλάδα	**449**	**482**	**520**	**7%**	**8%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη μικρότερη από τον Μέσο Όρο και για τα τρία έτη, με εξαίρεση τις Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (€ 600 το 2016, € 751 το 2019 και € 799 το 2020), Κρήτης (€ 682 το 2016, € 681 το 2019 και € 697 το 2020), Βορείου Αιγαίου (μόνο για το 2020, € 399 το 2016, € 460 το 2019 και € 559 το 2020) και Ιονίων Νήσων (€ 612 το 2016, € 627 το 2019 και € 554 το 2020).

Διάγραμμα 67: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά Περιφέρεια (σε €), 2016-2020

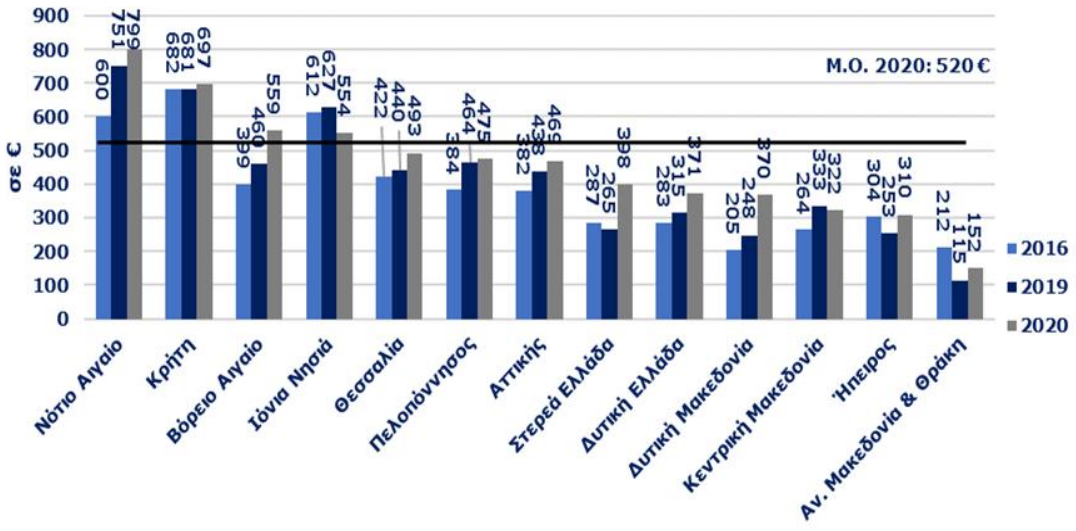

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.2 Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέγραψε αύξηση την περίοδο 2016-2019 κατά +11% (από € 283 το 2016 σε € 315 το 2019). Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση που καταγράφηκε σε όλες τις αγορές της Περιφέρειας, με εξαίρεση την αγορά της Γαλλίας (-11%, από € 335 το 2016 σε € 298 το 2019). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες αγορές: Ην. Βασίλειο (+18%, από € 319 το 2016 σε € 375 το 2019), Γερμανία (+43%, από € 363 το 2016 σε € 518 το 2019), Αλβανία (+21%, από € 165 το 2016 σε € 200 το 2019) και Λοιπές (+8%, από € 290 το 2016 σε € 313 το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σημείωσε αύξηση κατά +18% (από € 315 το 2019 σε € 371 το 2020). Η αύξηση αυτή είναι απόρροια της αύξησης που σημείωσαν οι αγορές του Ην. Βασιλείου (+53%, από € 375 το 2019 σε € 575 το 2020), της Αλβανίας (+70%, από € 200 το 2019 σε € 340 το 2020) και των Λοιπών (+13%, από € 313 το 2019 σε € 353 το 2020). Οι υπόλοιπες αγορές κατέγραψαν αρνητικό πρόσημο: Γερμανία (-21%, από € 518 το 2019 σε € 410 το 2020) και Γαλλία (-16%, από € 298 το 2019 σε € 250 το 2020). Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας υπολείπεται κατά -37%, -35% και -29% της συνολικής Μέσης Δαπάνης ανά Επίσκεψης που καταγράφηκε στην Ελλάδα τα έτη 2016, 2019 και 2020 αντίστοιχα.

Πίνακας 56: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε €), 2016-2020

Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (σε €), 2016-2020					
Χώρες Προέλευσης	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Ην. Βασίλειο	319	375	575	18%	53%
Γερμανία	363	518	410	43%	-21%
Αλβανία	165	200	340	21%	70%
Γαλλία	335	298	250	-11%	-16%
Λοιπές	290	313	353	8%	13%
Περιφέρεια	**283**	**315**	**371**	**11%**	**18%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Σε σύγκριση με το Μέσο Όρο της Περιφέρειας η εικόνα είναι μικτή, με τις αγορές της Γερμανίας (€ 363 το 2016, € 518 το 2019 και € 410 το 2020) και του Ην. Βασιλείου (€ 319 το 2016, € 375 το 2019 και € 575 το 2020) να καταγράφουν υψηλότερη Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και για τα τρία έτη σε σύγκριση με το σύνολο της Περιφέρειας, της Γαλλίας (€ 335 το 2016, € 298 το 2019 και € 250 το 2020) και των Λοιπών (€ 290 το 2016, € 313 το 2019 και € 353 το 2020) μόνο για το 2016 ενώ αντίθετα μόνο η αγορά της Αλβανίας (€ 165 το 2016, € 200 το 2019 και € 340 το 2020) κατέγραψε χαμηλότερη Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και για τα τρία έτη.

Διάγραμμα 68: Μέση Δαπάνη ανά Επίσκεψη και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε €), 2016-2020

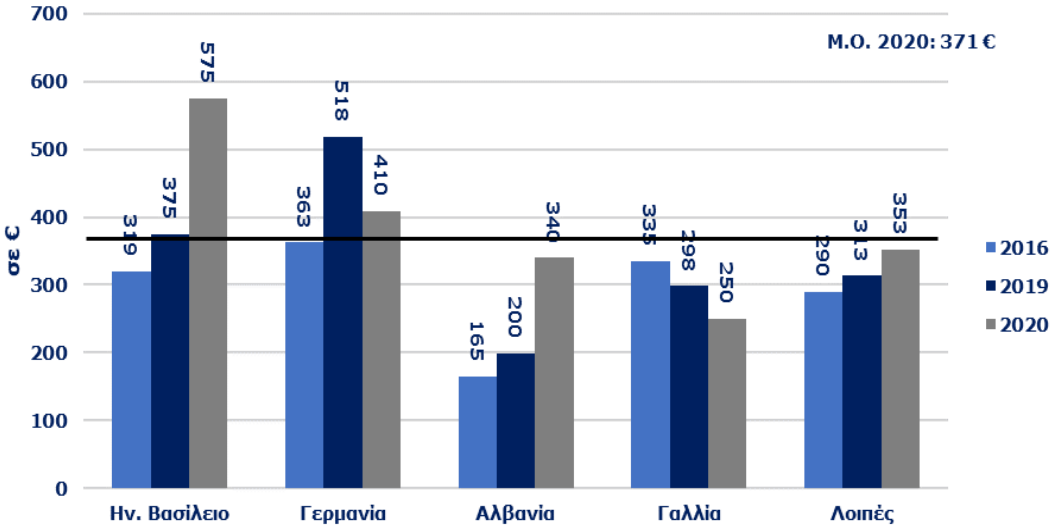

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.3 Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση στην Ελλάδα την περίοδο 2016-2019 σημείωσε αύξηση κατά +14% (από € 67 το 2016 σε € 76 το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδας (-5%, από € 63 το 2016 σε € 60 το 2019) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-19%, από € 53 το 2016 σε € 43 το 2019). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (+24%, από € 78 το 2016 σε € 97 το 2019), Κρήτης (+6%, από € 79 το 2016 σε € 83 το 2019), Ηπείρου (+9%, από € 60 το 2016 σε € 65 το 2019), Ιονίων Νήσων (+15%, από € 70 το 2016 σε € 80 το 2019), Θεσσαλίας (+23%, από € 59 το 2016 σε € 73 το 2019), Αττικής (+9%, από € 70 το 2016 σε € 76 το 2019), Δυτικής Ελλάδας (+7%, από € 53 το 2016 σε € 57 το 2019), Πελοποννήσου (+15%, από € 56 το 2016 σε € 64 το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+19%, από € 46 το 2016 σε € 55 το 2019), Βορείου Αιγαίου (+7%, από € 53 το 2016 σε € 57 το 2019) και Δυτικής Μακεδονίας (+8%, από € 46 το 2016 σε € 50 το 2019).

Αντίθετα, την περίοδο 2019-2020 η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση κατέγραψε μείωση κατά -12% (από € 76 το 2019 σε € 67 το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν μείωση, με εξαίρεση την Περιφέρεια Ηπείρου (+1%, από € 65 το 2019 σε € 66 το 2020). Οι υψηλότερες ποσοστιαίες μείωσεις την περίοδο 2019-2020, σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (-26%, από € 57 το 2019 σε € 42 το 2020), Πελοποννήσου (-26%, από € 64 το 2019 σε € 48 το 2020), Ιονίων Νήσων (-20%, από € 80 το 2019 σε € 65 το 2020), Αττικής (-20%, από € 76 το 2019 σε € 61 το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-18%, από € 55 το 2019 σε € 45 το 2020) και Δυτικής Μακεδονίας (-16%, από € 50 το 2019 σε € 42 το 2020).

Πίνακας 57: Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και ανά Περιφέρεια (σε €), 2016-2020

Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια (σε €), 2016-2020					
Περιφέρεια	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Νότιο Αιγαίο	78	97	92	24%	-5%
Κρήτη	79	83	82	6%	-2%
Ήπειρος	60	65	66	9%	1%
Ιόνια Νησιά	70	80	65	15%	-20%
Θεσσαλία	59	73	64	23%	-12%
Αττικής	70	76	61	9%	-20%
Στερεά Ελλάδα	63	60	54	-5%	-11%
Δυτική Ελλάδα	**53**	**57**	**53**	**7%**	**-7%**
Πελοπόννησος	56	64	48	15%	-26%
Κεντρική Μακεδονία	46	55	45	19%	-18%
Βόρειο Αιγαίο	53	57	42	7%	-26%
Δυτική Μακεδονία	46	50	42	8%	-16%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	53	43	39	-19%	-10%
Ελλάδα	**67**	**76**	**67**	**14%**	**-12%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση μικρότερη από τον Μέσο Όρο και για τα τρία έτη, με εξαίρεση τις Περιφέρειες: Νοτίου Αιγαίου (€ 78 το 2016, € 97 το 2019 και € 92 το 2020), Κρήτης (€ 79 το 2016, € 83 το 2019 και € 82 το 2020), Ιονίων Νήσων (μόνο το 2016 και το 2019, € 70 το 2016, € 80 το 2019 και € 65 το 2020) και Αττικής (μόνο το 2016 και 2019, € 70 το 2016, € 76 το 2019 και € 61 το 2020).

Διάγραμμα 69: Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και ανά Περιφέρεια (σε €), 2016-2020

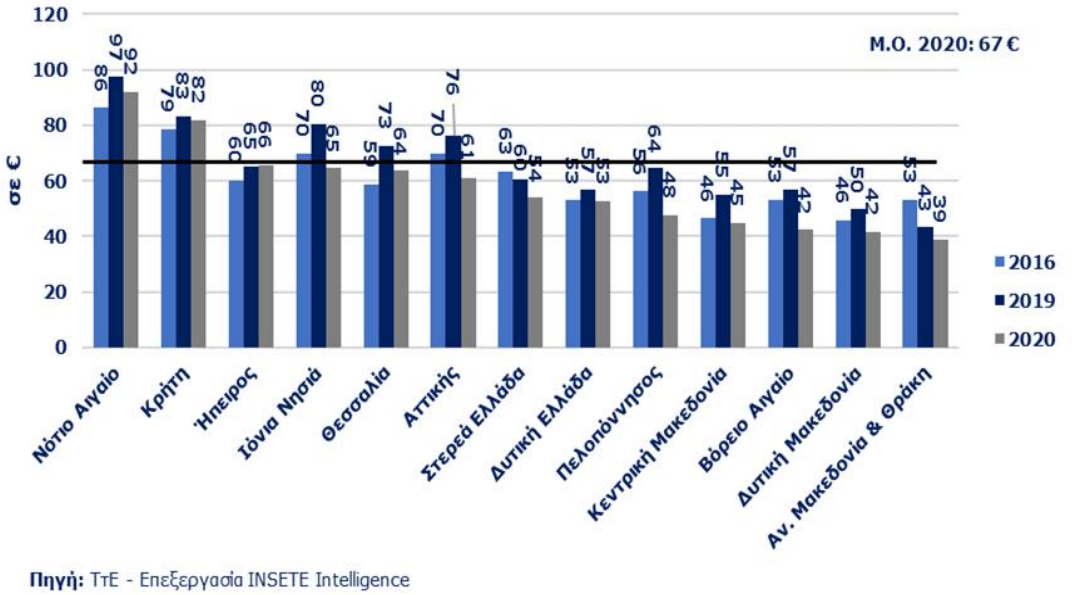

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.4 Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέγραψε αύξηση την περίοδο 2016-2019 κατά +7% (από € 53 το 2016 σε € 57 το 2019). Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση που καταγράφηκε στις αγορές της Αλβανίας (+52%, από € 77 το 2016 σε € 118 το 2019), της Γερμανίας (+16%, από € 47 το 2016 σε € 54 το 2019) και των Λοιπών (+8%, από € 50 το 2016 σε € 54 το 2019). Οι αγορές του Ην. Βασιλείου (-9%, από € 57 το 2016 σε € 52 το 2019) και της Γαλλίας (-27%, από € 70 το 2016 σε € 51 το 2019) σημείωσαν αρνητικό πρόσημο.

Την περίοδο 2019-2020, η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σημείωσε μείωση κατά -7% (από € 57 το 2019 σε € 53 το 2020). Η μείωση αυτή είναι απόρροια της μείωσης που καταγράφηκε στις αγορές της Αλβανίας (-29%, από € 118 το 2019 σε € 83 το 2020), της Γαλλίας (-18%, από € 51 το 2019 σε € 42 το 2020), της Γερμανίας (-25%, από € 54 το 2019 σε € 41 το 2020) και των Λοιπών (-8%, από € 54 το 2019 σε € 50 το 2020). Η αγορά του Ην. Βασιλείου (+10%, από € 52 το 2019 σε € 57 το 2020) ήταν η μόνη αγορά της Περιφέρειας που σημείωσε θετικό πρόσημο την περίοδο 2019-2020. Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας υπολείπεται κατά -21%, -25% και -22% του Μ.Ο. της χώρας τα έτη 2016, 2019 και 2020 αντίστοιχα.

Πίνακας 58: Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε €), 2016-2020

Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά χώρα προέλευσης (σε €), 2016-2020					
Χώρες Προέλευσης	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Αλβανία	77	118	83	52%	-29%
Ην. Βασίλειο	57	52	57	-9%	10%
Γαλλία	70	51	42	-27%	-18%
Γερμανία	47	54	41	16%	-25%
Λοιπές	50	54	50	8%	-8%
Περιφέρεια	**53**	**57**	**53**	**7%**	**-7%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Σε σύγκριση με τον Μέσο Όρο της Περιφέρειας η εικόνα είναι μικτή, με την αγορά της Αλβανίας (€ 77 το 2016, € 118 το 2019 και € 83 το 2020) να καταγράφει υψηλότερη Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και για τα τρία έτη σε σύγκριση με το σύνολο της Περιφέρειας, του Ην. Βασιλείου (€ 57 το 2016, € 52 το 2019 και € 57 το 2020) μόνο για τα έτη 2016 και 2020, της Γαλλίας (€ 70 το 2016, € 51 το 2019 και € 42 το 2020) μόνο για το 2016 ενώ αντίθετα οι αγορές της Γερμανίας (€ 47 το 2016, € 54 το 2019 και € 41 το 2020) και των Λοιπών (€ 50 το 2016, € 54 το 2019 και € 50 το 2020) κατέγραψαν χαμηλότερη Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και για τα τρία έτη.

Διάγραμμα 70: Μέση Δαπάνη ανά Διανυκτέρευση και ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε €), 2016-2020

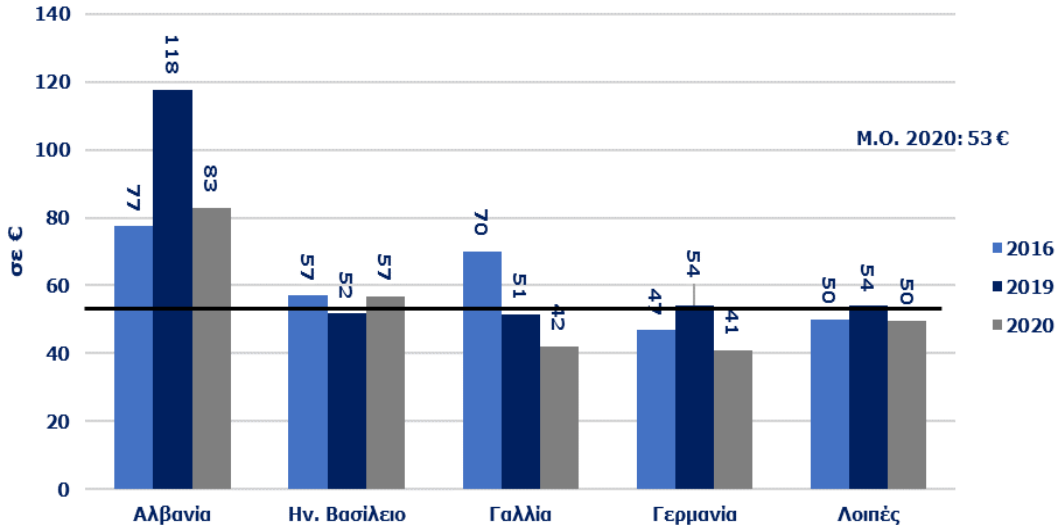

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.5 Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Η Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Ελλάδα την περίοδο 2016-2019 σημείωσε μείωση κατά -5% (από 6,7 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 6,3 διανυκτερεύσεις το 2019). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή με τις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου (+8%, από 7,5 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 8,1 διανυκτερεύσεις το 2019), Πελοποννήσου (+6%, από 6,8 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 7,2 διανυκτερεύσεις το 2019), Δυτικής Μακεδονίας (+11%, από 4,5 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 5,0 διανυκτερεύσεις το 2019), Νοτίου Αιγαίου (+0,2%, από 7,7 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 7,7 διανυκτερεύσεις το 2019), Αττικής (+4%, από 5,5 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 5,7 διανυκτερεύσεις το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (+6%, από 5,7 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 6,0 διανυκτερεύσεις το 2019) και Δυτικής Ελλάδας (+5%, από 5,3 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 5,5 διανυκτερεύσεις το 2019) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Ιονίων Νήσων (-10%, από 8,7 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 7,8 διανυκτερεύσεις το 2019), Κρήτης (-6%, από 8,7 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 8,2 διανυκτερεύσεις το 2019), Θεσσαλίας (-16%, από 7,2 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 6,1 διανυκτερεύσεις το 2019), Στερεάς Ελλάδας (-2%, από 4,5 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 4,4 διανυκτερεύσεις το 2019), Ηπείρου (-24%, από 5,1 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 3,9 διανυκτερεύσεις το 2019) και Αν. Μακεδονίας & Θράκης (-34%, από 4,0 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 2,7 διανυκτερεύσεις το 2019) μείωση.

Αντίθετα, την περίοδο 2019-2020 η Μέση Διάρκεια Παραμονής κατέγραψε αύξηση κατά +21% (από 6,3 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 7,7 διανυκτερεύσεις το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με τις υψηλότερες ποσοστιαίες αυξήσεις να σημειώνονται στις Περιφέρειες Δυτικής Μακεδονίας (+78%, από 5,0 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 8,9 διανυκτερεύσεις το 2020), Στερεάς Ελλάδας (+68%, από 4,4 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 7,4 διανυκτερεύσεις το 2020), Βορείου Αιγαίου (+64%, από 8,1 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 13,2 διανυκτερεύσεις το 2020), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (+47%, από 2,7 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 3,9 διανυκτερεύσεις το 2020), Πελοποννήσου (+38%, από 7,2 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 9,9 διανυκτερεύσεις το 2020) και Αττικής (+34%, από 5,7 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 7,7 διανυκτερεύσεις το 2020).

Πίνακας 59: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Περιφέρεια (σε διανυκτερεύσεις), 2016-2020

Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Περιφέρεια (σε διανυκτερεύσεις), 2016-2020					
Περιφέρεια	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Βόρειο Αιγαίο	7,5	8,1	13,2	8%	64%
Πελοπόννησος	6,8	7,2	9,9	6%	38%
Δυτική Μακεδονία	4,5	5,0	8,9	11%	78%
Νότιο Αιγαίο	7,7	7,7	8,7	0%	12%
Ιόνια Νησιά	8,7	7,8	8,6	-10%	10%
Κρήτη	8,7	8,2	8,5	-6%	4%
Θεσσαλία	7,2	6,1	7,8	-16%	28%
Αττικής	5,5	5,7	7,7	4%	34%
Στερεά Ελλάδα	4,5	4,4	7,4	-2%	68%
Κεντρική Μακεδονία	5,7	6,0	7,2	6%	19%
Δυτική Ελλάδα	**5,3**	**5,5**	**7,0**	**5%**	**27%**
Ήπειρος	5,1	3,9	4,7	-24%	22%
Αν. Μακεδονία & Θράκη	4,0	2,7	3,9	-34%	47%
Ελλάδα	**6,7**	**6,3**	**7,7**	**-5%**	**21%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η εικόνα στην Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Επίσκεψη είναι μικτή με τις Περιφέρειες του Βορείου Αιγαίου (7,5 διανυκτερεύσεις το 2016, 8,1 διανυκτερεύσεις το 2019 και 13,2 διανυκτερεύσεις το 2020), της Πελοποννήσου (6,8 διανυκτερεύσεις το 2016, 7,2 διανυκτερεύσεις το 2019 και 9,9 διανυκτερεύσεις το 2020), του Νοτίου Αιγαίου (7,7 διανυκτερεύσεις το 2016, 7,7 διανυκτερεύσεις το 2019 και 8,7 διανυκτερεύσεις το 2020), των Ιονίων Νήσων (8,7 διανυκτερεύσεις το 2016, 7,8 διανυκτερεύσεις το 2019 και 8,6 διανυκτερεύσεις το 2020) και της Κρήτης (8,7 διανυκτερεύσεις το 2016, 8,2 διανυκτερεύσεις το 2019 και 8,5 διανυκτερεύσεις το 2020) να καταγράφουν υψηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής από τον Μέσο Όρο της χώρας και για τα 3 έτη, της Θεσσαλίας (7,2 διανυκτερεύσεις το 2016, 6,1 διανυκτερεύσεις το 2019 και 7,8 διανυκτερεύσεις το 2020) μόνο τα έτη 2016 και 2020, της Δυτικής Μακεδονίας (4,5 διανυκτερεύσεις το 2016, 5,0 διανυκτερεύσεις το 2019 και 8,9 διανυκτερεύσεις το 2020) μόνο το 2020, ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Αττικής (5,5 διανυκτερεύσεις το 2016, 5,7 διανυκτερεύσεις το 2019 και 7,7 διανυκτερεύσεις το 2020), Στερεάς Ελλάδας (4,5 διανυκτερεύσεις το 2016, 4,4 διανυκτερεύσεις το 2019 και 7,4 διανυκτερεύσεις το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (5,7 διανυκτερεύσεις το 2016, 6,0 διανυκτερεύσεις το 2019 και 7,2 διανυκτερεύσεις το 2020), Δυτικής Ελλάδας (5,3 διανυκτερεύσεις το 2016, 5,5 διανυκτερεύσεις το 2019 και 7,0 διανυκτερεύσεις το 2020), Ηπείρου (5,1 διανυκτερεύσεις το 2016, 3,9 διανυκτερεύσεις το 2019 και 4,7 διανυκτερεύσεις το 2020) και Αν. Μακεδονίας &

Θράκης (4,0 διανυκτερεύσεις το 2016, 2,7 διανυκτερεύσεις το 2019 και 3,9 διανυκτερεύσεις το 2020) σημείωσαν χαμηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής από τον Μ.Ο της χώρας και για τα 3 έτη.

Διάγραμμα 71: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά Περιφέρεια (σε διανυκτερεύσεις), 2016-2020

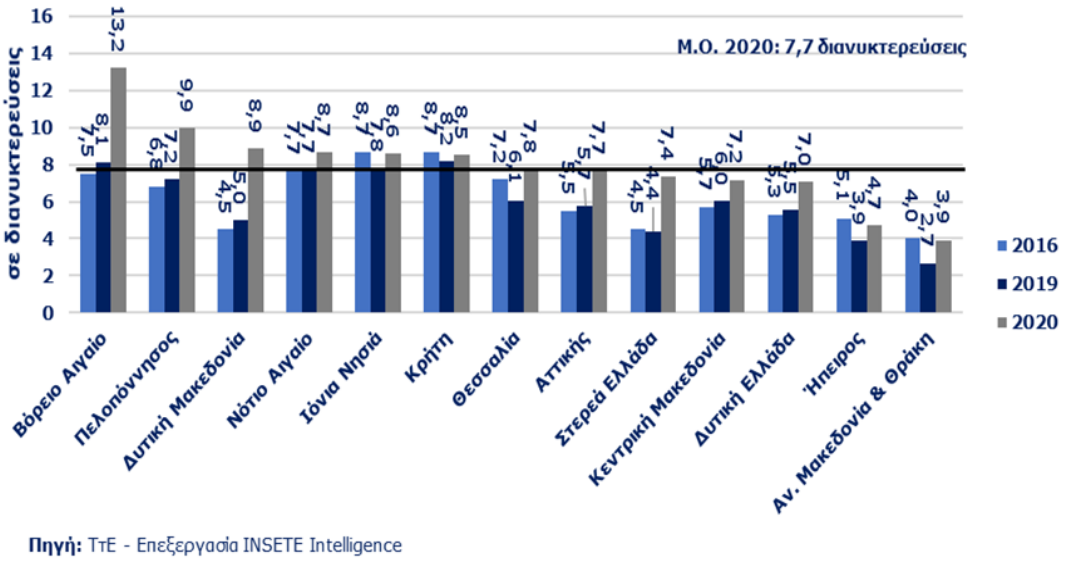

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.2.6 Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέγραψε αύξηση την περίοδο 2016-2019 κατά +5% (από 5,3 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 5,5 διανυκτερεύσεις το 2019). Η αύξηση αυτή οφείλεται στην αύξηση που καταγράφηκε σε όλες τις αγορές της Περιφέρειας, με εξαίρεση την Αλβανία (-20%, από 2,1 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 1,7 διανυκτερεύσεις το 2019). Ενδεικτικά οι υπόλοιπες αγορές: Ην. Βασίλειο (+29%, από 5,6 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 7,2 διανυκτερεύσεις το 2019), Γερμανία (+23%, από 7,8 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 9,6 διανυκτερεύσεις το 2019), Γαλλία (+22%, από 4,8 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 5,8 διανυκτερεύσεις το 2019) και Λοιπές (+0,1%, από 5,8 διανυκτερεύσεις το 2016 σε 5,8 διανυκτερεύσεις το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, η Μέση Διάρκεια Παραμονής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σημείωσε αύξηση κατά +27% (από 5,5 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 7,0 διανυκτερεύσεις το 2020). Η αύξηση αυτή είναι απόρροια της αύξησης που κατέγραψαν όλες οι αγορές: Ην. Βασίλειο (+40%, από 7,2 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 10,1 διανυκτερεύσεις το 2020), Γερμανία (+5%, από 9,6 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 10,0 διανυκτερεύσεις το 2020), Γαλλία (+2%, από 5,8 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 5,9 διανυκτερεύσεις το 2020), Αλβανία (+141%, από 1,7 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 4,1 διανυκτερεύσεις το 2020) και Λοιπές (+22%, από 5,8 διανυκτερεύσεις το 2019 σε 7,1 διανυκτερεύσεις το 2020). Επίσης, θα πρέπει να σημειώσουμε ότι η Μέση Διάρκεια Παραμονής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας υπολείπεται κατά -21%, -13% και -9% της συνολικής Μέσης Διάρκειας Παραμονής που καταγράφηκε στην Ελλάδα τα έτη 2016, 2019 και 2020 αντίστοιχα.

Πίνακας 60: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε διανυκτερεύσεις), 2016-2020

Μέση Διάρκεια Παραμονής στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά αγορά (σε διανυκτερεύσεις), 2016-2020					
Χώρες Προέλευσης	**2016**	**2019**	**2020**	**%Δ 2016-2019**	**%Δ 2019-2020**
Ην. Βασίλειο	5,6	7,2	10,1	29%	40%
Γερμανία	7,8	9,6	10,0	23%	5%
Γαλλία	4,8	5,8	5,9	22%	2%
Αλβανία	2,1	1,7	4,1	-20%	141%
Λοιπές	5,8	5,8	7,1	0%	22%
Περιφέρεια	**5,3**	**5,5**	**7,0**	**5%**	**27%**

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE - Intelligence

Σε σύγκριση με τον Μέσο Όρο της Περιφέρειας η εικόνα είναι μικτή, με τις αγορές του Ην. Βασιλείου (5,6 διανυκτερεύσεις το 2016, 7,2 διανυκτερεύσεις το 2019 και 10,1 διανυκτερεύσεις το 2020), της Γερμανίας (7,8 διανυκτερεύσεις το 2016, 9,6 διανυκτερεύσεις το 2019 και 10,0 διανυκτερεύσεις το 2020) και των Λοιπών (5,8 διανυκτερεύσεις το 2016, 5,8 διανυκτερεύσεις το 2019 και 7,1 διανυκτερεύσεις το 2020) να καταγράφουν υψηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής και για τα τρία έτη σε σύγκριση με το σύνολο της Περιφέρειας, της Γαλλίας (4,8 διανυκτερεύσεις το 2016, 5,8 διανυκτερεύσεις το 2019 και 5,9 διανυκτερεύσεις το 2020) μόνο το 2019 ενώ αντίθετα μόνο η αγορά της Αλβανίας (2,1 διανυκτερεύσεις το 2016, 1,7 διανυκτερεύσεις το 2019 και 4,1 διανυκτερεύσεις το 2020) κατέγραψε χαμηλότερη Μέση Διάρκεια Παραμονής και για τα τρία έτη.

Διάγραμμα 72: Μέση Διάρκεια Παραμονής ανά χώρα προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (σε διανυκτερεύσεις), 2016-2020

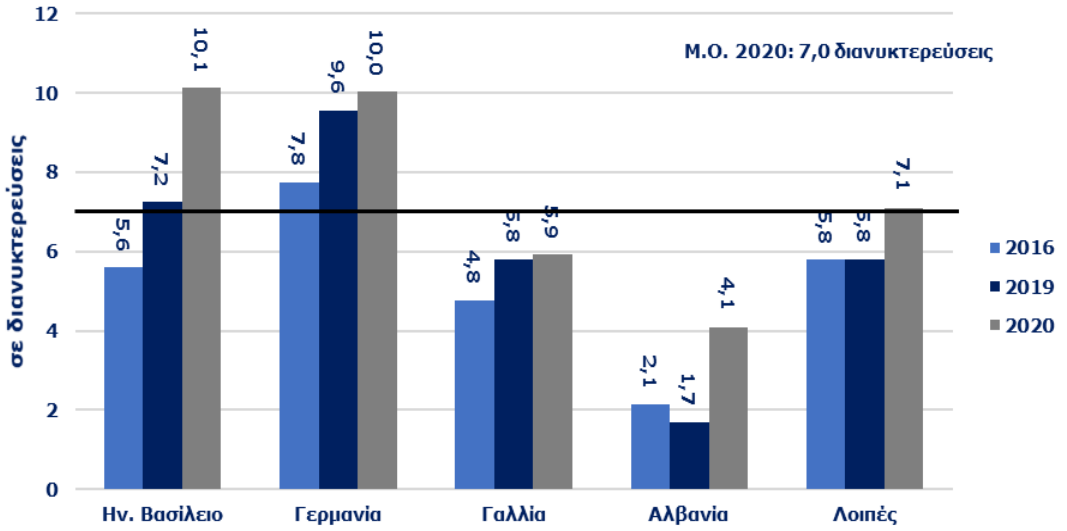

Πηγή: ΤτΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.3 ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ / ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται συνοπτικά στοιχεία σχετικά με την στρατηγική ανάπτυξης του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τα οποία προέρχονται από την μελέτη Σχέδια Δράσης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του τουριστικού τομέα και η οποία περιέχει τα σχετικά αναλυτικά στοιχεία στην ενότητα «Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας».

Η Δυτική Ελλάδα αποτελεί αναπτυσσόμενο τουριστικά προορισμό με σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης, εστιάζοντας στο Ήλιος & Θάλασσα και την κρουαζιέρα, αξιοποιώντας παράλληλα τα συγκριτικά πλεονεκτήματα στον Πολιτιστικό & Θρησκευτικό τουρισμό, στα εναλλακτικά θεματικά προϊόντα (Οικοτουρισμός, Αγροτουρισμός, Αθλητικός τουρισμός) και στην ανάδειξη της πόλης της Πάτρας ως πόλου City Break και MICE. Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζονται τα προϊόντα που μπορούν να υποστηρίξουν την τουριστική ανάπτυξη της Δυτικής Ελλάδας και ο βαθμός ωριμότητάς τους. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει όλους τους απαραίτητους πόρους για να προσφέρει μια ολοκληρωμένη τουριστική εμπειρία τόσο συνολικά όσο και συγκεκριμένα στην Ολυμπία.

Πίνακας 61: Προϊοντική εστίαση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Εδραιωμένα / ιδιαίτερα ανεπτυγμένα	Δυνατότητα ανάπτυξης / ανάδειξης σε εδραιωμένα / ιδιαίτερα ανεπτυγμένα	Υφιστάμενα ή προς ανάπτυξη υποστηρικτικά / δευτερεύοντα
Πολιτιστικός & Θρησκευτικός Τουρισμός	Sun & Beach	Ναυτικός Τουρισμός (yachting)
	Ναυτικός Τουρισμός (κρουαζιέρα)	Γαστρονομικός Τουρισμός
	City Break	Τουρισμός Ευεξίας
	MICE	
	Αγροτουρισμός	
	Οικοτουρισμός	
	Αθλητικός Τουρισμός	

Πηγή: Σχέδια δράσης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του τουριστικού τομέα, ΙΝΣΕΤΕ, Αύγουστος 2021

Η περαιτέρω ανάπτυξη των προϊόντων του πίνακα προϋποθέτει την υλοποίηση επενδύσεων και δράσεων όπως:

- Ολοκλήρωση έργων βελτίωσης υποδομων λιμένων Πατρών και Κατάκολου για εξυπηρέτηση κρουαζιέρας
- Προώθηση και επιτάχυνση υλοποίησης του σχεδίου αξιοποίησης του παράκτιου μετώπου της Πάτρας που έχει παραχωρηθεί στην πόλη από τον ΟΛΠΑ
- Δράσεις βελτίωσης/αναβάθμισης της αεροπορικής συνδεσιμότητας του αεροδρομίου Αράξου
- Έργα βελτίωσης σιδηροδρομικών υποδομών
- Ολοκλήρωση έργων αναβάθμισης και εκσυγχρονισμού του χιονοδρομικού κέντρου Καλαβρύτων
- Συντήρηση υφιστάμενων πεζοπορικών, ποδηλατικών και ορειβατικών διαδρομών του προορισμού και βελτίωση της σήμανσης των μονοπατιών σε εκείνα τα οποία παρουσιάζουν ελλείψεις και βελτίωση υποδομών προσβασιμότητας ΑμεΑ και ατόμων με προβλήματα κινητικότητας για να έχουν πρόσβαση σε υπαίθριες αθλητικές δραστηριότητες
- Έργα βελτίωσης της ελκυστικότητας του προορισμού μέσω χωρικών αναπλάσεων, επέκτασης πεζοδρόμων, ανακαίνισης εγκαταλελειμμένων ιστορικών κτιρίων, ανάπλασης προσόψεων κτιρίων, ενίσχυση της δημόσιας ασφάλειας, βελτίωσης δρόμων, πεζοδρομίων και της οδικής ασφάλειας και τοποθέτησης ραμπών
- Ανάδειξη του εξαιρετικά πλούσιου πολιτιστικού αποθέματος του προορισμού, ενοποιώντας τα σημεία ενδιαφέροντος και δημιουργώντας μια ξεχωριστή πολιτιστική ταυτότητα που θα βασίζεται και θα αναδεικνύει τα Μνημεία Παγκόσμιας Κληρονομιάς της UNESCO, την Αρχαία Ολυμπία και τον Ναό του Επικούρειου Απόλλωνα
- Δημιουργία πολυχώρου ψηφιακής αναπαράστασης ιστορικών και άλλων πόρων υλικής και άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς, χρήση τεχνολογιών ψηφιακής αφήγησης και περιήγησης εικονικής πραγματικότητας και επαυξημένης πραγματικότητας και σύμμειξη φυσικού και ψηφιακού περιεχομένου για την ενίσχυση της εμπειρίας και των δραστηριοτήτων και επέκταση του ψηφιακού πολιτιστικού περιεχομένου και της διάδρασης σε μουσεία και πολιτιστικούς χώρους
- Δημιουργία DMO για την Περιφέρεια που θα αναδείξει τον προορισμό και θα ενισχύσει την εξωστρέφεια φορέων που διαχειρίζονται πόρους που μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην ανάπτυξη του τουρισμού της Περιφέρειας

- Προβολή και προώθηση της Πάτρας ως MICE προορισμού από τον DMO Δυτικής Ελλάδας, κατάθεση επίσημων προτάσεων ώστε να εξασφαλιστεί η διοργάνωση εκδηλώσεων και παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε επιχειρήσεις/οργανισμούς που επιδιώκουν να διοργανώσουν συνέδρια/ εκδηλώσεις στον προορισμό
- Δράσεις για την ψηφιακή προώθηση του προορισμού μέσω της δημιουργίας ενιαίας διαδικτυακής τουριστικής πύλης για την Περιφέρεια

Η υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων και επενδύσεων θα επιτρέψει την περαιτέρω ανάπτυξη τόσο σε εδραιωμένες αγορές της Περιφέρειας όσο και σε νέες αγορές, όπως αυτές παρουσιάζονται στον κατωτέρω πίνακα. Οι προτεινόμενες αγορές προς ανάπτυξη διακρίνονται για την υψηλή τουριστική δαπάνη τους και μπορούν να συμβάλλουν θετικά στην μεγέθυνση των τουριστικών μεγεθών της Περιφέρειας. Επιπλέον, η περαιτέρω στόχευση στην εγχώρια αγορά μπορεί να βοηθήσει στην αύξηση των πληροτήτων και στην άμβλυνση της εποχικότητας.

Πίνακας 62: Υφιστάμενες αγορές και αγορές στόχοι για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Πηγή: Σχέδια δράσης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του τουριστικού τομέα, ΙΝΣΕΤΕ, Αύγουστος 2021

Σύμφωνα με την μελέτη των Σχεδίων Δράσης (βλ. αν.), στόχος των παραπάνω είναι η βελτίωση των τουριστικών ροών και εισπράξεων στην Περιφέρεια αλλά και η

μείωση της εποχικότητας και η αύξηση της Δαπάνης και της Διάρκειας Παραμονής. Στον κατωτέρω πίνακα, παρουσιάζονται:

- τα μεγέθη του 2019 και οι Στόχοι για την Περιφέρεια για το 2030 και η κατανομή τους ανά τρίμηνο,
- καθώς και οι αντίστοιχοι Δείκτες Μέσης Δαπάνης ανά Διανυκτέρευση (ΜΔΔ), Μέσης Δαπάνης ανά Επίσκεψη στην Περιφέρεια (ΜΔΕ) και Μέσης Διάρκειας Παραμονής (ΜΔΠ), σε ετήσια βάση.

Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι στόχος των Σχεδίων Δράσης είναι:

- η περαιτέρω ανάπτυξη του τουριστικού ρεύματος (+65,9% επισκέψεις), με σημαντική όμως άμβλυνση της εποχικότητας (μείωση της συμμετοχής του 3ου τριμήνου κατά 8,5 π.μ. στις ετήσιες επίσκεψεις)
- η αύξηση της Μέσης Δαπάνης ανά Επίσκεψη (+29,7%), που θα προκύψει κατά κύριο λόγο από την αύξηση της Μέσης Δαπάνης ανά Διανυκτέρευση (+22,7%) και δευτερευόντως από την αύξηση της Μέσης Διάρκειας Παραμονής (+5,7%)
- ως αποτέλεσμα, η αύξηση των διανυκτερεύσεων (+75,3%) και -κυρίως- των εισπράξεων (+115,2%) θα είναι σημαντικά μεγαλύτερη από αυτή των επισκέψεων, ενώ θα αμβλυνθεί η εποχικότητα και σε αυτά τα μεγέθη με παρόμοιο τρόπο όπως στις επισκέψεις (μείωση κατά 9,0 π.μ. αντίστοιχα).

Πίνακας 63: Βασικά Μεγέθη/Δείκτες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για το 2019 και οι στόχοι για το 2030

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας Ποσοστιαία κατανομή ανά τρίμηνο							
Βασικά Μεγέθη		**1ο τρίμηνο**	**2ο τρίμηνο**	**3ο τρίμηνο**	**4ο τρίμηνο**	**Σύνολο**	**% Δ Στόχος 2030/2019**
Επισκέψεις	2019	7,5%	24,0%	50,3%	18,1%	816.938	65,9%
	Στόχος	9,2%	28,7%	41,8%	20,3%	1.355.000	
Διανυκτερεύσεις	2019	8,5%	24,6%	50,0%	16,9%	4.530.423	75,3%
	Στόχος	10,3%	29,3%	41,0%	19,3%	7.943.354	
Έσοδα (σε €)	2019	8,6%	24,9%	52,0%	14,6%	257.350.917	115,2%
	Στόχος	10,5%	29,8%	43,0%	16,7%	553.754.134	

Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας			
Βασικοί Δείκτες	**2019**	**Στόχος**	**% Δ Στόχος 2030/2019**
ΜΔΕ (€)	315	409	29,7%
ΜΔΔ (€)	57	70	22,7%
ΜΔΠ (σε διανυκτερεύσεις)	5,5	5,9	5,7%

Πηγή: Σχέδια δράσης για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του τουριστικού τομέα, ΙΝΣΕΤΕ, Αύγουστος 2021

5.4 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΦΙΞΕΩΝ – ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΩΝ – ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ[12], 2015-2020

5.4.1 Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα (αλλοδαπών και ημεδαπών) την περίοδο 2015-2019 κατέγραψαν αύξηση κατά +46% (από 18,5 εκατ. το 2015 σε 27,1 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση: Νότιο Αιγαίο (+79%, από 3,2 εκατ. το 2015 σε 5,8 εκατ. το 2019), Κρήτη (+52%, από 3,3 εκατ. το 2015 σε 5,0 εκατ. το 2019), Αττική (+27%, από 3,8 εκατ. το 2015 σε 4,8 εκατ. το 2019), Κεντρική Μακεδονία (+29%, από 2,4 εκατ. το 2015 σε 3,1 εκατ. το 2019), Ιόνια Νησιά (+67%, από 1,4 εκατ. το 2015 σε 2,3 εκατ. το 2019), Πελοπόννησο (+60%, από 935 χιλ. το 2015 σε 1,5 εκατ. το 2019), Θεσσαλία (+41%, από 815 χιλ. το 2015 σε 1,1 εκατ. το 2019), Στερεά Ελλάδα (+59%, από 514 χιλ. το 2015 σε 817 χιλ. το 2019), Αν. Μακεδονία & Θράκη (+19%, από 607 χιλ. το 2015 σε 720 χιλ. το 2019), Δυτική Ελλάδα (+9%, από 646 χιλ. το 2015 σε 705 χιλ. το 2019), Ήπειρο (+59%, από 386 χιλ. το 2015 σε 611 χιλ. το 2019), Βόρειο Αιγαίο (+14%, από 353 χιλ. το 2015 σε 402 χιλ. το 2019) και Δυτική Μακεδονία (+24%, από 123 χιλ. το 2015 σε 152 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα (αλλοδαποί και ημεδαποί) σημείωσαν πτώση κατά -70% (από 27,1 εκατ. το 2019 σε 8,2 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν μείωση: Νότιο Αιγαίο (-72%, από 5,8 εκατ. το 2019 σε 1,6 εκατ. το 2020), Κρήτη (-72%, από 5,0 εκατ. το 2019 σε 1,4 εκατ. το 2020), Αττική (-73%, από 4,8 εκατ. το 2019 σε 1,3 εκατ. το 2020), Κεντρική Μακεδονία (-69%, από 3,1 εκατ. το 2019 σε 964 χιλ. το 2020), Ιόνια Νησιά (-73%, από 2,3 εκατ. το 2019 σε 627 χιλ. το 2020), Πελοπόννησο (-60%, από 1,5 εκατ. το 2019 σε 602 χιλ. το 2020), Θεσσαλία (-64%, από 1,1 εκατ. το 2019 σε 412 χιλ. το 2020), Στερεά Ελλάδα (-62%, από 817 χιλ. το 2019 σε 309 χιλ. το 2020), Δυτική Ελλάδα (-61%, από 705 χιλ. το 2019 σε 278 χιλ. το 2020), Ήπειρος (-56%, από 611 χιλ. το 2019 σε 270 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονία & Θράκη (-66%, από 720 χιλ. το 2019 σε 245 χιλ. το 2020), Βόρειο Αιγαίο (-77%, από 402 χιλ. το 2019 σε 94 χιλ. το 2020) και Δυτική Μακεδονία (-59%, από 152 χιλ. το 2019 σε 62 χιλ. το 2020).

[12]Για το έτος 2015 τα στοιχεία προκύπτουν από μέρος των συνολικών διαθέσιμων κλινών – η εκτίμηση και προβολή των αποτελεσμάτων γίνεται στο 80% των διαθέσιμων κλινών λόγω έλλειψης της πληροφορίας των μηνών λειτουργίας του κάθε καταλύματος μέσα στο έτος. Τα στοιχεία για τα έτη 2019-2020 λόγω αλλαγής της μεθοδολογίας προκύπτουν από το σύνολο των διαθέσιμων κλινών.

Πίνακας 64: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015 - 2019	%Δ 2019 - 2020
Νοτίου Αιγαίου	3.211.252	5.756.216	1.603.500	79%	-72%
Κρήτης	3.316.404	5.033.786	1.410.617	52%	-72%
Αττικής	3.805.609	4.844.993	1.331.720	27%	-73%
Κεντρικής Μακεδονίας	2.392.102	3.092.167	964.095	29%	-69%
Ιονίων Νήσων	1.375.479	2.290.210	627.428	67%	-73%
Πελοποννήσου	935.140	1.492.741	602.434	60%	-60%
Θεσσαλίας	814.656	1.145.714	412.312	41%	-64%
Στερεάς Ελλάδας	513.600	817.403	309.064	59%	-62%
Δυτικής Ελλάδας	**645.768**	**704.592**	**278.112**	**9%**	**-61%**
Ηπείρου	385.687	611.459	270.073	59%	-56%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	606.705	720.197	244.831	19%	-66%
Βορείου Αιγαίου	353.364	401.790	93.598	14%	-77%
Δυτικής Μακεδονίας	122.935	152.498	62.178	24%	-59%
Ελλάδα	**18.478.701**	**27.063.766**	**8.209.962**	**46%**	**-70%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος αφίξεων καταγράφεται στα ξενοδοχειακά καταλύματα των Περιφερειών του Νοτίου Αιγαίου (20%), της Κρήτης (17%), της Αττικής (16%), της Κεντρικής Μακεδονίας (12%) και των Ιονίων Νήσων (8%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν για το 2020 το 72% των συνολικών αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα.

Διάγραμμα 73: Ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα ανά Περιφέρεια, 2020

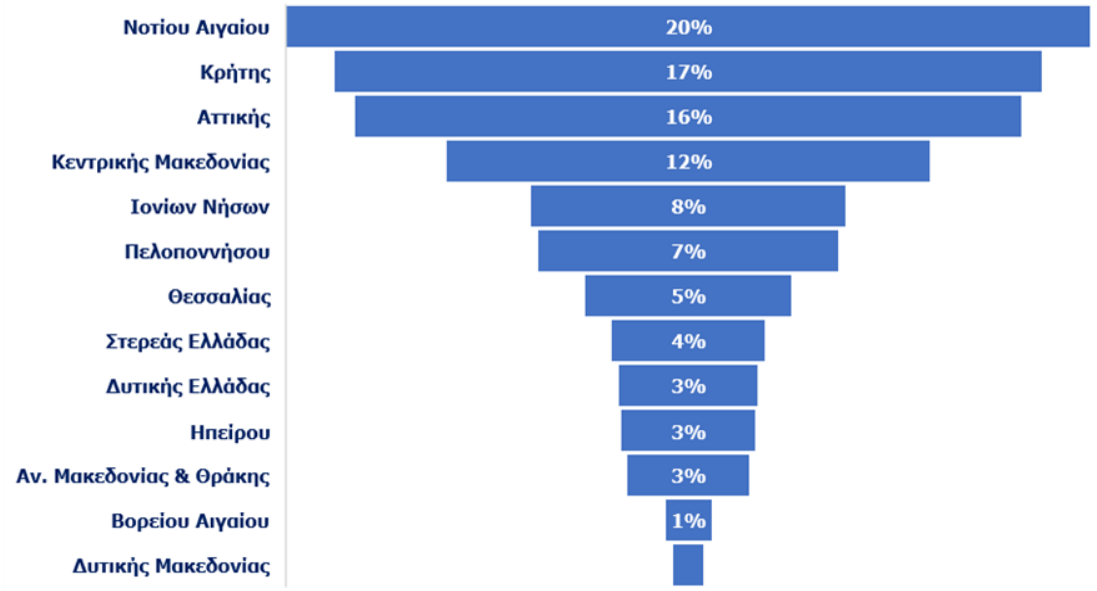

Επιπροσθέτως, την περίοδο 2015-2019, οι αφίξεις αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα αυξήθηκαν σε υψηλότερο βαθμό (+55%, από 12,7 εκατ. το 2015 σε 19,7 εκατ. το 2019) από αυτές των ημεδαπών (+28%, από 5,7 εκατ. το 2015 σε 7,4 εκατ. το 2019). Παράλληλα, το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους αφίξεων αυξάνεται την περίοδο 2015-2019 (από 69% το 2015 σε 73% το 2019) σε αντίθεση με τους ημεδαπούς που σημειώνει μείωση (από 31% το 2015 σε 27% το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι αφίξεις αλλοδαπών μειώθηκαν σε υψηλότερο βαθμό (-77%, από 19,7 εκατ. το 2019 σε 4,6 εκατ. το 2020) απ' ότι αυτές των ημεδαπών (-51%, από 7,4 εκατ. το 2019 σε 3,6 εκατ. το 2020). Τέλος, την περίοδο 2019-2020, το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους αφίξεων μειώθηκε (από 73% το 2019 σε 56% το 2020) σε σύγκριση με των ημεδαπών (από 27% το 2019 σε 44% το 2020).

5.4.2 Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε αύξηση αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα κατά +9% (από 646 χιλ. το 2015 σε 705 χιλ. το 2019). Οι αφίξεις αλλοδαπών σε ξενοδοχεία της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση κατά +13% (από 261 χιλ. το 2015 σε 294 χιλ. το 2019) ενώ των ημεδαπών αύξηση κατά +7% (από 385 χιλ. το 2015 σε 410 χιλ. το 2019). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή, με τις Ενότητες Ηλείας (-3%, από 294 χιλ. το 2015 σε 285 χιλ. το 2019) και Αιτωλοακαρνανίας (-5%, από 126 χιλ. το 2015 σε 120 χιλ. το 2019) να καταγράφουν μείωση ενώ αντίθετα η Ενότητα Αχαΐας (+33%, από 225 χιλ. το 2015 σε 299 χιλ. το 2019) αύξηση. Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2019 το μερίδιο των ημεδαπών σε όρους αφίξεων ήταν υψηλότερο των αλλοδαπών (58% έναντι 42%).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσώπευε το 2020 το 3% των αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα, σημειώνοντας μείωση κατά -61% σε σύγκριση με το 2019 (από 705 χιλ. το 2019 σε 278 χιλ. το 2020). Οι αφίξεις αλλοδαπών σε ξενοδοχεία της Περιφέρειας σημείωσαν μείωση κατά -82% (από 294 χιλ. το 2019 σε 52 χιλ. το 2020) ενώ των ημεδαπών μείωση κατά -45% (από 410 χιλ. το 2019 σε 226 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή: Αχαΐα (-55%, από 299 χιλ. το 2019 σε 133 χιλ. το 2020), Ηλεία (-73%, από 285 χιλ. το 2019 σε 78 χιλ. το 2020) και Αιτωλοακαρνανία (-44%, από 120 χιλ. το 2019 σε 67 χιλ. το 2020). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2020 το μερίδιο των ημεδαπών σε όρους αφίξεων ήταν υψηλότερο των αλλοδαπών (81% έναντι 19%).

Πίνακας 65: Αφίξεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα		2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αχαΐας	Αλλοδαποί	42.521	82.877	21.328	95%	-74%
	Ημεδαποί	182.785	216.460	112.014	18%	-48%
Ηλείας	Αλλοδαποί	198.376	190.287	24.197	-4%	-87%
	Ημεδαποί	95.732	95.188	53.746	-1%	-44%
Αιτωλοακαρνανίας	Αλλοδαποί	19.759	20.938	6.828	6%	-67%
	Ημεδαποί	106.595	98.842	59.999	-7%	-39%
Σύνολο	**Αλλοδαποί**	**260.656**	**294.102**	**52.353**	**13%**	**-82%**
	Ημεδαποί	**385.112**	**410.490**	**225.759**	**7%**	**-45%**
Σύνολο Περιφέρειας		**645.768**	**704.592**	**278.112**	**9%**	**-61%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, η Ενότητα Αχαΐας (48%) καταγράφει το υψηλότερο μερίδιο αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα και ακολουθούν η Ηλεία (28%) και η Αιτωλοακαρνανία (24%).

Διάγραμμα 74: Ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

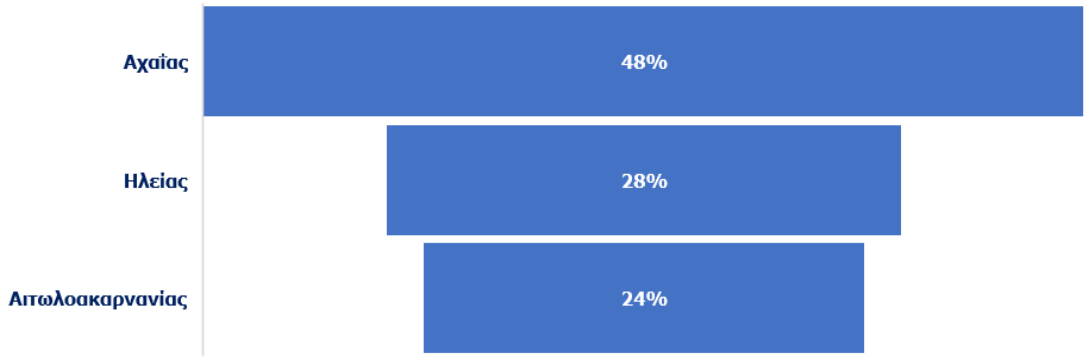

5.4.3 Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα (αλλοδαπών και ημεδαπών) την περίοδο 2015-2019 κατέγραψαν αύξηση κατά +42% (από 76,8 εκατ. το 2015 σε 109,2 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση: Νότιο Αιγαίο (+63%, από 18,8 εκατ. το 2015 σε 30,6 εκατ. το 2019), Κρήτη (+33%, από 21,1 εκατ. το 2015 σε 28,0 εκατ. το 2019), Ιόνια Νησιά (+52%, από 8,4 εκατ. το 2015 σε 12,8 εκατ. το 2019), Κεντρική Μακεδονία (+32%, από 8,2 εκατ. το 2015 σε 10,8 εκατ. το 2019), Αττική (+28%, από 8,0 εκατ. το 2015 σε 10,3 εκατ. το 2019), Πελοπόννησο (+59%, από 2,5 εκατ. το 2015 σε 3,9 εκατ. το 2019), Θεσσαλία (+34%, από 2,0 εκατ. το 2015 σε 2,7 εκατ. το 2019), Στερεά Ελλάδα (+61%, από 1,3 εκατ. το 2015 σε 2,2 εκατ. το 2019), Αν. Μακεδονία & Θράκη (+20%, από 1,8 εκατ. το 2015 σε 2,2 εκατ. το 2019), Βόρειο Αιγαίο (+14%, από 1,8 εκατ. το 2015 σε 2,0 εκατ. το 2019), Δυτική Ελλάδα (+15%, από 1,7 εκατ. το 2015 σε 2,0 εκατ. το 2019), Ήπειρο (+75%, από 892 χιλ. το 2015 σε 1,6 εκατ. το 2019) και Δυτική Μακεδονία (+8%, από 289 χιλ. το 2015 σε 313 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα (αλλοδαποί και ημεδαποί) κατέγραψαν μείωση κατά -72% (από 109,2 εκατ. το 2019 σε 30,4 εκατ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν πτώση: Νότιο Αιγαίο (-73%, από 30,6 εκατ. το 2019 σε 8,2 εκατ. το 2020), Κρήτη (-75%, από 28,0 εκατ. το 2019 σε 7,1 εκατ. το 2020), Ιόνια Νησιά (-74%, από 12,8 εκατ. το 2019 σε 3,3 εκατ. το 2020), Αττική (-71%, από 10,3 εκατ. το 2019 σε 3,0 εκατ. το 2020), Κεντρική Μακεδονία (-74%, από 10,8 εκατ. το 2019 σε 2,8 εκατ. το 2020), Πελοπόννησο (-63%, από 3,9 εκατ. το 2019 σε 1,5 εκατ. το 2020), Θεσσαλία (-65%, από 2,7 εκατ. το 2019 σε 934 χιλ. το 2020), Στερεά Ελλάδα (-63%, από 2,2 εκατ. το 2019 σε 800 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονία & Θράκη (-63%, από 2,2 εκατ. το 2019 σε 792 χιλ. το 2020), Δυτική Ελλάδα (-64%, από 2,0 εκατ. το 2019 σε 728 χιλ. το 2020), Ήπειρος (-59%, από 1,6 εκατ. το 2019 σε 639 χιλ. το 2020), Βόρειο Αιγαίο (-75%, από 2,0 εκατ. το 2019 σε 499 χιλ. το 2020) και Δυτική Μακεδονία (-55%, από 313 χιλ. το 2019 σε 140 χιλ. το 2020).

Πίνακας 66: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Νοτίου Αιγαίου	18.807.465	30.592.824	8.229.958	63%	-73%
Κρήτης	21.094.955	27.962.541	7.083.131	33%	-75%
Ιονίων Νήσων	8.394.831	12.790.429	3.332.132	52%	-74%
Αττικής	7.994.126	10.260.847	2.969.501	28%	-71%
Κεντρικής Μακεδονίας	8.194.395	10.809.343	2.773.076	32%	-74%
Πελοποννήσου	2.479.313	3.936.868	1.458.007	59%	-63%
Θεσσαλίας	1.980.296	2.661.626	933.793	34%	-65%
Στερεάς Ελλάδας	1.342.734	2.163.593	799.661	61%	-63%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	1.798.036	2.152.142	791.918	20%	-63%
Δυτικής Ελλάδας	**1.740.236**	**1.999.273**	**727.800**	**15%**	**-64%**
Ηπείρου	892.226	1.558.985	638.628	75%	-59%
Βορείου Αιγαίου	1.764.524	2.005.706	498.509	14%	-75%
Δυτικής Μακεδονίας	288.976	312.803	140.050	8%	-55%
Ελλάδα	**76.772.113**	**109.206.980**	**30.376.164**	**42%**	**-72%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος διανυκτερεύσεων καταγράφεται στα ξενοδοχειακά καταλύματα των Περιφερειών του Νοτίου Αιγαίου (27%), της Κρήτης (23%), των Ιονίων Νήσων (11%), της Αττικής (10%) και της Κεντρικής Μακεδονίας (9%). Δηλαδή οι 5 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν για το 2020 το 80% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα της χώρας.

Διάγραμμα 75: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2020

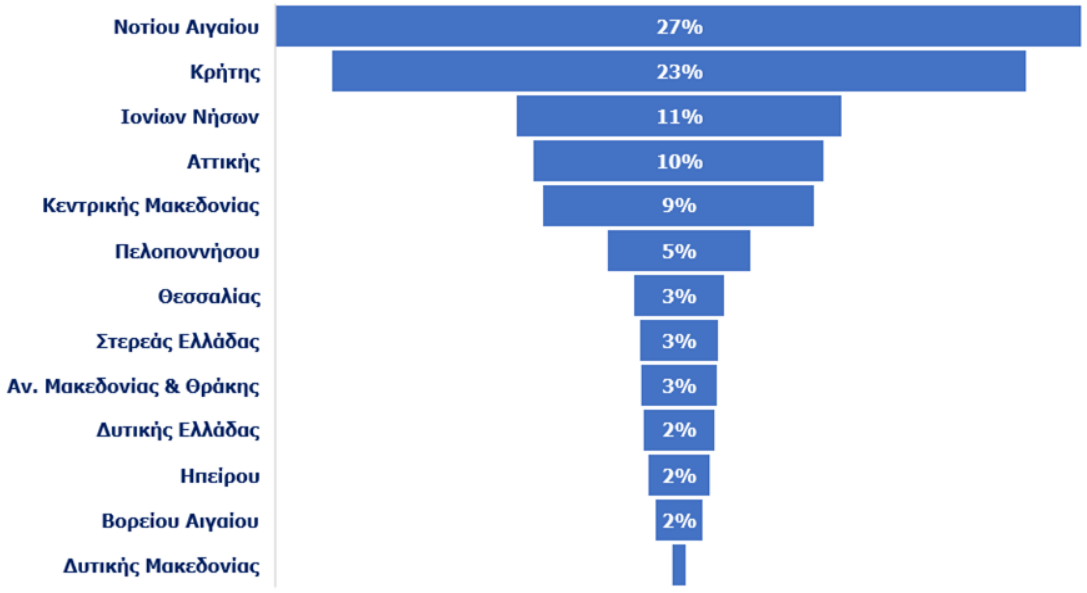

Επιπροσθέτως, την περίοδο 2015-2019, οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Ελλάδα αυξήθηκαν σε υψηλότερο βαθμό (+45%, από 63,6 εκατ. το 2015 σε 92,4 εκατ. το 2019) από αυτές των ημεδαπών (+27%, από 13,2 εκατ. το 2015 σε 16,8 εκατ. το 2019). Παράλληλα, το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους διανυκτερεύσεων αυξάνεται την περίοδο 2015-2019 (από 83% το 2015 σε 85% το 2019) σε αντίθεση με τους ημεδαπούς που σημειώνει μείωση (από 17% το 2015 σε 15% το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών μειώθηκαν σε υψηλότερο βαθμό (-76%, από 92,4 εκατ. το 2019 σε 21,8 εκατ. το 2020) απ' ότι αυτές των ημεδαπών (-49%, από 16,8 εκατ. το 2019 σε 8,6 εκατ. το 2020). Τέλος, την περίοδο 2019-2020, το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους διανυκτερεύσεων μειώθηκε (από 85% το 2019 σε 72% το 2020) σε σύγκριση με των ημεδαπών (από 15% το 2019 σε 28% το 2020).

5.4.4 Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε αύξηση διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα κατά +15% (από 1,7 εκατ. το 2015 σε 2,0 εκατ. το 2019). Οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε ξενοδοχεία της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση κατά +27% (από 867 χιλ. το 2015 σε 1,1 εκατ. το 2019) ενώ των ημεδαπών αύξηση κατά +3% (από 873 χιλ. το 2015 σε 896 χιλ. το 2019). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή, με τις Ενότητες Αχαΐας (+35%, από 569 χιλ. το 2015 σε 769 χιλ. το 2019) και Ηλείας (+8%, από 841 χιλ. το 2015 σε 907 χιλ. το 2019) να καταγράφουν αύξηση ενώ αντίθετα η Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας (-2%, από 330 χιλ. το 2015 σε 323 χιλ. το 2019) μείωση. Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2019 το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους διανυκτερεύσεων ήταν υψηλότερο των ημεδαπών (55% έναντι 45%).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσώπευε το 2020 το 2% των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα, σημειώνοντας μείωση κατά -64% σε σύγκριση με το 2019 (από 2,0 εκατ. το 2019 σε 728 χιλ. το 2020). Οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε ξενοδοχεία της Περιφέρειας σημείωσαν μείωση κατά -80% (από 1,1 εκατ. το 2019 σε 215 χιλ. το 2020) ενώ των ημεδαπών μείωση κατά -43% (από 896 χιλ. το 2019 σε 513 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή: Αχαΐας (-59%, από 769 χιλ. το 2019 σε 316 χιλ. το 2020), Ηλείας (-69%, από 907 χιλ. το 2019 σε 278 χιλ. το 2020) και Αιτωλοακαρνανίας (-59%, από 323 χιλ. το 2019 σε 134 χιλ. το 2020). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2020 το μερίδιο των ημεδαπών σε όρους διανυκτερεύσεων υπερτερεί του μεριδίου των αλλοδαπών (70% έναντι 30%).

Πίνακας 67: Διανυκτερεύσεις σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα		2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αχαΐας	Αλλοδαποί	141.074	321.336	65.445	128%	-80%
	Ημεδαποί	427.432	447.474	250.065	5%	-44%
Ηλείας	Αλλοδαποί	624.423	658.697	130.852	5%	-80%
	Ημεδαποί	217.030	248.675	147.560	15%	-41%
Αιτωλοακαρνανίας	Αλλοδαποί	101.579	123.109	18.989	21%	-85%
	Ημεδαποί	228.698	199.982	114.889	-13%	-43%
Σύνολο	**Αλλοδαποί**	**867.076**	**1.103.142**	**215.286**	**27%**	**-80%**
	Ημεδαποί	**873.160**	**896.131**	**512.514**	**3%**	**-43%**
Σύνολο Περιφέρειας		**1.740.236**	**1.999.273**	**727.800**	**15%**	**-64%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή, η Ενότητα Αχαΐας εμφάνισε το 2020 το υψηλότερο ποσοστό (43%) και ακολουθούν οι Ενότητες Ηλείας (38%) και Αιτωλοακαρνανίας (18%).

Διάγραμμα 76: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων σε ξενοδοχειακά καταλύματα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

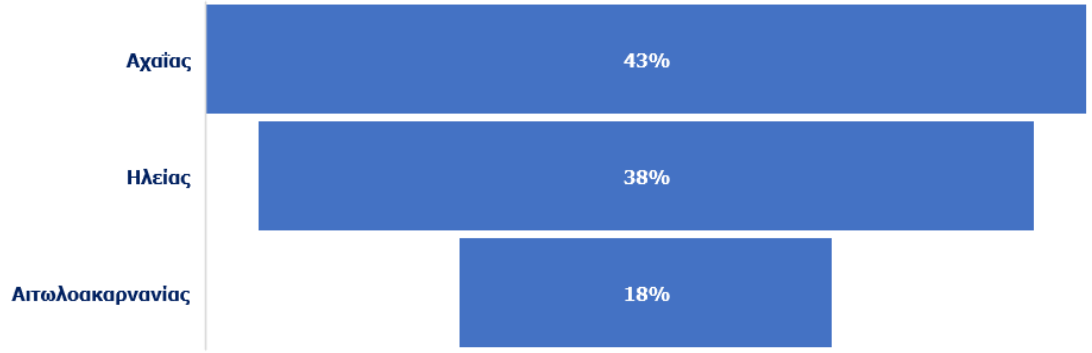

5.4.5 Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ελλάδας ανά Περιφέρεια

Η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε οριακή επιδείνωση (από 49,1% το 2015 σε 48,7% το 2019). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή, με τις Περιφέρειες Αττικής (από 47% το 2015 σε 49% το 2019), Θεσσαλίας (από 30% το 2015 σε 32% το 2019), Πελοποννήσου (από 27% το 2015 σε 32% το 2019), Ηπείρου (από 26% το 2015 σε 30% το 2019) και Στερεάς Ελλάδας (από 23% το 2015 σε 27% το 2019) να καταγράφουν βελτίωση ενώ αντίθετα οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (από 59% το 2015 σε 58% το 2019), Ιονίων Νήσων (από 60% το 2015 σε 57% το 2019), Κρήτης (από 62% το 2015 σε 57% το 2019), Κεντρικής Μακεδονίας (από 46% το 2015 σε 44% το 2019), Βορείου Αιγαίου (από 39% το 2015 σε 35% το 2019), Αν. Μακεδονίας & Θράκης (από 36% το 2015 σε 34% το 2019), Δυτικής Ελλάδας (από 34% το 2015 σε 33% το 2019) και Δυτικής Μακεδονίας (από 17% το 2015 σε 15% το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Ελλάδας σημείωσε επιδείνωση (από 48,7% το 2019 σε 29,6% το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν επιδείνωση: Νότιο Αιγαίο (από 58% το 2019 σε 40% το 2020), Ιόνια Νησιά (από 57% το 2019 σε 42% το 2020), Κρήτη (από 57% το 2019 σε 36% το 2020), Αττική (από 49% το 2019 σε 23% το 2020), Κεντρική Μακεδονία (από 44% το 2019 σε 23% το 2020), Βόρειο Αιγαίο (από 35% το 2019 σε 20% το 2020), Αν. Μακεδονία & Θράκη (από 34% το 2019 σε 19% το 2020), Δυτική Ελλάδα (από 33% το 2019 σε 23% το 2020), Θεσσαλία (από 32% το 2019 σε 21% το 2020), Πελοπόννησος (από 32% το 2019 σε 22% το 2020), Ήπειρος (από 30% το 2019 σε 21% το 2020), Στερεά Ελλάδα (από 27% το 2019 σε 18% το 2020) και Δυτική Μακεδονία (από 15% το 2019 σε 13% το 2020).

Πίνακας 68: Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020
Νοτίου Αιγαίου	59%	58%	40%
Ιονίων Νήσων	60%	57%	42%
Κρήτης	62%	57%	36%
Αττικής	47%	49%	23%
Κεντρικής Μακεδονίας	46%	44%	23%
Βορείου Αιγαίου	39%	35%	20%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	36%	34%	19%
Δυτικής Ελλάδας	**34%**	**33%**	**23%**
Θεσσαλίας	30%	32%	21%
Πελοποννήσου	27%	32%	22%
Ηπείρου	26%	30%	21%
Στερεάς Ελλάδας	23%	27%	18%
Δυτικής Μακεδονίας	17%	15%	13%
Ελλάδα	**49%**	**49%**	**30%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.4.6 Πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα

Η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλυμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε επιδείνωση (από 34% το 2015 σε 33% το 2019). Επιμέρους, η εικόνα είναι μικτή, με τις Περιφερειακές Ενότητες Ηλείας (από 39% το 2015 σε 36% το 2019) και Αιτωλοακαρνανίας (από 31% το 2015 σε 26% το 2019) να καταγράφουν επιδείνωση ενώ αντίθετα η Ενότητα Αχαΐας (από 29% το 2015 σε 33% το 2019) βελτίωση.

Την περίοδο 2019-2020, η πληρότητα των ξενοδοχειακών καταλύματων της Περιφέρειας σημείωσε επιδείνωση (από 33% το 2019 σε 23% το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφερειακές Ενότητες σημείωσαν επιδείνωση: Αχαΐα (από 33% το 2019 σε 24% το 2020), Ηλεία (από 36% το 2019 σε 23% το 2020) και Αιτωλοακαρνανία (από 26% το 2019 σε 21% το 2020).

Πίνακας 69: Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα	2015	2019	2020
Αχαΐας	29%	33%	24%
Ηλείας	39%	36%	23%
Αιτωλοακαρνανίας	31%	26%	21%
Δυτική Ελλάδα	**34%**	**33%**	**23%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

5.5 ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΣΥΝΤΟΜΗΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ, 2015-2020

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ) διενεργεί και την Έρευνα συλλογικών καταλυμάτων σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια). Η έρευνα διενεργείται σύμφωνα με τον κανονισμό 692/2011 της Ε.Ε. Τα στοιχεία για τις αφίξεις και τις διανυκτερεύσεις πελατών (αλλοδαπών και ημεδαπών) στα καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) της χώρας συγκεντρώνονται από δειγματοληπτική έρευνα που πραγματοποιείται στα καταλύματα αυτά.

5.5.1 Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής

Οι αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) την περίοδο 2015-2019 κατέγραψαν αύξηση κατά +42% (από 4,7 εκατ. το 2015 σε 6,7 εκατ. το 2019). Επιμέρους, οι αφίξεις αλλοδαπών σημείωσαν αύξηση κατά +66% (από 3,0 εκατ. το 2015 σε 5,0 εκατ. το 2019) και των ημεδαπών μείωση κατά -2% (από 1,7 εκατ. το 2015 σε 1,6 εκατ. το 2019).

Σε Περιφερειακό επίπεδο, την περίοδο 2015-2019, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στις αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής, με τις υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτες διαφορές να σημειώνονται στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (+48% ή +612 χιλ., από 1,3 εκατ. το 2015 σε 1,9 εκατ. το 2019) και Κρήτης (+112% ή +579 χιλ., από 517 χιλ. το 2015 σε 1,1 εκατ. το 2019). Οι δύο αυτές Περιφέρειες μαζί με τις επίσης τουριστικές Περιφέρειες της Κεντρικής Μακεδονίας (+9% ή +87 χιλ., από 968 χιλ. το 2015 σε 1,1 εκατ. το 2019) και των Ιονίων Νήσων (+16% ή +94 χιλ., από 576 χιλ. το 2015 σε 671 χιλ. το 2019) αντιπροσώπευαν για το 2019 το 71% των συνολικών αφίξεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

Οι αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) την περίοδο 2019-2020 κατέγραψε μείωση κατά -75% (από 6,7 εκατ. το 2019 σε 1,7 εκατ. το 2020). Επιμέρους, οι αφίξεις αλλοδαπών σημείωσαν μείωση κατά -84% (από 5,0 εκατ. το 2019 σε 801 χιλ. το 2020) και των ημεδαπών μείωση κατά -46% (από 1,6 εκατ. το 2019 σε 885 χιλ. το 2020).

Σε Περιφερειακό επίπεδο, την περίοδο 2019-2020, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στις αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής, με τις υψηλότερες μείωσεις σε απόλυτες διαφορές να σημειώνονται στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-77% ή -1,5 εκατ., από 1,9 εκατ. το 2019 σε 443 χιλ. το 2020), Κρήτης (-83% ή -908 χιλ., από 1,1 εκατ. το 2019 σε 188 χιλ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-85% ή -895 χιλ., από 1,1 εκατ. το 2019 σε 160 χιλ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-77% ή -514

χιλ., από 671 χιλ. το 2019 σε 157 χιλ. το 2020). Οι τέσσερις αυτές Περιφέρειες αντιπροσώπευαν για το 2020 το 56% των συνολικών αφίξεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

Πίνακας 70: Αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Αφίξεις ημεδαπών και αλλοδαπών σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) ανά Περιφέρεια, 2015-2020						
Περιφέρεια		**2015**	**2019**	**2020**	**%Δ 2015-2019**	**%Δ 2019-2020**
Νοτίου Αιγαίου	Αλλοδαποί	661.824	1.360.945	274.787	106%	-80%
	Ημεδαποί	619.438	532.027	168.103	-14%	-68%
Κρήτης	Αλλοδαποί	451.882	1.015.320	144.709	125%	-86%
	Ημεδαποί	65.441	80.885	43.512	24%	-46%
Κεντρικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	776.609	938.572	65.969	21%	-93%
	Ημεδαποί	190.932	116.185	94.123	-39%	-19%
Ιονίων Νήσων	Αλλοδαποί	511.469	632.395	126.876	24%	-80%
	Ημεδαποί	64.865	38.368	29.665	-41%	-23%
Πελοποννήσου	Αλλοδαποί	101.632	183.670	30.891	81%	-83%
	Ημεδαποί	167.093	189.212	110.026	13%	-42%
Αττικής	Αλλοδαποί	79.702	123.797	44.022	55%	-64%
	Ημεδαποί	124.409	153.976	91.887	24%	-40%
Θεσσαλίας	Αλλοδαποί	139.929	179.517	36.881	28%	-79%
	Ημεδαποί	131.300	145.396	97.120	11%	-33%
Ηπείρου	Αλλοδαποί	108.455	258.685	19.057	139%	-93%
	Ημεδαποί	95.278	105.475	80.303	11%	-24%
Στερεάς Ελλάδας	Αλλοδαποί	1.487	36.765	9.227	2372%	-75%
	Ημεδαποί	109.115	121.832	84.499	12%	-31%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	Αλλοδαποί	92.560	166.972	26.756	80%	-84%
	Ημεδαποί	38.415	36.952	28.886	-4%	-22%
Βορείου Αιγαίου	Αλλοδαποί	94.581	105.432	12.107	11%	-89%
	Ημεδαποί	6.321	49.253	27.880	679%	-43%
Δυτικής Ελλάδας	**Αλλοδαποί**	**11.760**	**24.186**	**9.146**	**106%**	**-62%**
	Ημεδαποί	**31.494**	**45.720**	**24.500**	**45%**	**-46%**
Δυτικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	2.843	3.620	543	27%	-85%
	Ημεδαποί	15.518	17.466	4.327	13%	-75%
	Αλλοδαποί	**3.034.733**	**5.029.876**	**800.971**	**66%**	**-84%**
	Ημεδαποί	**1.659.619**	**1.632.747**	**884.831**	**-2%**	**-46%**
Σύνολο Χώρας		**4.694.352**	**6.662.623**	**1.685.802**	**42%**	**-75%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Τέλος, το 2020 το μερίδιο των αλλοδαπών σε αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής μειώθηκε για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια σε ποσοστό κάτω του 50% ως απόρροια των ταξιδιωτικών περιορισμών που επέφερε η πανδημία του κορονοϊού. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2015-2020 το μερίδιο των αλλοδαπών μειώθηκε (από 65% το 2015 σε 48% το 2020) ενώ των ημεδαπών αυξήθηκε (από 35% το 2015 σε 52% το 2020).

Διάγραμμα 77: Εξέλιξη των αφίξεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015, 2019 και 2020

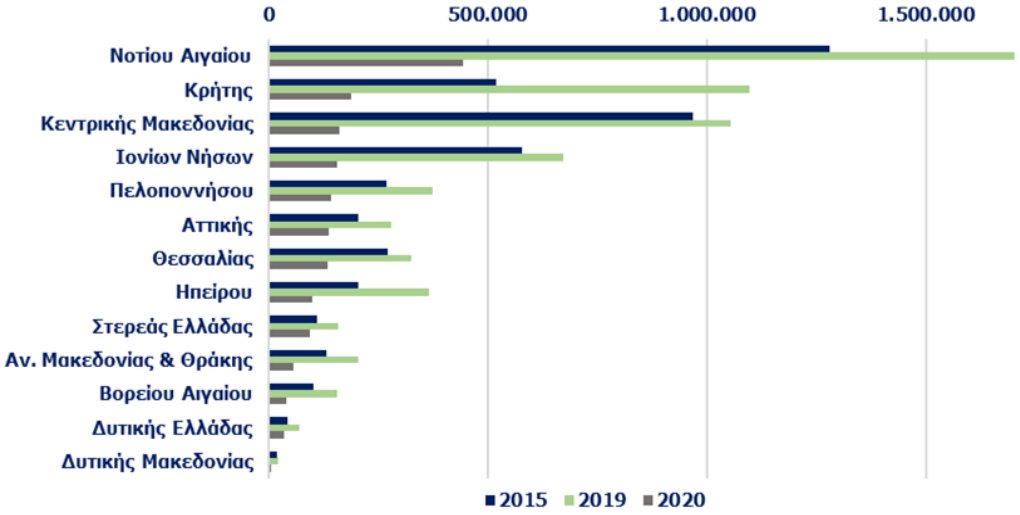

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019, κατέγραψε αύξηση στις αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής κατά +62% (από 43 χιλ. το 2015 σε 70 χιλ. το 2019). Επιμέρους, οι αλλοδαποί εμφάνισαν αύξηση κατά +106% (από 12 χιλ. το 2015 σε 24 χιλ. το 2019) και οι ημεδαποί αύξηση κατά +45% (από 31 χιλ. το 2015 σε 46 χιλ. το 2019). Την περίοδο 2019-2020, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε μείωση στις αφίξεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής κατά -52% (από 70 χιλ. το 2019 σε 34 χιλ. το 2020). Επιμέρους, οι αλλοδαποί σημείωσαν μείωση κατά -62% (από 24 χιλ. το 2019 σε 9 χιλ. το 2020) και οι ημεδαποί μείωση κατά -46% (από 46 χιλ. το 2019 σε 25 χιλ. το 2020). Το 2020, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσώπευε το 2% των συνολικών αφίξεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

5.5.2 Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής

Οι διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) την περίοδο 2015-2019 κατέγραψαν αύξηση κατά +33% (από 24,3 εκατ. το 2015 σε 32,3 εκατ. το 2019). Επιμέρους, οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σημείωσαν αύξηση κατά +49% (από 17,7 εκατ. το 2015 σε 26,4 εκατ. το 2019) και των ημεδαπών μείωση κατά -11% (από 6,6 εκατ. το 2015 σε 5,9 εκατ. το 2019).

Σε Περιφερειακό επίπεδο, την περίοδο 2015-2019, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν αύξηση στις διαανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής, με εξαίρεση τις Περιφέρειες Κεντρικής Μακεδονίας (-7% ή -425 χιλ., από 6,1 εκατ. το 2015 σε 5,6 εκατ. το 2019) και Δυτικής Μακεδονίας (-13% ή -6 χιλ., από 48 χιλ. το 2015 σε 42 χιλ. το 2019). Οι υψηλότερες αυξήσεις σε απόλυτες διαφορές σημειώθηκαν στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (+44% ή +2,6 εκατ., από 5,8 εκατ. το 2015 σε 8,4 εκατ. το 2019), Κρήτης (+76% ή +2,4 εκατ., από 3,2 εκατ. το 2015 σε 5,6 εκατ. το 2019) και Ιονίων Νήσων (+32% ή +1,2 εκατ., από 3,8 εκατ. το 2015 σε 5,0 εκατ. το 2019). Οι Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων, Κρήτης και Κεντρικής Μακεδονίας αντιπροσώπευαν για το 2019 το 76% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

Οι διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) την περίοδο 2019-2020 κατέγραψε μείωση κατά -78% (από 32,3 εκατ. το 2019 σε 7,2 εκατ. το 2020). Επιμέρους, οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σημείωσαν μείωση κατά -85% (από 26,4 εκατ. το 2019 σε 4,1 εκατ. το 2020) και των ημεδαπών μείωση κατά -47% (από 5,9 εκατ. το 2019 σε 3,1 εκατ. το 2020).

Σε Περιφερειακό επίπεδο, την περίοδο 2019-2020, όλες οι Περιφέρειες σημείωσαν μείωση στις διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής, με τις υψηλότερες μείωσεις σε απόλυτες διαφορές να σημειώνονται στις Περιφέρειες Νοτίου Αιγαίου (-78% ή -6,6 εκατ., από 8,4 εκατ. το 2019 σε 1,8 εκατ. το 2020), Κεντρικής Μακεδονίας (-89% ή -5,0 εκατ., από 5,6 εκατ. το 2019 σε 607 χιλ. το 2020), Κρήτης (-81% ή -4,5 εκατ., από 5,6 εκατ. το 2019 σε 1,0 εκατ. το 2020) και Ιονίων Νήσων (-78% ή -3,9 εκατ., από 5,0 εκατ. το 2019 σε 1,1 εκατ. το 2020). Οι τέσσερις αυτές Περιφέρειες αντιπροσώπευαν για το 2020 το 64% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

Πίνακας 71: Διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Διανυκτερεύσεις ημεδαπών και αλλοδαπών σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) ανά Περιφέρεια, 2015-2020						
Περιφέρεια		**2015**	**2019**	**2020**	**%Δ 2015-2019**	**%Δ 2019-2020**
Νοτίου Αιγαίου	Αλλοδαποί	2.851.139	6.081.967	1.152.062	113%	-81%
	Ημεδαποί	2.949.992	2.282.470	652.614	-23%	-71%
Ιονίων Νήσων	Αλλοδαποί	3.417.034	4.772.731	930.998	40%	-80%
	Ημεδαποί	411.606	264.017	193.859	-36%	-27%
Κρήτης	Αλλοδαποί	2.956.125	5.253.003	879.132	78%	-83%
	Ημεδαποί	220.222	338.956	163.504	54%	-52%
Κεντρικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	5.234.343	5.217.908	297.094	0%	-94%
	Ημεδαποί	824.851	415.978	310.204	-50%	-25%
Θεσσαλίας	Αλλοδαποί	731.251	865.636	181.241	18%	-79%
	Ημεδαποί	464.025	489.003	334.779	5%	-32%
Πελοποννήσου	Αλλοδαποί	397.501	553.012	108.315	39%	-80%
	Ημεδαποί	577.764	474.427	317.681	-18%	-33%
Αττικής	Αλλοδαποί	290.077	361.572	148.016	25%	-59%
	Ημεδαποί	312.834	353.863	236.711	13%	-33%
Ηπείρου	Αλλοδαποί	608.667	1.404.505	96.395	131%	-93%
	Ημεδαποί	256.681	317.732	276.053	24%	-13%
Στερεάς Ελλάδας	Αλλοδαποί	4.651	242.460	35.004	5113%	-86%
	Ημεδαποί	285.950	379.992	325.651	33%	-14%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	Αλλοδαποί	458.064	907.484	136.886	98%	-85%
	Ημεδαποί	90.667	142.932	107.273	58%	-25%
Βορείου Αιγαίου	Αλλοδαποί	674.740	646.245	86.417	-4%	-87%
	Ημεδαποί	36.524	238.649	136.424	553%	-43%
Δυτικής Ελλάδας	**Αλλοδαποί**	**54.848**	**84.228**	**17.936**	**54%**	**-79%**
	Ημεδαποί	**140.380**	**146.720**	**63.210**	**5%**	**-57%**
Δυτικής Μακεδονίας	Αλλοδαποί	6.022	6.355	1.252	6%	-80%
	Ημεδαποί	42.364	35.720	11.024	-16%	-69%
	Αλλοδαποί	**17.684.462**	**26.397.106**	**4.070.748**	**49%**	**-85%**
	Ημεδαποί	**6.613.860**	**5.880.459**	**3.128.987**	**-11%**	**-47%**
Σύνολο Χώρας		**24.298.322**	**32.277.565**	**7.199.735**	**33%**	**-78%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η πλειοψηφία των διανυκτερεύσεων την περίοδο 2015-2020 έγινε από αλλοδαπούς με πτωτική τάση (από 73% το 2015 σε 57% το 2020) ενώ αντίθετα το μερίδιο των ημεδαπών αυξήθηκε την ίδια περίοδο (από 27% το 2015 σε 43% το 2020).

Διάγραμμα 78: Εξέλιξη των διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής (ενοικιαζόμενα δωμάτια) στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015, 2019 και 2020

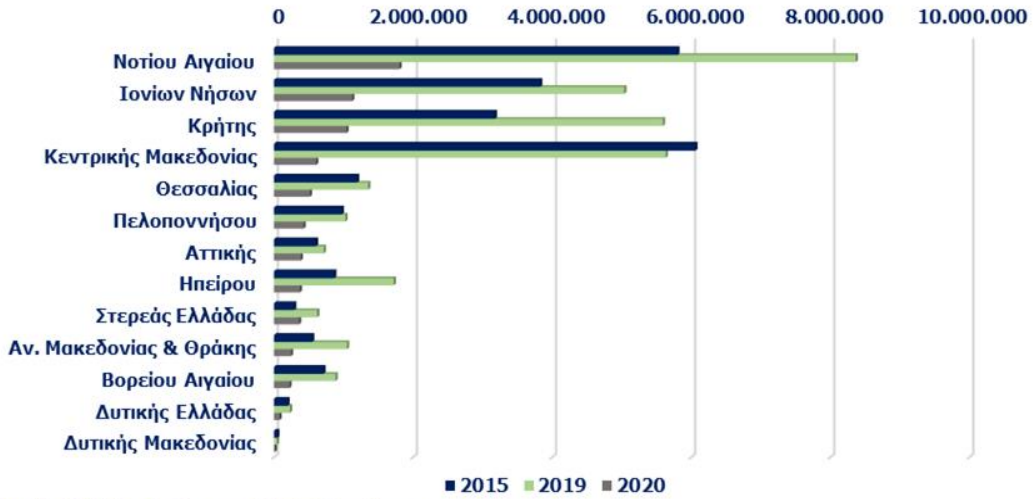

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019, κατέγραψε αύξηση στις διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής κατά +18% (από 195 χιλ. το 2015 σε 231 χιλ. το 2019). Επιμέρους, οι αλλοδαποί εμφάνισαν αύξηση κατά +54% (από 55 χιλ. το 2015 σε 84 χιλ. το 2019) και οι ημεδαποί αύξηση κατά +5% (από 140 χιλ. το 2015 σε 147 χιλ. το 2019). Την περίοδο 2019-2020, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημείωσε μείωση στις διανυκτερεύσεις σε καταλύματα σύντομης διαμονής κατά -65% (από 231 χιλ. το 2019 σε 81 χιλ. το 2020). Επιμέρους, οι αλλοδαποί εμφάνισαν μείωση κατά -79% (από 84 χιλ. το 2019 σε 18 χιλ. το 2020) και οι ημεδαποί μείωση κατά -57% (από 147 χιλ. το 2019 σε 63 χιλ. το 2020). Το 2020, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσώπευε το 1% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε καταλύματα σύντομης διαμονής.

5.6 ΑΦΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΕ ΚΑΜΠΙΝΓΚ, 2015-2020

5.6.1 Αφίξεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι αφίξεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα (αλλοδαπών και ημεδαπών) την περίοδο 2015-2019 κατέγραψαν αύξηση κατά +39% (από 342 χιλ. το 2015 σε 476 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση: Κεντρική Μακεδονία (+38%, από 98 χιλ. το 2015 σε 135 χιλ. το 2019), Πελοπόννησο (+37%, από 65 χιλ. το 2015 σε 88 χιλ. το 2019), Νότιο Αιγαίο (+37%, από 42 χιλ. το 2015 σε 58 χιλ. το 2019), Θεσσαλία (+50%, από 19 χιλ. το 2015 σε 29 χιλ. το 2019), Στερεά Ελλάδα (+5%, από 21 χιλ. το 2015 σε 22 χιλ. το 2019), Αν. Μακεδονία & Θράκη (+58%, από 22 χιλ. το 2015 σε 34 χιλ. το 2019), Ιόνια Νησιά (+62%, από 16 χιλ. το 2015 σε 26 χιλ. το 2019), Δυτική Ελλάδα (+39%, από 23 χιλ. το 2015 σε 32 χιλ. το 2019), Ήπειρο (+87%, από 12 χιλ. το 2015 σε 22 χιλ. το 2019), Κρήτη (+17%, από 12 χιλ. το 2015 σε 14 χιλ. το 2019), Αττική (+8%, από 13 χιλ. το 2015 σε 14 χιλ. το 2019) και Βόρειο Αιγαίο (από 0 αφίξεις το 2015 σε 791 αφίξεις το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι αφίξεις σε κάμπινγκ της Ελλάδας (αλλοδαπών και ημεδαπών) σημείωσαν μείωση κατά -56% (από 476 χιλ. το 2019 σε 208 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν πτώση: Κεντρική Μακεδονία (-44%, από 135 χιλ. το 2019 σε 76 χιλ. το 2020), Πελοπόννησο (-50%, από 88 χιλ. το 2019 σε 45 χιλ. το 2020), Νότιο Αιγαίο (-61%, από 58 χιλ. το 2019 σε 23 χιλ. το 2020), Θεσσαλία (-55%, από 29 χιλ. το 2019 σε 13 χιλ. το 2020), Στερεά Ελλάδα (-47%, από 22 χιλ. το 2019 σε 12 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονία & Θράκη (-66%, από 34 χιλ. το 2019 σε 12 χιλ. το 2020), Ιόνια Νησιά (-70%, από 26 χιλ. το 2019 σε 8 χιλ. το 2020), Δυτική Ελλάδα (-79%, από 32 χιλ. το 2019 σε 7 χιλ. το 2020), Ήπειρο (-73%, από 22 χιλ. το 2019 σε 6 χιλ. το 2020), Κρήτη (-59%, από 14 χιλ. το 2019 σε 6 χιλ. το 2020), Αττική (-86%, από 14 χιλ. το 2019 σε 2 χιλ. το 2020) και Βόρειο Αιγαίο (-32%, από 791 αφίξεις το 2019 σε 539 αφίξεις το 2020).

Πίνακας 72: Αφίξεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015- 2019	%Δ 2019- 2020
Κεντρικής Μακεδονίας	98.068	135.377	75.893	38%	-44%
Πελοποννήσου	64.631	88.410	44.600	37%	-50%
Νοτίου Αιγαίου	42.401	58.152	22.936	37%	-61%
Θεσσαλίας	19.477	29.276	13.191	50%	-55%
Στερεάς Ελλάδας	20.644	21.616	11.563	5%	-47%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	21.506	34.058	11.530	58%	-66%
Ιονίων Νήσων	15.784	25.622	7.614	62%	-70%
Δυτικής Ελλάδας	**23.165**	**32.208**	**6.907**	**39%**	**-79%**
Ηπείρου	11.761	22.027	5.951	87%	-73%
Κρήτης	12.312	14.345	5.849	17%	-59%
Αττικής	12.729	13.786	1.899	8%	-86%
Βορείου Αιγαίου	0	791	539		-32%
Ελλάδα	**342.478**	**475.668**	**208.472**	**39%**	**-56%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος αφίξεων καταγράφεται στα κάμπινγκ των Περιφερειών της Κεντρικής Μακεδονίας (36%), της Πελοποννήσου (21%) και του Νοτίου Αιγαίου (11%). Δηλαδή οι 3 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν για το 2020 το 69% των συνολικών αφίξεων σε κάμπινγκ.

Διάγραμμα 79: Ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων σε κάμπινγκ ανά Περιφέρεια, 2020

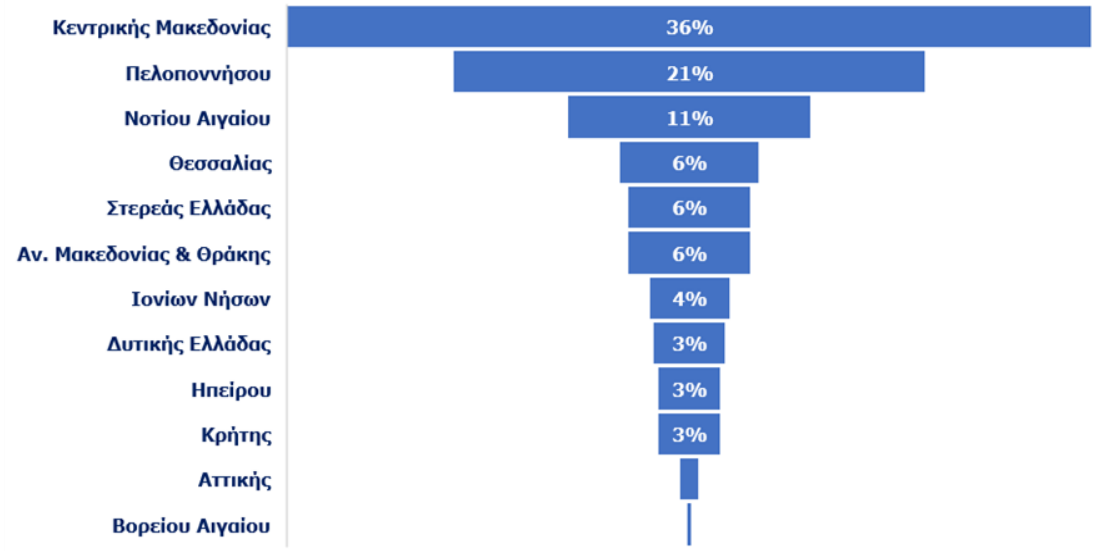

5.6.2 Αφίξεις σε κάμπινγκ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Ενότητα

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε αύξηση αφίξεων σε κάμπινγκ κατά +39% (από 23 χιλ. το 2015 σε 32 χιλ. το 2019). Οι αφίξεις αλλοδαπών σε κάμπινγκ της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση κατά +40% (από 20 χιλ. το 2015 σε 28 χιλ. το 2019) ενώ των ημεδαπών αύξηση κατά +33% (από 3 χιλ. το 2015 σε 4 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν θετική ποσοστιαία μεταβολή: Ηλεία (+47%, από 13 χιλ. το 2015 σε 19 χιλ. το 2019), Αχαΐα (+27%, από 9 χιλ. το 2015 σε 12 χιλ. το 2019) και Αιτωλοακαρνανία (+52%, από 881 αφίξεις το 2015 σε 1 χιλ. το 2019). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2019 το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους αφίξεων σε κάμπινγκ της Περιφέρειας ήταν υψηλότερο των ημεδαπών (86% έναντι 14%).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσώπευε το 2020 το 3% των συνολικών αφίξεων σε κάμπινγκ, σημειώνοντας μείωση κατά -79% σε σύγκριση με το 2019 (από 32 χιλ. το 2019 σε 7 χιλ. το 2020). Οι αφίξεις αλλοδαπών σε κάμπινγκ της Περιφέρειας σημείωσαν μείωση κατά -84% (από 28 χιλ. το 2019 σε 5 χιλ. το 2020) ενώ των ημεδαπών μείωση κατά -47% (από 4 χιλ. το 2019 σε 2 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή: Ηλεία (-81%, από 19 χιλ. το 2019 σε 4 χιλ. το 2020), Αχαΐα (-72%, από 12 χιλ. το 2019 σε 3 χιλ. το 2020) και Αιτωλοακαρνανία (-98%, από 1 χιλ. το 2019 σε 32 αφίξεις το 2020). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2020 το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους αφίξεων σε κάμπινγκ της Περιφέρειας ήταν υψηλότερο των ημεδαπών (66% έναντι 34%).

Πίνακας 73: Αφίξεις σε κάμπινγκ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα		2015	2019	2020	%Δ 2015- 2019	%Δ 2019-2020
Ηλείας	Αλλοδαποί	11.726	17.011	2.427	45%	-86%
	Ημεδαποί	1.444	2.286	1.235	58%	-46%
Αχαΐας	Αλλοδαποί	8.015	10.266	2.140	28%	-79%
	Ημεδαποί	1.099	1.308	1.073	19%	-18%
Αιτωλοακαρνανίας	Αλλοδαποί	115	527	0	358%	-100%
	Ημεδαποί	766	810	32	6%	-96%
Σύνολο	**Αλλοδαποί**	**19.856**	**27.804**	**4.567**	**40%**	**-84%**
	Ημεδαποί	**3.309**	**4.404**	**2.340**	**33%**	**-47%**
Σύνολο Περιφέρειας		**23.165**	**32.208**	**6.907**	**39%**	**-79%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, η Ενότητα Ηλείας καταγράφει το υψηλότερο μερίδιο με 53% και ακολουθούν οι Ενότητες Αχαΐας (47%) και Αιτωλοακαρνανίας (0,5%).

Διάγραμμα 80: Ποσοστιαία κατανομή των αφίξεων σε κάμπινγκ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

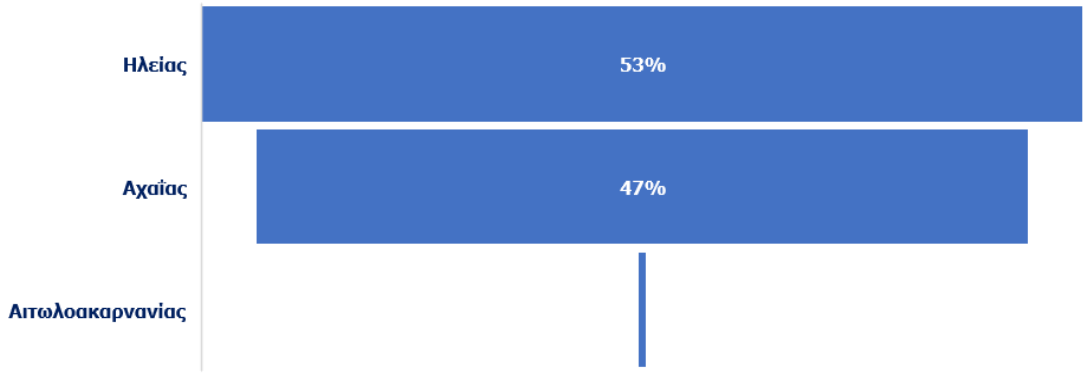

5.6.3 Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Οι διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα (αλλοδαπών και ημεδαπών) την περίοδο 2015-2019 κατέγραψαν αύξηση κατά +35% (από 1,6 εκατ. το 2015 σε 2,1 εκατ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν αύξηση, με εξαίρεση την Περιφέρεια Αττικής (-18%, από 38 χιλ. το 2015 σε 31 χιλ. το 2019). Ενδεικτικά, οι υπόλοιπες Περιφέρειες: Κεντρική Μακεδονία (+35%, από 640 χιλ. το 2015 σε 865 χιλ. το 2019), Πελοπόννησο (+25%, από 261 χιλ. το 2015 σε 327 χιλ. το 2019), Αν. Μακεδονία & Θράκη (+54%, από 107 χιλ. το 2015 σε 165 χιλ. το 2019), Νότιο Αιγαίο (+39%, από 139 χιλ. το 2015 σε 193 χιλ. το 2019), Στερεά Ελλάδα (+15%, από 62 χιλ. το 2015 σε 71 χιλ. το 2019), Θεσσαλία (+86%, από 55 χιλ. το 2015 σε 101 χιλ. το 2019), Ιόνια Νησιά (+67%, από 76 χιλ. το 2015 σε 127 χιλ. το 2019), Ήπειρο (+48%, από 51 χιλ. το 2015 σε 75 χιλ. το 2019), Δυτική Ελλάδα (+22%, από 89 χιλ. το 2015 σε 108 χιλ. το 2019), Κρήτη (+1%, από 44 χιλ. το 2015 σε 44 χιλ. το 2019) και Βόρειο Αιγαίο (από 0 διανυκτερεύσεις το 2015 σε 2 χιλ. το 2019).

Την περίοδο 2019-2020, οι διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ της Ελλάδας (αλλοδαπών και ημεδαπών) σημείωσαν μείωση κατά -57% (από 2,1 εκατ. το 2019 σε 899 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Περιφέρειες κατέγραψαν πτώση: Κεντρική Μακεδονία (-54%, από 865 χιλ. το 2019 σε 394 χιλ. το 2020), Πελοπόννησο (-46%, από 327 χιλ. το 2019 σε 175 χιλ. το 2020), Αν. Μακεδονία & Θράκη (-58%, από 165 χιλ. το 2019 σε 69 χιλ. το 2020), Νότιο Αιγαίο (-71%, από 193 χιλ. το 2019 σε 56 χιλ. το 2020), Στερεά Ελλάδα (-32%, από 71 χιλ. το 2019 σε 48 χιλ. το 2020), Θεσσαλία (-53%, από 101 χιλ. το 2019 σε 48 χιλ. το 2020), Ιόνια Νησιά (-67%, από 127 χιλ. το 2019 σε 41 χιλ. το 2020), Ήπειρο (-67%, από 75 χιλ. το 2019 σε 25 χιλ. το 2020), Δυτική Ελλάδα (-80%, από 108 χιλ. το 2019 σε 22 χιλ. το 2020), Κρήτη (-64%, από 44 χιλ. το 2019 σε 16 χιλ. το 2020), Αττική (-88%, από 31 χιλ. το 2019 σε 4 χιλ. το 2020) και Βόρειο Αιγαίο (-39%, από 2 χιλ. το 2019 σε 1 χιλ. το 2020).

Πίνακας 74: Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια, 2015-2020

Περιφέρεια	2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Κεντρικής Μακεδονίας	639.861	864.520	393.565	35%	-54%
Πελοποννήσου	260.827	327.337	175.380	25%	-46%
Αν. Μακεδονίας & Θράκης	106.785	164.664	69.008	54%	-58%
Νοτίου Αιγαίου	138.946	192.891	56.224	39%	-71%
Στερεάς Ελλάδας	61.701	70.681	48.293	15%	-32%
Θεσσαλίας	54.501	101.474	47.652	86%	-53%
Ιονίων Νήσων	76.471	127.343	41.392	67%	-67%
Ηπείρου	50.850	75.119	24.526	48%	-67%
Δυτικής Ελλάδας	**88.571**	**108.484**	**22.118**	**22%**	**-80%**
Κρήτης	43.984	44.344	15.974	1%	-64%
Αττικής	37.732	31.049	3.763	-18%	-88%
Βορείου Αιγαίου	0	2.017	1.222		-39%
Ελλάδα	**1.560.229**	**2.109.923**	**899.117**	**35%**	**-57%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή, παρατηρούμε ότι ο μεγαλύτερος όγκος διανυκτερεύσεων καταγράφεται στα κάμπινγκ των Περιφερειών της Κεντρικής Μακεδονίας (44%) και της Πελοποννήσου (20%). Δηλαδή οι 2 αυτές Περιφέρειες αντιπροσωπεύουν για το 2020 το 63% των συνολικών διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ της χώρας.

Διάγραμμα 81: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ ανά Περιφέρεια, 2020

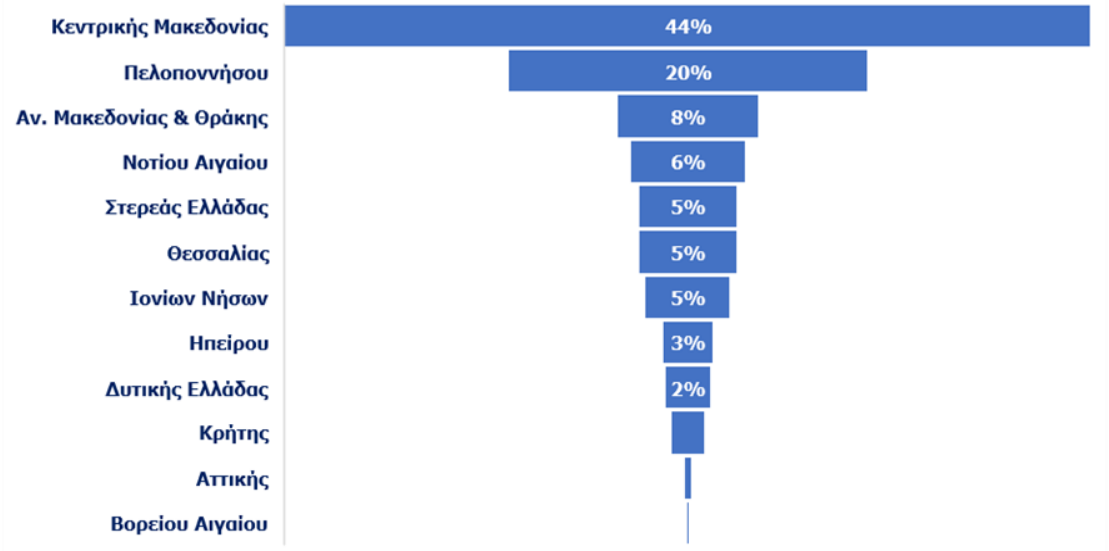

5.6.4 Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ στην Ελλάδα ανά Περιφέρεια

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας την περίοδο 2015-2019 σημείωσε αύξηση διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ κατά +22% (από 89 χιλ. το 2015 σε 108 χιλ. το 2019). Οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε κάμπινγκ της Περιφέρειας σημείωσαν αύξηση κατά +41% (από 55 χιλ. το 2015 σε 78 χιλ. το 2019) ενώ των ημεδαπών μείωση κατά -8% (από 34 χιλ. το 2015 σε 31 χιλ. το 2019). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν θετική ποσοστιαία μεταβολή: Αχαΐα (+17%, από 33 χιλ. το 2015 σε 39 χιλ. το 2019), Ηλεία (+28%, από 44 χιλ. το 2015 σε 56 χιλ. το 2019), και Αιτωλοακαρνανία (+20%, από 11 χιλ. το 2015 σε 14 χιλ. το 2019). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2019 το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ της Περιφέρειας ήταν υψηλότερο των ημεδαπών (72% έναντι 28%).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αντιπροσώπευε το 2020 το 2% των διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ, σημειώνοντας μείωση κατά -80% σε σύγκριση με το 2019 (από 108 χιλ. το 2019 σε 22 χιλ. το 2020). Οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε κάμπινγκ της Περιφέρειας σημείωσαν μείωση κατά -85% (από 78 χιλ. το 2019 σε 11 χιλ. το 2020) ενώ των ημεδαπών μείωση κατά -65% (από 31 χιλ. το 2019 σε 11 χιλ. το 2020). Επιμέρους, όλες οι Ενότητες κατέγραψαν αρνητική ποσοστιαία μεταβολή: Αχαΐα (-70%, από 39 χιλ. το 2019 σε 12 χιλ. το 2020), Ηλεία (-81%, από 56 χιλ. το 2019 σε 10 χιλ. το 2020) και Αιτωλοακαρνανία (-99,5%, από 14 χιλ. το 2019 σε 65 διανυκτερεύσεις το 2020). Τέλος, θα πρέπει να αναφέρουμε ότι για το 2020 το μερίδιο των αλλοδαπών σε όρους διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ της Περιφέρειας ήταν οριακά υψηλότερο των ημεδαπών (51% έναντι 49%).

Πίνακας 75: Διανυκτερεύσεις σε κάμπινγκ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2015-2020

Ενότητα		2015	2019	2020	%Δ 2015-2019	%Δ 2019-2020
Αχαΐας	Αλλοδαποί	20.765	31.048	4.927	50%	-84%
	Ημεδαποί	12.692	7.940	6.664	-37%	-16%
Ηλείας	Αλλοδαποί	34.005	44.977	6.415	32%	-86%
	Ημεδαποί	9.682	10.773	4.047	11%	-62%
Αιτωλοακαρνανίας	Αλλοδαποί	240	1.694	0	606%	-100%
	Ημεδαποί	11.187	12.052	65	8%	-99%
Σύνολο	**Αλλοδαποί**	**55.010**	**77.719**	**11.342**	**41%**	**-85%**
	Ημεδαποί	**33.561**	**30.765**	**10.776**	**-8%**	**-65%**
Σύνολο Περιφέρειας		**88.571**	**108.484**	**22.118**	**22%**	**-80%**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Αναφορικά με την ποσοστιαία κατανομή για το 2020, η Ενότητα Αχαΐας καταγράφει το υψηλότερο μερίδιο με 52% και ακολουθούν οι Ενότητες Ηλείας (47%) και Αιτωλοακαρνανίας (0,3%).

Διάγραμμα 82: Ποσοστιαία κατανομή των διανυκτερεύσεων σε κάμπινγκ στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου ανά Περιφερειακή Ενότητα, 2020

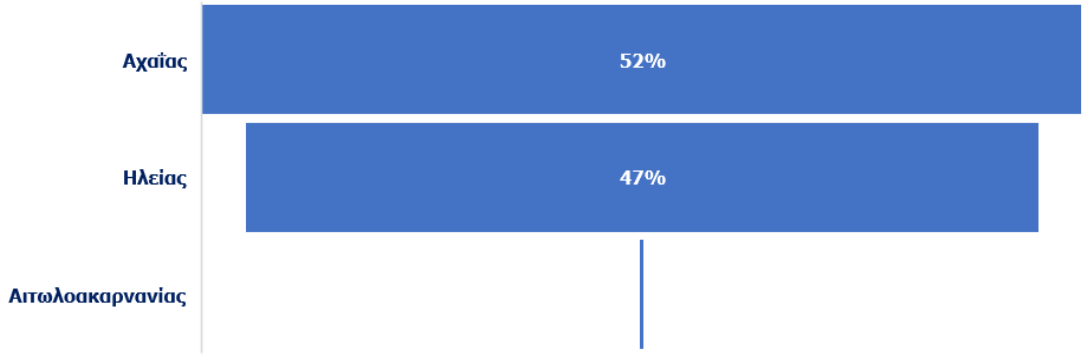

6 ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ

6.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΩΝ, 2019

Η ανάλυση των οικονομικών δεικτών απόδοσης βασίζεται σε στοιχεία ισολογισμών 2.333 εταιρειών, για τις οποίες βρέθηκε ισολογισμός για το 2019, οι οποίες ταυτοποιήθηκαν με τα 2.479 ξενοδοχεία[13] τα οποία τους ανήκουν και τα οποία διαθέτουν 172.349 δωμάτια στις κατηγορίες 2*, 3*, 4* και 5*. Με τον τρόπο αυτό κατέστη δυνατό να αναλυθούν όχι μόνο χρηματοοικονομικοί αλλά και λειτουργικοί δείκτες ανά κατηγορία και ανά προορισμό[14].

Το δείγμα αντιπροσωπεύει το 50% των μονάδων και το 56% των δωματίων των 5* ξενοδοχείων, το 37% των μονάδων και το 47% των δωματίων των 4* ξενοδοχείων, το 29% των μονάδων και το 40% των δωματίων των 3* ξενοδοχείων και το 21% των μονάδων και το 27% των δωματίων των 2* ξενοδοχείων.

Για τις Περιφέρειες Βορείου Αιγαίου, Δυτικής Ελλάδας και Δυτικής Μακεδονίας για τα ξενοδοχεία 5* και Δυτικής Μακεδονίας για τα ξενοδοχεία 4*, δεν υπήρχε επαρκές δείγμα για την ανάλυση των ισολογισμών των ξενοδοχείων που ευρίσκονται σε αυτές. Στις περιπτώσεις αυτές προβήκαμε μόνο σε εκτίμηση του Κύκλου Εργασιών τους, ενώ τα μεγέθη ΚΠΦΤΑ[15], ΚΠΦ[16], Καθαρά Πάγια, Ίδια Κεφάλαια και Μακροπρόθεσμα Δάνεια δεν εκτιμήθηκαν. Εκτιμούμε όμως ότι λόγω του μικρού αριθμού δωματίων στις εν λόγω Περιφέρειες, η παράλειψή τους δεν αλλοιώνει ουσιωδώς την εκτίμηση των συνολικών μεγεθών που προαναφέρθηκαν, ανά κατηγορία.

[13] Λόγω μη δημοσίευσης πλέον των στοιχείων του ΜΗΤΕ, η ταυτοποίηση των ξενοδοχείων έγινε αποκλειστικά και μόνο από την βάση του ΞΕΕ, ενώ την προηγούμενη χρονιά (2018) στα στοιχεία συμπεριλαμβάνονταν και τα στοιχεία του ΜΗΤΕ.

[14] Για αναλυτική μεθοδολογία βλ. σελ. 8 και 9 αντίστοιχης μελέτης με στοιχεία 2015.

[15] Κέρδη Προ Φόρων Τόκων και Αποσβέσεων.

[16] Κέρδη Προ Φόρων

6.1.1 Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Ελλάδα

Πίνακας 76: Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Ελλάδα, 2019

Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Ελλάδα, 2019				
Κατηγορία	**5***	**4***	**3***	**2***
Δωμάτια	89.680	120.542	100.622	97.431
Κύκλος Εργασιών	3.262.069.431	2.190.935.667	1.004.047.195	643.495.812
ΚΠΦΤΑ	860.061.739	504.952.894	203.829.326	126.035.652
ως % του Κύκλου Εργασιών	26%	23%	20%	20%
ΚΠΦ	-22.888.646	170.938.533	63.408.779	32.535.258
ως % του Κύκλου Εργασιών	-1%	8%	6%	5%
Καθαρά Πάγια	2.201.335.531	1.018.595.403	358.973.582	157.788.663
Ίδια Κεφάλαια	5.993.544.916	3.815.983.412	2.136.588.898	1.761.742.699
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	5.551.773.761	1.593.275.697	634.837.964	288.649.974
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Ίδια Κεφάλαια	0,9	0,4	0,3	0,2
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/ΚΠΦΤΑ	6,5	3,2	3,1	2,3

Πηγή: ICAP, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2019:

- Υπάρχει μια αρκετά ισομερής κατανομή δωματίων στα ξενοδοχεία 5*, 4*, 3* και 2*
- Ο κύκλος εργασιών των ξενοδοχείων 2*, 3*, 4* και 5* υπερβαίνει τα € 7,0 δισ. αθροιστικά ενώ τα συνολικά επενδεδυμένα Ίδια Κεφάλαια υπερβαίνουν τα € 13,7 δισ. και ο Μακροπρόθεσμος Δανεισμός τα € 8,0 δισ. Η αξία των Παγίων μετά τις Αποσβέσεις (Καθαρά Πάγια) ανέρχεται σε € 3,7 δισ. περίπου.
- Αν και τα ξενοδοχεία 5* έχουν μικρότερο συνολικό αριθμό δωματίων από τα ξενοδοχεία 2*, 3* και 4*, έχουν σημαντικά μεγαλύτερη οικονομική σημασία με όρους Κύκλου Εργασιών, Κερδοφορίας (ΚΠΦΤΑ), Επενδεδυμένων Παγίων και Επενδεδυμένων Κεφαλαίων, τόσο Ιδίων όσο και Δανείων.
- Τα 5* ξενοδοχεία, έχουν επίσης καλύτερο δείκτη κερδοφορίας ΚΠΦΤΑ ενώ τα ΚΠΦ είναι αρνητικά, σε αντίθεση με τις υπόλοιπες κατηγορίες. Συγκεκριμένα, ο δείκτης κερδοφορίας ΚΠΦΤΑ για τα 5* ξενοδοχεία κρίνεται ως πολύ ικανοποιητικός ενώ ο δείκτης ΚΠΦ είναι αρνητικός ενώ για τις υπόλοιπες κατηγορίες 4*, 3* και 2* οι δείκτες ΚΠΦΤΑ και ΚΠΦ κρίνονται ως ικανοποιητικοί, με εξαίρεση τα ΚΠΦ για τα 2* που κρίνεται ως χαμηλός.
- Τέλος, η χρηματοοικονομική επάρκεια (βάσει των δεικτών Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς Ίδια Κεφάλαια και Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ) κρίνεται ως υγιής για τις κατηγορίες 2*, 3* και 4* ενώ για την κατηγορία 5* αυτό ισχύει μόνο για τον πρώτο δείκτη (Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς Ίδια

Κεφάλαια), ενώ ο δεύτερος δείκτης (Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ) κρίνεται ως υψηλός.

Πίνακας 77: Βασικοί δείκτες ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Ελλάδα, 2019

Βασικοί δείκτες ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Ελλάδα, 2019				
Κατηγορία	**5***	**4***	**3***	**2***
Κύκλος Εργασιών/Δωμάτιο	36.375	18.176	9.978	6.605
Καθαρά Πάγια/Δωμάτιο	24.547	8.450	3.568	1.619
Ίδια Κεφάλαια/Δωμάτιο	66.833	31.657	21.234	18.082
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Δωμάτιο	61.906	13.218	6.309	2.963

Πηγή: ICAP, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σύμφωνα με τον πίνακα 77, προκύπτει ότι, ανά Δωμάτιο, τόσο ο Κύκλος Εργασιών όσο και τα επενδεδυμένα Πάγια, τα Ίδια Κεφάλαια και τα Μακροπρόθεσμα Δάνεια είναι σημαντικά υψηλότερα όσο υψηλότερη είναι η κατηγορία του ξενοδοχείου.

Αξιοσημείωτο είναι επίσης ότι ενώ ο Κύκλος Εργασιών ανά Δωμάτιο στα ξενοδοχεία 5* είναι περίπου διπλάσιος από αυτόν των 4* (που με τη σειρά τους είναι περίπου διπλάσιος αυτού των 3* και περίπου τριπλάσιος αυτού των 2*), τα επενδεδυμένα Κεφάλαια και Πάγια ανά Δωμάτιο είναι υπερδιπλάσια στα ξενοδοχεία 5* σε σχέση με τα αντίστοιχα 4*. Δηλαδή η απόδοση, με όρους Κύκλου Εργασιών ανά Δωμάτιο σε σχέση με τα επενδεδυμένα Κεφάλαια και Πάγια ανά Δωμάτιο στα ξενοδοχεία 5* υπολείπεται αυτής των ξενοδοχείων 4*. Η εικόνα αυτή συνάδει και με την εικόνα στους δείκτες χρηματοοικονομικής επάρκειας του Πίνακα 76.

6.1.2 Οικονομικοί δείκτες απόδοσης ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η ανάλυση των οικονομικών δεικτών απόδοσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας βασίζεται στην ταυτοποίηση 42 ξενοδοχείων τα οποία διαθέτουν 2.184 δωμάτια στις κατηγορίες 4*, 3* και 2*.

Το δείγμα αντιπροσωπεύει το 32% των μονάδων και το 40% των δωματίων των 4* ξενοδοχείων, το 15% των μονάδων και το 24% των δωματίων των 3* ξενοδοχείων και το 13% των μονάδων και το 16% των δωματίων των 2* ξενοδοχείων.

Πίνακας 78: Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2019

Βασικά χρηματοοικονομικά μεγέθη και δείκτες ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2019				
Κατηγορία	**5***	**4***	**3***	**2***
Δωμάτια	1.461	2.604	3.178	2.379
Κύκλος Εργασιών	56.183.788	56.474.078	23.572.316	11.587.570
ΚΠΦΤΑ	-	10.953.512	1.282.979	2.161.823
ως % του Κύκλου Εργασιών	-	19%	5%	19%
ΚΠΦ	-	7.242.009	-7.279.071	-1.666.973
ως % του Κύκλου Εργασιών	-	13%	-31%	-14%
Καθαρά Πάγια	-	19.560.438	2.121.788	6.350.759
Ίδια Κεφάλαια	-	69.074.948	60.918.789	39.337.837
Μακροπρόθεσμα Δάνεια	-	7.764.164	52.785.159	18.698.228
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Ίδια Κεφάλαια	-	0,1	0,9	0,5
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/ΚΠΦΤΑ	-	0,7	41,1	8,6

Πηγή: ICAP, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Από τα παραπάνω στοιχεία προκύπτει ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία του 2019:

- Ο κύκλος εργασιών των ξενοδοχείων 2*, 3*, 4* και 5* ανέρχεται σε € 148 εκατ. περίπου ενώ τα συνολικά επενδεδυμένα Ίδια Κεφάλαια στις κατηγορίες 4*, 3* και 2* υπερβαίνουν τα € 169 εκατ. και ο Μακροπρόθεσμος Δανεισμός τα € 79 εκατ. Η αξία των Παγίων μετά τις Αποσβέσεις (Καθαρά Πάγια) ανέρχεται σε € 28 εκατ. περίπου.
- Τα ξενοδοχεία 4* συγκριτικά με τις υπόλοιπες κατηγορίες, έχουν σημαντικά υψηλότερο Κύκλο Εργασιών, Κερδοφορία (ΚΠΦΤΑ και ΚΠΦ), Καθαρά Πάγια και Ίδια Κεφάλαια ενώ τα 3* ξενοδοχεία εμφανίζουν τα υψηλότερα Μακροπρόθεσμα Δάνεια.
- Ο δείκτης ΚΠΦΤΑ ως ποσοστό του Κύκλου Εργασιών των 4* και 2* ξενοδοχείων κρίνεται ως χαμηλός ενώ των 3* ως πολύ χαμηλός. Ο δείκτης

ΚΠΦ ως ποσοστό του Κύκλου Εργασιών των ξενοδοχείων 4* κρίνεται ως πολύ ικανοποιητικός ενώ των 3* και 2* είναι αρνητικός.

- Τέλος, ο δείκτης Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς Ίδια Κεφάλαια κρίνεται ως υγιής για όλες τις κατηγορίες ξενοδοχείων ενώ ο δείκτης Μακροπρόθεσμα Δάνεια προς ΚΠΦΤΑ κρίνεται ως υγιής για τα 4* και ως πολύ υψηλός για τα 3* και 2* ξενοδοχεία.

Πίνακας 79: Βασικοί δείκτες ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2019

Βασικοί δείκτες ξενοδοχείων ανά δωμάτιο στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2019				
Κατηγορία	**5***	**4***	**3***	**2***
Κύκλος Εργασιών/Δωμάτιο	38.456	21.687	7.417	4.871
Καθαρά Πάγια/Δωμάτιο	-	7.512	668	2.670
Ίδια Κεφάλαια/Δωμάτιο	-	26.526	19.169	16.535
Μακροπρόθεσμα Δάνεια/Δωμάτιο	-	2.982	16.610	7.860

Πηγή: ICAP, ΞΕΕ - Επεξεργασία INSETE Intelligence

Σύμφωνα με τον πίνακα 79, προκύπτει ότι, ανά Δωμάτιο, τόσο ο Κύκλος Εργασιών όσο και τα Ίδια Κεφάλαια είναι υψηλότερα όσο υψηλότερη είναι η κατηγορία του ξενοδοχείου. Στα Καθαρά Πάγια ανά Δωμάτιο τα 2* είναι υψηλότερα των 3* ενώ στα Μακροπρόθεσμα Δάνεια ανά Δωμάτιο τα 3* και 2* είναι υψηλότερα των 4*.

Στους επιμέρους δείκτες για τις κατηγορίες 4*, 3* και 2* η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σε σύγκριση με το σύνολο της Ελλάδας (βλ. Πίνακα 77) εμφανίζει:

- Υψηλότερο Κύκλο Εργασιών ανά Δωμάτιο στα 4* και χαμηλότερο στα 3* και 2*,
- Χαμηλότερα Καθαρά Πάγια ανά Δωμάτιο στα 4* και 3* και υψηλότερα στα 2*,
- Χαμηλότερα Ίδια Κεφάλαια ανά Δωμάτιο σε όλες τις διαθέσιμες κατηγορίες και
- Χαμηλότερα Μακροπρόθεσμα Δάνεια ανά Δωμάτιο στα 4* και υψηλότερα στα 3* και 2*.

Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι, παρά το ότι ο Κύκλος Εργασιών ανά Δωμάτιο στα 4* ξενοδοχεία είναι περίπου τριπλάσιος από αυτόν στα 3* ξενοδοχεία, τα Ίδια Κεφάλαια ανά Δωμάτιο είναι περίπου στα ίδια επίπεδα και τα Μακροπρόθεσμα Δάνεια ανά Δωμάτιο είναι σημαντικά χαμηλότερα.

7 ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ενότητα περιλαμβάνει την συνοπτική καταγραφή επιλεγμένων **βασικών στρατηγικών κατευθύνσεων και προβλέψεων που έχουν άμεση σχέση με την τουριστική ανάπτυξη,** όπως έχουν θεσμοθετηθεί και προωθούνται στο πλαίσιο του **Περιφερειακού Χωροταξικού Πλαισίου (ΠΧΠ)** για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (βλ. ΦΕΚ 845/Δ/24.12.2020).

Τα **ΠΧΠ** θεσμοθετούνται με Απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας μετά από δημόσια διαβούλευση. **Αποτελούν τα βασικά εργαλεία άσκησης χωροταξικού σχεδιασμού αλλά και αναπτυξιακής πολιτικής σε Περιφερειακό επίπεδο**, παρέχοντας κατευθύνσεις για την χωρική οργάνωση και την ανάπτυξη των Περιφερειών της Χώρας και δίνοντας στρατηγικές κατευθύνσεις στα υποκείμενα επίπεδα σχεδιασμού που έχουν ρυθμιστικό χαρακτήρα.

Στις επόμενες ενότητες περιγράφονται στρατηγικές κατευθύνσεις που έχουν σχέση με:

- **πρότυπα χωρικής οργάνωσης, αναπτυξιακούς πόλους και άξονες, κόμβους και πύλες μεταφορών** καθώς και με
- ειδικές **πρόνοιες και κατευθύνσεις** σε ότι αφορά στην **τουριστική ανάπτυξη ανά χωρική/ γεωγραφική ενότητα, θεματικές μορφές τουρισμού και ειδικές κατηγορίες του χώρου** (πχ. παράκτιος και νησιωτικός χώρος, ορεινός χώρος, κλπ.) καθώς και **όρους δόμησης** (πχ. αρτιότητες, επιτρεπόμενες χρήσεις, πυκνότητα κλινών).

Πρακτικά, οι πρόνοιες και οι κατευθύνσεις αυτές λαμβάνουν υπόψη μία σειρά επιτελικών σχεδίων και προγραμμάτων, όπως Εθνικές Πολιτικές (πχ. Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης, ενίσχυση ιδιωτικών επενδύσεων), τα οικεία Περιφερειακά και Τομεακά (πχ. υποδομές μεταφορών, περιβάλλον και αειφόρος ανάπτυξη) Επιχειρησιακά Προγράμματα, αλλά και τις επηρεάζουν. Παράλληλα **έχουν άμεση και στενή σχέση τόσο με τον σχεδιασμό του χώρου ρυθμιστικού χαρακτήρα** (πχ. πολεοδομικά σχέδια) όσο και **με τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δημόσιων και ιδιωτικών έργων** (πχ. μέσω της διαδικασίας της χωροθέτησης και της περιβαλλοντικής αδειοδότησης) στους τομείς – μεταξύ άλλων – των μεταφορών, των υποδομών και του τουρισμού.

Σκοπός και στόχοι

Σε ότι αφορά στον τουρισμό, το Περιφερειακό Χωροταξικό Πλαίσιο (ΠΧΠ) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ), στοχεύει στην:

1. Αναβάθμιση της χωρικής ένταξης της Περιφέρειας στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, ως διεθνή πολιτιστικό προορισμό με επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία - Αρχαία Ήλιδα - Επικούρειο Απόλλωνα και σε δεύτερο βαθμό, το τρίπολο Ιερά Πόλη Μεσολογγίου - Θέρμο - Ναύπακτος σε δικτύωση με άλλους διεθνούς σημασίας πολιτιστικούς - τουριστικούς προορισμούς (Επίδαυρος, Μυκήνες, Δελφοί, Δωδώνη κ.α.) της δυτικής - κεντρικής Ελλάδας.
2. Αναπτυξιακή αναδιάρθρωση και βελτίωση ανταγωνιστικότητας - εξωστρέφειας της ΠΔΕ μέσω της ανάπτυξης του ποιοτικού, υψηλού επιπέδου τουρισμού στα παράλια της ΠΔΕ, καθώς και ειδικών και ήπιων μορφών τουρισμού σε συνδυασμένα πολιτιστικά - περιβαλλοντικά δίκτυα (τουρισμός κρουαζιέρας, ορεινός, οικολογικός, πολιτιστικός, ιαματικός, θρησκευτικός, θαλάσσιος τουρισμός, πεζοπορικός και ποδηλατικός τουρισμός κ.α.) ιδίως στην ορεινή ενδοχώρα.

Χωροταξική ένταξη της Δυτικής Ελλάδας στα ευρύτερα χωρικά σύνολα

Στο πλαίσιο του ΠΧΠ, εκτιμάται ότι μετά το 2020 θα έχει ενισχυθεί τόσο ο διεθνής όσο και ο εθνικός ρόλος της Περιφέρειας, με απαραίτητη προϋπόθεση την ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων, που αφορούν στα μεγάλα έργα και στις υποδομές μεταφορών. Την ενίσχυση αυτή εκτιμάται ότι θα υποστηρίξει (κυρίως στο εθνικό επίπεδο) και η πιο συστηματική αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού της Περιφέρειας, με τις προσδοκώμενες προοπτικές αξιοποίησης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και τον Πατραϊκό κόλπο, την παράλληλη ορθολογική αξιοποίηση του πλούσιου υδάτινου δυναμικού της Περιφέρειας, καθώς και των δυνατοτήτων της για ανάπτυξη ήπιων μορφών ενέργειας.

Αναπτυξιακές επιλογές

Ειδικότερα, οι τουριστικές υπηρεσίες σε διάφορες μορφές τουρισμού, η προώθηση των μορφών τουρισμού υψηλής προστιθέμενες αξίας, των εναλλακτικών μορφών τουρισμού και του θεματικού τουρισμού, εμφανίζονται ως ένας από τους κλάδους του τριτογενούς τομέα, στον οποίο η ΠΔΕ έχει τα μεγαλύτερα συγκριτικά πλεονεκτήματα και παρουσιάζει ευνοϊκές προοπτικές ανάπτυξης (με συγκεκριμένες προϋποθέσεις που παρουσιάζονται εν συντομία στην συνέχεια).

Βασικοί άξονες και πόλοι ανάπτυξης

Οι κύριοι πόλοι ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που έχουν σχέση με την τουριστική δραστηριότητα, είναι:

1. ο αναπτυξιακός πόλος της ευρύτερης περιοχής Πατρών, ο πιο σημαντικός πρωτεύων εθνικός πόλος ανάπτυξης σε ολόκληρο το δυτικό διαμέρισμα της χώρας και νότια/ δυτική πύλή της, με συγκριτικά πλεονεκτήματα στις μεταφορές, στις υπηρεσίες - τεχνολογία - καινοτομία, στην παραγωγή ενέργειας (Πατραϊκός Κόλπος) και στον ειδικό και ποιοτικό τουρισμό.
2. το αναπτυξιακό τρίπολο της ευρύτερης περιοχής Αγρινίου - Μεσολογγίου - Αστακού, με συγκριτικά πλεονεκτήματα στο διαμετακομιστικό εμπόριο (λιμάνι - ελεύθερη ζώνη ΝΑΒΙΠΕ Πλατυγιάλι Αστακού σε συμπληρωματική σχέση με τα λιμάνια Πατρών και Ηγουμενίτσας), στον ειδικό και εναλλακτικό τουρισμό (θαλάσσιος, αλιευτικός, οικοτουρισμός, ορεινός τουρισμός), με δυνατότητες εξειδίκευσης στη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία.
3. το αναπτυξιακό δίπολο ευρύτερης περιοχής Πύργου - Αμαλιάδας με συγκριτικά πλεονεκτήματα στον πολιτισμό - ειδικό και εναλλακτικό τουρισμό - αθλητισμό, στη γεωργία (εύφορες πεδινές εκτάσεις Ηλείας), με δυνατότητες εξειδίκευσης και στην παραγωγή ενέργειας.

Ειδικότερα, άξονες (διάδρομοι) ανάπτυξης με συγκεκριμένο ενδιαφέρον για τον τουρισμό είναι:

1. Δυτικός άξονας ανάπτυξης Κακαβιά - Ιωάννινα - Άρτα - Αγρίνιο - Μεσολόγγι - Πάτρα - Αμαλιάδα - Πύργος - Καλαμάτα (κατά μήκος της Ιόνιας οδού) και σύνδεση με λιμένες Πλατυγιαλίου (και ΝΑΒΙΠΕ Αστακού), Κυλλήνης, Κατακόλου και τα Α/Δ Αράξου και Ανδραβίδας: Σημαντικός άξονας καθώς διατρέχει όλο το δυτικό διαμέρισμα της χώρας, συνδέοντας σημαντικούς εθνικούς πόλους (Πάτρα, Ιωάννινα, Αγρίνιο, Καλαμάτα) και προωθεί τη στενότερη σύνδεση και συνεργασία με τις Περιφέρειες Ηπείρου και Πελοποννήσου σε παραγωγικούς τομείς (μεταφορές, τουρισμός, εμπόριο κ.α.)
2. Άξονας Αρχαίας Ήλιδας - Αρχαίας Ολυμπίας με έμφαση στην ανάπτυξη πολιτιστικού, ποδηλατικού και περιπατικού μονοπατιού. - Άξονας Αγρίνιο - Θέρμο - Ναύπακτος. Άξονας ανάπτυξης με εστίαση κύρια σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού (αγροτουρισμός, ορεινός, λίμνες κλπ.).

3. Άξονας Ναύπακτος - Θέρμο - Προυσσός, με εστίαση σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού. - Άξονας Ναύπακτος - Άνω Χώρα - Καλλονή - Γραμμένη Οξιά, με εστίαση σε εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
4. Άξονας Αστακός - Μύτικας - Πάλαιρος (και προς Πλαγιά) - Βόνιτσα. Παραλιακός άξονας ανάπτυξης, με κύρια έμφαση στον τουρισμό των δυτικών ακτών Αιτωλοακαρνανίας

Ευρύτερες χωρικές ενότητες

Ως κύριες ενδοπεριφερειακές χωρικές ενότητες της ΠΔΕ με συγκριτικά πλεονεκτήματα για τον τουρισμό θεωρούνται οι δύο Περιφερειακές Ενότητες (Π.Ε) της α) Αιτωλοκαρνανίας (παράλληλα, και με συγκριτικά πλεονεκτήματα στα κτηνοτροφικά προϊόντα, στις υδατοκαλλιέργειες και την αλιεία, το σύστημα λιμνών και λιμνοθαλασσών) και της Ηλείας, (με συγκριτικές δυνατότητες και στη γεωργία).

Μεταφορική υποδομή

Σύμφωνα με το ΠΧΠ της ΠΔΕ, Άξονες Διεθνούς Σημασίας σε ότι αφορά στις οδικές μεταφορές, είναι

- Ιωάννινα - Άρτα - Αμφιλοχία - Μεσολόγγι - Αντίρριο - Πάτρα - Πύργος - Τσακώνα (Α5 - Ιόνια Οδός)
- Αντίρριο - Ναύπακτος - Ιτέα - Λαμία (Διαγώνιος): σημαντικός άξονας για την ανάπτυξη της ΠΔΕ και ολόκληρου του νότιου δυτικού διαμερίσματος της χώρας, ο οποίος θα συνδέσει την Ιόνια Οδό με τον ΠΑΘΕ.
- Πλατυγιάλι σύνδεση με Ιόνια οδό - Αγρίνιο - Καρπενήσι - Λαμία (Α14): σημαντικός άξονας τόσο για την ανάπτυξη του Πλατυγιαλίου ως κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, όσο και για την προοπτική τουριστικής ανάπτυξης της ορεινής περιοχής της Ακαρνανίας και της Ευρυτανίας. Στο τμήμα Πλατυγιάλι Αστακού - Αγρίνιο προτείνεται νέα οδική σύνδεση του Αγρινίου με την Ιόνια οδό, με κόμβο στο Αγγελόκαστρο.
- Αμβρακία - Κατούνα - παράκαμψη Βόνιτσας - διακλάδωση προς Άκτιο - Πρέβεζα/Λευκάδα σύνδεση με Ηγουμενίτσα (Α52 - Αμβρακία Οδός): άξονας που εξυπηρετεί την δυτική Αιτωλοακαρνανία και συνδέει τη Λευκάδα, τη Πρέβεζα και τη Θεσπρωτία με την Ιόνια Οδό και την ΠΔΕ με την ΒΔ πύλη της χώρας.
- Κόρινθος - Αίγιο - Πάτρα (Α8 - Ολυμπία Οδός).
- Κατάκολο - Πύργος - Αρχ. Ολυμπία - Βυτίνα - Τρίπολη/Άστρος, Τρίπολη/Μυκήνες (Α72): σημαντικός άξονας που συνδέει περιοχές της

Ηλείας, της Αρκαδίας και της Αργολίδας και διεθνούς σημασίας πολιτιστικούς και τουριστικούς προορισμούς.
- Πάτρα - Σταυροδρόμι - Πανόπουλο - προς Τρίπολη (ΕΟ 111).
- Αστακός - Αιτωλικό - Ρίο - Πάτρα.

Σε ότι αφορά στις θαλάσσιες μεταφορές, άξονες προτεραιοτήτων είναι οι εξής:

- Ο λιμένας Πάτρας (διεθνούς ενδιαφέροντος - Κ1).
- Ο λιμένας Πλατυγιαλίου εξελίσσεται σε δυναμικό εμπορικό λιμένα. Διαθέτει τη μοναδική στη χώρα Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη, η οποία εμφανίζει θετική προοπτική.
- Η αναβάθμιση του λιμένα Κατακόλου (εθνικής σημασίας - Κ2) θεωρείται ως έργο προτεραιότητας.
- Ο λιμένας Κυλλήνης (εθνικής σημασίας - Κ2) αποτελεί σημείο σύνδεσης με την Κεφαλονιά και τη Ζάκυνθο και, ως εκ τούτου, η σημασία του ως λιμένα ακτοπλοΐας είναι σημαντική.

Για τις αεροπορικές μεταφορές, άξονες προτεραιοτήτων είναι οι εξής:

- Για το Α/Δ Αράξου προτείνεται η διερεύνηση της σκοπιμότητας και της δυνατότητας ανάπτυξης εμπορευματικής δραστηριότητας, με κύριο στόχο τη διακίνηση των ευπαθών αγροτικών προϊόντων της ευρύτερης περιοχής. Επίσης, προτείνεται να διερευνηθεί και προωθηθεί η δυνατότητα για την ανάπτυξη επιβατικής δραστηριότητας στο στρατιωτικό Α/Δ Ανδραβίδας, σε συμπληρωματικό ρόλο με το Α/Δ Αράξου.
- Το Α/Δ Ακτίου παρουσιάζει αυξητικές τάσεις όσον αφορά τη διακινούμενη ζήτηση ναυλωμένων κυρίως πτήσεων με ικανοποιητικό επίπεδο εξυπηρέτησης.

Παράλληλα, με σημασία για τον τομέα του τουρισμού προωθείται:

- η λειτουργία υδροπλάνων και υδατοδρομίων με κύριο στόχο τη σύνδεση της ηπειρωτικής χώρας με τα νησιά, πρωτίστως σε Πάτρα, Κατάκολο, Κυλλήνη και Μεσολόγγι και δευτερευόντως στη λίμνη Τριχωνίδα προς εξυπηρέτηση του Αγρινίου και της ενδοχώρας της Αιτ/νιας., καθώς και
- η τουριστική αξιοποίηση των μικρών περιφερειακών αεροδρομίων (Μεσολόγγι, Αγρίνιο, Επιτάλιο Πύργου) σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα της ευρύτερης περιοχής (Καλαμάτα, Σπάρτη) και του εξωτερικού (Ιταλία).

Χωρική οργάνωση παραγωγικών δραστηριοτήτων

Σε ότι αφορά στις περιοχές ανάπτυξης του τουρισμού για την ΠΔΕ προτείνονται ορισμένες γενικές κατευθύνσεις, ως εξής:

- η βελτίωση της προσπελασιμότητας και της προσβασιμότητας των τουριστικών περιοχών και των πόλων έλξης, καθώς και η μείωση της χρονοαπόστασης από τις πύλες εισόδου τουριστών,
- η ανάδειξη και βελτίωση διεθνών μονοπατιών για πεζοπόρους και ποδηλάτες και λοιπών πολιτιστικών διαδρομών με σκοπό την ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού και δημιουργία νέων διαδρομών και στάσεων και τη διασύνδεσή τους με τα τουριστικά καταλύματα,
- η δικτύωση του πρωτογενή τομέα με τις τουριστικές δραστηριότητες με την προώθηση των τοπικών προϊόντων στις ξενοδοχειακές μονάδες,
- η προώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας και βελτίωσης της ενεργειακής αποδοτικότητας των εγκαταστάσεων (προώθηση ΑΠΕ, βιοκλιματικών μεθόδων σχεδιασμού κ.ά.),
- η προστασία, αποκατάσταση και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος (π.χ. ανάδειξη ιστορικών μνημείων αρχαιολογικών χώρων, κ.λπ.), με την αναγνώριση και συνδυασμένη προβολή των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών κάθε περιοχής και ανάληψη δράσεων αναβάθμισης του δομημένου χώρου
- η βελτίωση της προσβασιμότητας του παράκτιου χώρου (π.χ. δημιουργία προστασιών παραλιών) και του φυσικού περιβάλλοντος (π.χ. πεζοπορικά μονοπάτια για την τρίτη ηλικία και τα ΑμεΑ),
- η προώθηση του πολιτιστικού τουρισμού με διεθνή προβολή των πολιτιστικών και παραδοσιακών δρώμενων και εκδηλώσεων (π.χ. προβολή της ετήσιας «γιορτής του κάστανου» στην ορεινή Ναυπακτία κ.α.),

Κατευθύνσεις για τις Παράκτιες περιοχές

Για τις αναπτυσσόμενες τουριστικά παράκτιες περιοχές επιπλέον των γενικών κατευθύνσεων ισχύουν ενδεικτικά, οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Κατασκευή νέων, συμπλήρωση και αναβάθμιση υφιστάμενων τεχνικών, κοινωνικών (περίθαλψης και αθλητισμού), περιβαλλοντικών και πολιτιστικών υποδομών (μουσεία, κ.λπ.).
- Ολοκληρωμένες τουριστικές παρεμβάσεις με αναπτυξιακό χαρακτήρα για την περιοχή, όπως οργανωμένοι υποδοχείς τουριστικών δραστηριοτήτων, ειδικά

προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης και ανάπτυξη βασικών υποδομών, έμφαση στις απαιτησεις προσβασιμότητας για ΑμεΑ και εμποδιζόμενα άτομα.

- Παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφιστάμενων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων (3, 4 και 5 αστέρια) ή επέκταση αυτών και συμπληρώσεις με ειδικές τουριστικές υποδομές, έμφαση στις απαιτήσεις προσβασιμότητας για ΑμεΑ και εμποδιζόμενα άτομα.
- Επανάχρηση αξιόλογων κτιρίων ή συνόλων και παροχή κινήτρων για μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες.
- Παροχή κινήτρων για μερική ή ολική απόσυρση μη αξιόλογων, απαξιωμένων ή εγκαταλελειμμένων κτιρίων και εγκαταστάσεων χρήσης τουρισμού, καθώς και παροχή κινήτρων για κατεδάφιση μη αξιόλογων ή μη απαραίτητων ή εγκαταλελειμμένων κτιρίων που προσβάλλουν το τοπίο.
- Χωροθέτηση οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping)

Η κατηγοροποίηση παράκτιων περιοχών της ΠΔΕ με τουριστικό ενδιαφέρον, εξειδικεύεται έχει ως εξής:

- <u>Αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές με έντονες οικιστικές και τουριστικές πιέσεις</u>. Στην υποκατηγορία αυτή υπάγονται: (α) η παράκτια περιοχή Πύργου - Αρχαίας Ολυμπίας - Δ. Ήλιδας - Αρχαίας Ήλιδας (β) η παράκτια περιοχή Δ. Πατρών και ΔΕ Δύμης, Μόβρης Δυτικής Αχαΐας, (γ) η παράκτια περιοχή ΔΕ Κάστρου Κυλλήνης και Δ. Πηνειού, (ε) η παράκτια περιοχή Ακράτας - Αιγίου (Δήμου Αιγιαλείας), (στ) η παράκτια περιοχή Ναυπακτίας (Δ. Ναυπάκτου). Για αυτή την κατηγορία περιοχών ισχύουν επιπλέον οι παρακάτω κατευθύνσεις:
    - κατά προτεραιότητα ταχύρρυθμος σχεδιασμός των περιοχών αυτών είτε μέσω τοπικών πολεοδομικών σχεδίων με ειδικότερους όρους και περιορισμούς, είτε μέσω διαχειριστικών σχεδίων για κάθε περιοχή, είτε μέσω της θεσμοθέτησης ειδικών μελετών ανάπτυξης - αναβάθμισης των παραγωγικών δραστηριοτήτων και προστασίας του περιβάλλοντος των περιοχών αυτών
    - κατά προτεραιότητα θεσμοθέτηση των τοπικών πολεοδομικών σχεδίων των Δήμων ή Δ.Ε. που ανήκουν οι περιοχές αυτές,
    - θέσπιση ειδικού καθεστώτος προστασίας για ορισμένες περιοχές, κατά προτεραιότητα καθορισμός με συγκεκριμένα όρια της γης υψηλής παραγωγικότητας που καλύπτει σημαντικές εκτάσεις στις περισσότερες απ’ αυτές τις περιοχές κ.α.

- Παράκτιες αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές με χαμηλού βαθμού οικιστικές και περιβαλλοντικές πιέσεις. Σ' αυτήν την υπο - κατηγορία ανήκει η παράκτια ενότητα των δυτικών ακτών της ΠΕ Αιτωλ/νίας. Στο πλαίσιο της κατεύθυνσης για ποιοτική αναβάθμιση, εμπλουτισμό με νέες μορφές και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος ισχύουν επιπλέον οι παρακάτω εξειδικεύσεις:
    - επέκταση και ποιοτική αναβάθμιση των υποδομών του θαλάσσιου, ιστιοπλοϊκού ποδηλατικού - περιπατητικού, καταδυτικού και αλιευτικού τουρισμού, συμπεριλαμβανομένων των υψηλής ποιότητας ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων
    - προώθηση της δημιουργίας Περιοχής Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ) ανατολικά του Μύτικα
    - αξιοποίηση της περιοχής του Αστακού για τουρισμό υψηλού επιπέδου,
    - εκπόνηση και θεσμοθέτηση Ειδικών Πολεοδομικών Σχεδίων (ΕΠΣ) που μεταξύ των άλλων θα εστιάζουν στους τομείς του τουρισμού και των υδατοκαλλιεργειών για την αποφυγή συγκρούσεων των δύο αυτών χρήσεων.
- Παράκτιες περιοχές οι οποίες στο σύνολό τους ή στην μεγαλύτερη έκτασή τους χαρακτηρίζονται από θεσμοθετημένες προστατευόμενες περιοχές διεθνούς σημασίας, αλλά έχουν δυνατότητες ήπιας ανάπτυξης. Σ' αυτή την κατηγορία ανήκουν: (α) η παράκτια περιοχή Αμβρακικού, (β) η παραλίμνια περιοχή Μεσολογγίου – Αιτωλικού, (γ) η παράκτια περιοχή Κοτυχίου – Καλογριάς, (δ) η παράκτια περιοχή Ν.Δ. Ηλείας -Καϊάφα. Στις περιοχές αυτές, ισχύουν επιπλέον των γενικών κατευθύνσεων, οι παρακάτω στρατηγικές κατευθύνσεις, με την προϋπόθεση ότι συμφωνούν με τους όρους και περιορισμούς προστασίας των εκάστοτε π. δ/γμάτων θεσμοθέτησης και διαχείρισης των προστατευόμενων περιοχών.
    - Δημιουργία δικτύων μονοπατιών (εθνικών, ευρωπαϊκών) και διαδρομών (π.χ. «δρόμοι» καπνού, αμπέλου, ελιάς, κ.α.) περιβαλλοντικής ευαισθησίας και εκπαίδευσης.
    - Δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων, εξυπηρετήσεων και δικτύων που εστιάζουν σε ΑμεΑ, εμποδιζόμενα άτομα και άτομα τρίτης ηλικίας
    - Ολοκλήρωση διαδρομής 8 EUROVELO και διασύνδεση με ποδηλατικές υποδομές ενδοπεριφερειακά στους βασικούς πόλους ενδιαφέροντος.
    - Προώθηση προγραμμάτων στήριξης αγροτικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον (στήριξη ολοκληρωμένης ή βιολογικής γεωργίας, προϊόντων ονομασίας προέλευσης, παραδοσιακών τεχνικών, κ.ά).

- Δημιουργία υποδομών στήριξης, προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης (EcoManagement and Audit Scheme - EMAS, ISO 9001, ISO 14000, κ.ά).
- Θέσπιση ειδικού τέλους υπέρ των Φορέων Διαχείρισης, επί των δραστηριοτήτων του τουρισμού που αναπτύσσονται στις περιοχές αυτές.

Μέχρι τον καθορισμό χρήσεων και δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές η ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων περιορίζεται στη δημιουργία, τουριστικών καταλυμάτων ως εξής:

- στις εντός σχεδίου και εντός ορίων οικισμών περιοχές σύμφωνα με τους ισχύοντες όρους δόμησης
- εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές σύμφωνα με τους όρους και τους περιορισμούς του ν. 3937/2011.

Τουριστικές περιοχές της πεδινής και ορεινής ενδοχώρας

Οι τουριστικές περιοχές της πεδινής και ορεινής ενδοχώρας υπάγονται κυρίως στην κατηγορία των περιοχών με περιθώρια ανάπτυξης ειδικού και εναλλακτικού τουρισμού. Στις τουριστικές περιοχές της πεδινής και ορεινής ενδοχώρας επιπλέον των γενικών προβλέψεων ισχύουν οι παρακάτω κατευθύνσεις:

- Διατήρηση, προστασία και ανάδειξη των φυσικών, ιστορικών, αρχιτεκτονικών, κ.ά. στοιχείων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, καθώς και της κλίμακας των οικισμών.
- Προσαρμογή της τυπολογίας των καταλυμάτων (μορφολογικοί περιορισμοί, δυναμικότητα, κατηγορίες) και άλλων σχετικών με τον τουρισμό υποδομών σύμφωνα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής και των ειδικών-εναλλακτικών μορφών που υποστηρίζουν.
- Επανάχρηση αξιόλογων κτιρίων ή συνόλων και παροχή κινήτρων για μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες κατηγορίας 3 αστέρων τουλάχιστον.
- Παροχή κινήτρων για εκσυγχρονισμό υφισταμένων τουριστικών μονάδων με παράλληλη αναβάθμιση σε τύπους και κατηγορίες καταλυμάτων (3, 4 και 5 αστέρια) ή επέκταση αυτών και συμπλήρωσή τους με ειδικές τουριστικές υποδομές,
- Δημιουργία υποδομών στήριξης, προώθηση προγραμμάτων εκπαίδευσης και πιστοποίησης απασχολουμένων σε ειδικές -εναλλακτικές μορφές τουρισμού

(EcoManagement and Audit Scheme - EMAS, ISO 9001, ISO 14000, κ.ά), καθώς και σε προγράμματα και εξυπηρέτηση ΑμεΑ και εμποδιζόμενων ατόμων

- Προώθηση τοπικών συμφώνων ποιότητας και προγραμμάτων στήριξης αγροτικών ή και παραδοσιακών μεταποιητικών δραστηριοτήτων φιλικών προς το περιβάλλον (στήριξη ολοκληρωμένης ή βιολογικής γεωργίας, προϊόντων ονομασίας προέλευσης, παραδοσιακών τεχνικών, κ.ά.) και λειτουργικής διασύνδεσής τους με τουριστικές μονάδες.
- Πολιτικές ολοκληρωμένης τουριστικής ανάπτυξης μέσω οργανωμένων υποδοχέων τουριστικών δραστηριοτήτων ήπιας ανάπτυξης.

Η κατηγοροποίηση των τουριστικών περιοχών της πεδινής και ορεινής ενδοχώρας περιοχών της ΠΔΕ έχει ως εξής:

- Οι τουριστικές περιοχές της πεδινής και ορεινής ενδοχώρας που παρουσιάζουν μια αναπτυσσόμενη δυναμική στον ειδικό και εναλλακτικό τουρισμό όπως: (α) η ορεινή περιοχή Καλαβρύτων - Χελμού και η πεδινή και ορεινή περιοχή Δ. Αιγιαλείας, (β) η ορεινή και πεδινή ενδοχώρα της Ναυπακτίας (εκτός της παράκτιας περιοχής). Σημειώνεται ότι η ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων και του Χιονοδρομικού Κέντρου χαρακτηρίζεται ως πόλος εντατικής ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού και ισχύουν οι κατευθύνσεις των αναπτυσσόμενων τουριστικά περιοχών, όπως αναφέρθηκαν παραπάνω για τις αναπτυσσόμενες τουριστικά παράκτιες περιοχές.
- οι αναξιοποίητες τουριστικά περιοχές της ενδοχώρας όπως: (α) η ορεινή και πεδινή περιοχή της ενδοχώρας της τουριστικής ενότητας Αμβρακικού, (β) η ορεινή και πεδινή περιοχή της ενδοχώρας των Λιμνών Αιτωλοακαρνανίας, (γ) η ορεινή και πεδινή περιοχή της ενδοχώρας των Δήμων Πατρών και Ερυμάνθου, (δ) η ορεινή και πεδινή περιοχή της ενδοχώρας της τουριστικής ενότητας Δ. Πύργου -Ήλιδας - Αρχαίας Ολυμπίας, (ε) η ορεινή και πεδινή περιοχή της ενδοχώρας της τουριστικής ενότητας Δ. Ζαχάρως, Κρέστενων - Ανδρίτσαινας.

Οι κύριες μορφές τουρισμού που ανταποκρίνονται στα συγκριτικά πλεονεκτήματα του συνόλου των περιοχών είναι: οικοτουρισμός, αγροτουρισμός, πολιτιστικός τουρισμός, θρησκευτικός - προσκυνηματικός τουρισμός, εναλλακτικές μορφές και δραστηριότητες ορεινού, λιμναίου και ποτάμιου τουρισμού. Στις περιοχές αυτές προτείνονται επιπλέον οι παρακάτω ειδικότερες κατευθύνσεις:

- Για την ανάδειξη οικιστικών συνόλων, οικισμών και αρχιτεκτονικών τοπικών χαρακτηριστικών να αξιοποιηθούν τα ιστορικά, αρχιτεκτονικά κ.α. στοιχεία του χώρου.
- Κατά προτεραιότητα ένταξη των περιοχών αυτής της κατηγορίας σε ευρωπαϊκά ή διεθνή προγράμματα ενίσχυσης του εναλλακτικού τουρισμού, στήριξης της επιχειρηματικότητας μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, ενίσχυσης της απασχόλησης και της εισαγωγής νέων κλάδων παραγωγής.
- Έμφαση στη δικτύωση των σημαντικών πόλων αρχαιο λογικού ενδιαφέροντος των περιοχών αυτών με πυρήνα το διεθνές αρχαιολογικό πολιτιστικό τρίπολο Αρχαίας Ολυμπίας - Ήλιδας - Επικούρειου Απόλλωνα και το πολιτιστικό τρίπολο διεθνούς ενδιαφέροντος Μεσολόγγι-Θέρμο - Ναύπακτος και με δικτύωσή του με τους διεθνούς σημασίας αντίστοιχους πόλους (Δελφοί - Μυκήνες - Επίδαυρος - Δωδώνη κ.α.) των γειτονικών Περιφερειών.
- Μέτρα και δράσεις ενίσχυσης και δικτύωσης συγκεκριμένων ειδικών μορφών τουρισμού που δεν έχουν αξιοποιηθεί σ' αυτές τις περιοχές, όπως θεραπευτικός τουρισμός (στις ιαματικές πηγές), θρησκευτικός - προσκυνηματικός τουρισμός (σηματοδότηση θρησκευτικών διαδρομών κ.α.), αθλητικός τουρισμός και γήπεδα golf (σε πεδινές εκτάσεις της Αιτωλ/νίας, παραλίμνιες, παραποτάμιες), ποδηλατικός και πεζοπορικός τουρισμός. Ανάπτυξη ιστιοπλοΐας κατάδυσης και κρουαζιέρας στις ακτές του Ιονίου, σε δικτύωση με Ιόνια Νησιά, Δαλματικές Ακτές, Ιταλία.

Σε ό,τι αφορά στους όρους της σημειακής χωροθέτησης τουριστικών καταλυμάτων σε εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών περιοχές, δίδονται οι εξής κατευθύνσεις

- αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές:
  - Αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε δέκα (10) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως.
  - Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.
- περιοχές πεδινής και ορεινής ενδοχώρας εναλλακτικού τουρισμού
  - αύξηση της ελάχιστης απαιτούμενης επιφάνειας γηπέδου σε οκτώ (8) στρέμματα και θέσπιση μέγιστης πυκνότητας 8, 9 και 10 κλινών/στρέμμα για ξενοδοχεία 5, 4 και 3 αστέρων, αντιστοίχως.

- Υιοθέτηση της κατεύθυνσης αυτής και στην περίπτωση επέκτασης υφιστάμενου καταλύματος, πλην της περίπτωσης τυχόν συμπλήρωσης αυτού με ειδικές τουριστικές υποδομές εκτός αν αυτό αποκλείεται από ειδικές διατάξεις.
- Δημιουργία/κατασκευή νέων καταλυμάτων μόνο στις κατηγορίες 3, 4 και 5 αστέρων. Ρυθμίσεις σχεδιασμού του χώρου που προβλέπουν μεγαλύτερα όρια αρτιότητας κατισχύουν των ανωτέρω ορίων.

Η παρούσα μελέτη υλοποιήθηκε από το ΙΝΣΕΤΕ στο πλαίσιο της Πράξης:
«Δράσεις πρόγνωσης και παρακολούθησης μεταβολών του Τουριστικού Τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της διαρθρωτικής προσαρμογής του»
με κωδικό MIS 5003333, η οποία εντάσσεται στο **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα "Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία 2014-2020" και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ)**